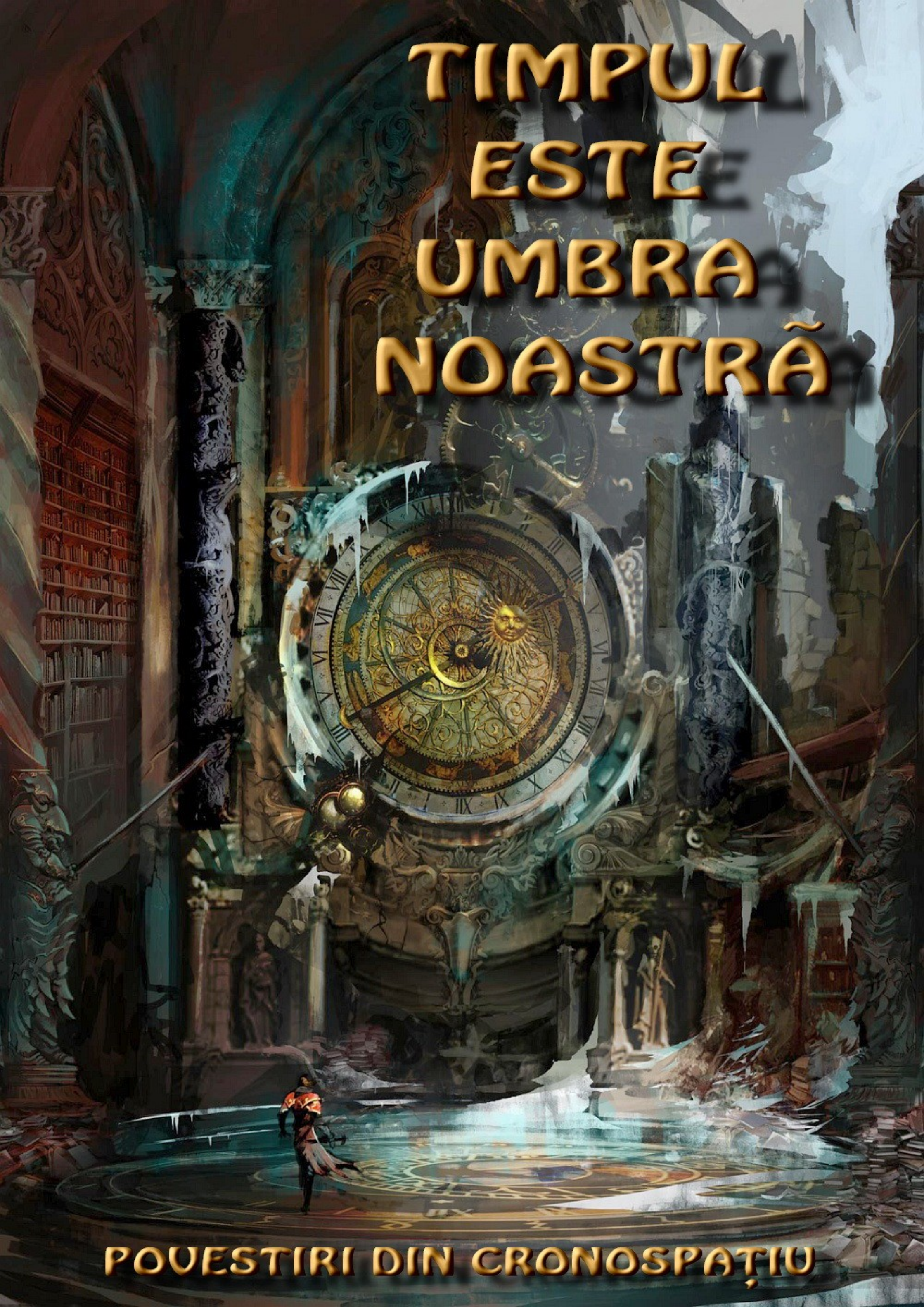

TIMPUL
ESTE
UMBRA
NOASTRÃ
POVESTIRI DIN CRONOSPAȚIU

TIMPUL ESTE UMBRA NOASTRĂ

POVESTIRI DIN CRONOSPAŢIU

COLECŢIE TTP 2012

CUPRINS

MARCEL LUCA

CAROLINE PROJECT

Şi iată încă una din multele întâmplări ciudate din categoria celor descrise până acum. Ea a fost consemnată cu multă concizie, dar mai ales cu neşovăitoarea convingere a martorului ocular de către călugărul Pedro Callego în raportul său informativ adresat curiei papale, în timpul pontificatului lui Paul al III-lea Farnese. În principal, el descrie peripeţiile expediţiei lui Hernando de Soto, continuată după moartea acestuia de către Luis Moscoso de Alvarado, o expediţie care, desfăşurată fiind între 1539 şi 1543, constituie prima explorare cuprinzătoare a zonei meridionale a actualelor State Unite.

După întoarcerea în „Noua Spanie”, din care pleacă apoi spre Cuba, unde stă mai bine de un an, părintele Callego relatează cum îmbarcându-se la sfârşitul lunii martie 1545 pe galionul „Santa Maria del Pilar“ cu destinaţia Europa, o violentă furtună, iscată din senin la numai două zile de la plecare, a purtat vasul câteva sute de leghe nord-vest de insula Española.

În seara zilei de 29 martie, la câteva ceasuri după ce furia vântului se domolise, aproape imediat după ce luaseră noul curs pentru corectarea derivei, marinarul de veghe pe gabia arborelui principal vesti apariţia unei lumini galbene, pâlpâitoare, undeva în prova navei. Urcat degrabă pe punte, căpitanul don Miguel de Vallejo hotărî în cele din urmă continuarea drumului, în pofida nemulţumirii evidente a echipajului, reacţie firească pentru vremurile acelea când în minţile

oamenilor apele nesfârşite ale oceanului erau populate de animale fabuloase, înfricoşătoare. Ajunşi la locul cu pricina, au pescuit din apele încă frământate de hulă o ciudată făptură omenească, agăţată de o geamandură prevăzută cu un felinar uimitor, în interiorul căruia se rotea fără zăbavă un ochi luminos.

Omul cules dintre valuri trăia, dar părea să fie pe moarte. Îmbrăcămintea sa trezi nespusă uimire în rândul marinarilor: era albă-strălucitoare şi nu părea să fie o ţesătură obişnuită, căci cu toată moliciunea sa avea ceva din luciul şi rezistenţa unei folii metalice. Apoi, era croită dintr-o singură bucată ce se despica doar între gât şi pântec între două rânduri de dinţi de argint. Pe braţe, necunoscutul purta brăţări ce susţineau boluri luminoase de sticlă în care felurite semne verzui apăreau şi dispăreau în fiece clipă.

Căpitanul porunci să fie transportat în cabina sa, unde zile în şir, împreună cu călugărul Callego, au încercat să-l aducă în simţiri pentru a rosti măcar câteva cuvinte, care poate i-ar face să înţeleagă cine este, de unde vine, din ce seminţie se trage...

Toate străduinţele au fost zadarnice, căci omul muri în cele din urmă. A fost dezbrăcat şi cusut într-un sac de cânepă, iar după o scurtă rugăciune alunecă, după obiceiul marinăresc, pe o scândură înclinată, înspre adâncurile Atlanticului.

Peste trei săptămâni, „Santa Maria del Pilar“ ancora la Sanlucar de Barrameda. Veşmintele necunoscutului pescuit în ocean, precum şi uimitorul felinar luminos care continua să-şi rotească spotul gălbui fără odihnă, închise într-o ladă ferecată în fier, plutiră în sus pe Guadalquivir spre Sevilla, unde poposiră în beciurile Sfântului Oficiu. Acolo au şi fost îngropate în cele din urmă, din ordinul Marelui Inchizitor, după ce cercetarea

împrejurărilor în care fuseseră găsite a luat sfârşit, iar căpitanul don Miguel de Vallejo, cu mare greutate, a reuşit să se disculpe pentru faptul că organizase o „înmormântare“ creştinească unei fiinţe care, dacă nu era un demon azvârlit din ceruri, era cu certitudine un păgân, un eretic din adâncurile ţinuturilor ce „in Anno Domini” 1545 erau încă nesupuse Maiestăţii Sale Prea Catolice...

James Barrett sfârşi de citit textul atât de cunoscut, o dată ce el însuşi îl rezumase, uimit, însă din cale-afară să-l regăsească xerografiat pe o hârtie purtând în colţul din stânga sus sintagma *Strict confidenţial*, deasupra antetului unuia din serviciile cele mai discrete ale Departamentului Apărării.

— Mărturisesc, domnule Stimson, că nu înţeleg...

— E firesc să fiţi contrariat, interveni repede bărbatul lung şi slab, aflat în fotoliul din dreapta măsuţei joase, rotunde, pe care se aflau paharele cu benedictină. Vedeţi, dumneavoastră sunteţi un scriitor şi un om de ştiinţă cunoscut... S-ar fi cuvenit, desigur, să vă fi solicitat o întrevedere conform uzanţelor noastre, hmm... mondene, stabilind telefonic o întâlnire pentru un dejun de afaceri la unul din restaurantele din oraş...

Barrett zîmbi:

— Dar cum afacerile dumneavoastră sunt, ăăă... confidenţiale...

— Exact! Confidenţiale şi foarte, foarte urgente...

Stimson îşi pipăi ochelarii cu rame de aur, subţiri, rotunzi, apăsându-i la rădăcina nasului voluminos şi puternic şi continuă alegându-şi cu grijă cuvintele:

— În baza informaţiilor culese despre dumneavoastră – ce să-i faci! este o practică necesară

într-o activitate ca a noastră... – s-a ajuns la concluzia că sunteţi un cetăţean loial, un bun american, fapt care ne-a determinat...

— O clipă! James Barrett zâmbi larg şi în ochii săi albaştri undui o sclipire maliţioasă. Sunt fără îndoială un bun cetăţean american, doar în măsura în care nu înţelegeţi loialitatea aşa cum a trâmbiţat-o Mac Carthy... Dacă tot mi-aţi scotocit prin existenţă, ştiţi, desigur, care a fost atitudinea mea faţă de hecatomba din Vietnam şi că astăzi nu-mi economisesc muniţia când e vorba de a critica Administraţia pentru lipsa de sinceritate în problemele dezarmării nucleare...

Stimson îl privea de după lentilele ochelarilor săi cu atenţie politicoasă, curtenitoare chiar, dar o anume nervozitate i se putea ghici după felul în care stinse ţigara abia începută, întrerupându-l:

— Noi ne preocupăm de asigurarea apărării naţionale a Statelor Unite, pe care o privim ca o misiune permanentă, neconjuncturală, deci şi criteriile noastre referitoare la conţinutul noţiunii de loialitate nu pot coincide cu cele ale unor politicieni ce apar şi dispar meteoric pe firmamentul vieţii noastre politice.

Pe faţa smeadă, frumoasă, a celuilalt se accentuă grimasa de scepticism pe care înaltul funcţionar o ignoră cu diplomaţie:

— Încă un pahar?... Ei, bine, vă solicităm colaborarea, domnule Barrett, într-o problemă despre al cărui caracter ultrasecret vă veţi da seama deîndată. Pentru început, aş dori să-mi spuneţi dacă aţi putut citi cu ochii dumneavoastră raportul original al acestui călugăr Pedro Callego ...

— Da, l-am văzut în timpul călătoriei de documentare efectuate acum trei ani, la Biblioteca Vaticanului.

Pe nesimţite, vocea lui Stimson căpătase accente metalice, iar scriitorul avea senzaţia tot mai neplăcută că e supus unui interogatoriu:

— Aţi ştiut de existenţa lui din vreo sursă oarecare? A mai fost citat sau rezumat de altcineva până acum?

— ...Nu! în mod sigur, nu! Documentarea am făcut-o ca trimis al universităţii Princeton, în vederea realizării unui studiu privind anvergura penetrării spaniole la nord de Rio Grande... Manuscrisul l-am găsit întâmplător, era sigilat, de unde deduc că nu fusese citit de nimeni până la mine.

Stimson se întoarse într-o parte şi luă în mână o filă albăstruie de pe biroul aflat în spatele său, căută din ochi un pasaj, apoi întrebă:

— E vorba de manuscrisul MW-846.283?

— Nu mai ţin minte, s-ar putea... Am acasă însă un fişier, unde e notat cu siguranţă, aşa că am să vă pot comunica dacă aceasta e cota de evidenţă.

— Nu! Nu e necesar, ştim că e exactă!

Funcţionarul umplu încă dată paharele prelungi de cristal, sorbi cu precauţie şi continuă:

— Domnule Barrett, conduc de un număr de ani activitatea de protejare a celui mai mare proiect în domeniul apărării din câte au existat până acum: Caroline Project! Nu există nici o altă tentativă umană similară. Realizarea lui va însemna asigurarea unei securităţi naţionale ab-so-lu-te! Posibilitatea de a fi atacaţi cu arme convenţionale, chimice, bacteriologice, geofizice sau nucleare va fi, practic, imposibilă! Din momentul în care proiectul Caroline va fi finalizat, vom fi primii care vom cere dezarmarea generală şi totală, fără nici un fel de reticenţe...

James Barrett îşi încrucişă picioarele şi-şi aprinse o ţigară, vădit neimpresionat, îngăduindu-şi chiar un

zâmbet aproape batjocoritor:

— Cred, o dată ce acoperiţi proiectul ăsta cu atâta grijă, că e vorba de o super-supra-armă, care va elimina în mod firesc tot ce cunoaştem până acum, aşa cum arma de foc a eliminat măciuca. Sunteţi probabil pe cale să născociţi o măciucă superlativă, capabilă să strivească nu numai ţeasta umanităţii, cum e posibil în prezent, ci întreg universul...

— Ei, nu-i chiar aşa! Poate nu m-aţi înţeles, poate nu trebuia să vă fac, totuşi, cunoscută importanţa problemei în discuţie.

— Mă socotiţi, acum, mai puţin loial?

— O, nu! Dealtfel, loial-neloial, sunteţi vârât în această afacere. Dacă nu colaboraţi, vă mărturisesc, iată, cu toată sinceritatea, că veţi dispărea pur şi simplu. Nu putem îngădui ca miliarde de dolari să se ducă pe apa sâmbetei sau ca o prioritate strategică fantastică să fie anulată de dragul frământărilor axiologice ale unui individ! Mă înţelegeţi?

— Perfect, domnule Stimson.

— O.K.! Există, premise ca secretul atât de bine păstrat până acum să fie deconspirat sau, la fel de grav, să fie intuit. Manuscrisul de care v-aţi folosit rezumându-l este o cheie şi atunci când analiştii serviciilor noastre au aflat de el citindu-vă cartea...

Celălalt îl întrerupse mirat:

— E adevărat, aşadar, că citiţi toţi munţii ăştia de cărţi de anticipaţie, de science-fiction?!

— Evident! Cum eram pe cale să vă spun, manuscrisul a dispărut! Agentului nostru trimis imediat să-l sustragă i-a fost imposibil să-l găsească.

— S-ar fi putut rătăci! Într-o bibliotecă aşa cum e cea de la Vatican e imposibil să mai fie regăsit un manuscris rătăcit, altfel decât cu totul întâmplător.

— Mda... să admitem! Dar dacă a fost sustras? Sau, de e rătăcit doar, dacă va fi regăsit în următorii doi-trei ani de exact cine nu trebuie să-l cunoască? În fine... Vă informez că aproape imediat după apariţie cartea dumneavoastră a început să fie vânată sistematic de oamenii noştri, în încercarea de a recupera toată ediţia. Va trebui să ne predaţi chiar şi volumele pe care le mai aveţi pe acasă, fişele de documentare, manuscrisul, într-un cuvânt, totul!

— Ia te uită! Şi editorul meu care mă felicita mai zilele trecute pentru epuizarea integrală a ediţiei şi-mi făgăduia chiar o nouă...

Stimson zâmbi:

— Vor apărea câte ediţii doriţi, cu o mică omisiune: paginile 411-412! Dar să revenim la oile noastre, de fapt la principala dumneavoastră misiune.

James Barrett se foi enervat în fotoliul său:

— Observ că m-aţi înrolat deja, fără a-mi cere consimţământul. Nu m-ar mira să am şi vreun indicativ, aşa... ca în filmele cu tizul meu, James Bond, de pildă... X-007!

Stimson tuşi politicos în palma făcută căuş.

— De nevoie, domnule Barrett, de nevoie! Şi trebuie să luaţi lucrurile aşa cum sunt... Mâine, chiar, veţi lua avionul spre Madrid, de unde vă veţi deplasa la Sevilla.

— Dumnezeule! Sper că nu-mi cereţi să asasinez pe cineva acolo, în buna tradiţie a... modului de viaţă american.

— Nu vă neliniştiţi. Pentru astfel de acţiuni avem, hmm... specialişti de înaltă calificare! Fiind acoperit de titlul dumneavoastră universitar, veţi conduce, sub pretextul unor cercetări academice, o echipă însărcinată să găsească acea ladă în care sunt ferecate obiectele vestimentare ale celui pescuit din valuri de

galionul Santa Maria del Pilar.

Scriitorul îşi aprinse o nouă ţigară, şi cu ochii la scrumul alb ce masca incandescenţa jarului, întrebă cu vocea parcă răguşită:

— Deci, aveţi motive temeinice să credeţi în existenţa acelei fiinţe misterioase?!...

— Acest fapt trebuie să fie neesenţial pentru dumneavoastră. Ceea ce trebuie să vă reţină atenţia e faptul că noi ştim cu precizie acum că lada există şi pentru nimic în lume conţinutul ei nu trebuie să fie văzut de cineva. Aveţi o misiune de acoperire. Autorităţile spaniole nu trebuie să afle ce căutăm de fapt. O dată găsită, lada va fi transportată în Statele Unite în cel mai strict secret şi, reţineţi vă rog, fără să fie deschisă! Vă mai ofer un pahar de benedictină?

Clădirea, la vederea căreia, în urmă cu mai bine de patru sute de ani, trecătorii, Sevillei grăbeau pasul cu inima sugrumată de teamă şi curiozitate totodată, se înălţa sumbră, dar lipsită de măreţie, în centrul oraşului vechi, pe Victoria Real.

De peste o săptămână, cei unsprezece *los americanos* desfăşurau o activitate atât de laborioasă şi de susţinută, încât părintele canonic Juan Egas, supraintendentul aşezământului, nu mai prididea în încercarea lui de a face faţă solicitărilor. Ochii, în care sclipeau luminile unei inteligenţe superioare, nasul coroiat, fruntea înaltă, zbârcită şi pătată, încununată cu părul argintiu şi rar al tunsurii, ca şi trupul firav de ascet ce i se ghicea sub rasa cenuşie, trimiteau gândul în mod bizar nu la imaginea clasică a călugărului catolic, ci la cea a unui înţelept izraelit din vremurile de demult, dinaintea alungării evreilor din Spania.

Bătrânul era mai tot timpul în preajma lui James Barrett dintr-o solidaritate a erudiţiei, ghicindu-l cel

mai aproape de înţelegerea spiritului textelor latineşti îngălbenite şi colbăite din austera bibliotecă a fostei mânăstiri de călugăriţe cu hramul sfintei Engracia şi doar mai apoi, după aproape două sute de ani, temuta reşedinţă a Sfântului Oficiu din Sevilla.

La început, părintele Juan crezuse, în baza, autorizaţiilor prezentate de străini, că aceştia vor face o cercetare exclusiv arhivistică, dar înţelese apoi că se înşelase. Vânzoleala ce o stârnea echipa prin trecerile ei repetate prin chiliile albe, atenţia ce o acordau lespezilor trapezăriei, a arhondaricului, a refectoriului şi mai ales încăperilor din subsolul construcţiei îl îndemnau tot mai mult să le iasă în cale prin surprindere, pentru a înţelege ce căutau de fapt...

Într-una din zile, pe când urmărea cu privirea de la o fereastră a Bibliotecii foiala din jurul microbuzului introdus în mijlocul patio-ului, întrebă cu o voce lipsită de mirare, în pofida formulării interogative:

— Oare, mister James, la ce folosesc instrumentele acelea ciudate pe care colegii dumneavoastră le plimbă deasupra pardoselilor?

Americanul, căţărat pe o scară mobilă, răspunse fără nici o reticenţă în spaniola sa fluentă:

— Detectoare de metal, padre.

— Aşa gândeam şi eu, cu toate că cei care le folosesc mi-au declarat că sunt aparate pentru determinarea unor caracteristici constructive ale clădirii... De fapt, mister James, ce caută colegii dumneavoastră?

— Nu-mi sunt colegi, padre!

— Aşa gândeam şi eu... Concetăţenii dumneavoastră!

— O ladă ferecată, din vremurile conquistei...

Bătrânul părăsi fereastra venind la picioarele scării

metalice şi, privind în sus, oaspetele său avu impresia că îi caută cu obstinaţie nu ochii, ci sufletul, pentru a i-l scruta cu de-amănuntul.

— E vorba de cea sosită în Spania la bordul Santei Maria del Pilar?

Scriitorul rămase mut de uimire câteva clipe, apoi, aşezându-se pe coama scării, întrebă şovăitor:

— De unde ştiţi, padre, de toate acestea?

— O, mister James, doar sunt supraintendentul acestui aşezământ de peste patru decenii... În investigaţiile mele am dat nu o dată peste documentele procesului intentat împotriva căpitanului navei, don Miguel de Vallejo. O bună parte dintre acestea au fost însă furate de un compatriot al dumneavoastră, în urmă cu trei luni... Faptul acesta m-a pus pe gânduri şi m-a determinat să fac cercetări suplimentare. Acum ştiu chiar locul precis unde trebuie să fie această... antichitate ce tulbură liniştea sufletească a atâtor yankei... Dar, oare e atât de important s-o găsească?

— Nu. Cu o singură condiţie: să existe certitudinea că absolut nimeni nu poate da de ea. Însă, în lumea noastră plină de întâmplări neprevăzute, cine ar avea curajul să afirme aşa ceva?

Călugărul îşi mângâie gânditor bărbuţa albă, firavă şi continuă dialogul în care amândoi erau interesaţi mai ales de cele nerostite:

— Îmi sugeraţi vreo soluţie, mister James?

— Cred că v-aţi gândit deja la una, padre! Când doi ştiu un lucru, acela nu mai e un secret, spune o zicală, iar secretele, mai ales cele de mari dimensiuni, în zilele noastre sunt generatoare de dezastre...

— Amen!

*

Fără ştirea americanilor care hălăduiau prin subteranele clădirii, douăzeci şi şase de ziarişti erau prezenţi în sala capitulară a fostei mânăstiri şi după ce ascultară o mică informare a canonicului Juan Egas, privitoare la călătoria navei Santa Maria del Pilar, fură informaţi că vor participa la scoaterea la lumină a lăzii şi-i vor putea cunoaşte conţinutul. Se vedea bine că invitaţii călugărului erau de-a dreptul entuziasmaţi de vestea participării la o astfel de experienţă. „Vom vedea moda extraterestră de acum patru secole!”, glumi o tânără reporteră de la Radio Nacional.

Întregul grup se îndreptă spre biserica aflată în partea din spate a uriaşului patrulater al mânăstirii, cu intrarea aflată de mult timp în exterior, pe strada San Jeronimo.

Păşiră cu toţii în interiorul rece şi auster, îndrumaţi de bătrânul supraintendent spre latura din stânga. Acolo, la apariţia lor, doi oameni vânjoşi începură să disloce cu răngi lespezile din faţa unei minunate capele construite din alabastru de Saragosa, în care se afla mormântul unui vrednic Magistru al ordinului de Alcantara, pierit în secolul al XII-lea în luptă cu maurii invadatori...

Ziariştii se foiau nerăbdători în jurul celor doi, glumind şi colportând can-can-uri specifice breslei, în ţăcănitul sau bâzâitul frecvent al aparatelor de fotografiat şi de filmat care înregistrau progresele săpăturii.

După mai puţin de un ceas, cazmalele loviră în metal şi scurt timp după aceea la suprafaţă fu scoasă, în emoţia generală, destul de anevoios, o voluminoasă ladă ferecată în fier. Nu fără dificultate, două uriaşe

lacăte ruginite fură tăiate şi într-o linişte nefirească greoiul capac se deschise lateral.

Aşezaţi cu toţii conform dorinţei canonicului Juan Egas, în semicerc, nu mai aproape de trei paşi, primul obiect pe care îl văzură era chiar cel pe care James Barrett îl echivalase cu o baliză marină. O structură biconică de culoare roşie, lungă de circa 1,80 m, cu diametrul maxim, la mijloc, de aproximativ 0,8 m. La una din extremităţi, un girofar îşi rotea spotul gălbui, slab, abia vizibil.

— Extraordinar! exclamă copleşit un fotoreporter de la U.P.I. Dacă stă de peste patru sute de ani aici, vă daţi seama că nu foloseşte ceea ce se cheamă o sursă de energie tradiţională...

Cu grijă şi cu evidentă teamă, cei doi muncitori ridicară obiectul din ladă şi-l depuseră alături.

Bătrânul supraintendent se aplecă şi privi mai bine de un minut interiorul.

— Mister James, spuse el, veniţi mai aproape!

Scriitorul se apropie cu inima strânsă, ca în coşmarurile sale din copilărie, când deschidea în somn uşi în spatele cărora ştia că îl vor asalta plăsmuiri terifiante.

Ziariştii stăteau încă neobişnuit de disciplinaţi, lungindu-şi doar gâturile pentru a înţelege la ce se pot uita cu atâta consternare cei doi.

În cele din urmă, călugărul îi invită să treacă pe rând prin faţa lăzii deschise. La fundul ei se afla întinsă o salopetă similară celor folosite în activităţile spaţiale. Într-o extremitate se aflau câteva instrumente asemănătoare ceasurilor electronice, vizibil în funcţiune. însă ceea ce îi copleşea pe toţi, amuţindu-i şi transportându-i într-o stare de perplexitate totală, era vizibilul ecuson din stânga pieptului salopetei, pe

care era înscris cu majuscule:

UNITED STATES OF AMERICA
CAROLINE PROJECT
J.C. DOUGLAS

SFÂRŞIT

LEWIS PADGETT

FRAZBILE
&
GRANCHIOASE

MIMSY WERE THE BOROGOVES

Traducere
MIHAI DAN PAVELESCU

Nu are rost să încercam să-i descriem nici pe Unthahorsten nici locurile sale, deoarece, unu la mână, trecuseră multe milioane de ani de la Anno Domini 1942 şi, doi la mâna, Unthahorsten nu se afla pe Pământ. Făcea ceva ce s-ar putea numi stat jos, într-un loc ce s-ar putea numi laborator. Se pregătea să-şi încerce maşina timpului.

Conectând sursa de energie, Unthahorsten îşi dădu seama că Cutia era goală. Uitase lucrul cel mai important. Aparatul avea nevoie de un subiect, de un solid tridimensional care să reacţioneze la condiţiile altor timpuri. Altfel, la întoarcerea maşinii, Unthahorsten n-ar fi putut spune în ce perioadă temporală fusese aceasta. Un corp solid aflat în Cutie ar fi suportat însă entropia şi bombardamentul razelor cosmice din altă epocă, iar Unthahorsten ar fi putut măsura, la înapoierea maşinii, schimbările calitative şi cantitative intervenite. După aceea, puteau intra în acţiune calculatoarele, spunându-i imediat lui Unthahorsten dacă Cutia fusese în A.D. 1.000.000, A.D. 1.000 sau A.D. 1.

De fapt, lucrul acesta era important numai pentru Unthahorsten. Individul era destul de copilăros în mai multe privinţe.

Nu avea vreme de pierdut. Cutia începuse să strălucească şi să tremure. Unthahorsten privi disperat în jur. Alergă în primul glossatch şi căută într-o ladă. Găsi acolo o grămadă de lucruşoare ciudate. Mda. Jucăriile băiatului său, Snowen, pe care acesta le adusese de pe Pământ după ce-şi însuşise tehnicile

respective. Eh, oricum, Snowen nu mai avea nevoie de ele. De acum era educat şi trebuia să lase deoparte copilăriile. În plus, deşi soţia lui Unthahorsten păstra jucăriile din motive sentimentale, experimentul era cu mult mai important.

Unthahorsten părăsi glossatchul şi trânti maldărul de jucării în Cutie, închizând capacul cu o clipă înainte de aprinderea semnalului de avertizare. Cutia dispăru. Dispariţia ei ustură ochii lui Unthahorsten.

Aşteptă.

Şi aşteptă.

În cele din urmă, renunţă să mai aştepte şi construi o altă maşină a timpului. Nici Snowen, nici mama sa nu fuseseră afectaţi de dispariţia jucăriilor aşa încât Unthahorsten goli lada în Cutia celei de-a doua maşini.

Conform calculelor sale, Cutia aceasta trebuia să apară pe Pământ, spre sfârşitul secolului nouăspre-zece, A.D. Dacă într-adevăr aşa se întâmplase, maşina rămăsese acolo, deoarece nici ea nu mai reveni.

Dezgustat, Unthahorsten hotărî să nu mai constru-iască nicio altă maşină a timpului. Însă răul fusese deja făcut. Existau două maşini, iar prima...

Scott Paradine o găsi pe când chiulea de la şcoală. Trebuia să dea extemporal la geografie, iar Scott nu vedea niciun sens în memorarea unor denumiri – teorie destul de revoluţionară pentru anul 1942. În plus, era o zi călduţă de primăvară, cu un vânticel răcoros, care îmbia orice băiat să se întindă pe iarbă şi să privească norişorii până adormea. La geografie să se ducă proştii! Scott aţipi.

Pe la amiază, i se făcu foame şi picioarele lui grăsuţe îl purtară până la prăvălia cea mai apropiată. Acolo îşi investi puţina agoniseală cu o grijă sărăcăcioasă şi un

dispreţ sublim faţă de sucurile gastrice. Se duse în lunca râului, ca să mănânce.

Terminând brânza, ciocolata şi bomboanele, şi golind până la ultima picătură sticla de suc, Scott prinse mormoloci şi-i examină cu un interes aproape ştiinţific. Nu apucă totuşi să observe prea multe. Ceva se rostogoli pe mal şi căzu în mâlul de lângă apă, aşa încât, după ce privi atent în jur, se grăbi să cerceteze locul.

Era o Cutie. De fapt, era Cutia. Anexele ei reprezentau prea puţin pentru Scott, deşi se întrebă de ce era atât de topită şi arsă. Medită puţin. Apăsă şi încercă cu briceagul, scoţând vârful limbii prin colţul gurii... Hm-mm. Nu se zărea nimeni în preajmă. De unde apăruse Cutia? Cineva o lăsase aici şi solul, mâncat de apă, se surpase sub ea.

— Asta este o spirală, decise Scott în mod greşit. Aspectul era spiralat, dar nu era o spirală din cauza deformării temporale pe care o implica. Dacă obiectul ar fi fost un aeromodel, indiferent cât de complicat, ar fi avut prea puţine de ascuns în faţa lui Scott. Cutia aceasta ridica însă probleme. Ceva îi spunea lui Scott că era cu mult mai complicată decât motorul cu arc pe care îl demontase cu atâta îndemânare cu o săptămână în urmă.

Totuşi niciun băiat nu lasă o cutie nedeschisă, doar dacă este îndepărtat prin forţă. Scott apăsă mai tare. Unghiurile obiectului erau ciudate. Scurtcircuitate, probabil. De asta... uf! Briceagul alunecase. Scott îşi supse degetul şi rosti câteva cuvinte pe care nu le pomenea faţă de adulţi.

Poate că era o cutie muzicală.

Scott nu ar fi trebuit să fie decepţionat. Aparatul i-ar fi dat bătăi de cap lui Einstein şi l-ar fi înnebunit pe

Steinmetz. Bineînţeles, necazul venea din faptul că cutia nu intrase complet în continuumul spaţio-temporal unde exista Scott şi deci nu putea fi deschisă. Cel puţin până atunci când Scott a folosit o piatră, ciocănind şi deplasând non-spirala spiralată.

De fapt, a ciocănit-o în punctul de contact cu cea de-a patra dimensiune, eliberând torsiunea spaţio-temporală pe care o menţinea. Se auzi un pocnet sec. Cutia tremură uşor şi rămase nemişcată, intrând acum în domeniul de existenţă al lui Scott. Băiatul o deschise cu uşurinţă.

Primul lucru pe care l-a văzut a fost casca moale, din ţesătură, dar a ignorat-o. Era o şapcă oarecare. A ridicat după aceea un cub de cristal, transparent, mic de încăpea în palmă – mult prea mic pentru a conţine labirintul de maşinării care se zăreau înăuntru. Într-o clipă, Scott a rezolvat problema. Cristalul era un fel de lupă ce mărea foarte mult lucrurile aflate în cub. Se întrevedeau acolo nişte chestii foarte ciudate. De exemplu, omuleţi minusculi...

Omuleţii se mişcau. Aidoma figurinelor unui ceas, deşi mult mai lin. Parcă ar fi fost la teatru. Pe Scott îl interesa cum erau îmbrăcaţi, dar era pur şi simplu fascinat de mişcările lor. Omuleţii construiau o casă. Scott ar fi vrut să ia foc casa, pentru a vedea ce aveau să facă.

Pe clădirea neterminată apărură limbi de foc.

Omuleţii stinseră incendiul, folosind multe instrumente ciudate.

Lui Scott nu-i trebui mult timp ca să înţeleagă. Era totuşi puţin îngrijorat. Omuleţii îi puteau îndeplini gândurile. Când îşi dădu seama de acest lucru, se sperie şi aruncă cubul.

După ce se îndepărtase câţiva metri, se gândi mai bine şi se întoarse. Cubul de cristal strălucea în soare, pe jumătate afundat în apă. Era doar o jucărie. Scott pricepu, cu instinctul perfect al copilului. Nu-l ridică însă imediat. Mai întâi, reveni la cutie şi examină restul obiectelor.

Găsi câteva de-a dreptul remarcabile. Amiaza trecu mult prea repede. În cele din urmă, Scott puse jucăriile înapoi în cutie şi o cără acasă, gâfâind şi icnind. Era roşu la faţă când ajunse la uşa bucătăriei. Ascunse cutia în fundul unui dulap din camera lui, aflată la etajul casei. Cubul de cristal îl strecură în buzunarul pantalonilor, umflat deja cu sfoară, o sârmă bobinată, două monezi, un ghemotoc de staniol, un timbru şi o bucată de mică. Emma, surioara de doi ani a lui Scott, apăru legănându-se pe coridor şi îi spuse „bună”.

— Bună, mototol, dădu Scott din cap, de la înălţimea celor şapte ani şi câteva luni ale sale. O trata pe Emma cu superioritate, dar ea nu-şi dădea seama de asta. Mică, durdulie, şi cu ochii mari şi rotunzi, căzu pe covor, privindu-şi resemnată pantofii.

— Leagă, Scotty, te log.

— Mototol, îi spuse Scott cu blândeţe, legându-i şi-returile. Masa e gata?

Emma încuviinţă din cap.

— Ia să-ţi văd mâinile!

Surprinzător, erau remarcabil de curate, deşi probabil nu şi antiseptice. Scott îşi privi gânditor palmele şi, strâmbându-se, intră în baie, unde se spălă atent. Mormolocii lăsaseră urme.

La parterul casei, în sufragerie, Dennis Paradine şi soţia lui, Jane, îşi sorbeau cocteilurile dinaintea mesei. Dennis era un bărbat mai degrabă tânăr, cu părul uşor

înspicat, faţa îngustă şi gura mică; preda filozofia la universitate. Jane era micuţă, slăbuţă, brunetă şi foarte frumoasă.

— Pantofi noi, rosti ea sorbind din pahar. Îţi plac?

— Să bem pentru crimă, murmură absent Paradine. Ce? Pantofi? Nu acum. Lasă-mă să termin paharul. Am avut o zi grea.

— Examene?

— Îhî. Tineri înflăcăraţi aspirând spre bărbăţie. Sper să moară cu toţii. În chinuri groaznice. Insh’Allah!

— Vreau măslina, ceru Jane.

— Ştiu, oftă resemnat Paradine. Au trecut ani de zile de când n-am mai gustat şi eu una. Într-un Martini, vreau să zic. Chiar dacă-ţi pun şase în pahar, tot nu eşti mulţumită.

— O vreau pe a ta. Frăţia de sânge... Simbolism. Ăsta-i motivul.

Paradine o privi ameninţător şi îşi încrucişă picioarele lungi.

— Vorbeşti ca una dintre studentele mele.

— Ca frumuşica de Betty Dawson, poate? îşi arătă Jane ghearele. Îţi mai vorbeşte în stilul acela ofensiv?

— Mda. Copila e o problemă, psihologic vorbind. Bine că nu sunt taică-su. Dacă aş fi fost... Paradine încuviinţă semnificativ: conştiinţa sexului şi prea multe filme. Cred că are încă impresia că poate promova anul, arătându-mi genunchii. Care sunt, de fapt, cam osoşi.

Jane îşi potrivi fusta cu o mândrie neascunsă. Paradine se ridică şi turnă alte Martini.

— Pur şi simplu, nu văd ce rost are să-i învăţ filozofia pe maimuţoii ăia. N-au vârsta potrivită. Obiceiurile lor, felul de-a gândi sunt deja formate. Sunt oribil de conservatori, deşi nu recunosc asta. Singurele

persoane care pot înţelege filozofia sunt adulţii maturi şi copiii de vârsta Emmei şi a lui Scotty.

— Oricum, nu-l înscrie pe Scotty la cursul tău, făcu Jane. Încă nu este gata să devină Doctor în Filozofie. Nu sunt de acord cu grăbirea geniilor precoce, mai ales când este vorba de copiii mei.

— Scotty ar fi probabil mai bun decât Betty Dawson, mormăi Paradine.

— „Muri bătrân şi obosit la vârsta de cinci ani”, cită visătoare Jane. Vreau măslina.

— Ia-o. Apropo, îmi plac pantofii.

— Mulţumesc. Uite-o şi pe Rosalie. Masa?

— Este gata, doamnă Paradine, răspunse Rosalie. Să-i chem pe domnişoara Emma şi pe domnişorul Scotty.

— Îi chem eu. Paradine scoase capul pe uşă şi răcni: Copii! La masă!

Pe scară tropăiră picioruşe. Scott apăru primul, spălat şi pieptănat, dar cu un smoc rebel ridicat în vârful capului. Emma îl urmă, coborând grijulie fiecare treaptă. La jumătatea drumului, renunţă să mai coboare cu faţa şi se întoarse, terminând parcursul în patru labe, funduleţul ei părând a se descurca de minune în această misiune complicată. Paradine o urmări, fascinat de spectacol, până ce recepţionă în plin izbitura fiului său.

— Bună, tati! ţipă Scott.

Paradine se reculese şi-l privi cu demnitate.

— Bună. Ajută-mă până la masă. Cred că mi-ai dislocat şoldul.

Scott năvălise deja în cealaltă încăpere, unde se sui pe pantofii Janei într-un acces de afecţiune. Bolborosi câteva scuze şi fugi să-şi ocupe locul la masă. Urmându-l, Paradine încruntă o sprânceană. Degetul

lui arătător se găsea în strânsoarea disperată a mânuţei Emmei.

— Mă întreb ce-i cu drăcuşorul?

— Nimic bun, probabil, suspină Jane. Bună, scumpule, ia să-ţi văd urechile.

— Sunt curate.Le-a lins Mickey.

— Mda, limba unui Airedale e mult mai curată decât urechile tale, hotărî Jane după o inspecţie rapidă. Totuşi, atât timp cât poţi auzi, murdăria este numai superficială.

— Fisială?

— Adică doar un pic. Jane îşi ridică fetiţa şi-o aşeză pe un scaun înalt. Abia în ultima vreme, Emma dobândise demnitatea de-a servi masa împreună cu restul familiei şi era, după cum remarcase Paradine, copleşită de mândrie. I se spusese că numai copilaşii varsă mâncare. Drept urmare, ducea lingura la gură cu o încetineală atât de grijulie, încât lui Paradine îi dădeau lacrimile când o vedea.

— O bandă rulantă ar fi ideală pentru Emma, remarcă el trăgându-i Janei scaunul. Porţii mici de spanac, sosindu-i la guriţă la intervale regulate.

Masa se desfăşură normal, până când Paradine zări farfuria lui Scott.

— Hei! Eşti bolnav? Te-ai îndopat prea mult la prânz?

Scott examina gânditor mâncarea dinaintea lui.

— M-am săturat, tăticule, răspunse el.

— De obicei, mănânci cât poţi şi încă ceva pe deasupra, comentă Paradine. Ştiu că băieţii aflaţi în creştere bagă în ei, zilnic, tone de mâncare, dar tu eşti sub normă în seara asta. Nu te simţi bine?

— Ba da. Zău, nu mai mi-e foame.

— Nu mai vrei nimic?

— Nu. Am mâncat altfel.

— Ceva ce te-au învăţat la şcoală? întrebă Jane. Scott clătină solemn din cap.

— Nu m-a învăţat nimeni. Am descoperit singur. Folosesc scuipatul.

— Ia mai încearcă, îi sugeră Paradine. Foloseşte cuvântul care se cuvine.

— Ăăă... s-salivă. Da?

— Mda. Mai multe pepsine? Jane, în secreţia salivară există pepsine? Am uitat.

— În a mea există otravă, constată Jane. Rosalie a lăsat iarăşi coji în piure.

Paradine era însă interesat.

— Vrei să spui că obţii tot ce ai nevoie din hrană – că nu iroseşti nimic, şi mănânci şi mai puţin?

— Aşa cred, răspunse Scott după o clipă de gândire. Nu e numai scu... saliva. Măsor, cumva, cât de mult să iau în gură şi ce alimente să combin. Nu ştiu... Aşa fac eu.

— Hmm, pufni Paradine, hotărându-se să verifice mai târziu. Este o idee destul de revoluţionară.

Adeseori, puştii au idei ciudate, dar aceea putea să conţină ceva interesant. Îşi umezi buzele:

— Presupun că, în cele din urmă, oamenii vor mânca cu totul altfel, atât prin modul de-a consuma, cât şi prin tipul alimentelor. Vreau să zic că vor mânca alte alimente. Jane, fiul nostru dă semne de genialitate.

— Da?

— A făcut o constatare importantă pentru dieteticieni. Singur ai ajuns la concluzia asta, Scotty?

— Bineînţeles, răspunse băiatul crezând şi el în vorbele sale.

— De unde ţi-a venit ideea?

— Ah... ăăă, se foi Scott. Nu ştiu. Cred că nu-i important.

Paradine era inexplicabil de dezamăgit.

— Cu siguranţă însă că...

— S-s-scuipat! ţipă Emma, cuprinsă brusc de un acces de rea purtare. Scuipat! încercă ea să repete, reuşind numai să-şi scuipe în poală.

Cu un aer resemnat, Jane o ridică de la masă şi o schimbă, în vreme ce Paradine îl privea pe Scott cu un interes uşor derutat. Abia după cină, în salon, se mai petrecu ceva interesant.

— Ai de făcut lecţii pentru acasă?

— N-n-nu, roşi vinovat Scott.

Ca să-şi ascundă stânjeneala, scoase din buzunar o jucărie găsită în cutie şi începu s-o deplieze. Rezultatul semăna cu un abac presărat cu biluţe. Paradine nu-l zări de la început, dar Emma îl văzu. Dori să se joace şi ea.

— Nu, se răsti Scott. Stai cuminte, mototol. Se chinui cu bilele, scoţând mici sunete de interes. Emma întinse un deget grăsuţ şi ţipă.

— Scotty, îl avertiză Paradine.

— Nu i-am făcut nimic.

— M-a ciupit, boci Emma. Paradine ridică ochii. Se încruntă şi privi atent.

Ce...

— Acela este un abac? întrebă el. Dă-mi-l, te rog.

Fără tragere de inimă, Scott aduse jucăria tatălui său. Paradine clipi de mai multe ori. Depliat, „abacul” avea vreo sută de centimetri pătraţi şi era compus din sârme subţiri, rigide care se intersectau din loc în loc. Pe sârmuliţe se găseau bile colorate. Acestea se puteau deplasa înainte şi înapoi, precum şi de pe o sârmă pe alta, chiar şi prin punctele de intersecţie. Dar... o bilă fixată pe o sârmă nu poate traversa intersecţia a două sârme...

Aşadar, se părea că nu erau fixate pe sârmă. Paradine privi mai de aproape. Fiecare biluţă avea un canal ce o înconjura după un diametru, aşa încât putea să translateze şi, simultan, să se rostogolească pe sârmă. Paradine încercă să scoată o biluţă. Părea menţinută magnetic. Oţel? Semăna mai degrabă cu plasticul.

Rama însăşi... Paradine nu era matematician. Totuşi, unghiurile făcute de sârme erau cam ciudate prin lipsa lor de logică euclidiană. Alcătuiau un labirint. Poate că asta era jucăria... un labirint.

— De unde ai asta?

— Mi-a dat-o unchiul Harry, răspunse Scott cu o inspiraţie de moment. Duminica trecută, când a venit.

Unchiul Harry era plecat din oraş, lucru cunoscut de Scott. La vârsta de şapte ani, un băiat îşi dă seama iute că adulţii au remuşcările lor şi se interesează de la cine provin cadourile. În plus, unchiul Harry avea să lipsească vreo două săptămâni, o perioadă de timp inimaginabilă pentru Scott, iar faptul că, în cele din urmă, minciuna sa avea să fie descoperită, însemna pentru el mai puţin decât avantajul de a păstra jucăria.

Paradine constată că, pe măsură ce încerca să manipuleze jucăria, era tot mai derutat. Unghiurile erau oarecum lipsite de logică. Era un joc ciudat. Bila aceasta roşie, dacă aluneca pe sârma *asta* până la nodul *acela*, trebuia să ajungă *acolo*... dar nu ajungea. Un labirint straniu, însă fără îndoială instructiv. Paradine simţi ca n-o să mai aibă răbdare cu obiectul.

Totuşi Scott avea, retrăgându-se într-un colţ şi mişcând bilele, acompaniindu-se cu mormăieli şi exclamaţii. Bilele înţepau atunci când Scott le alegea pe cele greşite sau încerca să le deplaseze în direcţii care nu erau corecte. În cele din urmă, exclamă fericit:

— Gata, tati!

— He? Ce? Ia să văd.

Pentru Paradine, obiectul arăta exact la fel, dar Scott îi indică radiind mulţumit.

— Am făcut-o să dispară.

— Ce anume?

— Bila albastră. Nu mai este.

Paradine nu putea crede aşa ceva şi pufni. Scott se chinui iarăşi cu jucăria. Experimentă. De data aceasta, nu mai recepţionă înţepături, nici măcar uşoare. Abacul îi arătase metoda corectă. Acum trebuia să facă totul singur. Unghiurile ciudate ale sârmelor păreau mai puţin derutante. Era o jucărie foarte instructivă... Funcţiona, se gândi Scott, ca şi cubul de cristal. Amintindu-şi de cub, îl scoase din buzunar şi dădu abacul Emmei, care era copleşită de fericire. Se apucă imediat de treabă, deplasând bilele, fără să mai protesteze acum în faţa înţepăturilor – care, într-adevăr, erau foarte slabe – şi, fiind atentă, reuşi să facă o bilă să dispară aproape la fel de repede ca şi Scott. Bila albastră reapăru – dar Scott nu observă. Se retrăsese într-un colţ, după canapea, şi se distra cu cubul.

Înăuntrul obiectului se aflau omuleţi, manechine mititele, mărite de proprietăţile amplificatoare ale cristalului iar aceştia se mişcau. Construiau o casă. Clădirea luă foc, cu nişte flăcări foarte realiste, iar omuleţii se opriră.

— Stingeţi focul! pufni Scott. Nu se întâmplă însă nimic. Unde era tulumba aceea ciudată cu braţe rotative care apăruse mai înainte? Uite-o. Apăru şi se opri. Scott o grăbi.

Asta era amuzant. Semăna cu regia unei piese, numai că era mult mai reală. Omuleţii făceau ceea ce le

spunea Scott în mintea sa. Dacă greşea, ei se opreau până când el găsea rezolvarea corectă. Îi puneau chiar şi unele probleme...

Cubul era şi el o jucărie foarte instructivă. Îl învăţa pe Scott, cu o iuţeală alarmantă – şi-l învăţa în mod plăcut. Nu-i dădea însă nicio informaţie nouă. Băiatul nu era încă pregătit. Mai târziu... mai târziu...

Emma se plictisi de abac şi porni în căutarea lui Scott. Nu-l găsi în camera lui dar, ajunsă acolo, deveni interesată de conţinutul dulapului. Descoperi cutia. Conţinea o comoară – o păpuşă remarcată deja de Scott, însă abandonată cu dispreţ. Chicotind Emma coborî cu păpuşa în salon, se aşeză în mijlocul podelei şi începu să o desfacă.

— Iubito! Ce-i asta?

— Usuleţul!

Evident, nu era ursuleţul, orb şi fără urechi, dar plăcut în rotunjimile sale moi. Pentru Emma însă, toate păpuşile erau „ursuleţul”.

Jane Paradine ezită.

— O ai de la fetiţa cealaltă?

— Nu. Al meu.

Scott ieşi din colţul lui, ascunzând cubul în buzunar.

— Ăăă... este de la unchiul Harry.

— Unchiul Harry ţi-a dat-o, Emma?

— Mi-a dat-o mie pentru Emma, se grăbi Scott, adăugând altă piatră la temelia minciunii sale. Duminica trecută, completă el.

— O s-o rupi, scumpo.

Emma arătă păpuşa mamei sale.

— Desface. Vezi?

— Da? Este... uh!Jane îşi trase răsuflarea. Paradine o privi.

— Ce s-a întâmplat?

Ea îi aduse păpuşa, ezită, apoi intră în sufragerie, aruncându-i o privire semnificativă. Paradine o urmă, închizând uşa. Jane aşeză păpuşa pe masă.

— Nu-i prea drăguţă, aşa-i Denny? Hmm.

La prima vedere era destul de neplăcută. Locul unui manechin anatomic era mai degrabă într-un liceu sanitar, decât printre jucăriile unor copii.

Jucăria se desfăcea în secţiuni: piele, muşchi, organe miniaturale, dar perfecte din câte îşi dădea seama Paradine. Deveni interesat.

— Nu ştiu. Pentru un copil, asemenea lucruri n-au acelaşi înţeles.

— Uită-te la ficat. Este ficat, nu?

— Sigur. Auzi, eu... ce ciudat!

— Ce anume?

— Nu-i chiar atât de perfect din punct de vedere anatomic. Paradine îşi trase un scaun şi urmă: Traiectul digestiv este prea scurt. Nu are intestinul gros şi nici apendicele.

— Putem s-o dăm Emmei?

— Mi-ar plăcea şi mie una. De unde Dumnezeu o are Harry? Nu, nu-i poate strica. Adulţii sunt condiţionaţi să reacţioneze cu neplăcere înaintea organelor interne. Copiii, nu. Ei cred că în interior sunt ca un cartof. Emma poate căpăta noţiuni corecte de fiziologie de la păpuşa asta.

— Dar aceia ce sunt? Nervi?

— Nu, ăştia sunt nervii. Arterele aici; venele... astea. Ciudată aortă... Paradine privi surprins. Asta... Care este termenul latinesc pentru reţea? Oricum, ăă? Rita? Rata?

— Ral, sugeră Jane la întâmplare.

— Asta este o respiraţie, o corectă nemilos Paradine. Nu-mi dau seama ce poate fi reţeaua asta luminoasă. Acoperă întregul corp, ca şi nervii.

— Sânge.

— Nu. Nu-i circulator, nu-i neural... curios! Pare să fie în legătură cu plămânii.

Deveniră preocupaţi, studiind păpuşa cea stranie. Era realizată cu o deosebită perfecţiune a detaliilor, iar lucrul acesta era ciudat, considerând abaterile fiziologice descoperite.

— Stai să-l aduc pe Gould, spuse Paradine şi începu să compare păpuşa cu planşele anatomice. Nu găsi nimic nou, doar mirarea îi spori şi mai mult. Oricum, era mai distractiv decât un labirint. Între timp, în camera alăturată, Emma deplasa înainte şi înapoi bilele abacului. Acum, mişcările nu mai erau atât de stranii. Chiar când bilele dispăreau. Aproape că putea urmări direcţia aceea nouă... aproape...

Scott oftă, privind în cubul de cristal şi comandând mental, cu multe începuturi greşite, construcţia unei clădiri ceva mai complicate decât cea distrusă de foc. Şi el învăţa... fiind condiţionat...

Din punct de vedere antropomorf, greşeala lui Paradine fusese că nu scăpase imediat de jucării. Nu-şi dăduse seama de semnificaţia lor şi, atunci când înţelese, circumstanţele progresaseră binişor. Unchiul Harry nu revenise în oraş, aşa încât Paradine nu putea lua legătura cu el. În plus, se apropiau examenele de sfârşit de semestru, ceea ce însemna eforturi mentale deosebite şi epuizare totală în timpul nopţii; iar de o săptămână, Jane era uşor răcită. Emma şi Scott domneau liberi asupra jucăriilor.

— Tăticule, întrebă Scott într-o seară, ce este o plastă?

— Plasmă?

Scott ezită.

— Nu... nu cred.Nu este corect plastă?

— Pare a fi termenul scoţian pentru plasă. Aşa merge?

— Nu văd cum, mormăi Scott şi se îndepărtă, pufnind, să se joace cu abacul. Îl mânuia acum cu destulă abilitate. Dar, cu instinctul copiilor de a evita întreruperile, atât el cât şi Emma se jucau de obicei pitiţi pe undeva. Nu întotdeauna, desigur – însă experienţele mai complicate nu se desfăşurau niciodată sub ochii unui adult.

Scott învăţa repede. Ceea ce vedea acum în cubul de cristal avea puţine legături cu problemele simple de la început. Erau fascinant de tehnice. Dacă Scott şi-ar fi dat seama că educaţia lui era dirijată şi supravegheată – deşi numai mecanic – probabil că şi-ar fi pierdut interesul. Pe când aşa, iniţiativele sale nu erau niciodată respinse.

Abacul, cubul, păpuşa... şi alte jucării pe care copiii le găsiseră în cutie...

Nici Paradine, nici Jane nu bănuiau ce efect avea conţinutul maşinii timpului asupra copiilor. Cum ar fi putut? Copiii dramatizează instinctiv, în scopul autoapărării. Ei nu sunt încă adaptaţi exigenţelor – parţial inexplicabile pentru ei – unei societăţi mature. Mai mult, viaţa lor este complicată de variabile umane. Cineva le spune că au voie să se joace în grădină, dar fără să rupă flori sau pomişori. Altcineva le interzice cu desăvârşire jucatul în grădină. Regulile nu sunt bătute în cuie; ele variază şi copiii depind, neajutoraţi, de capriciile celor care îi nasc, îi hrănesc şi-i îmbracă. Şi îi

tiranizează. Puiul nu înfruntă această tiranie, deoarece face parte integrală din natura sa. Totuşi, el are o personalitate şi îşi menţine integritatea printr-o luptă subtilă, deşi pasivă.

El se schimbă sub ochii adultului. Atunci când îşi aminteşte, se străduieşte să placă şi să atragă atenţia asupra lui, aidoma unui actor pe scenă. Asemenea încercări nu sunt străine adulţilor. Aceştia exagerează însă mai puţin – faţă de alţi adulţi.

Este greu de admis că subtilitatea lipseşte copiilor. Ei se deosebesc de maturi prin faptul că gândesc în mod diferit. Putem distruge, cu mai multă sau mai puţină uşurinţă, pretenţiile lor – dar aceeaşi situaţie este valabilă şi pentru ei. Nemilos, un copil poate fărâma pretenţiile unui adult. Iconoclasmul este prerogativul lor.

De pildă, scliviseala. Zorzoanele relaţiilor sociale, exagerate până aproape de absurd. Un gigolo...

— Ce „savoir faire”! Ce curtoazie rafinată! Văduvele şi prostuţele blonde sunt adeseori impresionate. Bărbaţii fac comentarii mai puţin plăcute. Copilul însă merge direct la rădăcină.

— Ce **prostie!**

Cum să priceapă o fiinţă umană nedezvoltată sistemul complicat al relaţiilor sociale? Nu poate. Pentru ea, exagerarea politeţii naturale este o prostie. Structura funcţională a rutinelor vieţii este barocă. Copilul este un animal mic şi egocentric, care nu se poate imagina în postura altuia – cu siguranţă nu în postura unui adult. Fiind o unitate autonomă, aproape perfectă din punct de vedere natural, cu toate necesităţile suplinite de alţii, copilul este asemănător unei creaturi unicelulare, plutind într-un fluid vital, căreia i se aduce

hrana, şi de la care se îndepărtează materiile evacuate...

Din punctul de vedere al logicii, un copil este aproape teribil de perfect. Un prunc ar putea fi chiar mai perfect, dar este atât de străin unui adult încât nu i se pot aplica decât standarde de comparaţie superficiale. Procesele de gândire ale unui bebeluş sunt de-a dreptul inimaginabile. Cu toate acestea, pruncii gândesc, chiar şi înainte de naştere. În pântecele matern, ei se mişcă şi dorm, nu numai în mod instinctiv. Noi suntem condiţionaţi să reacţionăm destul de neobişnuit la ideea că un embrion uman poate gândi. Suntem surprinşi, eventual râdem ca să ne mascăm şocul. Nimic omenesc nu ne poate fi străin.

Un prunc însă nu este ceva omenesc. Un embrion... şi mai puţin.

Din această cauză, pesemne, Emma învăţa de la jucării mai multe lucruri decât Scott. Desigur, băiatul îşi putea comunica gândurile în mod explicit; Emma nu putea, decât în fragmente criptice. De pildă, chestiunea mâzgălelilor...

Daţi hârtie şi creion unui copil şi va desena ceva, care pentru el înseamnă cu totul altceva decât pentru un adult. Mâzgălelile absurde seamănă prea puţin cu o maşină, totuşi pentru copil ele *sunt* o maşină. Poate chiar tridimensională. Copiii gândesc şi văd altfel lucrurile.

Toate acestea îi treceau prin minte lui Paradine, într-o seară, când, cu ziarul deschis în faţă, îi privea pe Emma şi Scott comunicând. Scott o întreba ceva pe surioara lui. Uneori, făcea acest lucru vorbind normal. Adeseori însă recurgea la bolboroseli şi semne. Emma încerca să răspundă, dar handicapul era prea mare.

În cele din urmă, Scott recurse la hârtie şi creion. Emma fu încântată. Apăsând cu vârful limbii în obraz, scrise ceva chinuindu-se. Scott luă hârtia, o examină şi se strâmbă.

— Nu-i bine, Emma, remarcă el.

Emma încuviinţă furioasă din cap. Apucă din nou creionul şi mai mâzgăli ceva. Scott medită puţin, apoi zâmbi şovăitor şi se ridică. Dispăru pe coridor. Emma reveni la abac.

Paradine se ridică de pe scaun şi privi hârtia, cu ideea nebună că Emma învăţase, cine ştie cum, să scrie. Nu era aşa. Foaia era acoperită de mâzgăleli lipsite de sens, familiare oricărui părinte. Paradine îşi muşcă uşor buza.

Putea fi un grafic reprezentând variaţiile mintale ale unui gândac melancolic, dar probabil că nu era. Totuşi, fără îndoială, pentru Emma mâzgălelile însemnau ceva. Poate era chiar portretul „usuleţului”.

Scott se întoarse, privind mulţumit. Întâlni căutătura Emmei şi încuviinţă. Paradine se simţi împuns de curiozitate.

— Secrete?

— Nu. Emma... ăăă... m-a rugat să fac ceva pentru ea.

— Aha.

Amintindu-şi de pruncii care bolborosiseră în limbi necunoscute, uluind lingviştii, Paradine îşi propuse să ia hârtia după ce copiii aveau să termine cu ea. A doua zi, la universitate, arătă foaia lui Elkins. Individul avea o experienţă bogată în domeniile obscure ale lingvisticii, dar chicoti la ideea transpunerii mâzgălelilor Emmei în cuvinte.

— Uite o traducere liberă, Dennis. Citez: Nu ştiu nici eu ce înseamnă asta, dar o să-l păcălim al naibii pe tăticu’. Încheiat citatul.

Cei doi bărbaţi izbucniră în râs şi plecară să-şi ţină cursurile. Mai târziu, Paradine avea să-şi reamintească episodul. Mai ales după întâlnirea cu Holloway. Dar până atunci aveau să mai treacă nişte luni de zile, iar lucrurile avansară şi mai mult spre deznodământ.

Poate că Paradine şi Jane dovediseră un interes prea mare faţă de jucării. Emma şi Scott începură să le ascundă, jucându-se cu ele numai atunci când erau singuri. N-o mai făceau cu nepăsare, ci cu o anumită prudenţă. Cu toate acestea, Jane era neliniştită.

Într-o seară, îi vorbi lui Paradine despre ceea ce simţea.

— Ştii păpuşa pe care i-a dăruit-o Harry, Emmei?

— Da.

— Astăzi am fost în oraş şi am încercat să aflu de unde provine. Nicio indicaţie.

— Poate că Harry a cumpărat-o din New York.

Jane nu era convinsă.

— I-am întrebat şi în legătură cu celelalte lucruri. Mi-au arătat toate jucăriile – şi Johnson’s este un magazin mare, ştii doar. Nu există nimic asemănător abacului Emmei.

— Hm... Paradine nu era prea interesat. În seara aceea aveau bilete la un spectacol şi se făcuse târziu. Aşa încât subiectul a fost abandonat.

Reveni în actualitate atunci când o vecină îi telefonă Janei.

— Scotty n-a fost niciodată aşa, Denny. Doamna Burns a spus că l-a speriat rău de tot pe Francis al ei.

— Francis? Derbedeul ăla mic şi gras, nu-i aşa? Seamănă cu taică-su. O dată, pe când eram în anul doi de liceu, i-am spart nasul lui Burns.

— Termină cu lăudăroşeniile şi ascultă-mă, făcu Jane amestecând un cocteil. Scott i-a arătat lui Francis ceva care l-a speriat pe puşti. N-ar fi mai bine să vezi...

— Aşa se pare.

Paradine ciuli urechea. Zgomotele din camera alăturată îi spuseră unde se află fiul său.

— Scotty!

— Bang! exclamă Scott şi apăru zâmbind. I-am omorât pe toţi piraţii spaţiali! Ai treabă cu mine, tati?

— Da. Dacă poţi să-i laşi pe piraţi neîngropaţi câteva minute. Ce i-ai făcut lui Francis Burns?

Ochii albaştri ai lui Scott exprimau o candoare uriaşă.

— Cum?

— Mai încearcă. Sunt convins că-ţi poţi aminti.

— Ăăă. Ah, aia... Nu i-am făcut nimic. Pe cuvânt. L-am lăsat să se uite la televizorul meu şi l-a... l-a speriat.

— Televizorul?

Scott arătă cubul de cristal.

— Nu e chiar televizor. Vezi?

Paradine privi jucăria, surprins de sistemul de amplificare al imaginilor. Cu toate acestea nu vedea decât un labirint de linii colorate, lipsite de sens.

— Unchiul Harry...

Paradine întinse mâna spre telefon. Scott înghiţi un nod.

— Unchiul... unchiul Harry s-a întors în oraş?

— Da.

— Bine, eu mă duc să fac baie.

Scott se îndreptă spre uşă. Paradine întâlni privirea Janei şi încuviinţă semnificativ.

Harry era acasă şi negă orice amestec în legătură cu jucăriile cele ciudate. Destul de supărat, Paradine îi ceru lui Scott să i le aducă pe toate. În cele din urmă, jucăriile au fost aşezate în şir pe masă: cubul, abacul, păpuşa, casca-şapcă şi alte câteva obiecte misterioase. Scott a fost interogat. Un timp, minţi cu încăpăţânare dar, în cele din urmă, cedă şi mărturisi sughiţând.

— Adu cutia în care au fost lucrurile astea, ordonă Paradine şi apoi te duci la culcare.

— O să... hâc!... mă pedepseşti, tăticule?

— Da, pentru minciuni. Cunoşti regula. Două săptămâni, niciun film şi nici bani pentru prăjituri.

Scott înghiţi un nod.

— O să-mi iei jucăriile?

— Nu ştiu încă.

— Bine... ‘pte bună, tati, ‘pte bună, mami.

După ce băieţelul dispăru pe scări, Paradine se aşeză pe un scaun şi studie atent cutia. Atinse gânditor mecanismele de deschidere topite. Jane îl privea.

— Ce este, Denny?

— Nu ştiu. Cine să fi lăsat o cutie cu jucării lângă râu?

— S-ar putea să fi căzut dintr-o maşină.

— Nu în locul acela. Dincolo de calea ferată, drumul nu trece pe lângă râu. Este un teren viran... nimic altceva. Paradine îşi aprinse o ţigară: bem ceva, iubito?

— Pregătesc eu.

Jane se apucă de treabă, dar privirea îi era tot în-grijorată. Îi aduse un pahar lui Paradine şi rămase înapoia lui, ciufulindu-i părul cu degetele.

— Ceva în neregulă?

— Nu, absolut nimic. Doar... de unde au apărut jucăriile astea?

— La Johnson’s nu le cunoştea nimeni, iar ei îşi comandă marfa de la New York.

— Am verificat şi eu, recunoscu Paradine. Păpuşa aia, o arătă el, mă pune pe gânduri. Este adevărat, apar fel de fel de lucruri, dar aş vrea să ştiu cine le-a făcut pe astea.

— Un psiholog? Abacul... cu astfel de obiecte nu se fac teste de laborator?

— Ai dreptate, pocni din degete Paradine. Şi fii atentă! Săptămâna viitoare, la universitate, trebuie să ţină o conferinţă un tip pe nume Holloway, psiholog de copii. Are reputaţie, este un nume celebru. Poate ştie ceva despre chestiile astea.

— Holloway? Nu...

— Rex Holloway. E... hm-mm! Stă pe aici, pe aproape. Crezi că el a construit jucăriile astea?

Jane examină abacul. Se strâmbă şi ridică din umeri.

— Dacă el le-a făcut, atunci tipul nu-mi place. Totuşi, Denny, vezi dacă poţi afla ceva.

— O să încerc, încuviinţă Paradine.

Bău cocteilul încruntându-se. Era vag neliniştit. Dar nu era speriat... nu încă.

Rex Holloway era un bărbat grăsuţ, chel şi cu nişte ochelari groşi, deasupra cărora sprâncenele sale negre şi stufoase stăteau ca nişte omizi zbârlite. După o săptămână, Paradine îl invită la masă. Aparent, Holloway nu era atent la copii, dar nu-i scăpa nimic din ce făceau sau spuneau aceştia. Ochii lui cenuşii, ageri şi şireţi, vedeau totul.

Jucăriile îl fascinară. În sufragerie, cei trei adulţi se strânseră în jurul mesei pe care se afla cutia. Holloway le studie atent, în vreme ce-i asculta pe Jane şi Paradine. În cele din urmă, vorbi şi el:

— Mă bucur că am venit aici în seara asta. Nu pe deplin, însă.. Ştiţi, totul este foarte tulburător.

— Hă? Paradine se zgâi la el, iar pe chipul Janei se întipări consternarea. Următoarele cuvinte ale lui Holloway nu avură darul să-i liniştească.

— Avem de-a face cu nebunie.

Zâmbi, văzând privirile şocate ale celor doi soţi.

— Din punctul de vedere al adulţilor, toţi copiii sunt nebuni. Aţi citit cumva cartea lui Hughes: „Vânt de înălţime în Jamaica”?

— O avem.

Paradine scoase cărticica din raft. Holloway întinse mâna, luă cartea şi o frunzări până găsi pasajul dorit. Citi cu glas tare:

— „Desigur, pruncii nu sunt umani – sunt mai degrabă animale şi au o cultură străveche şi ramificată, aidoma pisicilor, peştilor şi chiar şerpilor; asemănătoare cu ale acestora, dar mult mai complicată şi mai plină de viaţă deoarece, la urma urmei, pruncii sunt una dintre cele mai dezvoltate specii ale vertebratelor inferioare. Pe scurt, ei au creiere care lucrează cu termeni şi categorii proprii, ce nu pot fi traduse prin termeni şi categorii aparţinând minţii omeneşti.”

Jane încercă să fie calmă, dar nu reuşi.

— Nu vreţi să spuneţi că Emma...

— Aţi putea gândi ca fiica dumneavoastră? întrebă Holloway. Ascultaţi: „Un adult nu poate gândi ca un prunc, aşa cum nu poate gândi ca o albină.”

Amestecând cocteilurile, Paradine rosti peste umăr:

— Astea sunt pure speculaţii, nu-i aşa? Din câte înţeleg, afirmaţi că bebeluşii au o cultură a lor, ba chiar un standard înalt de inteligenţă.

— Nu neapărat. Să ştiţi că nu există o ştachetă. Eu spun doar atât: copiii gândesc altfel decât noi. Nu neapărat mai bine – asta este o chestiune de valoare relativă. Însă fac conexiuni diferite. Se încruntă, căutându-şi cuvintele.

— Poveşti, mormăi Paradine oarecum grosolan dar, de fapt, îngrijorat în privinţa Emmei. Bebeluşii nu au alte simţuri decât noi.

— Cine a spus aşa ceva? întrebă Holloway. Ei îşi folosesc mintea în mod diferit, atât şi nimic mai mult. Este, totuşi, suficient!

— Încerc să înţeleg, rosti încet Jane. Mă gândesc la mixerul meu. Amestecă maioneza şi piureul, dar poate stoarce şi portocale.

— Cam aşa ceva. Creierul este un coloid, o maşinărie foarte complicată. Nu ştim multe despre posibilităţile sale. Nu ştim nici măcar cât poate cuprinde, însă se ştie că mintea devine condiţionată odată cu maturizarea individului. Ea urmează anumite trasee familiare şi majoritatea gândirii ulterioare este structurată pe nişte direcţii considerate ca atare. De exemplu, această jucărie. Holloway atinse abacul. Aţi încercat-o?

— Puţin, răspunse Paradine.

— Dar nu prea mult, aşa este?

— Mda...

— De ce?

— Este lipsită de sens, se plânse Paradine. Orice problemă trebuie să aibă o logică. Însă unghiurile alea aiurea...

— Mintea v-a fost condiţionată de Euclid. Asta-i cauza pentru care... obiectul acesta ne plictiseşte şi pare lipsit de sens. Dar un copil nu ştie nimic despre Euclid. O geometrie diferită de a noastră nu-l şochează ca fiind lipsită de logică. El crede ceea ce vede.

— Nu cumva vreţi să spuneţi că jucăria asta are o extensie într-o a patra dimensiune? întrebă Paradine.

— Vizual nu, oricum, negă Holloway. Eu spun doar că minţile noastre, condiţionate de Euclid, nu văd în acest obiect decât o încâlceală ilogică de sârme. Dar un copil – şi în special un prunc – ar putea să vadă mai multe. Nu din primul moment. Ar fi o problemă, desigur. Numai că un copil n-ar fi handicapat de prea multe prejudecăţi.

— Scleroza arterelor gândirii, interveni Jane.

Paradine nu era convins.

— Atunci, un copil ar putea calcula mai bine decât Einstein? Nu, nu voiam să spun asta... Înţeleg cam ce vreţi să afirmaţi. Atât doar că...

— Bine, fiţi atent. Să presupunem că există două feluri de geometrie – mă limitez tocmai pentru a fi mai clar. Geometria noastră, euclidiană, şi o alta căreia o să-i spunem X. X nu prea are multe legături cu Euclid. Ea se bazează pe teoreme diferite. Doi şi cu doi nu fac neapărat patru; pot face y8, sau un număr iraţional. Mintea unui prunc nu este încă condiţionată, decât prin intermediul unor factori, oarecum nesiguri, ce ţin de ereditate şi de mediul de viaţă. Învăţaţi un copil geometria euclidiană...

— Sărmanul copil, făcu Jane.

Holloway îi aruncă o privire iute.

— Noţiunile de bază... Blocurile alfabetice... Matematica, geometria, algebra – acestea vin mai târziu. Suita aceasta de materii, de cunoştinţe, ne este fami-

liară. Pe de altă parte, învăţaţi-l pe copil principiile de bază ale logicii X.

— Blocuri? Ce fel?

Holloway privi abacul.

— Pentru noi este lipsit de sens. Dar noi am fost condiţionaţi de Euclid.

Paradine îşi turnă un whisky sec.

— Destul de neplăcut. Nu vă limitaţi la matematică.

— Exact! Nu limitez nimic. Cum aş putea? Nu sunt condiţionat logicii X.

— Asta este răspunsul, făcu Jane oarecum uşurată. Cine a făcut-o? Trebuie să fie o persoană destul de remarcabilă pentru a realiza ceea ce nouă ne par drept jucării.

Holloway încuviinţă, clipind din ochi înapoia lentilelor groase.

— S-ar putea să existe asemenea persoane.

— Unde?

— S-ar putea să prefere anonimatul.

— Superoameni?

— Aş fi şi eu curios să aflu. Vedeţi, apare din nou chestiunea ştachetei. După standardele noastre, persoanele acestea par uluitoare, din anumite puncte de vedere. Din alte puncte de vedere, pot părea destul de limitate. Nu este o diferenţă cantitativă, ci una calitativă. Ele gândesc *altfel*. Şi sunt sigur că noi putem face lucruri pe care ele nu pot să le facă.

— Poate că nu vor, interveni Jane.

Paradine ciocăni mecanismul topit de pe cutie.

— Dar asta? Implică...

— Un scop, desigur.

— Transport?

— Este primul lucru la care ne putem gândi. Daca este aşa, cutia putea veni de oriunde.

— Unde – lucrurile – sunt – diferite? întrebă apăsat Paradine.

— Exact. Din spaţiu, sau chiar din timp. Nu ştiu; sunt doar psiholog. Din nefericire şi eu sunt condiţionat de Euclid.

— Locul acela trebuie să fie tare ciudat, spuse Jane. Denny, jucăriile astea să dispară.

— Asta şi intenţionez.

Holloway ridică cubul de cristal.

— I-aţi chestionat amănunţit pe copii?

— Da, răspunse Paradine. Scott spunea că atunci când a privit cubul pentru prima oară, înăuntru se aflau omuleţi. L-am întrebat ce se găseşte acum înăuntru.

— Ce-a răspuns? se aplecă înainte psihologul.

— Că se construieşte un loc. Exact cuvintele astea mi le-a spus. L-am întrebat cine îl construieşte – omuleţii? Nu mi-a putut explica.

— Nu, era de aşteptat, murmură Holloway. Trebuie să fie ceva progresiv. De cât timp au copiii jucăriile?

— Cred că de vreo trei luni.

— Timp suficient. Vedeţi, o jucărie perfectă este atât educativă cât şi mecanică. Trebuie să facă un lucru care îl poate interesa pe copil şi, în acelaşi timp, să-l educe, preferabil în mod inconştient. La început, probleme simple. Mai târziu...

— Logica X, şopti Jane albă la faţă.

Paradine înjură încetişor.

— Emma şi Scott sunt perfect normali!

— Ştiţi cum le lucrează minţile... acum? Holloway nu urmă ideea. Învârtea în mâini păpuşa.

— Ar fi interesant de cunoscut condiţiile locului de provenienţă al acestor obiecte. Inducţia nu ajută însă prea mult. Lipsesc mulţi factori. Nu putem vizualiza o societate bazată pe factorul X... un mediu adaptat

minţilor care gândesc conform structurilor X. De pildă, reţeaua aceasta luminoasă din păpuşi. Ar putea fi absolut orice. Ar putea exista în interiorul nostru, dar n-am descoperit-o încă. Atunci când vom găsi calea cea bună... Înălţă din umeri.

— Ce părere aveţi de asta?

Era un glob purpuriu, cu diametrul de cinci centimetri, cu o protuberanţă pe suprafaţă.

— Cine ar putea face ceva cu el?

— Scott? Emma?

— Nu l-am văzut până acum vreo trei săptămâni. Apoi Emma a început să se joace cu el. Paradine îşi muşcă buza. După aceea şi Scott a devenit interesat.

— Cam ce făceau?

— Îl ţineau în faţa lor şi-l mişcau înainte şi înapoi. Nicio mişcare mai aparte.

— Nicio mişcare euclidiană, îl corectă Holloway. La început, nu puteau pricepe scopul jucăriei. Trebuiau să se înveţe cu ea.

— Ce oribil, făcu Jane.

— Nu şi pentru ei. Probabil că Emma înţelege mai repede decât Scott factorul X, deoarece mintea ei nu este condiţionată încă acestui mediu.

— Îmi amintesc multe lucruri pe care le făceam pe când eram copil, rosti Paradine. Chiar pe când eram mic de tot.

— Şi?

— Eram... nebun?

— Lucrurile pe care nu vi le amintiţi reprezintă criteriile nebuniei, răspunse Holloway. Utilizez cuvântul „nebunie” doar ca un simbol convenabil, desemnând abaterea de la norma umană cunoscută. Standardul arbitrar al integrităţii mintale.

Jane lăsă paharul din mână.

— Domnule Holloway, aţi spus că inducţia este dificilă. Mie mi se pare însă că faceţi caz de ea din prea puţine indicii. La urma urmei, aceste jucării...

— Sunt psiholog şi m-am specializat în copii. Nu sunt judecător. Aceste jucării înseamnă atât de mult pentru mine tocmai pentru că înseamnă atât de puţin.

— S-ar putea să greşiţi.

— Ar fi mai bine. Aş dori să examinez copiii.

Jane se ridică brusc:

— Cum?

După ce Holloway îi explică, ea încuviinţă, deşi cu o uşoară ezitare.

— Bine. Nu sunt însă cobai.

Psihologul îşi agită mâinile grăsuţe.

— Doamnă dragă! Nu sunt un Frankenstein. Pentru mine, factorul primordial este individul – lucru firesc, deoarece mă ocup de creier. Dacă este ceva în neregulă cu puştii, vreau să-i vindec.

Paradine lăsă ţigara şi privi fumul albăstrui ce se unduia în sus.

— Puteţi pune un diagnostic?

— O să încerc. Asta este tot ce pot spune. Dacă minţile lor, încă nedezvoltate, au fost cuplate pe canalul X, este necesar să le readucem înapoi. Nu spun că ar fi măsura cea mai inteligentă, dar este impusă de standardele noastre. La urma urmei, Emma şi Scott vor trăi în această societate.

— Mda. Mda. Nu cred că s-a întâmplat cine ştie ce... Par absolut normali.

— Aparent, se poate. N-au niciun motiv să se comporte anormal, nu? Şi cum puteţi spune dacă... gândesc diferit?

— O să-i chem, rosti Paradine.

— Fiţi cât mai natural, da? Nu vreau să se autocenzureze.

Jane arătă cu bărbia spre jucării.

— Lăsaţi-le acolo, încuviinţă Holloway.

După ce Emma şi Scott sosiră, psihologul nu-i întrebă nimic direct. Izbuti să-l atragă pe Scott, pe nesimţite, în conversaţie, aruncând ici-colo cuvinte cheie. Nimic evident, ca un test de cuvinte asociate; pentru aşa ceva este necesară cooperarea subiectului.

Cel mai interesant lucru se petrecu atunci când Holloway luă abacul:

— Vrei să-mi arăţi şi mie cum funcţionează?

Scott ezită.

— Da, domnule... Aşa...

Mişcă cu abilitate o bilă prin labirint, într-o linie încâlcită, atât de iute, încât nimeni nu a fost sigur dacă, în cele din urmă, bila dispăruse sau nu. S-ar putea să fi fost numai iuţeală de mână. Apoi iarăşi...

Încercă şi Holloway. Scott îl privi, strâmbând din nas.

— Aşa este bine?

— Nţţ... Trebuie să ajungă *acolo*...

— Aici? De ce?

— Păi, numai aşa poate fi făcut să meargă.

Holloway era însă condiţionat de Euclid. Nu exista niciun motiv pentru ca bila să alunece de pe o anumită sârmă pe alta. Părea un factor aleator. De asemenea, Holloway îşi dădu brusc seama; înainte, când îi arătase Scott, bila nu avusese aceeaşi traiectorie. Cel puţin, aşa i se părea lui.

— Vrei să-mi arăţi încă o dată?

Scott mai arătă o dată şi încă o dată. Holloway clipi înapoia ochelarilor. Aleator, da, şi variabil: de fiecare dată, Scott deplasase bila pe un alt traseu.

Cu toate acestea, niciunul dintre adulţi nu putea spune dacă bila dispărea sau nu. Dacă s-ar fi aşteptat să o vadă dispărând, reacţiile lor ar fi fost diferite.

În cele din urmă, nu se rezolvă nimic. Pe când îşi luă rămas-bun, Holloway păru stânjenit.

— Pot să mai revin?

— Aş dori, răspunse Jane. Oricând. Credeţi încă...

Bărbatul încuviinţă.

— Minţile lor nu reacţionează normal. Sunt inteligenţi, dar am impresia incredibilă că ei ajung la soluţii într-un mod pe care noi nu-l înţelegem. Parcă ar folosi algebra, pe când noi utilizăm geometria. Concluziile sunt aceleaşi, dar diferă căile de ajungere la ele.

— Ce-i cu jucăriile? întrebă Paradine.

— Ascundeţi-le. Aş dori să le împrumut, dacă se poate...

În noaptea aceea, Paradine nu dormi prea bine. Paralela făcută de Holloway fusese prost aleasă. Ducea la teorii care te puneau pe gânduri. Factorul X... Copiii utilizau echivalentul unei gândiri algebrice, în timp ce adulţii aveau o gândire geometrică.

Corect. Numai că...

Algebra îţi oferă soluţii pe care geometria nu le poate da, deoarece există termeni şi simboluri ce nu pot fi exprimate geometric. Dacă logica X ducea la concluzii de neacceptat pentru mintea unui adult?

— La dracu'! şopti Paradine.

Jane se foi lângă el.

— Iubitule? Nici tu nu poţi să adormi?

— Nu.

Se ridică şi trecu alături. Emma dormea liniştită, ca un îngeraş, cu braţul în jurul ursuleţului. Prin uşa deschisă, Paradine zărea,pe pernă, capul lui Scott.

Jane veni în prag, lângă el. O cuprinse cu braţul.

— Sărăcuţii, murmură ea. Şi Holloway îi numea nebuni. Cred ca noi suntem cei nebuni, Dennis.

— Da. Avem vedenii.

Scott se foi în somn. Fără să se trezească, bolborosi ceva asemănător unei întrebări, deşi nu părea să fie într-o limbă cunoscută. Emma gemu şi ea, încetişor, ca un mieunat de pisică.

Niciunul nu se trezise. Continuau să doarmă.

Paradine se gândi însă – şi o durere îl săgetă prin trup – că Scott o întrebase ceva pe Emma şi fetiţa îi răspunsese.

Minţile lor se schimbaseră într-atât de mult încât şi... somnul le era diferit?

Îşi alungă gândul.

— O să răceşti. Hai înapoi în pat. Vrei să bei ceva?

— Aşa cred, răspunse Jane, privind-o pe Emma. Mâna i se întinse orbeşte spre fetiţă; o retrase şi adăugă: Haide, să nu-i trezim.

Băură puţin coniac, în tăcere. După ce adormi, Jane plânse în somn.

Scott nu era treaz, dar creierul lui lucra încet şi atent. Astfel:

„Vor lua jucăriile. Bărbatul cel gras... poate listava periculos. Însă direcţia Ghorică nu iese... evankrus dun nu le are. Intransdecţie... strălucitor şi luminos... Emma...Acum este mai khopranika decât... tot nu văd cum să... thavarar lixerydistan...”

O părticică din gândurile lui Scott puteau fi înţelese. Emma însă se condiţionase mult mai repede factorului X.

Şi ea gândea.

Nu ca un adult, sau un copil.Nici măcar ca o fiinţă umană. Poate doar ca o fiinţă umană de un tip şocant de nefamiliar pentru „genus homo”.

Uneori, până şi lui Scott îi venea greu să-i urmă-rească logica.

Dacă n-ar fi fost Holloway, viaţa ar fi intrat într-o rutină aproape normală. Jucăriile nu mai erau pome-nite. Emma continua să fie fericită cu păpuşile şi for-mele pentru nisip. Scott se preocupa de baseball şi de trusa chimică. Făceau tot ceea ce făceau şi alţi copii, arătând puţine, chiar deloc, străfulgerări ciudate. Holloway părea să fi fost un alarmist.

Încercase jucăriile şi obţinuse rezultate stupide. Trasase nenumărate grafice şi diagrame, corespon-dase cu matematicieni, ingineri şi alţi psihologi şi aproape că înnebunise, căutând să găsească scopul construcţiei obiectelor. Cutia însăşi, cu mecanismul ei enigmatic, nu spunea nimic. O mare parte a mecanismului era topit. Dar jucăriile...

Orice cercetare era dată peste cap de factorul aleator. Deşi denumirea era pur semantică, Holloway era convins că nu era tocmai aleator. Nu avea însă suficiente date. De exemplu, nici un adult nu putea lucra cu abacul. Şi, prevăzător, Holloway nu lăsase niciun copil să se joace cu obiectul. Cubul de cristal era tot atât de criptic. Arăta o sumedenie de culori ţipătoare, care uneori se deplasau. Prin asta, aducea cu un caleidoscop, deşi, învârtindu-l şi sucindu-l, nu intervenea nicio modificare. Din nou, factorul aleator.

Sau, mai degrabă, necunoscutul. Structura X. În cele din urmă, Paradine şi Jane reveniră la un soi de indiferenţă, cu senzaţia că copiii se vindecaseră, acum

când cauza fusese îndepărtată. Siguri de acţiunile Emmei şi ale lui Scott, părăsiseră orice griji.

Copiilor le plăcea să înoate, să se plimbe cu bicicleta, să meargă la filme şi să se joace cu jucăriile normale la vârsta lor. Este adevărat că nu stăpâneau unele jucării mecanice, care implicau o anumită logică. De pildă, un glob tridimensional, care trebuia construit din elementele componente desfăcute, jucărie pe care, ce-i drept, abia o înţelesese Paradine.

Din când în când, mai existau însă scăpări. Într-o sâmbătă după-amiază, Scott se plimba cu bicicleta împreună cu tatăl său şi se opriseră pe vârful unui deal. Sub ei se întindea o vale superbă.

— Drăguţă, nu-i aşa? remarcase Paradine.

Scott privise cu gravitate peisajul.

— E complet greşit.

— Ce-e-e?

— Nu ştiu.

— Ce este greşit?

— Tii... Scott căzu într-o tăcere uluită. Nu ştiu...

Copiilor le lipsiră jucăriile, dar nu mult timp. Emma se readapta cel mai uşor, deşi Scott mai strâmba din nas. Ducea discuţii de neînţeles cu sora lui şi studia hârtiile mâzgălite de ea. Parcă o consulta, atunci când apăreau probleme dificile, care îl depăşeau.

Dacă Emma înţelegea mai mult, Scott avea o inteligenţă mai practică şi, în plus, dovedea abilitate manuală. Construi un mecanism cu trusa lui, Mecano, însă rămase dezamăgit. Cauza nemulţumirii sale era tocmai ceea ce îl făcuse pe Paradine să răsufle uşurat atunci când văzuse construcţia. Era exact ceea ce ar fi făcut orice băiat de vârsta lui Scott: ceva vag asemănător unei nave cubiste.

Era chiar prea normală pentru a-l mulţumi pe Scott. O întrebă pe Emma mai multe lucruri, dar numai între patru ochi. Ea se gândi un timp, apoi făcu alte mâzgăleli, cu un creion ţinut cu stângăcie.

— Poţi citi lucrurile astea? îşi întrebă Jane fiul într-o dimineaţă.

— Nu le citesc. Înţeleg ceea ce vrea ea. Nu întotdeauna, dar de cele mai multe ori.

— Este o scriere?

— N-nu. Nu este ceea ce *pare*.

— Simbolism, sugeră Paradine peste ceaşca de cafea. Jane îl privi cu ochii lărgiţi:

— Denny...

El clipi şi scutură din cap. Mai târziu, pe când erau singuri, îi spuse:

— Nu te lăsa influenţată de Holloway. Nu sugeram faptul că puştii se înţeleg într-un grai necunoscut nouă. Dacă Emma desenează un pătrat şi spune că este o floare, asta nu este decât o regulă arbitrară. Scott o ţine minte. Data viitoare, când ea face acelaşi pătrat, sau încearcă să-l facă... asta este!

— Mda, pufni Jane. Ai observat că în ultima vreme Scotty citeşte foarte mult?

— Am văzut. Totuşi, nimic deosebit. Nici Kant, nici Spinoza.

— Răsfoieşte cărţile, doar atât.

— Aşa făceam şi eu la vârsta lui, răspunse Paradine şi plecă să-şi ţină cursurile de dimineaţă.

Prânzi cu Holloway, lucru care devenise o obişnuinţă zilnică şi îi povesti de încercările literare ale Emmei.

— Aveam dreptate cu simbolismul, Rex?

Psihologul încuviinţă.

— Da. Limbajul nostru nu este, de altfel, decât un simbolism arbitrar. Cel puţin în aplicaţiile lui. Uită-te aici. Desenă pe şerveţel o elipsă îngustă. Ce-i asta?

— Adică... ce reprezintă?

— Da. Ce îţi sugerează? Poate fi o reprezentare aproximativă a... ce anume?

— Multe, răspunse Paradine. Un pahar din hârtie văzut de sus... Un ou prăjit... O felie de franzelă... O ţigară de foi...

Holloway adăugă desenului un triunghi cu vârful într-unul dintre capetele elipsei.Ridică privirea spre Paradine.

— Un peşte, răspunse bărbatul imediat.

— Simbolul, familiar pentru noi, al unui peşte. Chiar fără aripioare, ochi sau gură îl putem recunoaşte, deoarece am fost condiţionaţi să identificăm această formă particulară cu imaginea noastră mentală a unui peşte. Baza unui rebus... Un simbol care pentru noi înseamnă mai mult decât vedem pe hârtie. Ce-ţi trece prin minte, atunci când priveşti desenul acesta?

— Păi... cum... un peşte!

— Continuă... Ceea ce vizualizezi – totul!

— Aripioare, rosti încet Paradine, privind în gol. Apă... Spumă... Ochiul unui peşte... Solzi... Culori.

— Aşadar, simbolul reprezintă mai mult decât ideea abstractă de „peşte”. Observă că simbolul este un substantiv, nu un verb. Ştii, este mai greu să simbolizezi acţiunile. Oricum... să o luăm invers. Să presupunem că doreşti să simbolizezi un substantiv, sa zicem „pasăre”. Desenează-l.

Paradine desenă două arce unite, cu concavităţile în jos.

— Simbolul cel mai comun, încuviinţă Holloway. Tendinţa obişnuită este de a simplifica. Mai ales atunci

când un copil vede ceva pentru prima dată şi are puţini termeni de comparaţie. El încearcă să identifice lucrul cel nou cu ceea ce îi este deja familiar. Ai văzut vreodată cum desenează un copil oceanul?

Nu aşteptă un răspuns, ci continuă.

— O serie de unghiuri. Asemănătoare liniei frânte trasate de un seismograf. Când am văzut Pacificul pentru prima oară, aveam vreo trei ani. Îmi amintesc destul de bine. Părea... ascuţit. O câmpie plană, înclinată cu un anumit unghi, valurile erau triunghiuri regulate, cu vârfurile în sus. De fapt, nu le vedeam stilizate aşa, dar mai târziu, amintindu-mi, a trebuit să găsesc un termen de comparaţie familiar. Acesta este singurul mod de a conceptualiza un lucru inedit. Copilul obişnuit încearcă să deseneze triunghiurile acelea regulate, dar coordonarea lui este încă defectuoasă. El obţine o linie de tipul seismogramei.

— Şi, ce vrei să spui cu asta?

— Un copil vede oceanul. Îl stilizează. Schiţează un desen care, în concepţia lui, simbolizează oceanul. Mâzgălelile Emmei ar putea fi tot simboluri. Nu vreau să spun că în ochii ei lumea arată altfel – poate mai luminoasă, mai clară, mai directă şi ceva mai complicată decât o percepe ea. Vreau să spun că procesele ei de gândire sunt diferite. Că ea traduce ceea ce vede în simboluri neobişnuite.

— Crezi încă...

— Da. Mintea i-a fost condiţionată într-un alt mod. S-ar putea ca ea să descompună ceea ce vede în elemente simple, evidente, dând acestor elemente o semnificaţie pe care noi n-o putem înţelege. Ca şi abacul. A văzut o logică în el, deşi pentru noi era ceva complet aleator.

Paradine se hotărî brusc să renunţe la prânzurile cu Holloway. Tipul era un alarmist. Teoriile lui erau mai fantastice ca oricând şi utiliza orice, potrivit sau nu, care le putea susţine. Rosti, oarecum, sardonic:

— Vrei să spui că Emma comunică cu Scott într-un limbaj necunoscut?

— În simboluri pentru care ea n-are cuvinte. Sunt convins că Scott înţelege multe dintre aceste... mâzgăleli. Pentru el, un triunghi isoscel poate reprezenta orice, chiar şi un substantiv comun. Cineva care nu ştie nimic de chimie sau fizică ar înţelege ce înseamnă H_2O? Şi-ar da el seama că simbolul poate evoca imaginea unui ocean?

Paradine nu răspunse. Îi povesti însă lui Holloway despre remarca surprinzătoare a lui Scott în faţa văii privite de pe culme. După o clipă, regretă impulsul, deoarece psihologul se porni iarăşi:

— Structura gândirii lui Scott determină un total care nu-l egalează pe cel al acestei lumi. Poate că, în mod inconştient, el aşteaptă să vadă lumea din care au sosit jucăriile acelea.

Paradine nu-l mai ascultă; era sătul. Copiii se dezvoltau normal şi singurul factor sâcâitor era Holloway însuşi. În aceeaşi seară, Scott manifestă însă un interes deosebit – abia mai târziu semnificativ – pentru ţipar.

Istoria naturală nu putea prezenta niciun rău. Paradine explică răbdător tot ce cunoştea despre ţipari.

— Dar unde îşi depun icrele? Sau nu le depun?

— Asta continuă să reprezinte un mister. Locul lor de împerechere şi naştere este necunoscut. Poate în Marea Sargaselor sau în adâncuri, unde presiunea îi poate ajuta la ejectarea din pântece.

— Curios, rosti Scott, gândindu-se profund.

— Somonii fac cam acelaşi lucru. Merg în susul râurilor ca să-şi depună icrele. Paradine continua cu detalii. Scott era fascinat.

— Dar e bine,tăticule. S-au născut în râu, iar când învaţă să înoate, coboară în ocean. Apoi se întorc şi depun icrele, nu?

— Exact.

— Numai că ei nu se întorc,medită Scott. Şi-au trimis doar icrele...

— Ar trebui un ovipozitor foarte lung, spuse Paradine şi adăugă câteva detalii referitoare la oviparitate.

Băiatul nu era pe deplin satisfăcut.

— Florile, replică el, îşi trimit seminţele la mare distanţă.

— Da, dar nu le pot dirija. Nu toate găsesc pământ fertil.

— Însă ele nu au creier. Tăticule, de ce oamenii trăiesc aici?

— În Glendale?

— Nu... *aici*. Peste tot. Cred că mai sunt şi alte locuri.

— Te referi la celelalte planete?

Scott ezită.

— Toate sunt numai... părţi ale... locului cel mare. Seamănă cu râul în care merg somonii. De ce oamenii nu coboară la ocean, atunci când cresc?

Paradine îşi dădu seama că Scott vorbea figurativ. Simţi un fior scurt. Oceanul...?

Puii speciilor nu sunt condiţionaţi să trăiască în lumea părinţilor lor. Ei intră în lumea respectivă după ce s-au dezvoltat îndeajuns. Mai târziu, se împerechează. Ouăle fecundate sunt îngropate în nisip, în susul râului, unde, mai târziu, produc.

Şi ei învaţă. Instinctul, singur, este fatal de lent. Mai cu seamă în cazul unei anumite rase, incapabilă să se

descurce în lumea aceasta, incapabilă să se hrănească, să bea sau să supravieţuiască, dacă altcineva, prevăzător, n-a intuit toate astea.

Copiii, hrăniţi şi îngrijiţi, vor supravieţui. Vor exista incubatoare şi roboţi. Vor supravieţui, dar nu vor şti cum să înoate în josul curentului, spre lumea mult mai vastă a oceanului.

De aceea, trebuie învăţaţi. Trebuie educaţi şi condiţionaţi în multe feluri.

Subtil, fără dureri, fără senzaţia obligaţiei. Copiilor le plac jucăriile care fac lucruri... iar dacă jucăriile acelea te şi învaţă în acelaşi timp...

Paradine îl abandonase pe Holloway. Jane îl detesta, natural de altfel, pentru că ea dorea numai să-şi potolească temerile. Acum, de când Scott şi Emma se comportau normal, Jane se simţea mulţumită. Era o mulţumire căreia Paradine nu i se putea asocia cu totul.

Scott continua să-i prezinte Emmei diferite construcţii spre aprobare. De obicei, ea clătina din cap. Uneori, privea neîncrezătoare. Foarte rar, încuviinţa. Urma apoi o oră laborioasă de mâzgăleli aiurea pe bucăţele de hârtie şi Scott, după ce studia notaţiile, aranja şi rearanja pietrele, piesele mecanice, mucurile de lumânări şi celelalte gunoaie. În fiecare zi, servanta le arunca, făcând curăţenie, şi în fiecare zi Scott o lua de la început.

Binevoi să-i explice câte ceva tatălui său uluit, care nu înţelegea principiul şi rostul jocului.

— Dar de ce stă pietricica asta tocmai aici?

— Este tare şi rotundă, tăticule. Aici trebuie să stea.

— Dar şi asta este tare şi rotundă...

— Asta are vaselină pe ea. Când ajungi aşa departe, nu vezi *doar* un obiect tare şi rotund.

— După aceea ce vine? Lumânarea?

Scott privi dezgustat.

— Aia vine la sfârşit. Acum vine inelul de fier.

Paradine se gândi că totul semăna cu drumul unui cercetaş prin pădure, cu marcajele unui labirint. Exista însă, iarăşi, o variabilă aleatoare. Logica se oprea – logica obişnuită – înaintea motivaţiilor lui Scott de aranjare a pieselor aşa cum o făcea el.

Paradine plecă. Peste umăr, îl văzu pe Scott scoţând din buzunar un ghemotoc de hârtie şi un creion şi îndreptându-se spre Emma, care stătea ghemuită într-un colţ, gândindu-se.

Mda...

Jane prânzea cu unchiul Harry, iar în după-amiaza aceea fierbinte de duminică nu prea aveai ce să faci, decât să citeşti ziarele. Paradine luă un „Collins”, se aciui în locul cel mai răcoros pe care îl putu găsi şi se cufundă în lectură.

După vreo oră, îl trezi din moţăială un tropăit de paşi la etaj. Glasul lui Scott striga triumfător:

— Asta este, mototol! Haide...

Paradine se ridică repede, încruntându-se. Când ieşi în hol, telefonul începu să ţârâie. Jane promisese să sune...

Puse mâna pe receptor şi auzi glasul Emmei chicotind agitat. Se încruntă. Ce naiba se întâmpla la etaj?

— Uite! ţipă Scott. Asta-i calea!

Cu nervii inexplicabil de încordaţi, Paradine uită de telefon şi urcă scările în goană. Uşa camerei lui Scott era deschisă.

Copiii dispăreau.

Se topeau în fragmente, ca fumul în vânt, sau ca mişcarea într-o oglindă deformată. Dispăreau, mână în mână, într-o direcţie pe care Paradine n-o putea înţelege şi, până ce clipi, ei nu mai erau.

— Emma! făcu el cu gâtlejul uscat. Scotty!

Pe covor se zărea o construcţie din hârtii, pietricele, un inel de fier... gunoaie. O structură aleatoare.

Un ghemotoc de hârtie zbură spre Paradine. Îl prinse în mod reflex.

— Copii! Unde sunteţi? Nu vă ascundeţi... Emma! SCOTTY!

La parter, telefonul îşi opri ţârâitul ascuţit, monoton. Paradine privi ghemotocul de hârtie.

Era o pagină ruptă dintr-o carte. Textul era subliniat şi adnotat pe margini de mâzgălelile lipsite de sens ale Emmei. O strofă de patru versuri fusese într-atât de subliniată şi mâzgălită încât era aproape de necitit, dar Paradine cunoştea bine „Peripeţiile Alicei în lumea oglinzii”. Memoria îi completă versurile.

„Strămină şi pietrele murcoase
Se învârtesc şi pivotează-n plastă,
Frazbile toate, şi granchioase,
Iar clipele te trec prin poarta vastă.”

Este o prostie, se gândi el. A spus-o Coco Cocou din „Alice”. O plastă este cercul de iarbă din jurul unui ceas solar. Ceas... Timp... Ceva în legătură cu timpul... Cu multă vreme în urmă, Scotty îl întrebase ce este o plastă. Simbolism...

„Strămină...”

O formulă matematică perfectă, care oferea toate condiţiile într-un limbaj simbolic înţeles în cele din urmă de copii. Gunoaiele de pe podea... Pietrele trebuiau să fie murdare şi lunecoase – vaselina? – şi

plasate într-o anumită poziţie, încât să se rotească şi balanseze.

Nebunie!

Pentru Emma şi Scott nu fusese însă nebunie. Ei gândiseră altfel. Folosind logica X. Notele făcute de Emma pe pagină... reprezentau traducerea versurilor lui Carroll în simboluri care puteau fi înţelese atât de ea cât şi de Scott.

Variabila aleatoare fusese descoperită de copii. Îndepliniseră condiţiile ecuaţiei spaţio-temporale. „Iar clipele te trec prin poarta vastă...”

Paradine emise un scâncet slab, adânc, în fundul gâtlejului. Privi structura lipsită de sens de pe covor. Dacă ar fi putut s-o urmeze, aşa cum făcuseră copiii... Dar nu putea... Construcţia nu avea niciun înţeles. Variabila aleatoare îl depăşea. Era condiţionat de Euclid.

Chiar dacă înnebunea, tot n-ar fi reuşit. Ar fi fost tipul greşit de „nebunie”...

Creierul i se oprise de-a mai gândi. Faza de oroare uluită avea să treacă... după câteva clipe. Boţi hârtia între degete.

— Emma, Scotty, rosti el cu o voce stinsă care nu aştepta niciun răspuns.

Lumina soarelui se strecura prin ferestrele deschise, strălucind pe blana aurie a ursuleţului. La parter, telefonul reîncepu să ţârâie.

SFÂRŞIT

JAMES TIPTREE Jr.

ÎNTOARCEREA ACASĂ

Traducere
ŞTEFAN GHIDOVEANU

..

GREŞEALĂ! Teroare! Şi el, înghesuit şi pierdut acolo – împins în imposibilitate, abandonat, fără a se şti niciodată cum, un om nepotrivit în cel mai aiurea dintre toate locurile aiurea din acest inimaginabil colaps al unui mecanism imposibil de a mai fi imaginat vreodată – eşuase, distrus, ruinat, cu posibilităţile de salvare spulberate, el, care în acea nanosecundă îşi dădu seama că n-o să mai poată îndura, că rezistenţa îl părăseşte, îndepărtându-se pe cea mai lungă cale spre viaţa care se retrage pâlpâind, dispărând, pentru vecie, dincolo de icnetul lui de spaimă care-l proiectează în vârtejul ultim dincolo de care se află căminul său, viaţa sa, chiar şi posibilitatea lui de a fiinţa; văzându-l cum îl absoarbe înapoi, în cel mai adânc stomac, dizolvându-l, părăsindu-l, singur şi uitat, pe ce fel de ţărm necunoscut? Al totalei erori? Al frumuseţii ascunse în spatele bucuriei, poate? Al groazei? Al lipsei de însemnătate? Sau doar al profundei deosebiri? Dar, orice ar fi fost acel loc în care nimerise din greşeală, cu siguranţă că n-ar fi suportat să-şi ducă acolo viaţa, aberaţie violentă şi siluitoare; şi el, feroce, curajos, ţicnit… încleştat într-un protest total, ca o lovitură de pumn ivită dintr-o totală repudiere a lui însuşi, acolo, în acel loc uitat, ce avea să facă?… Respins, exilat, tânjind după casă mai disperat decât o fiară rătăcită, hoinărind către un culcuş inaccesibil, culcuşul lui, CĂMINUL lui… şi nici un

drum, nici o posibilitate de transport, fără vehicule, instrumente, maşini, fără nici o forţă în afara hotărârii sale neclintite năzuind către casă de-a lungul acestui vector de fugă, ultima şi singura salvare. Ce să facă?

Mergea.

Acasă.

Se poate spune că ceea ce a dat peste cap activitatea celei mai importante concesiuni a Centrului de Accelerare a Particulelor din Bonneville, Idaho, nu a fost niciodată cunoscut prea exact. Altfel spus, toţi cei care ar fi fost capabili să detecteze eroarea de funcţionare iniţială au fost ei înşişi victime imediate, în marea catastrofă care a urmat.

Natura acestui cataclism fulgerător nu a fost nici ea înţeleasă de la început. Tot ce s-a ştiut vreodată în mod absolut sigur a fost faptul că la orele 11:53, în ziua de 2 mai 1989, Stil Vechi, laboratoarele Bonneville şi tot personalul au fost transformate într-o formă a materiei dislocată până la cele mai intime nivele, ceva asemănător cu o plasmă de înaltă energie şi care se răspândi rapid prin aer, însoţită de manifestări seismice şi evenimente atmosferice.

Din nefericire, zona atinsă de respectiva anomalie includea şi un sistem operaţional de urmărire a armelor nucleare, de tip „MirvWatchdogBomb“.

În coşmarul următoarelor ore, populaţia Pământului fusese în mare parte nimicită, biosfera – alterată şi Pământul însuşi primise marca unui mare număr de cratere „convenţionale”. Timp de mai mulţi ani după aceea, supravieţuitorii au fost preocupaţi numai de găsirea unei căi de existenţă, aşa încât scobitura nisipoasă, cu contur caracteristic, de la Bonneville, a fost lăsată pradă vremii, singură în schimbătorul ciclu

al anotimpurilor.

Nu era un crater larg; avea doar cu ceva peste un kilometru în diametru şi-i lipseau obişnuiţii pereţi laterali supraînălţaţi. Suprafaţa lui era acoperită cu o substanţă fin divizată, care se întărise, transformându-se în pulbere. Înaintea începerii sezonului ploios semănase cu o câmpie tipică şi doar din anumite unghiuri, dacă cineva ar fi inspectat craterul, s-ar fi putut detecta prezenţa unei mici zone netede, exact în apropierea centrului.

La două decenii de la dezastru, un grup de oameni scunzi şi oacheşi apăru dinspre sud, mânând o turmă de animale semănând vag cu nişte oi. În acea vreme, craterul se înfăţişa ca un bazin larg, de mică adâncime, în care iarba nu creştea decât cu greu, fără îndoială datorită lipsei aproape complete a microorganismelor din sol. Cu toate acestea, nici plantele firave din interiorul craterului, nici iarba crescută exploziv în împrejurimile acestuia nu păreau periculoase pentru animale. Câteva colibe din buşteni negeluiţi se înălţară lângă marginea de sud a clădirii şi o cărăruie slabă, abia observabilă, începu să-şi croiască drum de-a curmezişul craterului, trecând chiar prin pata pustie din centru.

Într-o dimineaţă de primăvară, doi copii care-şi duseseră oile pe poteca marcată se întoarseră înapoi în tabără, urlând cât îi ţineau puterile. Un monstru răsărise ca din pământ în faţa lor, un animal uriaş şi neted, scoţând un urlet înspăimântător. Dispăruse apoi cât ai clipi din ochi, zguduind solul şi lăsând în urmă-i un miros groaznic. Oile fugiseră care încotro.

Din moment ce ultima afirmaţie era în mod vizibil adevărată, câţiva adulţi porniră în cercetare. Negăsind însă nici un semn despre monstru şi nici locul unde s-ar

fi putut ascunde, puseră ordine în lucruri ciomăgindu-i serios pe cei mici care, la nivelul lor, rezolvară şi ei problema, făcând de atunci un ocol larg în jurul petei; şi astfel, nimic nu se mai întâmplă o bucată de vreme.

În primăvara următoare, episodul se repetase. De data aceasta, între martori se afla şi o adolescentă, dar tot ce putuse ea să adauge la spusele celorlalţi era că monstrul părea să se ivească stând întins peste pământ, fără să facă nici o mişcare. Exista acolo şi o porţiune de teren nivelată în noroiul din jur. Din nou nu s-a găsit nimic; un idol păzitor de rele, confecţionat dintr-un par despicat în două, fu amplasat în cuprinsul petei.

Când lucrurile se repetară aidoma, pentru a treia oară, un an mai târziu, zona de ocolire fu lărgită şi se plantară în plus şi câteva nuiele vrăjite. Dar, cum din zonă nu părea să ameninţe nici un pericol direct şi cum oamenii cei oacheşi văzuseră locuri unde treburile mergeau şi mai rău, creşterea vitelor îşi urmă cursul, netulburată. Odată cu scurgerea timpului, alte câteva apariţii, mai mult sau mai puţin instantanee, ale monstrului, fură observate, şi de fiecare dată ele aveau loc numai primăvara.

La sfârşitul celui de-al treilea deceniu al noii ere, un bătrân înalt coborî şchiopătând colinele dinspre sud, împingând înainte-i, la vale, un balot aşezat pe o roată de bicicletă. Îşi ridică tabăra în partea exterioară a craterului şi curând găsi locul de unde apărea de obicei monstrul. Se simţea ispitit să-i iscodească pe localnici cu întrebări, dar cum nimeni nu l-ar fi înţeles, renunţă, mulţumindu-se să schimbe cu ei un cuţit pentru ceva de-ale gurii. Deşi era în mod evident un ins lipsit de apărare, un lucru anume din înfăţişarea sa îi opri pe ceilalţi din intenţia lor de a-l ucide, ideea dovedită mai

târziu plină de înţelepciune, căci străinul ajută femeile grupului la vindecarea câtorva copii bolnavi.

Îşi petrecu apoi mult timp în preajma locului de unde se ivea monstrul şi se afla pe aproape când avu loc următoarea apariţie. Asta-l întărâtă la culme, făcându-l să îndeplinească mai multe lucruri aparent nepericuloase, dar oricum inexplicabile, între care şi mutarea, târâş-grăpiş, a taberei, în interiorul craterului. Rămase acolo un an împlinit, studiind locurile, şi se poate spune că, aflându-se atât de aproape, ar fi fost imposibil să-i scape vreo nouă apariţie a monstrului. După care îşi pierdu câteva zile cioplind o piatră magică, destinată acelui loc; în cele din urmă plecă spre nord, şchiopătând, aşa cum venise.

Alte câteva zeci de ani se scurseră. Craterul se eroda treptat şi un torent ivit în urma acţiunii ploilor dăduse naştere, implicit, unui stăvilar mobil aşezat de-a lungul uneia dintre marginile bazinului. Păstorii cei arşi de soare şi oile lor fură atacaţi de o ceată de oameni cu părul cărunt, după care supravieţuitorii părăsiră locurile, îndreptându-se spre est. Iernile grele, caracteristice altădată pentru Idaho, deveniseră acum foarte blânde; plopi tremurători şi eucalipţi încolţiră în câmpia umedă. Cu toate acestea, craterul era în continuare lipsit de copaci, vizibil doar ca o groapă aplatizată, mustind de iarbă, în centrul căreia o anumită porţiune rămânea în continuare aridă. Văzduhul se mai limpezi oarecum.

După încă treizeci de ani, o hoardă numeroasă de negri apăru în nişte harabale trase de boi şi rămase locului pentru un timp, dar îşi luă tălpăşiţa de îndată ce i se înfăţişă şi ei monstrul cu uruit de tunet. Şi ca întotdeauna câţiva vagabonzi rămaseră pe loc, despărţindu-se de grup.

Cinci decenii mai târziu, o mică aşezare permanentă crescuse întinzându-se până la şirul de coline cel mai apropiat, de pe care oameni călărind pe nişte căluţi cu spinările vârstate în culori întunecate mânau un soi de vite gheboase, până în imediata apropiere a craterului. Lângă zăgazul care oprea ploile, un păstor îşi construise o colibă devenită cu timpul locuinţă pentru o familie numeroasă, ai cărei membri aveau pielea de culoarea măslinei şi părul roşu ca focul. La timpul cuvenit, unul dintre ei fu martorul ţâşnirii monstrului, dar cu toate acestea grupul nu plecă. Rămase să ţină companie pietrei lăsată de bătrânul cel înalt şi şchiop şi care încă se mai afla la locul ei, fără ca nimic să-i tulbure pacea.

Gospodăriei de pe coama craterului i se mai adăugară în timp şi altele, şi tot cam pe-atunci urma potecii care traversa zona deveni un drum de căruţe, cu un pod de buşteni aruncat peste albia torentului. În centrul craterului devenit pe alocuri abia discernibil, drumul făcea o cotitură, ocolind o porţiune acoperită cu ierburi, în care se găseau un metru pătrat de pământ gol, bătătorit într-un mod curios, şi o rocă de gresie cu încrustaţii adânci.

Apariţia monstrului era cunoscută acum ca având loc cu regularitate în acel punct, într-o anumită zi din primăvară, iar copiii comunităţii, căpătând cu timpul curaj, se apropiau tot mai des de pata aceea ciudată, îndemnându-se unii pe alţii. Începu să se facă tot mai des referire la monstru cu o frază traductibilă aproximativ prin expresia „Bătrânul Dragon“. Apariţiile Bătrânului Dragon erau întotdeauna aceleaşi: o scurtă şi violentă bubuitură de tunet, care începea şi se termina la fel de brusc şi în mijlocul căreia creatura asemănătoare dragonului era văzută agitându-se,

aparent furioasă, deşi în realitate ea nu se mişca din loc niciodată. După care urma un miros neplăcut şi pământul fumega. Oamenii care văzuseră totul mai îndeaproape vorbeau şi de o senzaţie stranie, care le dădea fiori.

La începutul celui de al doilea secol, doi tineri intrară călare în oraş, venind dinspre nord. Căluţii lor erau mai miţoşi decât cei din rasa locală, iar echipamentul pe care-l purtau includea şi două obiecte asemănătoare unor cutii, pe care tinerii le dădură jos în locul apariţiei monstrului. Rămaseră în zonă un an întreg, observând două materializări ale Bătrânului Dragon şi furnizând localnicilor veşti şi hărţi ale drumurilor şi oraşelor comerciale aflate în regiunile mai reci din nord. Construiră apoi o moară de vânt, care fu acceptată de comunitate, şi se oferiră să construiască şi o maşină care să dea lumină, dar fură refuzaţi. Atunci tinerii plecară, luând cu ei cutiile, după ce în zadar încercaseră să convingă un băiat de prin partea locului să înveţe să le folosească.

În cursul următoarelor decenii, alţi călători se opriră, minunându-se de apariţiile monstrului, iar în munţii din sud avură loc lupte sporadice. Una dintre bandele înarmate făcu o incursiune în interiorul craterului, cu intenţia de a pune mâna pe vitele sătucului aflat acolo. Incursiunea fu respinsă, dar călăreţii aduseră cu ei o boală care păta pielea şi care ucise pe mulţi dintre localnici. În tot acest timp, locul arid din centrul craterului continua să existe şi monstrul să-şi facă apariţia acolo cu regularitate, fie că era observat sau nu.

Oraşul de pe coline se mări şi-şi schimbă înfăţişarea, în timp ce cătunul din crater crescu şi el, până ajunse la dimensiunile unui oraş. Drumurile se lărgiră,

înlănţuindu-se într-o reţea. Acum pe coline creşteau conifere de culoare gri-verzui, care se răspândiră pe câmpie; în coroanele lor trăiau şopârle scoţând nişte zgomote asemănătoare ciripitului.

Către sfârşitul secolului, o ceată de zdrenţăroşi înveşmântaţi altădată în piei, se năpusti dinspre vest asupra oraşului, mânând nişte vaci de lapte pipernicite. În cele din urmă fură ucişi sau alungaţi, dar nu mai înainte ca toate cirezile locale să contracteze un parazit vicios. Au fost aduşi de urgenţă veterinari din oraşul comercial situat la nord, dar nu s-a putut face mare lucru. Familiile din vecinătatea craterului plecară spre alte meleaguri şi timp de câteva zeci de ani regiunea rămase ca şi pustie până când vitele unui nou neam reapărură în câmpie şi sătucul din interiorul craterului fu repopulat. În tot acest timp, în porţiunea aridă din centru continua să apară în fiecare an monstrul, devenit acum un fenomen acceptat de toată lumea din ţinut. Mai mult de-atât, în câteva rânduri sosiră, cu misiunea de observare a lui, chiar şi nişte patrule ale îndepărtatei Autorităţi Nordice.

Aşezarea din cuprinsul craterului înflori continuu, extinzându-se apoi şi pe câmpurile unde mergeau vitele la păscut. După o vreme, o parte a vechiului crater fu transformată în parc al oraşului şi o industrie turistică sezonieră, aflată încă în fază incipientă, începu să se dezvolte vertiginos, bazându-se pe atracţia exercitată de apariţiile anuale ale monstrului. Orăşenii închiriau camere în perioadele respective şi prin tavernele de la faţa locului începuseră să apară deja diverse relicve ale monstrului, toate absolut „autentice”!

Mai multe curente religioase, toate bazate pe existenţa monstrului, au fost fondate în această

perioadă. Unele susţineau că ar fi vorba de un diavol sau un suflet condamnat să apară mereu pe Pământ pentru ispăşirea catastrofei ce avusese loc în urmă cu două secole. Altele credeau că lucrul sau fiinţa aceea, ce-o fi fost ea, era un soi de mesager al cărui urlet prevestea fie Judecata de Apoi, fie ajutorul acordat credincioşilor. O sectă foarte zgomotoasă în manifestări susţinea învăţătura conform căreia apariţia exprima conduita morală a locuitorilor oraşului în anul precedent. Aceeaşi sectă cerceta minuţios în cadrul fiecărei apariţii anuale schimbările care ar fi putut fi interpretate drept semne bune sau rele. Era considerată norocoasă sau periculoasă, după caz, atingerea vreunei persoane de către pulberea înălţată odată cu ivirea monstrului. În fiecare generaţie, cel puţin câte un băiat încerca să izbească monstrul cu un par, alegându-se de obicei doar cu braţul rupt sau cu rolul principal într-o poveste palpitantă, care cucerea pentru o vreme tavernele. A bombarda monstrul cu pietre sau cu alte obiecte devenise un sport foarte popular, chiar dacă pe de altă parte, timp de câţiva ani buni, oamenii înălţau rugăciuni fierbinţi monstrului şi-i aduceau în mod sistematic flori. Odată, un grup oarecare încercă chiar să-l prindă într-o plasă, dar fu dat peste cap de vaporii emanaţi în momentul apariţiei colosului, bineînţeles, cu tot cu plasă. Zona însăşi fusese mult timp ţinută la distanţă, în mijlocul parcului.

În ciuda tuturor acestor lucruri, monstrul îşi continua în fiecare an şirul apariţiilor violente şi enigmatice, răcnind inaccesibil, cu trupul răşchirându-se furios, dar totuşi nemişcat.

La apropierea celui de-al patrulea secol al noii ere deveni evident că monstrul se transforma încetul cu încetul. Când apărea la suprafaţă nu mai era acum

întins la pământ, ci avea un braţ şi unul dintre picioare îndreptate în sus, într-un gest nărăvaş şi nestăpânit, ca şi cum ar fi biciuit pe cineva. Pe măsură ce anii se scurgeau, începu să se schimbe tot mai repede, iar la sfârşitul secolului se înălţase deja într-o atitudine chircită, contorsionată, cu braţele zvârlite în afară, ca şi cum l-ar fi surprins îngheţul în timpul unei mişcări de întoarcere. Răcnetul său, de asemenea, părea oarecum diferit ca tonalitate, iar solul, în urmă-i, fumega tot mai intens.

Toţi simţiră atunci deosebit de clar că omul-monstru era pe cale să înfăptuiască ceva deosebit, o manifestare oarecum definitivă şi, drept urmare, o serie de dezastre naturale şi de miracole oferiră suport unei credinţe viguroase, promulgând tocmai această doctrină. Mai mulţi conducători religioşi călătoriră spre oraş pentru a fi martorii apariţiilor.

Cu toate acestea, deceniile trecură şi omul-monstru nu făcu nimic altceva decât să se răsucească uşor pe loc, astfel că acum apărea aidoma cuiva pe cale să alunece, în vreme ce se trage înapoi, clătinându-se din cauza vijeliei care-l izbeşte din faţă. Desigur însă că nu se simţea nici urmă de vânt şi, de fapt, atunci, climatul general era liniştit şi nimic nu avea cum să-l modifice.

Pe la începutul celui de-al cincilea secol, socotind după Noul Calendar, trei patrule de cercetare ale Autorităţii Centralei din Nord sosiră în regiune cu scopul mărturisit de a observa şi studia monstrul. Un mecanism permanent de înregistrare fu înălţat în locul magic, după ce – bineînţeles – locuitorii oraşului primiră asigurarea că nici o ştiinţă cumplită nu era implicată în aceasta. Un tânăr de prin partea locului fu învăţat să opereze mecanismul pe care-l abandonă însă, când prietena lui o şterse cu altul. Un voluntar se

oferi să-l înlocuiască. În acea perioadă, aproape toată lumea era convinsă că arătarea e un om sau, cel puţin, fantoma unui om. Băiatul care mânuia înregistratorul şi încă vreo câţiva inşi, incluzând aici şi pe profesorul şcolii de mecanici-înregistratori, o menţionară cu denumirea generică de „Omul John“. În zecile de ani care urmară, starea drumurilor se amelioră simţitor; se dezvoltară toate formele de turism şi se vorbea despre construcţia unui canal prin care să fie adusă apă din Râul Şerpilor.

Şi iată că într-o dimineaţă de mai de la sfârşitul celui de-al cincilea secol o tânără familie cocoţată într-o trăsurică cu două roţi, verde şi rapidă, la care era înhămat un măgăruş, sosi hurducându-se pe drumul înalt ce ducea de la Sandreas Rift Range către sud-vest. Fata avea pielea aurie şi sporovăia într-un grai neobişnuit, în care nu se auzise niciodată vorbindu-se despre Omul John, de la apariţia lui încoace. Cu toate acestea, cuvintele ei răsunaseră probabil la fel de-a lungul întregii istorii, indiferent de timpul, locul şi limba în care fuseseră rostite.

— Oh, Serli, sunt atât de bucuroasă că facem excursia asta acum! Vara viitoare voi fi atât de ocupată cu copilul!

La care Serli replica aşa cum fac adesea tinerii soţi şi astfel, tot vorbind, ajunseră, în tropăitul lin al măgăruşului, la hanul din oraş. Acolo îşi lăsară brişca şi bagajele şi porniră în căutarea unchiului fetei, care-i aştepta în oraş. A doua zi era data apariţiei anuale a Omului John şi unchiul Laban venise din partea Muzeului de Istorie MacKenzie pentru a face anumite observaţii ştiinţifice şi a încheia anumite înţelegeri.

Îl găsiră stând de vorbă cu instructorul şcolii de mecanici, care se ocupa de asemenea şi cu înregistrări

la locul apariţiei monstrului. Unchiul Laban îi cără pe toţi cu el la primăria oraşului, unde urmau să se întâlnească cu câteva căpetenii ale credincioşilor din oraş. Primarul nu fu surprins de calitatea vizitatorilor, ba chiar îi luă partea unchiului Laban în încercarea acestuia de a obţine acordul – din partea sectanţilor inflexibili – pentru o interpretare laică a monstrului, susţinută de altfel şi de Muzeul MacKenzie. Lucru devenit cu atât mai uşor cu cât înfocaţii credincioşi nu se puteau suferi unii pe alţii. Apoi, văzând cât de drăguţică era nepoata, primarul îi luă la el acasă pentru dejun.

Când se întoarseră la han, pentru a înnopta, clădirea era înţesată cu turişti.

— Ei, poftim! zise unchiul Laban. Tocmai îmi ziceam că e vorba de ceva neînsemnat, nepoată. Şi când colo, uite ce greutate atribuie femeiuşca asta de Morsha unei prostii sfinte! Serli, flăcăul meu, reveni el, ştiu că ai de pus o groază de întrebări. Aşa încât lasă-mă să-ţi înmânez această carte; este ghidul pe care l-am dat să-l vândă. Mâine dimineaţă voi răspunde tuturor întrebărilor în legătură cu el. Şi dispăru în taverna arhiplină.

Serli şi mireasa lui luară cu ei sus broşura, intenţionând să o citească în pat, dar bineînţeles că doar a doua zi dimineaţa, la micul dejun, avură timp s-o facă aşa cum trebuia.

„*Tot ceea ce se cunoaşte în legătură cu John Delgano, citi Serli cu gura plină, provine din două documente donate de fratele său, Carl Delgano, arhivelor Muzeului MacKenzie, în primii ani de după holocaust*.” Pune-mi şi nişte miere pe prăjitura asta, Mira, porumbiţa mea. Urmează transcrierea cuvânt cu cuvânt a documentelor; relatează Carl Delgano:

Nu sunt inginer sau astronaut, ca John. Ţineam un magazin de repere electronice în Salt Lake City, în timp ce John fusese antrenat să devină pilotul unei nave spaţiale; nu călcase însă niciodată în spaţiu, criza economică îndepărtând toate astea din actualitate. Aşa încât intrase în legătură cu acel grup comercial care închiriase o parte din instalaţiile de la Bonneville. Tipii îşi doreau un om pentru un anume fel de teste dificile în vid absolut; asta-i tot ce ştiu despre ocupaţia lui de-atunci. John şi nevastă-sa s-au mutat la Bonneville, dar continuam totuşi să ne întâlnim de mai multe ori pe an; nevestele noastre erau ca nişte surori. John avea doi copii: Clara şi Paul.

Apoi, în iarna care a urmat, John şi ai lui au venit la noi de Crăciun şi el mi-a spus că obţinuseră ceva nou. O deplasare temporară, aşa o numea el; un soi de efect-timp. Era într-adevăr surescitat. Spunea că şeful lui ajunsese un tip de genul savantului ţicnit. Idei mari. De fiecare dată când cineva părăsea un proiect îl prelua el, adăugându-i noi şi noi unghiuri de vedere. La fel se întâmpla şi cu echipamentele: le închiria el. Nu, nu ştiu care era compania-mamă – poate vreun consorţiu de asigurări, doar avea numai bani peşin, nu-i aşa? Bănuiesc că-şi cheltuiau gologanii plătind ca să arunce o privire în viitor; pare plauzibil. Oricum, John a plecat; dus a fost, da, da, dispărut fără urmă, iar Katherine era speriată de-a binelea! Normal! îşi crease despre el o imagine falsă, ştiţi, cam în genul lui H.G. Wells – o plimbare nestingherită prin cine ştie ce viitor aiurea. John, de fapt, îi spusese că nu este deloc aşa. Tot ce sperau să obţină era aidoma unei pâlpâiri, timp de o secundă sau două. Dar ce de complicaţii!

Da, da, Mira, purceluşul meu mâncăcios, dă-mi şi mie ceva fierbinte de băut. Cititul este o muncă după care ţi se face sete... Aşa...

Îmi amintesc că l-am întrebat: şi cu mişcarea Pământului cum rămâne? Vreau să spun că ai putea să te întorci într-un alt loc, nu-i aşa? Mi-a răspuns că ei prevăzuseră totul. O traiectorie spaţială... Katherine era atât de speriată că el s-ar putea pierde, căzând cine ştie unde!... John însă i-a spus: nu-ţi fie teamă, am să mă întorc acasă. Dar nu s-a mai întors. Nu că asta ar mai fi schimbat cu ceva situaţia, desigur. Oricum, totul fusese ras de pe faţa pământului. Inclusiv Salt Lake City. Dacă mă mai aflu acum, aici, este pentru simplul motiv că pe 29 aprilie am plecat la Calgary, să-mi văd mama. Iar pe 2 mai, lumea s-a năruit. Pe voi, cei de la MacKenzie, v-am găsit abia prin iulie. Sigur, aş putea la fel de bine să rămân aici, dar... Cam asta-i tot ce ştiu despre John. Asta şi faptul că era un băiat a-ntâia. Iar dacă de la accidentul acela a pornit totul, el în nici un caz nu e de vină.

Al doilea document... Pentru numele iubirii, mămico, chiar trebuie să citesc toate astea? Ei bine, atunci am s-o fac; dar mai întâi vreau un pupic, doamnă! Şi de ce trebuie să ai aerul acesta de nepătruns?... Al doilea document. Datat anul 18, Stil Nou, scris de Carl... vezi străvechiul scris de mână, porumbiţa mea bucălată? Ei, gata, gata, am înţeles...

Scris în craterul de la Bonneville. L-am văzut pe fratele meu, John Delgano. Când am ştiut că am boala radioactivă am venit aici pentru a arunca o ultimă privire asupra locurilor de odinioară. La Salt Lake City

totul e încă fierbinte. Aşa încât am călătorit încoace, spre Bonneville. Puteţi vedea craterul aflat acum pe locul unde altădată se întindeau laboratoarele; deasupra, a crescut iarba. Aici lucrurile stau cu totul altfel, nu există radioactivitate, ca atare filmele fotografice mi-au rămas neatinse. În mijlocul găurii există o pată circulară, aridă. Nişte indieni mi-au spus că un monstru se iveşte de acolo în fiecare primăvară. L-am zărit eu însumi, la câteva zile după ce sosisem acolo, dar era prea departe ca să disting ceva ca lumea, cu excepţia faptului că era vorba despre un om, am fost sigur de asta. Era îmbrăcat în costumul de vid. Am fost surprins de zgomote şi praf. Totul s-a petrecut cât ai clipi, îmi imaginez că e foarte aproape, ca distantă în timp, ziua de 2 mai, bineînţeles după vechiul calendar.

Aşa că am rămas acolo încă un an, până când ieri a apărut din nou. Mă instalasem pe partea unde-i apărea de obicei faţa şi i-am putut zări chipul prin viziera căştii. E într-adevăr John. Cu excepţia unei răni uşoare, în rest pare teafăr. Totuşi, am văzut că avea sânge pe buze şi costumul sfâşiat într-un loc. Stătea întins la pământ. Nu s-a mişcat de loc în timp ce-l priveam, apoi s-a înălţat un praf învârtejit, ca atunci când un om cade cu spatele de ţărână, fără să poată schiţa o mişcare. Ţinea ochii deschişi, ca şi cum ar fi privit undeva, în depărtare. Nu înţeleg cum vine chestia asta absolut deloc, dar oricum e John în carne şi oase, nu o fantomă. A fost exact în aceeaşi poziţie de fiecare dată şi tot de fiecare dată s-a auzit un plesnet amplu ca de tunet şi imediat după asta un sunet asemănător unei sirene. Şi mirosea a ozon şi a fum. Am simţit cum mă trece un fior.

Ştiu că e vorba de John şi cred că mai trăieşte încă.

Acum trebuie să plec să duc înapoi acest document, cât încă mai pot umbla. Bănuiesc că se va găsi cineva care să vină aici şi să vadă totul. Şi poate că-l veţi ajuta cumva şi pe John. Semnat, Carl Delgano.

Aceste documente au fost păstrate de grupul MacKenzie pentru o perioadă de câţiva ani – etcetera, prima tipărire – etcetera, numărul arhivelor, numele analiştilor – etcetera, etcetera...” Foarte bine! Acum a venit timpul să ne întâlnim cu unchiul tău, bucăţica mea, drept pentru care vom coborî scările la iuţeală!

— Nu, Serli, eu am să te aştept jos, în hol, spuse Mira, prudentă.

*

Când pătrunseră în parcul oraşului, unchiul Laban tocmai dirija instalarea, în faţa gardului ce împrejmuia locul apariţiei Omului John, a unei mari plăci comemorative, confecţionată din durit. Placa fusese acoperită cu o pânză, în aşteptarea clipei în care avea să aibă loc dezvelirea oficială. Până atunci însă locuitorii oraşului, turiştii şi copiii înţesaseră aleile parcului şi un cor bisericesc cânta sub cupola chioşcului de vară. Dimineaţa deveni rapid fierbinte. Vânzători ambulanţi făceau comerţ cu îngheţată, cu jucărioara din paie, reprezentând monstrul, cu flori şi confetti purtătoare de noroc, ce urmau să-i fie aruncate în momentul apariţiei. În apropiere, stătea un grup religios înveşmântat în robe negre; membrii lui aparţineau bisericii pocăite aflate în spatele parcului. Pastorul grupului îndrepta priviri sumbre către mulţime şi în special spre unchiul Mirei.

Trei străini cu înfăţişare scorţoasă, care fuseseră

văzuţi şi la han, sosiră la faţa locului, prezentându-se unchiului Laban drept observatori din partea Autorităţii Centrale din Alberta. Intrară apoi în cortul care fusese înălţat deasupra împrejmuirii, purtând cu ei mai multe instrumente, la care locuitorii oraşului se uitară chiorâş.

Profesorul de mecanică termină cu organizarea unui cordon de studenţi, care aveau să protejeze placa comemorativă de inaugurare înainte de vreme şi Mira, Serli şi Laban pătrunseră, la rândul lor, în cort. Era mult mai cald înăuntru. În jurul unei alte îngrădituri, de vreo douăzeci de picioare diametru, se găseau aşezate în cerc mai multe bănci. În interiorul ţarcului, pământul era golaş şi părea de curând răscolit. Mai multe buchete de flori şi ramuri înflorite de poinciana fuseseră rezemate de gardul împrejmuitor. Dincolo de acesta, se afla doar un singur lucru; o bucată de gresie neşlefuită, având gravate pe ea o serie de semne ciudate.

Nici nu intraseră bine, că o fetiţă se repezi spre deschizătura gardului, dar fu alungată de acolo cu ţipete şi vorbe răstite. La rândul lor, „oficialii” din Alberta moşmondeau ceva pe una din părţile laterale ale împrejmuirii, unde fusese montată o cutie de captat imagini.

— Oh, asta nu! mormăi unchiul Mirei, în vreme ce unul dintre „oficiali” sări peste gard şi se apucă să ridice un trepied chiar în acel loc. Îi ajustă înălţimea şi un imens mănunchi de filamente subţiri şi ramificate, asemenea unui pămătuf, înflori dintr-o dată, zbârlindu-se, în centrul zonei.

— Oh, nu! spuse din nou unchiul Laban. De ce nu-l lasă oare în pace?

— Încearcă să adune pulbere de pe costumul lui, nu-

i aşa? întrebă Serli.

— Aşa e, au înnebunit. Spune-mi, ai avut timp să citeşti ce ţi-am dat aseară?

— Desigur, răspunse grăbit Serii.

— Aăă... oarecum, adăugă, la rândul ei, Mira.

— Atunci ştiţi ce s-a întâmplat. Ştiţi că a căzut încercând să-şi controleze propria – hai să-i spunem aşa – viteza. Încercând să încetinească. Trebuie că l-a cuprins somnul sau a făcut un pas greşit. Noi toţi eram foarte aproape de el când şi-a pierdut punctul de sprijin şi a început să cadă. Dar ce anume a provocat acea cădere? Să se fi împiedicat de vreunul dintre noi? Laban privi la Mira şi apoi la Serli, cu o expresie extrem de serioasă. Cum v-ar place să ştiţi că voi sunteţi aceia care l-au făcut să cadă pe John Delgano?

— Ooh, zise Mira, neîncrezătoare. Şi repetă: Oh!

— Vrei să spui, spuse Serli, că acela care l-a făcut să cadă a cauzat toată această... această...

— Posibil, zise Laban.

— Stai puţin, se încruntă Serli. Bine, el a căzut. Ori altcineva l-a determinat s-o facă – vreau să spun că a fost silit să se împiedice sau aşa ceva. Dacăînsă el n-ar fi căzut, trecutul ar fi fost cu totul altul, nu-i aşa? N-ar fi existat nici catastrofa, nici...

— Posibil, repetă Laban. Dumnezeu ştie!... Tot ceea ce eu ştiu, este că John Delgano şi spaţiul care-l înconjoară constituie cea mai lipsită de stabilitate, mai greu de controlat şi mai puternic încărcată energetic zonă de pe întregul Pământ şi să mă ia dracu’ dacă sunt în stare să cred, chiar şi pentru un singur minuţel, că se va găsi cineva în stare să-l străpungă cu un băţ.

— Hei, Laban, acum poţi să vii!

Unul dintre oamenii din Alberta se apropie de ei, zâmbind.

— Colectorul nostru de praf n-ar putea să pună piedică nici măcar unui ţânţar. E vorba doar de nişte microfilamente sticloase.

— Praf din viitor, bodogăni Laban. Ce-o să vă spună el? Că viitorul conţine şi praf?

— Dacă am putea obţine măcar o urmă a lucrului pe care-l tine în mână...

— Un lucru pe care-l tine în mână?! întrebă Mira. Serli începu să frunzărească grăbit paginile broşurii.

— Am fost nevoiţi să îndreptăm spre el un analizator de înregistrări. Albertanul îşi coborî vocea, privind grijuliu în toate părţile, apoi continuă: Un spectroscop. Ştim că are ceva în mână. Sau, în tot cazul, a avut. Dar niciodată până acum n-am obţinut o interpretare corectă, aparatul a fost stricat în mai multe rânduri.

— Toţi oamenii ăştia lovindu-l, încercând să pună mâna pe el, murmură Laban. Şi voi...

— Zece minute! răcni un individ într-un megafon. Prieteni şi voi, străini, ocupaţi-vă locurile!

Credincioşii cei pocăiţi se înşiruiră toţi de aceeaşi parte, intonând o străveche incantaţie: „*misericordia, ora pro nobis*“.

Atmosfera se încărcă dintr-o dată de tensiune. În marele cort totul devenise acum prea strâmt; pe deasupra, mai era şi zăpuşeală. Un funcţionar de la primărie se strecură prin mulţime, făcându-le semn, lui Laban şi însoţitorilor săi, să-l urmeze şi să-şi ocupe locurile de onoare, de la nivelul al doilea al tribunei „din faţă“. Drept înaintea lor, lângă împrejmuire, unul dintre fruntaşii pocăiţi se ciorovăia cu un oficial albertan asupra dreptului celui din urmă de a ocupa spaţiul pe care se afla înregistratorul, ştiut fiind faptul că singuri pocăiţii aveau dreptul şi datoria să privească în ochii Omului John.

— Chiar poate să ne vadă? îşi întrebă Mira unchiul,

— Încearcă să clipeşti din ochi, îi spuse Laban. O nouă scenă, odată cu fiece nouă închidere a pleoapelor, asta e ceea ce vede el. Fantasmagorie! Clipit, clipit, clipit – şi tot aşa, dumnezeu ştie până când!

— *Mi-sere-re, pec-cavi*, cântau pocăiţii. O voce de soprană necheza: Şi fă să nu se oprească asupra noaaastră, roşul păcaaatului!

— Ăştia cred că tuburile lui de oxigen devin roşii din cauza sufletelor lor, chicoti Laban. Oricum, vor trebui să se mulţumească cu păcatul încă multă vreme: John Delgano are o rezervă de oxigen suficientă pentru cinci secole, dacă nu chiar şi mai mult, timp după care ar fi trebuit să se întoarcă. La o jumătate de secundă din timpul său de acolo corespund în timpul nostru cincisprezece minute. Ştim, din urmele audibile pe care le lasă, că respiră încă, mai mult sau mai puţin normal, şi mai ştim că rezerva lui de aer a fost iniţial de douăzeci de minute. Aşa încât indivizii ăia de colo nu şi-ar găsi „salvarea” decât în jurul anului şapte sute. Dacă, bineînţeles, vor trăi până atunci.

— Cinci minute! Ocupaţi-vă locurile, oameni buni! Vă rugăm luaţi loc, pentru ca toată lumea să poată vedea. Luaţi loc, fraţilor!

— Se zvoneşte că-i vom auzi vocea prin difuzorul costumului, şopti Serli. Ştii ce spune?

— Ai auzit de urletul care bubuie de douăzeci de ani încoace, şopti la rându-i Laban. Înregistratoarele au reconstituit un grup de sunete, un fel de ’**ate**’, probabil o parte a unui cuvânt din vechime. Dă secolele înapoi şi-ţi va fi uşor să traduci totul.

— Ar putea fi un mesaj?

— Cine ştie? Ar putea fi, de exemplu, cu cuvânt ca

’dreptate’ sau ’greutate’. Ori poate că spune ’eternitate’. Cine ştie?!… Poate fi orice.

Cortul se cufundase acum în tăcere. Un puşti gras de lângă îngrăditură începu să plângă. Fu tras înapoi şi aşezat pe o pătură. Imediat, în semn de iertare, murmuratul unor rugăciuni se înălţă în aerul încins. Fracţiunea religioasă numită Bucuria Sfântă, aşezată în partea cea mai îndepărtată a cortului, îşi agită foşnind încetişor buchetele de flori.

— De ce nu ne potrivim ceasurile după el?

— N-avem cum. El se conduce după timpul sideral.

— Încă un minut!!

În mijlocul tăcerii, vocile credincioşilor se înălţau abia perceptibile. De afară, răsună cotcodăcitul unei găini. În centrul cortului, zona apariţiei arăta absolut normal, doar filamentele argintate ale înregistratorului fremătau cu delicateţe, deasupra ei, în ritmul sacadat al respiraţiei câtorva sute de plămâni. Un al doilea înregistrator, neobservat, putea fi auzit cum ticăie slab.

Timp de zeci de secunde aproape interminabile, nimic nu se întâmplă.

Apoi, în aer păru să se înfiripe un bâzâit metalic, în acelaşi moment, Mira percepu urma unei mişcări fugare în stânga sa.

Zumzăitul crescu, transformându-se curând într-o pulsaţie sonoră, sfârşită brusc printr-o ciudată tăcere. După care totul se petrecu pe neaşteptate.

Sunetul explodă pur şi simplu deasupra celor prezenţi, acoperind dintr-un singur şoc întreaga scară audibilă. Aerul fu sfâşiat de parcă ceva s-ar fi rostogolit, năruindu-se prin spaţiu. Fu apoi scrâşnetul, un muget tânguitor şi...

Iată-l acolo!!!

Solid, enorm – un om enorm într-un costum monstruos, capul îi era un glob de bronz mat, cu o parte transparentă acoperind o faţă umană. O pată întunecată i se zărea pe gura deschisă. Avea o poziţia imposibilă, cu picioarele încordate dinainte spre înapoi, ca pentru a-şi susţine spatele, cu braţele parcă îngheţate într-o răsucire asemănătoare unei trombe. Şi cu toate că ai fi zis că execută o mişcare frenetică spre înainte, nimic nu se mişca. Doar un picior i se curbase uşor, atârnând în gol...

...Şi după aceea dispăruse, pur şi simplu se volatilizase, într-un plesnet asurzitor, lăsând doar o imagine incredibilă care se încăpăţâna să persiste în sutele de perechi de ochi holbaţi a mirare. Aerul trosni, cutremurându-se, pulberea se ridică şi se amestecă de-a valma cu fumul.

„Oh, oh, Doamne!” bolborosi Mira, aproape neauzit, cu mâinile încleştate de braţul lui Serli. Ici-colo, voci sugrumate începură să se vaite. „M-a văzut, m-a văzut!” ţipa altundeva, cu glas strident, o femeie. Câţiva inşi năuciţi îşi zvârliră punguţele cu confetti spre norul de praf în care nu se mai afla nimic; cei mai mulţi uitară însă cu totul de confetti. Copiii se puseră la rândul lor pe zbierat. „M-a văzut!” continua să răcnească isteric femeia, „m-a văzut!” „Roşu, oh, Doamne, mulţumescu-ţi ţie!” intona o voce joasă de bărbat.

Mira îl auzi pe unchiul Laban înjurând furios şi privi din nou spre arena îngrădită. Prin praful care se aşeza, putea vedea trepiedul aparatului de înregistrat, căzut chiar în centru. Un dâmb prăfos se formase deasupra – erau flori acoperite de ţărână. Cea mai mare parte a picioarelor trepiedului dispăruse sau fusese topită. În capăt, pe filamente, nu se zărea nimic

deosebit.

— Vreun idiot blestemat a aruncat cu flori în el. Haideţi, să ieşim afară.

— Erau sub el, s-a împiedicat de ele? întrebă Mira, înghesuindu-se în mulţime.

— Chestia aia pentru oxigen încă mai era roşie, spuse şi Serli, peste capul ei. Nu ţi-a folosit la nimic excursia asta, nu-i aşa, Laban?

— Ssst! Mira surprinse privirea întunecată a pastorului pocăiţilor. Se înghiontiră să iasă pe poarta împrejmuirii exterioare, trezindu-se în parcul luminat de soare, plin de voci exclamânde, pălăvrăgind zgomotos, în acelaşi timp din cauza excitării şi a uşurării.

— A fost teribil, suspină Mira. Nu m-am gândit niciodată că e vorba de un om viu. Fiindcă asta este, nu? – cel puţin **acolo**. Dar de ce nu-l putem ajuta? Şi oare să-i fi pus noi piedică?

— Nu ştiu, nu cred totuşi s-o fi făcut noi, murmură unchiul ei. Stăteau acum lângă monument, aşezaţi pe iarbă, făcându-şi vânt. Pânza ce acoperea placa comemorativă era încă la locul ei.

— Am schimbat cumva trecutul? râse încetişor Serli, privind-o cu ochi de îndrăgostit pe nevastă-sa. Era deosebită şi el se întrebă deodată de ce poartă asemenea cercei nepotriviţi. Apoi îşi aminti că tot el i-i dăduse, în satul acela indian prin care trecuseră.

— Dar nu e vorba de oamenii din Alberta, zise Mira. Părea obsedată de o idee. Mă refeream realmente la flori. Îşi şterse fruntea cu palma.

— Mecanică sau superstiţie? chicoti Serli. Cine este vinovată – iubirea sau ştiinţa?

— Ssst! Mira aruncă o privire nervoasăîn jur. Florile însemnau dragoste, bănuiesc… Mă simt atât de ciudat.

Şi mai e şi cald... Oh, mulţumesc! Unchiul Laban reuşise să atragă atenţia unui vânzător de îngheţată.

Oamenii vorbeau acum cu voce normală şi corul îşi schimbă registrul, intonând acum un cântec vesel, în vreme ce de cealaltă parte a parcului un şir de vizitatori îşi aştepta rândul pentru a-şi înscrie numele în cartea de onoare. La intrarea în parc, apăru primarul, conducând un grup în susul aleii străjuite de bougainvillieri, la ceremonia dezvelirii monumentului.

— Ce scrie pe piatra aceea de la picioarele lui? întrebă Mira. Serli îi arătă ghidul cu fotografia stâncii lui Carl şi cu inscripţia de pe ea, tradusă dedesubt:

BUN VENIT ACASĂ, JOHN.

— Mă întreb dacă o poate vedea.

Primarul, în picioare, era pe punctul de a-şi începe discursul.

... Mult mai târziu, când mulţimea se împrăştiase care încotro, monumentul rămase părăsit pradă întunericului, etalându-şi în lumina lunii inscripţia de pe el, scrisă în limba acelui timp şi acelui loc:

„ÎN ACEST LOC APARE ÎN FIECARE AN SILUETA MAIORULUI JOHN DELGANO, PRIMUL ŞI SINGURUL DINTRE OAMENI CARE A CĂLĂTORIT VREODATĂ PRIN TIMP.

MAIORUL DELGANO A FOST TRIMIS ÎN VIITOR CU CÂTEVA ORE ÎNAINTEA HOLOCAUSTULUI DIN ZIUA ’0’. TOATE CUNOŞTINŢELE ASUPRA MIJLOACELOR PRIN CARE S-A FĂCUT ACEASTĂ TRIMITERE S-AU PIERDUT, PROBABIL PENTRU TOTDEAUNA. SE CREDE CĂ A AVUT LOC UN ACCIDENT, CARE L-A PROIECTAT ÎN TIMP MULT MAI DEPARTE DECÂT SE INTENŢIONA. UNII ANALIŞTI SE

HAZARDEAZĂ CHIAR ÎN A AFIRMA CĂ E POSIBIL CA EL SĂ MEARGĂ ÎN TIMP PÂNĂ LA CAPĂTUL UNUI INTERVAL DE CINCIZECI DE MII DE ANI.

AJUNGÂND LA ACEA DESTINAŢIE NECUNOSCUTĂ, SE PARE CĂ MAIORUL DELGANO A FOST RECHEMAT SAU S-A ÎNCERCAT SĂ FIE RECHEMAT, PE ACEEAŞI DIRECŢIE A SPAŢIULUI ŞI A TIMPULUI PE CARE FUSESE TRIMIS. TRAIECTORIA SA A FOST CONCEPUTĂ CA PLECIND DIN PUNCTUL PE CARE-L VA OCUPA SISTEMUL NOSTRU SOLAR ÎNTR-UN MOMENT DIN VIITOR ŞI ESTE TANGENTĂ LA ARCUL ELICOID COMPLEX PE CARE-L DESCRIE PÂMÂNTUL ÎN JURUL SOARELUI.

MR. DELGANO APARE ÎN ACEST LOC ÎN MOMENTUL PRECIS DIN CURSUL UNUI AN ÎN CARE TRAIECTORIA SA INTERSECTEAZĂ ORBITA PLANETEI NOASTRE ŞI SE PARE CĂ ÎN APARENŢĂ EL AR FI CAPABIL SĂ ATINGĂ PÂMINTUL ÎN ACESTE CLIPE. DIN MOMENT CE NICI O URMĂ A TRECERII SALE PRIN VIITOR NU S-A MANIFESTAT PÎNĂ ACUM, SE CREDE CĂ SE ÎNTOARCE PE CĂI DIFERITE DECÂT CELE PRIN CARE A FOST TRIMIS. EL TRĂIEŞTE IN PREZENTUL NOSTRU. TRECUTUL NOSTRU ESTE VIITORUL LUI, IAR VIITORUL NOSTRU NU ESTE PENTRU EL DECÂT TRECUTUL. TIMPUL APARIŢIILOR SALE ESTE COMUTAT GRADAT ÎN TIMPUL SOLAR, ASTFEL ÎNCÂT SA CONVEARGĂ ÎN MOMENTUL ACELUI 11.53,6 DIN 2 MAI 1989, STIL VECHI, SAU, ALTFEL ZIS, ORA ZERO.

EXPLOZIA CARE ACOMPANIAZĂ ÎNTOARCEREA ÎN PROPRIUL SĂU TIMP ŞI LOC POATE FI CAUZATĂ DE UNELE ELEMENTE ALE TRAIECTORIEI SALE ÎN TRECUT, ADUSE CU EL ÎN PROPRIA LOR EXISTENŢĂ ANTERIOARĂ. SE ŞTIE ÎN MOD SIGUR CĂ ACEASTĂ EXPLOZIE A GRĂBIT HOLOCAUSTUL MONDIAL CARE A PUS CAPĂT PENTRU TOTDEAUNA EREI ŞTIINŢELOR

PERICULOASE.

*

Cădea, pierzându-şi şi controlul, eşuând în lupta împotriva teribilului impuls pe care-l primise, luptându-se cu picioarele sale umane care i se zguduiau în rigiditatea neomenească a costumului ca o armură, cu tălpile frigându-l, acum instabile şi lipsite de forţa de frânare, lupta, deschizându-şi drum pe măsură ce apăreau fulgerările, alternanţa aspră, insuportabilă, a luminii cu întunericul, care-l însoţise pe tot parcursul drumului, pocnetul aerului îngroşându-se şi subţiindu-se de armura costumului, pe măsură ce aluneca, glisa, cădea prin spaţiul acela care era timpul, frânând cu disperare ca şi cum atingerea pământului i-ar fi izbit picioarele cu o lovitură de ciocan, picioarele, numai ele mai contau acum, numai să încetinească şi să rămână pe traiectorie – şi zguduitura, semnalul luminos care devenea tot mai slab – pe măsură ce se apropia de casă era zvârlit în afară, cu greu mai putea fi menţinut centrat; devenise, presupunea, mai mult probabil, rana pe care o făcuse în timp se vindeca singură. La început totul fusese atât de compact – o singură rază într-un tunel închis – se azvârlise după ea, aidoma unui electrod zburdând spre anod, îndreptându-se sigur pe direcţia acelui extrem de complex, dar unic, vector al posibilităţii vieţii, se azvârlise şi fusese azvârlit, ca o proastă dispoziţie răzbătând printre nişte hohote de râs, în această respingere îndreptată spre nicăieri, prin care el, John Delgano, nu era de presupus că putea să existe, apoi gaura conducând spre casă – mergea de-a lungul timpului, de-a lungul spaţiului, pompând din

picioare ca şi cum Pământul real, al unui timp ireal, s-ar fi aflat sub el, traseul lui tot atât de sigur ca saltul contorsionat al unui animal spre vizuina lui subterană, el – un şoarece cosmic într-o interstelară, intertemporală cursă către ungherul său, cu greşelile pândind de peste tot justeţea acestei unice curse, atomii inimii sale, sângele lui, fiecare casă care plânge cu adevărat – CASĂ! – în timp ce el se conduce pe sine după acea muribundă gaură care parcă respiră, cu fiecare pas mai repede, mai sigur, mai puternic, până când concurează cu invincibilul impuls, urmând tremurul rostogolit al Pământului, de parcă un om ar putea concura cu un buştean prăvălindu-se într-un torent! Doar stelele rămâneau constante în jurul lui între două fulgerări, privea în jos, pe lângă picioarele sale, la milioanele de stropi ai Crucii Sudului, ai Triunghiului; odată, de la înălţimea mersului său, riscase o privire cu un secol mai înainte şi văzuse Ursele ieşind parcă, foarte straniu, din Steaua Polară – dar o Stea Polară care nu mai era acum doar simpla sclipire indicatoare de deasupra polului, realiză el, aruncându-şi privirea înapoi, la picioarele care-l urmau, şi gândind: merg acasă, după Steaua Polară, acasă! Încetase să-şi mai amintească unde fuseseră fiinţele, oameni sau animale, şi lucrurile pe care le zărise în imposibilul moment în care existase acolo unde nu putea fi; încetase să mai vadă fulgerările lumii din jurul său, fiecare strălucire diferită, amestecul trupurilor, zidurilor, peisajelor, formelor şi culorilor imediat descifrate – unele pierzându-se ca o suflare, altele schimbându-se cu susul în jos, într-o harababură – feţele, membrele, lucrurile căutându-l febril; nopţile prin care călcase apăsat, în întunericul sau lumina unor ciudate lămpi; adăpostit sau neadăpostit; zilele

luminând brusc lumina soarelui, furtunile, colbul, zăpada, interioarele fără număr şi din nou noaptea, strop cu strop; era acum în plină lumină într-o încăpere, un hol, sau cam aşa ceva; în sfârşit, m-am apropiat, gândi el, simţământul se schimbă – dar el trebuie să încetinească, să oprească brusc; şi piatra aceea de lângă picioarele lui, se făcuse de-acum ceva timp de când era acolo, ar fi vrut să rişte o privire spre ea, dar nu îndrăznea, era atât de obosit şi aluneca, îşi pierdea controlul, luptându-se să ucidă viteza nemiloasă care nu-i permite să încetinească; şi rana îl durea, ceva îl rănise în spate acolo, dăduseră cu ceva, nu ştia cu ce, aşa cum stătea cu spatele la caleidoscopul de feţe, braţe, instrumente, bârne, secole de creaturi holbându-se la el – şi oxigenul care e pe ducă, nici o importanţă, oricum se va sfârşi, trebuie să se sfârşească, mergea acasă, acasă!

Şi uitase tocmai mesajul pe care încercase să-l strige, sperând că va fi captat undeva, lucrul acela important pe care-l tot repetase; iar obiectul pe care-l purtase cu el, acum gata, se dusese, se dusese şi camera de luat vederi, ceva i-o smulsese – şi ce-i cu asta, sosise acasă! Acasă! Ah, de-ar putea ucide impulsul ăsta, ar putea sta pe traiectorie, pe direcţia părăsită, ar putea să alunece, să se caţere, să se strecoare, să plutească într-un fel sau altul în această avalanşă purtându-l acasă! Acasă! – şi gâtul îi strigă ACASĂ! – spune KATE! KATE! Şi inima îi strigă, iar plămânii aproape i se risipesc acum, iar picioarele luptă, luptă, fără succes, şi se cramponează şi alunecă şi rezistă, şi glisează, în timp ce cade cu capul în jos, biciuind eterul, împingând, luptând cu furtuna dată de năvala timpului, de-a lungul spaţiului, de-a lungul său însuşi, la sfârşitul celui mai lung drum care a existat

vreodată:

drumul lui John Delgano întorcându-se acasă...

SFÂRŞIT

ISAAC ASIMOV

UN ARTICOL DE LEGE

Traducere
Dan BUCUR

Se ştia că Montie Stern furase, printr-o fraudă inteligentă, peste 100 000 de dolari. Se ştia, de asemenea, că fusese prins la o zi după expirarea termenului de pedeapsă.

Dar felul în care a evitat arestarea în timpul acestui interval a fost ceea ce a determinat epocalul proces al statului New York împotriva lui Montgomery Harlow Stein, cu toate consecinţele lui. Proces care a introdus cea de-a patra dimensiune a legii.

Pentru că, vedeţi, după ce-a comis frauda, şi şi-a însuşit cele peste 100 de miare, Stein a intrat liniştit într-o maşină a timpului, pe care o poseda ilegal, fixându-şi controalele pentru şapte ani şi o zi în viitor.

Avocatul lui Stein a pus problema simplu. Ascunderea în timp nu e deosebită fundamental de ascunderea în spaţiu. Dacă forţele legii nu l-au descoperit pe Stern în intervalul de şapte ani, asta a fost ghinionul lor.

Procurorul districtului a scos în evidenţă că statutul prescripţiilor nu a fost prevăzut să fie un joc între lege şl criminal, ci era o măsura îngăduitoare menită a-l proteja pe inculpat de teama, pe o perioadă indefinită, de a fi arestat. Pentru anumite infracţiuni, o anume perioadă de anxietate era considerată o ispăşire suficientă. Dar Stein, a insistat procurorul districtului, n-a cunoscut nici o perioadă de anxietate.

Avocatul lui Stein a rămas neclintit. Legea nu spunea nimic despre cât trebuie să dureze frica şi angoasa inculpatului. Ea stabilea doar o simplă limită de timp.

Procurorul districtual a declarat că Stein era cu şapte ani mai în vârstă decât în momentul crimei şi deci a trăit în această perioadă.

Procurorul districtual a contestat depoziţia şi apărarea a depus certificatul de naştere a lui Stein. Se născuse în 2973. În momentul infracţiunii avea 31 de ani. Acum, în 3011, avea 38.

Procurorul districtual a strigat că nu avea din punct de vedere fiziologic 38 de ani, ci 31. Apărarea a arătat cu răceală că o dată ce individul e declarat în deplinătatea facultăţilor sale mintale, recunoaşte numai vârsta cronologică, ce poate fi obţinută prin scăderea datei naşterii din data prezentă. Procurorul districtual, pierzându-şi răbdarea, a jurat că dacă Stein va fi achitat, jumătate din legi vor fi inutile.

— Atunci schimbaţi legile a spus apărarea, pentru a lua în consideraţie călătoria în timp; dar până când se vor schimba legile, să fie aplicate aşa cum sunt scrise.

Judecătorului Neville Preston i-a fost necesară o săptămână de reflecţie şi apoi şi-a prezentat decizia. A fost o cotitură în istoria justiţiei. E deci păcat în situaţia asta, că unii l-au suspectat pe Judecătorul Preston de a fi fost influenţat în modul său de gândire de impulsul irezistibil de a-şi formula decizia în felul în care a făcut-o.

Pentru că verdictul, definitiv, a fost:

„O nişă în timp îl salvează pe Stein”.

SFÂRŞIT

DORIN DAVIDEANU

ZECE SECUNDE

Sosit la destinaţie, Mesagerul se materializează şi se pregăteşte să-şi înceapă misiunea.

Totul îi apare confuz, înceţoşat. Destul de repede însă, îşi dă seama că se află într-o încăpere vastă, unde se găsesc mulţi oameni.

Oameni! I-a recunoscut imediat. A fost pregătit pentru asta. Misiunea lui e să îi observe; să observe – de fapt – cât mai multe lucruri.

Priveşte atent în jur. Încăperea pare să fie locul de desfăşurare a unei experienţe ştiinţifice. Înseamnă că a nimerit cum nu se poate mai bine. Încearcă să reţină cât mai multe amănunte. Un perete întreg e ocupat de etajere cu flacoane şi recipiente etichetate. Ceva mai departe, mai mulţi bărbaţi stau aşezaţi la câteva mese, studiind preocupaţi nişte fişe. Totul în jur îi pare nemişcat.

Sesizează, în schimb, sunetele. Aerul încăperii vibrează, e plin de sunete; sunete prelungi, unele uşor modulate, cele mai multe uniforme. Plutesc persistent, insistent.

Mesagerul îşi întrerupe firul gândurilor pentru a privi atent o fiinţă de o frumuseţe deosebită, o fată aflată la câţiva paşi de el. O vede dintr-o parte, are un profil fin şi liniştit, de o nespusă delicateţe. Ochii îi sunt mari, iar genele prelungi.

Iată, frumuseţea – gândeşte Mesagerul – frumuseţea e aceeaşi pretutindeni, dacă eu, venit dintr-o altă lume, o pot percepe şi înţelege.

Se concentrează din nou asupra sunetelor ce umplu încăperea. Le analizează atent şi curând distinge un

sunet deosebindu-se prin timbru de celelalte şi dominându-le prin claritate. Îi urmăreşte vibraţia plină, până când sunetul e înlocuit de un altul, mai ascuţit.

Priveşte în jur şi reuşeşte să descopere sursa acestor sunete deosebite. Provin de la un aparat de dimensiuni medii, aflat în imediata lui apropiere. În faţa tabloului de comandă e aşezat un bărbat vârstnic, preocupat cu totul de manevrarea aparatului.

Dar şi el e nemişcat. În toată încăperea, nimeni nu se mişcă!

De ce?! – se întreabă Mesagerul, îngrijorat. Poate se află într-un muzeu... iar toţi oamenii pe care-i vede sunt manechine! Sau statui! Mesagerul priveşte spre fata cu ochi mari, aşteptând parcă de la ea infirmarea presupunerilor sale.

Fata are acum pleoapele pe jumătate coborâte şi această schimbare abia perceptibilă îl asigură pe Mesager că se află în mijlocul unor fiinţe vii.

Într-unul din colţurile încăperii, pe jumătate cufundat în întuneric, zăreşte câţiva bărbaţi plasaţi în jurul unei mese mari, pe care sunt aşezate corpuri sferice, închipuind un sistem stelar sau, poate, o neobişnuită structură moleculară.

Liniştit, Mesagerul observă acum că, de fapt, toţi cei prezenţi se mişcă, dar cu o deosebită încetineală.

Poate nu vor să-mi atragă atenţia într-o direcţie greşită – gândeşte Mesagerul. Dar atunci, încotro trebuie să-şi îndrepte atenţia? Ce încearcă oamenii aceia să-i spună, iar el nu e în stare să înţeleagă?!

Fata cu genele prelungi are pleoapele cu totul coborâte acum. Poate e obosită.

Sunetele, trebuie să asculte sunetele, să le priceapă mesaju... Priveşte o clipă spre aparatul care emite în continuare sunete pline, prelungi, şi spre bărbatul

aşezat în faţa acestuia. Urmăreşte cu mare atenţie sunetele. Observă că au durate egale, iar în succesiunea tonurilor de înălţimi deosebite există o anumită ordine. Se prea poate să alcătuiască un limbaj. Timpul pe care îl are la dispoziţie este însă mult prea scurt pentru a încerca să-l descifreze. O vor face alţii, altădată, mai târziu.

O caută cu privirea pe fata cea frumoasă şi aceasta are ochii mari deschişi, luminându-i misterios chipul.

Mesagerul priveşte apoi spre ceilalţi oameni aflaţi în jurul lui şi are impresia că toţi îl privesc acum pe el, urmărindu-l concentraţi.

Auzul îi este lovit de un zgomot mult mai puternic decât toate celelalte, izbucnit dintr-o dată, prelungindu-se apoi şi scăzând treptat în intensitate. Încearcă să identifice sursa acestui zgomot şi se miră că abia acum îl observă pe bărbatul puternic, blond, care s-a desprins dintre ceilalţi. În mâna dreaptă ţine un instrument ciudat, îndreptat spre el şi în jurul căruia pluteşte o ceaţă uşoară. Un aparat de emisie, poate. Dar Mesagerul nu reuşeşte să înţeleagă nimic.

Priveşte distrat o insectă mică, de culoare roşiatică, lucind stins în lumina slabă, care zboară în direcţia lui. Apoi se uita în treacăt spre fata cu gene lungi şi nu se mai miră văzând că are iarăşi pleoapele coborâte.

Majoritatea celorlalţi, însă, îl privesc nemişcaţi, insistent, şi nu ştie cum să considere privirile lor intense.

Timpul pe care îl are la dispoziţie e pe sfârşite. Mesagerul se întreabă dacă l-a folosit cum se cuvine. Desigur, totul va fi interpretat; dar e sigur că îi scapă ceva. Există un obstacol care îl împiedică să înţeleagă ce se întâmplă acolo, în faţa lui.

Fata s-a întors şi ea spre Mesager şi îl priveşte cu

ochii ei mari. I se pare că pe chipul ei citeşte mirarea, surpriza. Poate se înşală.

Mutându-şi privirea, Mesagerul observă din nou mica insectă arămie. Acum e mai aproape şi continuă să se apropie, rectiliniu. Brusc, Mesagerul îşi dă seama că nu e vorba despre o fiinţă vie. Insecta e un obiect, de formă cilindro-conică, şi se apropie de el rotindu-se în jurul axei longitudinale.

Un mesaj! Poate îi trimit un mesaj! Trebuie să analizeze obiectul acela, care acum e foarte aproape.

În acest moment însă, Mesagerul aude chemarea Centrului şi părăseşte instantaneu încăperea vastă, plină de oameni.

*

În „Saloon“-ul înecat de fum, rumoarea e în creştere. Glasuri încă speriate se întretaie:

— Aţi văzut cu toţii! O stafie!!!

— Ba bine că nu! A apărut aşa, deodată, la doi paşi’naintea noastră!

— O fi fost vreun duh rău! Am auzit că în munţii ăştia...

— Dar şi Tommy!... Asta zic şi eu bărbat! Nu s-a temut să scoată Coltul şi să tragă!...

— A izgonit-o cât ai clipi!

Cel numit Tommy e un tânăr înalt şi spătos, cu plete blonde. În mâna dreaptă strânge Coltul din a cărui ţeavă se ridică o şuviţă subţire de fum.

— Nu este om în tot ţinutul, de care să mă tem! – zice. Credeaţi că o să mă sperii de-o stafie?!

Învârteşte arma pe deget şi o vâră la locul ei în tocul de la centură.

Liza, o fată drăguţă, îl priveşte admirativ şi, după

obiceiul ei clipeşte repede, coborând peste ochii mari pleoapele cu gene lungi.

Stăpânul „Saloon“-ului a părăsit locul lui din spatele tejghelei şi se pregăteşte să ceară socoteală tânărului curajos, întrucât glontele s-a oprit tocmai în rafturile ce acoperă un perete întreg a! încăperii, distrugând câteva sticle cu whisky de cea mai bună calitate.

Scena e urmărită de bărbaţii de la mese, care au uitat pentru câteva momente de veşnica lor preocupare: jocul de cărţi.

Ceva mai departe, cei câţiva pasionaţi de biliard au întrerupt partida şi comentează recentul eveniment. Bilele uitate pe postavul verde par a alcătui o ciudată structură chimică, sau poate macheta unui sistem planetar îndepărtat.

Un singur om a rămas impasibil: bărbatul în vârstă, aflat în mijlocul încăperii. Aşezat cu spatele, nu a observat apariţia stafiei şi, fiind obişnuit cu împuşcăturile, continuă să-şi plimbe nepăsător degetele pe claviatura vechiului său pian.

SFÂRŞIT

OANA GRIGORIU

MONTAGNE RUSSE

HOMINIDUL se pierdu în urmărirea fiarei prin pădurea ecuatorială. Deodată suliţa îi încremeni în mână, schimbându-şi aspectul, torsionându-se, căpătând forme dintre cele mai curioase. În scurt timp, din parul lung de peste doi metri nu rămase decât un ciot, sau mai bine-zis nu rămase nimic, căci HOMINIDUL ţinea în palmă o minusculă armă alb-albăstruie cu multe butoane colorate şi cu un mic trăgaci. Îşi continuă drumul înfricoşat, ajungând în sfârşit la râu. Se aplecă... Dar, în aceeaşi secundă, scoase un ţipăt de spaimă. Coama de păr lung dispăruse cu desăvârşire, în locul ei făcându-şi apariţia un cap cu doi ochi mari, limpezi, cu o pieptănătură impecabilă, şi cu o frunte înaltă, inteligentă. Dar uimirea nu i se opri aici. Plecându-şi privirea, văzu îngrozit cum blana călduroasă de leopard, slujind ca îmbrăcăminte, se dezagrega pur şi simplu. Goliciunea îi fu însă pe dată acoperită de un combinezon lejer, croit pe măsură, dotat cu o centură lată şi numeroase buzunare. HOMINIDUL observă fără greutate că, pentru fiecare nou lucru ce i se ivea în faţa ochilor, găsea sau mai bine-zis, descoperea numele adecvat. Uluitor! Involuntar, în minte îi răsări o întrebare: „De ce m-or fi lăsat aici? Planeta pare pustie. Va trebui în curând să le spun să vină să mă ia!“ în zare, apăru fantoma unei rachete interspaţiale: „Dar iat-o! A şi...“ Vocea i se pierdu în gâtlej, uitând ceea ce voia să spună. Nu mai reuşi decât să articuleze câteva sunete fără noimă... Mut, privea speriat cum combinezonul, la rândul său, începea să se „evapore“, cum minuscula armă, bazată

pe principiul laserului, se alungea, se alungea, transformându-se, rând pe rând, într-o bâtă, apoi într-o ramură de copac şi în sfârşit într-un mic mugur verde. HOMINIDUL simţi cum fire de păr răzleţe îi acopereau cu repeziciune, la început doar faţa şi mâinile, apoi întregul trup, cum coloana vertebrală începu să-l apese, ca şi cum ar fi purtat pe spate o greutate uriaşă, făcându-l să se încovoaie, până ajunse să se târască în patru labe. Pierzând capacitatea de a înţelege, cât de cât, ceea ce se petrecea cu el, speriat, alergând în salturi mari, se îndreptă spre cel mai apropiat arbore, în care se cocoţă cu mare uşurinţă, ajutându-se de coada încă în creştere. Cum o imensă nucă de cocos îi stătea la îndemână, se întinse, o culese, o sparse cu îndemânare, şi-i sorbi laptele cu nesaţ.

HOMINIDUL era de-acum un cimpanzeu perfect.

Timpul se curbase strâmb, ducându-l în viitorul urmaşilor şi în trecutul strămoşilor săi, pe el – OMUL.

SFÂRŞIT

CONSTANTIN COZMIUC

ACASĂ, PRIN NORI

Nu cred că există bărbat care să fi făcut războiul şi să nu fi fost fericit că a scăpat cu viaţă, măcar de-am socoti numai importanţa pe care şi-o poate da într-o discuţie cu cei mai tineri, care nu se pot lăuda decât cu faptul că au făcut şi ei armata. La un pahar, mai ales în prezenta femeilor, subiectul alunecă inevitabil spre fapte de arme, multe din ele limitate la celebrul „i-am arătat eu sergentului”. Ştiam asta, cine nu o ştie, dar nu i-am putut împiedica să discute nici despre fotbal (un subiect îngrozitor de plicticos), nici despre cum au făcut armata, ce i-au spus sergentului şi, evident, despre război (subiect enervant când nu poţi participa decât ca spectator mut de admiraţie). Am încercat o alternativă deviind discuţia spre doctori, dar pe mutrele lor am citit că e mai bine să-i las în pace. Aşa mă enervam numai eu, Deh, spirit de sacrificiu, sunt mai tânăr. Ca să evit măcar preambulul, am pretextat că mă duc să mă las de fumat. N-au râs, ştiau că asta înseamnă că voi căuta nişte „lungi şi bune” şi asta-i interesa şi pe ei.

M-am întors cât mai târziu, tocmai povestea Alex. De fapt, era ziua lui, ieşea la pensie, lăsând în spate ani grei în serviciul aviaţiei civile. Se ţine bine, e şi normal cu viaţa ordonată pe care o duce.

— ...am avut multe întâmplări în război, ca pilot de vânătoare, accidente la sol, lupte aeriene, aterizări forţate – am fost doborât de două ori – însă cea mai stranie întâmplare am trăit-o în timp de pace, într-un zbor banal deasupra Caransebeşului.

Pe Fred, cu care am zburat atunci, l-am cunoscut puţin timp înainte de 23 August, pe un aeroport de lângă Ploieşti, la popota ofiţerilor. Eram cu nişte amici, piloţi şi ei, în culmea veseliei. Venind dintr-o patrulare, am doborât un vânător american care nu ştiu ce căuta singurel prin partea locului. Mă rog, aveau ei ce aveau cu rafinăria noastră de acolo, dar asta ştie toată lumea. Cum eu i-am făcut felul, vă daţi seama că eram cel mai în „formă” dintre ei. Ştiţi cum e – şi toţi îl privesc cu o complicitate nostalgică – toată lumea vine cu paharul în mână: „Bravo, mă. L-ai făcut arşice”. Unul singur m-a tras într-o parte şi m-a întrebat şoptit: „Pilotul a scăpat?” „Cred că da, i-am răspuns – l-am văzut paraşutându-se”. „Sper să nu-l prindă ăia din Gestapo”, mi-a şoptit. Nu i-am răspuns, nu-l cunoşteam, putea fi un provocator, pe vremea aia era plin de ei.

Scandalul era în toi, lumea ajunsese la halul de veselie în care toţi vorbesc şi nimeni nu ascultă, când uşa s-a dat în lături şi a apărut americanul, încadrat de un locotenent de la noi şi de un sergent de la pifani, din paza aeroportului. Toţi au amuţit. Era un tip înalt, bine făcut, genul de băiat-bun-care-trage-iute de prin filme.

— Hello, everybody! My name Fred. Not Astaire, but Boyle. May I sit down? I’m very tired! Could? Drink too?

S-a aşezat punând mâna pe primul pahar pe care l-a găsit plin. Toţi am rămas încremeniţi. Din mulţime se auzi o voce tărăgănată:

— Ce zisă mă, acesta?

— Zice că-l cheamă Fred Boyle, nu Fred Astaire, că-i foarte obosit, că vrea să stea jos şi să bea ceva cu noi, că ne salută pe toţi. Le-am tradus aproape fără să-mi dau seama.

Eram uluit, în aviaţie nu iei prizonieri, nu-ţi vezi inamicul la faţă, aşa că nu ştiam cum să mă comport. Partea respectivă din regulament a sărit-o, aşa că...

— Ignoratio legis non escusat, i-am spus încercând încă o dată să deturnez discuţia pe altă pistă.

— Lasă, ţâncule, limbile moarte, crezi că nu ştiu că Opriş, cu care făceai latina, cum te vedea, cum evoca imaginea unui măgar înaripat? Nu te găseam în fiecare săptămână cu coada între picioare la meditaţii? Uiţi că-s vecin cu ea?

I-am zâmbit şi am tăcut. O asemenea evocare la Alec însemna că ţine să arate tuturor că mă ştie de copil. Mi-a zâmbit şi el, şi-a aprins o ţigară şi a continuat:

— După câteva momente de linişte, zarva a izbucnit din nou. Toți s-au strâns în jurul lui Fred, a trebuit să traduc cele mai ţicnite întrebări. Unul voia să ştie data exactă când se predau americanii, altul dacă are copii, dacă s-a copt grâul în Texas, ce mai face Billy the Kid (tot mort?), care mai e cursul dolarului, dacă tot Lincoln e preşedinte, ce mai, un talmeş-balmeş pe care-l traduceam în cadenţa unei mitraliere. Mă descurcam, eram la faza în care vorbeam bine orice limbă.

Râse şi continuă după o scurtă pauza.

— Nicu, îl ştiţi, a murit anul trecut de inimă, şi-a amintit şi el ceva engleză, s-a apropiat de Fred în viraje largi, l-a bătut pe umăr şi i-a spus arătându-mă cu degetul:

— He bum-bum on you! Good boy!

Fred a înţeles de aici că eu l-am bubuit şi că, paradoxal, sunt băiat bun. A priceput, probabil, că în mintea lui Nicu nu exista nici o conexiune logică între cele două propoziţii, căci mi-a întins mâna zâmbind.

— Good shot! You put me out of the war! (Bună lovitură, m-ai scos din război).

— I'm sorry, i-am spus, deşi nu-mi plăcea deloc. Din contră, eram mulţumit că l-am lăsat în viaţă. Nothing personal. War is war. Adică, n-am nimic personal cu el, războiul e război.

— Oh, I know, machines destroy machines! A râs şi ne-am dat mâna. Am avut impresia că mi-o strânge la uşă. Apoi hărmălaia a continuat până către dimineaţă.

Într-un moment de acalmie, lumea se căra sau adormea la faţa locului, Fred s-a apropiat de mine şi m-a întrebat cu un aer îngrijorat:

— Where am I? (Unde sunt?).

L-am privit surprins. Întrebarea era cel puţin idioată pentru un pilot militar în misiune de luptă. I-am spus uitându-mă la el ca la un copil cretin;

— East Europe, Roumanie. Earth!

— Oh, a făcut surprins, interessting!

Cred că e cazul să nu vă mai reproduc discuţia în original, nota specifică e suficientă, mai ales că ţâncul ăsta se încoardă de mi-e frică să nu facă un infarct cerebral la fiecare cuvânt.

— Ce să fac dacă am crescut cu bonă franţuzoaică, i-am răspuns ironic.

— În fine, lumea era cam pe ducă, singurul complet treaz era sergentul, copleşit de sarcina de a transporta un prizonier de două ori mai înalt ca el. Oricum, s-a dovedit zdravăn, căci l-a cărat în spate până la comenduire. Cum vă spuneam, cel mai bun inamic al meu, dacă-mi este permis să-l parafrazez pe Leonida Neamţu, habar n-avea unde se află. Am început să discutăm, eu fiind atent în jur la eventualii turnători ai Geheimstaatspolitzei-ului, el la sticla de pălincă de pe masă care, fie vorba între, noi, era în scădere ca şi

apele Dunării într-o vară secetoasă.

— De unde ai decolat?

Mi-a răspuns încurcat:

— Ştiu că nu mă crezi, dar... West Point, Florida!

Am căscat gura. Era practic imposibil.

— Te-a trombonit, interveni cineva de la masă.

— Ce te bagi? Crezi că Alec nu ştie? am intervenit şi eu, prins de povestea lui Alec. Am dat şi cu palma în masă. Unii s-au uitat cam chiorâş la mine, dar cel puţin s-a făcut linişte, ca atunci când chelnerul face plata şi întreabă: „plătiţi împreună?” Alec îmi făcu un semn cu ochiul: „Te-a prins povestea, puştiule, nu mergi după ţigări?” Am dat din cap şi a continuat:

— Mi-a arătat hărţile, le avea la el. Nimic din zona noastră, doar coasta Floridei. Mă gândeam la cine ştie ce plan diabolic, auzisem de tot felul de chestii à la Fu Manchu, dar n-am insistat prea mult pe linia asta. Ştiţi cum e, nu spionita e trăsătura noastră caracteristică. L-am lăsat să povestească, iar când a terminat nu mai puteam închide gura. Poate şi oboseala.

— Am plecat din West Point la 9 a.m., începu americanul, într-o misiune banală de recunoaştere deasupra oceanului, spre Haiti. Amănunte nu-ţi dau, traseul este înscris pe hartă. Eram cinci, pe cinci aparate de vânătoare cu care voi românii aveţi ceva de împărţit, fără să vă gândiţi cu câtă trudă trecem oceanul…

— Dacă nu le găuriţi la faţa locului, i-am sugerat candid. Nu s-a supărat, a râs sănătos şi a continuat: „lasă, că şi noi ne dăm silinţa”, mă rog, ceva în genul ăsta, apoi mai zicea că i-a plăcut IAR-ul. „Zburam de câteva ore, când am pătruns într-o ceaţă deasă – continuă americanul – apărută pe neaşteptate. Am ieşit din ea, ridicându-mă cu o mie de metri.

Ceilalţi dispăruseră, nu răspundeau la apelurile radio. Am crezut că s-au pierdut, că sunt perturbaţii radio, mai ştiu eu ce. Aerul avea însă ceva neobişnuit, o strălucire şi o claritate uluitoare. Aveam impresia că pot vedea coastele Europei şi poate chiar le vedeam. Mi-e greu să-ţi spun ce s-a întâmplat, n-o să mă crezi şi de altfel amintirile mele sunt destul de confuze. Motoarele s-au oprit în aer! N-aveam deloc chef de baie, mai ales că zona este şi plină de rechini.

— Cel mai straniu lucru, continuă Fred, era faptul că stăteam suspendat în aer, cu motorul oprit, pironit ca un fluture în insectar, la cinci mii de metri înălţime. Apoi am auzit un sunet, o notă gravă aproape de limita audibilă şi afară a început să se întunece. Dar soarele era la locul lui, doar lumina dispărea treptat, ca la unele teatre înainte de uvertură. M-am pomenit într-un întuneric total, ca în fundul gheenei. Trebuie să precizez – se rupse Alec de povestire – mai ales pentru puştiul ăsta de la elicoptere, că „gheenă“ înseamnă „iad”, într-o formă mai veche.

— Uite ce e, după ce mă chinui să bat la maşină tot ce povestiţi voi acolo, acuma vă mai apucaţi şi de etimologie! Asta-i prea de tot, până şi eu, autorul textului, l-am auzit pe Fred spunând „hell”, adică „iad“ pe româneşte. Înţeleg nea Alecule, să te iei de puştiul ăsta, dar nici chiar aşa.

— Mă lăsaţi să termin sau nu? interveni Fred. Dacă aş fi de faţă m-aş enerva. Lăsaţi-mă naibii să povestesc, acuşi termin! Deci unde am rămas?... Nu-mi dau seama cât am stat acolo… Wait a minute! În ce dată suntem azi?

— 22 iunie 1985. Cred că m-am grăbit să bat textul, căci iată-l pe Fred aruncându-mi una din privirile acelea care au darul de a amuţi.

— Nu cu tine vorbeam, încă nu exişti şi nu discut cu fantome necunoscute. Am învăţat asta în Anglia. Aşa că taci şi bate la maşină! (Shut up and type!). Alec, spune-mi în ce dată suntem astăzi.

— Alec! What's the date?

— Ah, scuză-mă, nu te-am auzit, îmi bâzâie ceva straniu în cap, parcă aş avea un gând străin în minte.

— Nici o problemă, un tip va scrie ce-ţi povestesc şi gândurile sale au ajuns până la noi. În ce dată, suntem?

— 22 iulie 1944.

— Uf, a făcut Fred, amintindu-mi de Winnetou, aceeaşi zi. Bine că n-am ajuns cine ştie unde în timp. Cum spuneam, eram convins că-s mort, însă n-am apucat să mă sperii, căci brusc, ca atunci când aprinzi becul noaptea, m-am pomenit zburând deasupra zonei ăsteia.. cum îi spune?

— Ploieşti, România.

— Aşa că... asta este. Ai apărut tu, am tras, ai tras, m-ai nimerit, nu te-am nimerit Mai dă-mi te rog un pahar din chestia asta, cum îi spune?

— Pălincă.

Bău o înghiţitură zdravănă şi plescăi încântat. Strong, I like it! După un moment de tăcere, reîncepu:

— Nici măcar nu ştiam cu cine am de-a face, când am văzut tricolorul deasupra garnizoanei am crezut că-s la italieni...

Către dimineaţă ne-am despărţit. Ne-am reîntâlnit după război, pe aeroportul din Caransebeş, cu puţin timp înaintea repatrierii lui. Ne-am plimbat prin oraş câteva ore bune, vorbind vrute şi nevrute.

Apoi şi-a exprimat dorinţa să facem un mic zbor împreună. Voia să conducă un avion de-al nostru. Comandantul nostru a fost de acord, prea repede

poate, căci a avut necazuri pe chestia asta mai târziu. Ne-am urcat în câte un IAR. N-a avut nici o problemă cu pilotarea, în câteva minute s-a acomodat şi a decolat ca un as în faţa mea. Am decolat şi eu, într-o stare asemănătoare cu o ciorbă sentimentală

Am zburat spre munţi, peste lumea paralelă a norilor. Vorbeam prin radio, de fapt mai mult glumeam. Timpul a trecut repede, i-am spus că e momentul să ne întoarcem, consumasem deja jumătate din rezervorul de benzină şi riscam o aterizare forţată.

Fred era cam la un kilometru în faţa mea. Intrase în cuşma unui nor, l-am urmat în tăcere. A început cu un țiuit în ureche, continuu, ascuţit. Nu i-am dat atenţie. Apoi Fred a început să strige în căşti:

— Wow! This is my city! My home in the clouds!

Parcă-i aud încă vocea în urechi, strigându-mi că-şi vede casa în nori. E absurd, recunosc, cei din turnul de control l-au auzit însă şi ei.

Câteva secunde mai târziu am ieşit şi eu din nori. În prima clipă nu m-am mirat de ceea ce am văzut. Eram deasupra unui oraş necunoscut, un oraş înconjurat de munţi cu crestele învăluite în nori. La margine era un lac cu ape limpezi. Ei bine, lăsaţi paharele jos şi ţineţi-vă de scaune. În fundul lacului se putea zări aeroportul din Caransebeş!

— Nea Alecule, asta e prea de tot! am exclamat înecându-mă cu paharul de apă minerală, singura băutură acceptabilă la ora asta.

Victor m-a săgetat cu privirea. Am tăcut. Mai târziu mi-a spus că venea dinspre Timişoara şi a văzut şi el oraşul. De fapt, asta l-a salvat pe Alec la ancheta ce a urmat.

— Americanul a devenit surescitat îşi conţinua Alec povestirea, strigând în căşti „home sweet home” şi

„yuhuu” de parcă era pe cal la un rodeo. I-am strigat să se îndepărteze şi mi-a spus că aterizează. I-am spus că nu-i decât o iluzie, un nor, dar nu-i păsa. Îl înţeleg, voia acasă.

Vă daţi seama ce înseamnă să reduci turaţia la două mii de metri înălţime şi să te faci că aterizezi pe un nor. Nu mă băga deloc în seamă, iluzia era perfectă, cred că şi uitase de mine. Se îndrepta către o vâlcea de la marginea oraşului. M-am repezit după el în picaj. Am traversat o „casă“ şi o fracţiune de secundă am avut impresia că văd într-adevăr o cameră, o pivniţă şi apoi senzaţia că intru în pământ. A fost o clipă sinistră, dilatată enorm şi plină de spaima că Fred are dreptate, că mirajul este în lac, nu lacul însuşi. Din fericire am ieşit imediat sub nor şi am redresat avionul, căutându-I pe Fred. Nu era nicăieri, n-avea unde dispare, jos era aeroportul, nu avea benzină decât pentru încă maximum câteva minute, ce mai... asta este!

Aici Alec se opri, îşi şterse fruntea cu batista, apoi spuse cu o voce înecată:

— Două zile mai târziu, comandantul a primit o radiogramă prin care americanii întrebau dacă ştim ceva despre un oarecare Fred Boyle şi de un IAR. Ştiam ceva, dar nu ceea ce trebuia.

O lună mai târziu, am primit o vedere de la el, oraşul său văzut din avion. În apele lacului nu se reflecta Caransebeşul, ci cerul, dar să mă ia dracu – vorba ateului – dacă nu era identic cu cel din nori. Am recunoscut până şi locul în care a aterizat, lângă o casă însemnată cu o cruce. Îmi scria că acolo locuieşte, că altădată să aterizez în curte, nu să-i sperii familia şi pisica intrând cu IAR-ul în sufragerie, că-i un aparat bun, că are recordul mondial la viteză, dar nu se asortează cu mobila. Încheia însă serios: „...prietene,

crede-mă, habar n-am ce se întâmplă cu lumea asta, cum o fi făcută, dar am găsit cea mai formidabilă scurtătură”.

— Unde-i vederea, l-am întrebat poate prea brutal.

Alee dădu din umeri. Apoi continuă trist.

— Erau vremuri tulburi, puiule. Am avut multe necazuri pe chestia asta, te rog să mă crezi. Dar aviaţia utilitară e şi ea o meserie…

— Ce mai ştii de el, nea Alecule?

— A murit anul trecut. Cancer, ca toată lumea. Acum cinci ani m-a vizitat cu familia; avea trei nepoţi, drăguţi şi obraznici ca toţi copiii din lume. Nu mi-a spus nimic în plus, nu ştia şi n-avea de unde să ştie altceva decât mine. Am trăit acelaşi lucru, el în interior, eu în afară. Doar nevastă-sa s-a uitat ciudat la mine când Fred m-a prezentat, spunându-i:

— Vezi, ăsta-i băiatul care ţi-a traversat sufrageria în avion!

Ea a râs şi mi-a spus că soţul ei este un glumeţ irezistibil. I se păruse, într-adevăr, că vede un avion trecându-i prin sufragerie, l-a înţeles pe Fred că s-a inspirat de la ea în povestea turnată F.B.I.-ului, dar, totuşi, sunt atâția ani la mijloc, oricum ar fi ajuns acasă, delictul s-a prescris.

Orice părere ar avea, ăsta e adevărul: a aterizat pe un nor şi s-a dus acasă ca şi cum aşa ar fi normal. Dă-mi voie să-ţi spun că dacă aş fi auzit povestea de la altul, n-aş fi crezut-o. Prea trăznită…

Am tăcut amândoi. Deasupra noastră, prin spărturile norilor, sclipeau câteva stele. Păreau luminile unui oraş răsturnat, proiectat pe nori.

SFÂRŞIT

ALFRED BESTER

TIMPUL ŞI BULEVARDUL TREI

Traducere
Delia Alexandra Poenaru

Lui Macy, tipul nu-i plăcea deloc. Îl deranja ceva la el. Pantofii poate, sau mai degrabă hainele. Traversară împreună localul şi ajunseră în salonul particular. Deasupra lor, un afiş îţi lua ochii: „Cine se teme să vorbească despre bătălia de la Boyne?”

Necunoscutul era înalt, uscăţiv, lăsând impresia de fragilitate. Deşi părea tânăr, era aproape chel. În loc de păr şi sprâncene, capul îi era acoperit de un puf uşor. Îşi vârî mâna în buzunarul interior al vestonului şi scoase portofelul. Foşnetele se auziră mai tare ca niciodată. Nu erau deci pantofii de vină.

— Perfect, d-le Macy, spuse străinul cu o voce răguşită. Pentru închirierea acestui salon şi folosirea sa în exclusivitate timp de un crono...

— Un ce...? întrebă Macy nedumerit.

— Un crono. Nu aşa se spune? Ah, da, scuzaţi-mă. O oră.

— Sunteţi străin? întrebă Macy. Cum vă numiţi? Pariez că sunteţi rus.

— Oh, nu, nu sunt străin, răspunse tipul, inspectând salonul într-o clipă. Numiţi-mă Boyne.

— Boyne? făcu Macy, neîncrezător.

— M. Q. Boyne.

D-l Boyne îşi deschise portofelul asemănător cu un acordeon, răsfoi hârtiile divers colorate şi în cele din urmă scoase o bancnotă de o sută de dolari. Cu un gest repezit, i-o întinse lui Macy.

— Luaţi-o. Închiriat pentru o oră, aşa cum ne-am înţeles. O sută de dolari. Şi acum, lăsaţi-mă singur.

Constrâns de privirea lui Boyne, ce nu admitea

replică, Macy luă bancnota şi se îndreptă spre bar, clătinându-se. Se întoarse totuşi pentru a întreba:

— Beţi ceva?

— Să beau? Alcool? Niciodată! răspunse Boyne.

Şi imediat se precipită spre cabina telefonică, dezizolă firul ce intra în aparat şi îi ataşa o mica piesă metalică, apoi ridică receptorul.

— Coordonatele: Vest, 75-58-15, spuse el rapid. Nord, 40-45-20. Canalul Sigma. Hei, sunteţi pe o linie greşită... Bine, acum vă aud. Aş dori aprecierile de ultimă oră cu privire la Knight, Oliver Wilson Knight. Aveţi probabilităţile din acest moment? 99.9807? M. Q. O clipă, rămâneţi la aparat...

Boyne scoase capul din cabina telefonică şi privi spre uşa de intrare în local. Aşteptă preţ de o clipă, fixând uşa cu o concentrare de parcă ar fi fost pietrificat, până în momentul când un tânăr intră, însoţit de o tânără fermecătoare. Reveni la aparat.
— Alo! Probabilitate realizată. Luat contactul cu Knight. M. Q. Noroc!

Închise.

În timp ce cuplul îşi făcea intrarea în salon, Boyne se aşezase deja dedesubtul afişului. Tânărul, de înălţime mijlocie, cu tendinţă de îngrăşare, trebuie că avea în jur de douăzeci şi cinci de ani. Deşi costumul de tweed şi părul şaten trădau o oarecare neglijenţă, expresia chipului era jovială şi amabilă. Tânăra avea părul negru, ochii de un albastru blând şi un surâs enigmatic. Mergeau braţ la braţ şi, când bănuiau că nu sunt priviţi, se înghionteau în joacă. Îl provocară şi pe d-l Macy, care se îndrepta grăbit spre ei.

— Sunt dezolat, d-le Knight, îi spuse el tânărului, salonul este închiriat. Va trebui să luaţi loc alături.

În clipa următoare d-l Boyne interveni, deşi tânărul

luase deja expresia unui om înciudat.

— Inutil să vă necăjiţi, d-le Macy. Totul e în regulă. D-l Knight şi prietena sa sunt invitaţii mei.

Knight şi tânăra se întoarseră spre d-l Boyne, neştiind ce să creadă. Boyne îi pofti, surâzând:

— Luaţi loc. Vă asigur că este o plăcere pentru mine.

— Suntem într-adevăr dezolaţi, spuse tânăra, dar este singurul loc unde se găseşte adevărata gingerbeer.

— Ştiu, domnişoară Clinton, ştiu. D-le Macy, aţi auzit? Aduceţi gingerbeer, apoi lăsaţi-ne singuri. Nu mai aştept pe nimeni altcineva.

Knight şi tânăra se aşezară încet, fără a-l scăpa pe Boyne din priviri. Knight depuse pe masă un pachet de cărţi, iar tânăra întrebă pe un ton nesigur:

— Mă cunoaşteţi, domnule?...

— Boyne, la fel ca Boyne (bătălia de la). Desigur! Sunteţi domnişoara Jane Clinton, iar dânsul este d-l Oliver Wilson Knight. Am închiriat acest salon în această după-amiază cu unicul scop de a face cunoştinţă cu dumneavoastră.

— E o glumă, sper? întrebă Knight, în timp ce simţi cum roşeaţa îi cuprinde obrajii.

— Şi iată berea dumneavoastră preferată, continuă Boyne curtenitor, în timp ce Macy, după ce aduse paharele şi sticlele de bere, se grăbi să plece.

— Dumneavoastră nu aveaţi de unde să ştiţi că noi vom veni aici, spuse Jane. Nu e nici măcar un sfert de oră de când noi înşine nu ştiam că vom veni aici...

— Îmi pare rău că trebuie să vă contrazic, domnişoară Clinton, replică Boyne, surâzând. Dar şansele sosirii dumneavoastră pe longitudinea 73-58-l5, latitudinea 40-45-20 erau de 99,9807% în urmă cu câteva minute. O astfel de probabilitate nu se poate

rata.

Knight îşi pierdu răbdarea.

— Ascultaţi, domnule... nu ştim cum, am impresia că mergeţi prea...

— Ei, haide, nu vă supăraţi. Beţi liniştit şi ascultaţi propunerea mea. Boyne îşi puse coatele pe masă şi îi privi cu o extraordinară intensitate. Această întâlnire a fost organizată cu preţul unor mari dificultăţi şi a costat foarte scump. Nu are importanţă cine a plătit. Ne-aţi pus într-o situaţie extrem de periculoasă şi am fost trimis să găsesc o rezolvare.

— O rezolvare la ce? întrebă Knight.

Jane schiţă gestul de a se ridica.

— Eu... cred că ar fi mai bine să plecăm...

La un gest imperios al lui Boyne se reaşeză, ascultătoare ca un copil. Apoi Boyne se adresă lui Knight:

— Azi, spre prânz, aţi intrat în magazinul J. D. Craig & Co., vânzători de mărunţişuri. Aţi cumpărat patru cărţi. Trei din ele sunt fără importanţă, dar a patra... Bătu uşor cu palma peste pachet. A patra constituie motivul întâlnirii noastre.

— Putem şti la ce faceţi aluzie? exclamă Knight.

— La un volum legat, conţinând statistici şi alte lucruri clasate metodic.

— Almanahul?

— Almanahul.

— Şi ce-i cu el?

— Dumneavoastră doreaţi să cumpăraţi almanahul din 1950.

— Şi chiar am cumpărat almanahul din 1950.

— Oh, nu! izbucni Boyne. Aţi cumpărat almanahul din 1990.

— Poftim?

— „Almanahul mondial pentru anul 1990“, spuse Boyne apăsând pe fiecare cuvânt. Se află în acest pachet. Nu mă întrebaţi de ce. Eroarea a fost deja rectificată. Rămân de aplanat anumite consecinţe. Iată motivul întâlnirii noastre. M-aţi înţeles?

Izbucnind în râs, Knight duse mâna spre pachet, dar Boyne i-o luă înainte.

— Nu, domnule Boyne. Mai luă o înghiţitură de bere şi repetă surâzând: De acord! Putem şti cum se termină farsa dumneavoastră?

— Îmi trebuie această carte, domnule Knight. Vreau să părăsesc acest local cu această carte sub braţ.

— O vreţi, hm?

— Categoric.

— Almanahul din 1990?

— Da.

— Dacă un astfel de almanah ar putea exista şi dacă ar fi în acest pachet, nici un leu nu ar putea să mi-l smulgă.

— De ce, domnule Knight?

— Nu fiţi stupid. O privire asupra viitorului... Fluctuaţiile bursei... Cursele... Politica... Aş fi un om bogat.

Boyne aprobă energic cu capul.

— Desigur, şi chiar mai mult. Aţi fi omnipotent. Un spirit limitat nu s-ar servi de el decât pentru lucruri mărunte. Ar paria pentru rezultatele sportive sau electorale, de exemplu. Dar un intelect atotcuprinzător, ca la dumneavoastră de exemplu, nu s-ar opri la atât.

— Adevărat? spuse Knight, mai surâzător ca oricând.

— Prin deducţie, inducţie, conchidere, cel mai mărunt fapt v-ar relata istoria sa. Să luăm, de exemplu, imobilele: unde să cumperi, unde să vinzi

teren şi când. Recensămintele populaţiilor vă vor spune. Apoi, transporturile. Lista naufragiilor şi a accidentelor de cale ferată vă vor indica dacă aceste mijloace de transport au fost subminate.

— Este oare cazul? întrebă Knight.

— Bilanţurile companiilor aeriene, continuă Boyne fără a-i răspunde la întrebare, vă vor indica ce acţiuni trebuie cumpărate. Statisticile poştale vă vor spune care vor fi oraşele viitorului. Urmărind premiile Nobel, veţi şti ce invenţii se vor face şi ce savanţi vor deveni importanţi. Detaliile bugetului militar vă vor indica ce uzine şi ce industrii să controlaţi. Preţurile de schimb, cursul burselor, bilanţurile băncilor şi indicii asigurărilor pe viaţă vă vor permite să vă protejaţi contra tuturor dezastrelor posibile şi imaginabile.

— Excelent! spuse Knight. Exact ce-mi trebuie.

— Credeţi cu adevărat?

— Sunt sigur. Buzunarele pline de bani! Lumea în propriu-mi buzunar!

— Scuzaţi-mă, spuse Boyne pe un ton pătrunzător, dar nu faceţi altceva decât sa retrăiţi visuri de copil. Doriţi bogăţia? Desigur, dar o bogăţie câştigată prin propriile dumneavoastră eforturi… prin munca dumneavoastră. Succesul nemeritat nu aduce bucurie, ci vinovăţie şi tristeţe. Ştiţi asta foarte bine.

— Nu sunt de acord, spuse Knight.

— Chiar nu sunteţi? De ce lucraţi atunci? De ce nu furaţi, nu prădaţi, nu înşelaţi pe alţii pentru a lua ceea ce le aparţine?

— Dar eu… începu Knight. Nu mai continuă.

— Vedeţi? spuse Boyne. Nu, domnule Knight. Sunteţi prea matur, prea ambiţios şi prea întreg la minte pentru a dori să furaţi reuşita dumneavoastră.

— În acest caz, aş dori totuşi să ştiu dacă voi reuşi.

— Ah? Ce idee. Vreţi deci să răsfoiţi paginile în căutarea numelui dumneavoastră, vreţi să fiţi sigur de reuşită. De ce? Sunteţi un avocat tânăr, cu un viitor ce promite a fi strălucitor. Ştiu asta. Face parte din datele pe care le cunosc. D-ra Clinton nu are încredere în dumneavoastră?

— Oh, ba da, spuse Jane cu convingere. Nu e nevoie de nici o carte care să ne asigure.

— Atunci vedeţi alt motiv, d-le Knight?

Knight ezită. Lucru curios, intensitatea extraordinară a lui Boyne îl calma.

— Certitudinea, răspunse el în cele din urmă.

— Certitudinea? Nu există. Viaţa este incertitudine. Singura certitudine este moartea.

— Ştiţi ce vreau să spun, murmură Knight. Merită osteneala să-ţi faci proiecte de viitor? Există bomba H...

— Da, într-adevăr, se grăbi să intervină d-l Boyne. E o criză gravă. Dar eu vin de acolo, în definitiv. Lumea va dăinui. Eu sunt dovada...

— Dacă vă cred.

— Şi în caz contrar? explodă Boyne. Nu de certitudine aveţi nevoie, ci de curaj! Le aruncă o privire dispreţuitoare. Şi totuşi, aveţi în această ţară o legendă ce vorbeşte de pionierii de la care aţi moştenit curajul, cum ar fi D. Boone, E. Allen, S. Houston, A. Lincoln, G. Washington şi alţii. Aşa-i?

— Da, dar bomba H...

— Este un pericol printre atâtea altele. Ei şi? Trişaţi oare când faceţi o pasă?

— Scuzaţi-mă. Boyne reflectă, pocnind din degete nerăbdător în faţa acestui obstacol lingvistic care îi stăvilea elanul. Este un joc pe care-l jucăm singuri, cu cărţi a căror poziţie este rolul hazardului. Am uitat cum

îi spuneţi.

— Oh, chipul lui Jane se lumină. O pasienţă!

— Da, asta e, o pasienţă. Mulţumesc, d-ră Clinton. Îşi întoarse spre Knight privirea. Trişaţi oare când faceţi o pasienţă?

— Mi se mai întâmplă.

— Şi când pasienţa reuşeşte pentru că trişaţi, sunteţi mulţumit?

— În general, nu.

— E neplăcut, nu-i aşa? Stupid, fără raţiunea de a fi. Regretaţi că nu aţi câştigat cinstit.

— Presupun că da.

— Acelaşi lucru s-ar întâmplă dacă aţi citi această carte. De-a lungul unei întregi existenţe lipsite de raţiunea de a fi, veţi regreta că nu aţi jucat cinstit jocul vieţii. Da, veţi regreta. Cred că vă amintiţi afirmaţia marelui nostru filozof şi poet Trynbyll, rezumată în acest vers strălucitor: „Viitorul e amintire”. Nu, d-le Knight, nu trişaţi. Vă implor să-mi daţi almanahul.

— De ce nu mi-l luaţi dumneavoastră?

— Trebuie să mi-l dăruiţi. Nu vă putem fura nimic. Nu vă putem da nimic.

— Nu e adevărat. I-aţi plătit lui Macy pentru închirierea acestui salon.

— Macy a fost plătit într-adevăr, dar eu nu i-am dat nimic. Va crede că a fost furat, dar veţi avea grijă să-l despăgubiţi. Totul se va aranja fără probleme.

— O clipă...

— Totul a fost prevăzut cu cea mai mare grijă. Am pariat pe dumneavoastră, d-le Knight, având în vedere bunul simţ al dumneavoastră. Dăruiţi-mi almanahul. Voi modifica... reorienta... şi nu mă veţi revedea niciodată. Nu va rămâne nimic mai mult decât o aventură într-un bar, tocmai bună de povestit

prietenilor. Daţi-mi almanahul!

— Uşurel, spuse Knight. E doar o farsă, vă amintiţi? Eu...

— Chiar credeţi? Credeţi asta cu adevărat? Priviţi-mă!

Preţ de un minut, cei doi tineri fixară chipul palid al străinului cu privire stranie. Zâmbetul dispăru de pe chipul lui Knight, iar Jane nu-şi putu reprima un tremur. O atmosferă glacială se aşternu în salon.

— Cerule! exclamă Knight, aruncându-i lui Jane o privire deznădăjduită. Nu se poate. Reuşeşte să mă convingă. Şi pe tine?

Jane încuviinţă din cap.

— Ce-i de făcut? Dacă e adevărat ceea ce a zis, putem să refuzăm şi să trăim fericiţi toată viaţa.

— Nu, răspunse Jane în şoaptă. În această carte vom găsi fără îndoială banii şi succesul, dar poate şi divorţul. Şi moartea. Dă-i-o.

— Luaţi-o, spuse Knight murmurând cuvintele.

În aceeaşi clipă, Boyne se ridică, luă pachetul şi se îndreptă spre cabina telefonică. Când reveni, într-o mână avea trei cărţi, iar în cealaltă un pachet mai mic cu un ambalaj improvizat. Depuse cărţile pe masă şi rămase o clipă privindu-i cu simpatie.

— Vă rog să primiţi mulţumirile mele, spusese el. Aţi rezolvat o situaţie teribil de neplăcută. Ar fi drept să primiţi o recompensă. Ne este interzis să dezvăluim fapte ce pot devia curenţii fenomenelor existente, dar, cu toate acestea, vă pot dărui o amintire din viitor.

Se retrase câţiva paşi, se înclină într-un fel ciudat şi spuse:

— Salutările mele cordiale, amândurora.

Şi, făcând stânga-mprejur, se îndreptă cu paşi mari spre uşă.

— Hei, strigă Knight. Şi amintirea?

— Se află la domnul Macy! răspunse Boyne chiar înainte de a ieşi.

Tinerii rămaseră un timp nemişcaţi, ca şi cum s-ar fi trezit încetul cu încetul dintr-un somn profund. Apoi reveniră la realitate, se priviră şi izbucniră în râs.

— Uf! făcu Jane. M-a speriat rău de tot!

— Să întâlnim astfel de personaje pe Bulevardul Trei! Ce mai recital! Şi ce a câştigat?

— Ei bine, ...almanahul.

— Şi totuşi, nu mai înţeleg nimic, spuse Knight Toată povestea asta, cum că el i-ar fi plătit lui Macy, dar fără să-i dea nimic. Iar eu va trebui să am grijă să rezolv problema. Fără a mai pune la socoteală această misterioasă amintire din viitor...

Uşa localului se deschise brusc. Macy intră şi se îndreptă în grabă spre salon. Părea furios.

— Unde-i? ţipă Macy. Unde a plecat acel hoţ? Acela... Boyne, cum zicea că-l cheamă. Presupun cu adevăratul său nume e Dillinger!

— Dar de ce, d-le Macy? întrebă Jane. Ce s-a întâmplat?

— Unde-i? continuă Macy, izbind uşa de la toaletă. Ieşi de acolo, canalie!

— A plecat, spuse Knight. A plecat chiar înainte de a intra dumneavoastră.

— Şi dumneavoastră, domnule Knight! insistă Macy, arătând cu un deget tremurător spre tânărul avocat. Sunteţi complice la acest furt infam. Să vă fie ruşine.

— Explicaţi-mi mai degrabă ce se întâmplă, îi spuse Knight pe un ton liniştit.

— Mi-a plătit o sută de dolari, chiria pentru acest salon. O sută de dolari, vă daţi seama, i-am dat bancnota, lui Bernie, cămătarul – sunt prudent, mă

înţelegeţi – şi am descoperit că bancnota e falsă!

— Nu se poate, exclamă Jane. Asta întrece orice măsură!

— Priviţi! strigă d-l Macy punând cu violenţă bancnota pe masă.

Knight o examină îndeaproape. Deodată păli şi zâmbetul îi dispăru de pe chip. Scoase carnetul de cecuri şi începu să scrie cu o mână tremurătoare.

— Ce faci? întrebă Jane.

— Am grijă ca d-l Macy să nu fie păgubit. Veţi avea cei o sută de dolari, nu vă faceţi sânge rău.

— Oliver! Ai înnebunit? Arunci o sută de dolari…

— …Şi nu pierd nimic, răspunse Knight. Totul se va aranja fără a se pierde nimic. Sunt diabolici. Diabolici!

— Nu înţeleg.

— Uite. Îi întinse bancnota. Priveşte-o bine.

Bancnota, excelent gravată, părea strict autentică. Trăsăturile lui Benjamin Franklin exprimau blândeţea obişnuită. Dar, în colţul din dreapta jos, se putea citi: Seria 1990-D. Şi dedesubt, o semnătură: Oliver Wilson Knight, Secretar al Trezoreriei.

SFÂRŞIT

CONSTANTIN COZMIUC

TIMPUL
ESTE
UMBRA NOASTRA

N-aş putea spune cu precizie care este prima mea amintire legată de această rudă îndepărtată, plecată acum, pentru totdeauna, spre meleagurile despre care vorbesc doar miturile. Ştiu numai că avea talentul să apară când toată lumea se obişnuise cu gândul că a dispărut, şi să plece, cu îndeletniciri tainice, în clipa când oamenii se obişnuiseră din nou cu ciudăţeniile sale.

Pe oricine ai întreba de el îl vei vedea cum îşi reţine un zâmbet. La fel şi-a vestit şi ştirea morţii sale, ca pe o ultimă şotie a acestui copil prea curând acoperit de mantia vremii, cum îi plăcea sa spună despre sine în clipe de reproş. Prietenii lui erau o turmă de zbanghii bătrâni, minte de flăcăi în trupuri deşirate, toţi gata să se ia la trântă cu nepoţii lor, asta când nu erau prea ocupaţi cu petiţii ce vesteau teorii care mai de care mai ciudate.

Mi-a rămas de la el un dosar albastru cu coperţi de carton şi trebuie că-l îndrăgise mult, de a făcut tot ce i-a stat în putinţă sa mă vadă cu el în mână şi să-i promit că nu-l voi deschide decât după apropiata sa plecare. Atunci, eram convins că iar se duce prin munţi, să hălăduiască lângă ciobani, iscodindu-i să afle poveşti demult uitate.

A plecat neştiut de nimeni, ca întotdeauna. Vecina care-şi făcea pomană cu el, aducându-i pâine – căci el uita mereu să-şi cumpere – l-a găsit palid şi încremenit într-un zâmbet neînţeles, ca şi cum l-ar fi păcălit pe Charon de cuvenitul bănuţ. Lăsase în ordine, pe o

măsuţă bătrână răsîncleiată, tot ceea ce se cuvenea făcut pentru a-l petrece pe ultimul drum, totul achitat până la ultimul leu, de la tainul clopotarului, la plata strâmtului loc în care-şi va petrece veşnicia.

Hainele, sortite acestui drum erau puse la îndemână periate şi proaspăt călcate, nu pot să nu zâmbesc amintindu-mi cum spunea „dunga făcută cu plicăzăul electric e strâmbă”, lumânări, chibrituri stăteau gata să-i lumineze taina.

După săvârşirea celor cuvenite, rude neştiute, apărute parcă atrase de izul moştenirii, şi-au disputat dezamăgirea, alegându-se fiecare cu câte o mică amintire, pe care o vor lăsa, la rândul lor, altora. Mie au hotărât să-mi lase cărţile bătrânului, după ce au trecut prin piaţă şi pe la anticariat şi, nevânzându-le, au decis că-s simple hârţoage. Le-am mulţumit cu lacrimi în ochi, abia stăpânindu-mi râsul când i-am văzut cât de satisfăcuţi sunt că m-au tras pe sfoară şi m-am dus apoi sa citesc dosarul.

Am rupt sigiliul cu sentimentul că desfac un hrisov de taină şi i-am dezlegat cu greu nodurile, hotărât să nu le tai, dintr-o pornire superstiţioasă, de care mi-a fost pe loc ruşine. Înăuntru nu era Harta Comorii, nici planurile vreunei invazii planetare, ci un alt dosar, mai nou, pe care bătrânul caligrafiase cu litere picturale numele meu şi data morţii sale, alături de o propoziţie ciudată căreia nu-i găseam nici un înţeles: „Timpul este urma (sau umbra) noastră”, scrisă parcă în grabă, căci mijlocul abia se putea citi.

Dosarul fusese, după cum se părea, sustras dintr-o arhiva, căci purta tipărit un antet pompos PREFECTURA POLIŢIEI, urmat de numele oraşului şi al judeţului, imprimate cu litere groase sub stemă, iar dedesubt, caligrafiat cu tuş negru: „Cazul Moroşianu”. Scrisul

bătrânului se aşternea simetric, în coltul din dreapta jos.

Nu erau prea multe hârtii în dosar, aşa ca am început să le citesc imediat. Am reluat lectura de trei ori. Am privit filigranul hârtiei cu lupa, am încercat să-l şterg – în zadar, documentele păreau autentice. Am băut cafea după cafea şi m-am mirat ore în şir. I-am replicat soţiei – către dimineaţă că în bucătărie am dreptul că citesc cât îmi place.

Prima pagină este o tăietură din „Universul”. Se poate vedea şi un „ex libris”, tăiat pe jumătate, lăsând sa se înţeleagă faptul că ziarul aparţinuse unei colecţii particulare:

MISTERIOASA DISPARIŢIE DIN STRADA MUŞCATEI, spune titlul urmat de o descriere destul de seacă, semn că încă nu se ambalaseră spiritele:

> Ieri, în strada Muşcatei, la numărul doi, a fost chemată poliţia pentru a constata dispariţia profesorului Moroşianu. Comisarul Şiclovan, care a condus ancheta, a observat semne de luptă, pete de sânge pe mobilă şi a constatat lipsa oricărui indiciu despre locul în care ar fi putut fi ascuns cadavrul profesorului. Urmele de sodă din baie ne îndreptăţesc să credem că trupul nefericitului profesor a fost dizolvat şi scurs la canal. Comisarul însă neagă această posibilitate, declarând că asasinul nu ar fi avut timp pentru aşa ceva şi că victima mai degrabă a fugit undeva după lupta ce a alertat vecinii. Vom reveni cu amănunte.

Articolul nu mi-a lăsat nici o impresie. Cel mult un sentiment de mirare nelămurită; nu ştiam că bătrânul

putea fi atât de pasionat de vechi enigme poliţiste. Urma o declaraţie a unei oarecare Vespina Mândruţă, a cărei „caligrafie” ar face deliciul oricărui grafolog amator. Îmi imaginez scena:

O femeie între două vârste, cu trup opulent, fardată şic, răspândeşte un miros de parfum ieftin în încăperea plină de fum. Îl măsoară galeş pe comisar încercând să-i prindă privirea. Repetă de mai multe ori că profesorul o stima în mod deosebit, că-i spunea cu pălăria-i englezească în mână „Cu adânc respect, stimată doamnă” şi că-i plăceau muşcatele din geamul ei. Comisarul insistă să scrie ce a văzut sau auzit, dar ea ar fi vrut să-i dicteze, el însă nu se lasă şi atunci palmele ei muncite şi bătătorite de câte rufe a stors în viaţa ei (era spălătoreasă, deşi avea o pensie după bărbatul mort în război), se luptă cu tocul prea gingaş pentru degetele-i butucănoase şi reuşeşte să mâzgălească hârtia pe care o am acum în faţă:

Io Vespina Mândruţă de profesiune liberă declar aici în faţa comisarului Şiclovan de bună voie că azi dimineaţă trecând prin faţa casei unde stă profesorul Moroşianu am auzit ţipete şi zgomote de mobilă trântită, vase sparte apoi o lumină mare care a luminat fereştile şi o bubuitură ca de pistol.

Îl cunosc pe profesorul Moroşianu care mă stimează şi mă salută cu adânc respect şi cumpără pâine de la neputu’mio din colţ iar dânsu e foarte amabil şi păcat de tinereţile lui da'cu femei sau scandaluri la crâşmă încă nu l-am văzut.

Am bătut în geamul lui, da cum nu mio răspuns nime am crezut că lor bătură hoţii şi am chemat poliţia după care comisarul mio zis să şi scriu să rămână la dânsul că profesorul nui.

Cu greu a reuşit comisarul să se debaraseze de colaborarea sa, a scăpat doar cu promisiunea că o va mai căuta „pentru lămuriri ulterioare“.

După ieşirea femeii, un subaltern l-a informat că profesorul avusese o idilă platonică la şcoala de fete, unde, în ciuda tinereţii sale, reuşise să se angajeze. Directoarea îl simpatiza, deşi era, după expresia ei, „cam excentric şi distrat”. Comisarul şi-a notat toate aceste lucruri pe un petic de hârtie, rupt dintr-un caiet, pus la dosar după declaraţia Vespinei.

Apoi a chemat-o pe Maricica Pandelache, o tânără de 23 de ani, îmbujorată mai mult de farduri decât de aerul străzii unde-şi practica meseria cu acte în regulă. Mă rog, partea publicitară a ei. A intrat în birou, unduindu-se felin şi aruncând priviri profesionale în jur, apoi, văzând că aici clientela nu era dispusă să achite factura, a devenit naturală. Anturajul nu o speria; până la dobândirea statutului legal avusese nu o dată de a face cu brigada moravuri, sesizată de concurenţă, şi „băieţii” de acolo i s-au părut destul de simpatici şi înţelegători. De fapt, unul din ei, care-i fusese o vreme „aimant du coeur” o şi ajutase să intre în legalitate la pensiunea doamnei Mathilda, o firmă cu renumele încă neştirbit în memoria pensionarilor de astăzi, mulţi din ei foşti clienţi statornici.

— Vivi, îi spune comisarul alintând-o cu porecla „de stradă” cu care se alesese după ce fusese vivandieră într-o companie de roşiori. Vivi, spune-mi, l-ai văzut pe cel care a intrat la profesor?

— Monşer, se miorlăi ea, sigur că l-am văzut. Eram chiar vizavi de casa lui, unde, mă rog... l-am văzut. Era un bărbat de circa 70 de ani, cu părul alb, îmbrăcat în haine de oraş, dar neobişnuit cu ele, că se tot uita prin

vitrine şi geamuri să vadă cum arată. Am crezut că-i tătâne-su, că tare semănau.

— Da’ tu ce făceai pe acolo? întrebă comisarul după ce-şi notase amănuntele pe care le citesc acum.

— Că voi nu ştiţi... făcu ea silindu-se să roşească pudic. Fac şi eu ore suplimentare. Strada Muşcatei, între Pisicii şi Rozelor, o împart cu Margareta, săraca, o zi eu, o zi ea...

Comisarul nu insistă. Amândouă aveau mulţi fraţi, iar de la Mathilda nu încasau chiar o avere. (Mai erau şi „peştii”, săritori la nevoie care-l informau de tot ceea ce se petrecea prin cartiere).

— L-ai recunoaşte dacă l-ai vedea? o întrebă ajutorul comisarului, un bărbat mic şi fălcos, poreclit „Falconetti” de către colegi ca sancţiune pentru simpatia sa faţă de Mussolini (pentru cei mai mulţi doar un clown, pe care nu s-a găsit cine să-l pună la punct).

— D’apoi cum? Cine-mi trece prin faţa ochilor îşi lasă fotografia aici, răspunse ea, bătându-şi fruntea cu degetul mare.

— Pe profesor îl ştii? Vreau să spun... ţi-a fost client? întrebă comisarul după ce-i făcu semn subalternului să spele putina.

— Îl ştiu bine de pe stradă.. Client nu mi-a fost, n-a călcat pragul coniţei decât o singură dată, când l-or dus nişte legionari aproape pe sus. Voiau să-l atragă de partea lor, dar el nu-i suferea, nicidecum, îi era însă frică de ei, l-am văzut cum mă privea, ca pe Maica Precistă, săracul...

L-au îmbătat cu de-a sila şi s-or apucat să cânte d'ale lor, cu Căpitanul. Profesorul numa-ngâna aşa, după ei, şi cum era cam matol, o lua pe lângă, rău de tot a batjocură. „Îngeraşii”, c-aşa-şi spuneau „Îngerii

Domnului Zelea, s-or ofuscatără şi or vrut să-l bată, însă Mathilda a sărit la ei şi le-o zis că bătaia la ea-n stabiliment nu-i voie. Atunci ei l-or întrebat dacă ştie să cânte frumos, dar vorbeau cu pistolul în mână, ca-n joacă. El s-o sculat în picioare şi o zis că nu ştie decât nemţeşte şi ei tare s-or bucurat şi l-or rugat să le cânte. Atunci el şi-o mânjit o mustaţă ca a lu'ăla al nemţilor şi le-o cântat: „Dighidanchezin frai”, îl ştiu că l-am găsit scris într-un jurnal. Ei s-or supărat şi l-or dat afară, de atunci nu l-am mai văzut... La coniţa i-o plăcut de el, că era om de cuvânt, c-aşa zice ea „Ainmanainaworth”, după ce o plecat le-o zis fetelor „Uite mă, boarfelor, aşa ţiitori să-mi aduceţi în casă, mă, ştie şi limbi străine, mă zurliilor ce sunteţi, ca de nu mi-aş face pomană cu voi, v-ar mânca strada, gloabelor!”

Peste declaraţia ei, Siclovan scrisese (în partea de jos): „de verificat relaţiile cu Zgarda de fier“. Probabil a râs în sinea lui, apoi s-a apucat să citească o foaie mototolită, găsită în coşul de gunoi al profesorului, acoperită cu un scris greoi, încă neformat, dar cu înclinaţii spre caligrafie. Scria:

> ...dar cel mai important lucru mi s-a părut a fi la Wells ideea că timpul este a patra dimensiune a spaţiului. Am mai citit asta la Minton, dar cred că este fundamental greşit... Cum putem atunci explica translaţia celor trei dimensiuni într-un sens constant printr-a patra dimensiune? Nu!
>
> Mai curând putem vorbi, de o dimensiune eminamente geometrică prin care se mişcă circular spaţiul tridimensional. Gravitaţia este atunci forţa centrifugă! Timpul? Viteza de

rotaţie unghiulară...

Ce spui, iubitule?

„Iubitul” – scrisul era al profesorului, notase cu creionul roşu – răspunsese direct pe bilet:

Absurd! Timpul este ori energie, ori părere!,

dar nu-l trimisese înapoi, dovadă fiind faptul că a fost găsit în coşul sau de gunoi alături de altul, scris de el, după cum ne asigura legistul lui Şiclovan, în colţul din dreapta sus. Scria:

> Pentru a ne putea deplasa în timp, în cazul când timpul este o altă dimensiune, pentru ca să ne putem mişca prin el trebuie să avem la dispoziţie o forţă al cărei vector să cuprindă acea dimensiune şi a cărui mărime şi sens să le putem schimba după voie. Atunci lumea întreagă ne-ar sta la picioare, am vedea-o ca într-o fotografie care e mişcată şi tăieturi una după alta prin ea ne-ar da impresiunea clipei. Speculaţiunea asta, vai, nu poate duce însă decât la încrucişarea braţelor, căci natura nu are asemenea forţe, altminteri am fi observat deja fenomenul.
>
> Ce spui iubito, te aştept duminică la locul ştiut numai de sufletele noastre?

Abia după ce am văzut scrisul de pe spate am înţeles de ce nu trimisese răspunsul. Problema începuse să-l frământe. Scria, cu cerneală violetă de data aceasta:

> Şi totuşi... dacă luăm o sârmă de oţel şi o punem pe masă, apoi îi apăsăm capetele, ea se va îndoi de-o parte sau de alta. Numaidecât vom putea vedea că ea va veni şi în sus, într-o direcţie pe care planul nu o are!

Apoi cu creionul:

> Da, dar asta din cauză că direcţiunea era în interiorul structurii atomilor, în aranjamentul lor.
>
> Dar noi nu conţinem, oare, timpul înlăuntrul nostru??!!

Ca şi mine, comisarul va fi fost impresionat de acest schimb de mesaje. Nu l-a interesat cine era juna divă, ci dacă nu cumva cele scrise au vreun temei ştiinţificeşte posibil. L-a întâlnit pentru a se lămuri, pe un vestit profesor universitar al vremii care a binevoit a-şi lăsa şi în scris mărturia părerilor domniei sale. Îmi imaginez întâlnirea:

— Îmi vorbeşti despre unul din aiuriţii ăia care scriu romanţuri de ştiinţă-ficţiune, spune profesorul, ştergându-şi fruntea asudată, cu batista. Atunci, dragă, nu mai avem a discuta împreună.

— Nu, domnule profesor, nu-i un biet scriitoraş, aiurit de ultimele cuceriri ştiinţificeşti, ci este profesor şi el, un tânăr care...

Brusc interesat, universitarul îl întrerupe pe comisar:

— Unde predă?

— La Şcoala de fete din oraş. Are însă şi lucrări publicate în revistele noastre şi în străinătăţuri.

— Ce reviste?! pufni somitatea ironic. „Foaia ştiinţelor şi a călătoriilor populare”, sau cum i-o fi

zicând. Fii serios, domnule, astea sunt aiureli bune de sucit capul fâţelor prin parcuri, în serile cu lună plină, când se înfierbântă şi motanii... Noi avem treburi serioase... ştiinţa, domnule, nu se ocupă cu fleacuri din astea...

— Eu am crezut că... încercă din nou comisarul.

— Poţi să crezi ce vrei! Am citit şi eu fantasmagoriile socialistului ăla englez, dar asta la tinereţe, acum am lecturi solide, nu marafeturi. Asculta-mă, pe mine, nu te face de râsul lumii serioase; astea-s tâmpenii!

În dosar urma un raport dactilografiat. Iată-l:

Raport:

Întocmit astăzi, 14 curent, de către comisarul Pavel Şiclovan. În urma ştirii date de informatorul nostru de pe strada Muşcatei cum că în casa profesorului Moroşianu a pătruns un necunoscut care a rupt sigiliile puse de noi, ne-am deplasat la faţa locului însoţiţi de subcomisarul Ureche şi patru jandarmi, unde am pătruns în imobil şi am arestat un infractor care scotocea printre lucrurile lăsate de către dispărut. Cel prins nu a opus rezistenţă, nu avea acte şi a refuzat să declare scopul prezenţei sale la faţa locului. La comisariat a fost recunoscut de către numita Maricica Pandelache ca fiind persoana care a intrat la profesor înaintea zvonului de ceartă în urma căruia a şi fost dat dispărut, corpul său neputând a mai fi găsit. Persoana a refuzat să dea orice declaraţie, dar când i-am spus că este suspectat de uciderea profesorului Moroşianu a

spus, de faţă fiind subcomisarul Ureche şi ajutorul lui, alt Gârneatză, că „sunteţi într-o ureche, eu sunt profesorul Moroşianu”, ceea ce vecinii săi chemaţi de îndată neagă cu hotărâre.

Semnătură indescifrabilă
şi
ştampila prefecturii.
Numărul de înregistrare
Spre ştiinţă: Parchet

M-am oprit câteva clipe asupra acestei hârtii, încercând să înţeleg că este un act autentic, care, cu decenii în urmă, a circulat între două instituţii fără legături cu psihiatria. Apoi mi-am amintit de scrisul nervos al profesorului, imprimând întrebarea care îl chinuia, astfel ca să ajungă până la mine: „Dar noi nu conţinem timpul?”

La noi în oraş sunt puţini aceia care afirmă că au descoperit secretele naturii până la punctul de a construi un perpetuum mobile. Unul din aceştia susţine că a rezolvat problema energiei, graţie unui asemenea aparat şi că este pe cale să lămurească şi enigma timpului. Spune:

„Structura celulei, tinere, este strâns legată de alcătuirea intimă a timpului. Prin simpla sa voinţă omul poate să-şi rearanjeze această structură, astfel ca ea să se reorganizeze în altă vreme. Înţelegi?”

Avea peste 60 de ani, fusese tânăr pe timpul lui Moroşianu... La masa cu noi stătea un alt bătrân, ceruse umil voie, ca şi mine de altfel, şi interveni în discuţie, spunând: „Băiete, nu te lua după el. Ştii bine că spaţiul este cuantificat. Până şi o găină şi-ar da

seama că timpul este aşişderea. Mă înţelegi? Cuante temporale! Rezonanţa timpului, şi de aici: amplificarea timpului prin emisie stimulată de crononi”.

Apoi venise unchiul meu, eram student atunci şi polul pe care mi-l lăsa echivala cu o avere, aşa că mi-am luat tainul şi am plecat să-mi întâlnesc colegii la o bere rece la Casa Universitară, unde eram toleraţi de Victoraş, în virtutea unei modeste contribuţii la bunăstarea sa materială. Desigur, unchiul meu rămăsese să-şi expună propria sa teorie şi acum aş da orice să fi renunţat atunci la bere: el avea dosarul, mi-l amintesc pe raft, printre alte hârţoage.

Am reînceput să citesc filele din dosar. Rapoarte, confruntări şi, cu toiul surprinzător, declararea bătrânului ca iresponsabil, nepericulos, urmată de recomandarea punerii sale în libertate, semnată şi parafată în regulă.

Din dosar rezultă însă că încăpăţânatul comisar îl urmărise pe bătrân. Sau poate că eliberarea sa fusese doar o manevră, pentru a-l atrage într-o cursă menită să-i dezvăluie identitatea. Raportul lui Şiclovan arăta că după numeroase ocoluri şi încercări de a se pierde de urmăritorii pe care probabil că-i simţea în spatele său, bătrânul s-a îndreptat spre periferie, unde a intrat într-o magherniţă izolată.

Ajutorul său, subcomisarul Ureche şi câţiva agenţi au înconjurat locul, aşteptând ascunşi desfăşurarea evenimentelor. După lăsarea întunericului s-au apropiat, intrigaţi de faptul că cel dinăuntru nu aprinsese nici o lumină. Deodată s-a auzit o detunătură puternică şi geamurile au fost fulgerate de o lumină. Agenţii au năvălit în interior, dar nu au mai găsit nimic. Bătrânul dispăruse, lăsând drept unică mărturie a trecerii sale prin acel loc şi timp un miros persistent de

usturoi, bănuiesc că datorat unei degajări de ozon.

Data raportului lasă să se înţeleagă că cercetările au fost întrerupte de rebeliunea legionarilor, iuţeala de mână a comisarului fiind chemată să facă faţă altor nevoi, mai belicoase.

Ultima piesă era un extras dintr-un ziar de scandal, cel care decupase articolul nu avusese însă prevederea să-i noteze datele. L-am citit de mai multe ori, râzând cu poftă. Aducea o încheiere neaşteptată şi explica motivul îngropării cazului Moroşianu; comisarul fusese mutat disciplinar la altă secţie, de fapt a fost protejat, iar succesorul său desigur că a avut treburi mai importante de făcut, decât să dezgroape cazurile nelămurite ale şugubăţului său antemergător. Succesorul era Ureche.

Evenimentele s-au petrecut în ceasurile imediat următoare înăbuşirii rebeliunii, când îngerii arhanghelului Gavril îşi zbăteau aripile, căutând cu disperare să-şi ia zborul. Comisarul, urmărind trei indivizi suspectaţi de legături strânse cu mişcarea, intră într-o prăvălie şi nimereşte în plină şedinţă de dizolvare a unui cuib de cuci. Era un grup restrâns, spre norocul său numai şase, toţi căpetenii, obişnuiţi mai mult cu vorba decât cu cocoşul armei care le împlinea porunca. Sperau că avionul care-i va duce pe firul Axei nu va întârzia la întâlnire, comisarul cu antenele sale bine întinse aflase ceva, dar nimic sigur şi, ascultând din umbră ce vorbeau, văzu că şefii lui erau prea amestecaţi pentru a mai putea face ceva; i-ar fi făcut scăpaţi ca să nu se afle de cochetăria lor cu mai marii mişcării. Aşa se face că intră neinvitat înăuntru, scoase primul pistoalele şi-i invită ferm şi politicos să nu mişte, dacă ţin la darul celui de sus, că el sărman cu duhul cum este, nu pune prea mult la

suflet cele sfinte.

Dacă în încăpere nu s-ar fi aflat patru pisici, cazul Moroşianu şi-ar fi găsit probabil altă rezolvare. Numai că unul din fraţii săi făcuse o boală de plămâni de la un păr de mâţă şi comisarul dobândise ceea ce în termeni medicali s-ar putea numi „felinofobie”, adică avea boală pe mâţe.

După fraza protocolară („Mâinile sus! Care mişcă, nu mai mişcă!”), desfăşurată după tipicul devenit rutină în ultimele zile, privindu-i pe cei care-i avea în faţă s-a întristat la gândul că şefii vor avea grijă să-i facă scăpaţi. Unul din ei crezu că cugetă asupra preţului şi propuse o sumă frumuşică în schimbul zborului netulburat spre Berlin.

— Nu primesc mită, i-o tăie aspru comisarul.

Unduirile pisicilor îl enervară din nou, desigur va fi gândit că n-ar strica să le împuşte, însă spiritul lui practic intră în funcţiune, şi întrebă pe cel din faţa lui dacă ale lor sunt animalele. „Nu, erau în casă“, răspunse unul din ei, îmbrăcat în costum ţărănesc, pentru a-şi dovedi apartenenţa la idealurile poporului. Nu ştiu dacă l-a îmbrăcat şi pe timpul dictatului de la Viena.

— Dacă nu sunt ale voastre, propuse mieros Şiclovan, atunci aflaţi că sunt de vânzare...

— Le cumpărăm, făcură îngeraşii, cât vrei pe ele?

Nu înţelegeau nimic, dar bănuiră că scăparea lor este strâns legată de soarta animalelor. Comisarul le spuse că regretă că nu-i el proprietarul, însă le poate mijloci afacerea, căci îl cunoaşte bine pe un evreu, fostul proprietar al casei, care ar putea fi adevăratul lor stăpân; (acesta ajunsese cerşetor prin grija celor din faţa lui). Dăduseră de bătrân; locuia nu departe, căci nu se îndura să se despartă de casa pentru care

muncise binişor.

— Ale tale-s mâţele? întrebă comisarul, aspru.

— Ale mele, dar eu n-am nici o vină, încercă bătrânul să câştige timp.

— Domnii vor să cumpere pisicile. Ai ceva împotrivă?

— Eu, nu... făcu bătrânul, fără să înţeleagă despre ce este vorba.

— Atunci, mă laşi pe mine să mijlocesc afacerea? Îmi dai 5% din preţ, bine?

— Dom’ comisar, dacă mata vrei...

Legionarii, mulţumiţi că le merge din plin, îi întinseră lui Şiclovan o grămadă de bani, aproximativ suma cu care-şi propuseră să-l mituiască.

— Nu, puişorilor, făcu acesta, îmi daţi tot! Vă las la Berlin, doar cu hainele de pe voi şi fără acte...

A doua zi, la prefectură, a declarat candid: „Bătrânul ăsta e un ghişeftar notoriu. N-aş fi crezut că mâţele sunt la aşa mare preţ în Mişcare. Unii spuneau că italienii...”

Citind această întâmplare mi-am dat seama că-l cunosc pe fostul comisar Pavel Şiclovan. La noi în cartier îi spuneau „nea Pavel, ghişeftarul”. Era agent de asigurări ADAS şi avea reputaţia că cine se asigură la el o duce până la adânci bătrâneţi.

*

S-a impus în cartier prin '60 şi ceva, când izbucnise o adevărată isterie, provocată de trei malagambişti veniţi, zice-se, de peste ocean, să-i închidă gura unui pensionar ceferist, care ştia prea multe; dar nu ne-am lămurit în legătură cu ce anume. De la farfurii zburătoare ipotezele s-au stabilit în jurul ideii că

bătrânul, sau vreun neam de-al lui, pusese cu botul pe labe un gangster american, oamenii săi încercând să-l răzbune. Graţie lui Pavel, liniştea cartierului a fost restabilită în timp record, ultima răbufnire petrecându-se seara la crâşma cartierului, din cu totul alte motive. Vocea sa de cantor, întonând „Io mi-s Pavel din Banat”; agitase populaţia canină pe câteva zeci de hectare în jur. .

Aveam cinci-şase ani, când l-am cunoscut. Reuşisem tocmai să leg o cutie de conservă de coada unei pisici, când nea Pavel mi-a strigat peste gard; „Mă ţâcă, nu mai chinui animalul, că nu-i mâţa voastră. Du-te cu ea la nea Victor şi spune-i că am zis eu să-ţi dea un pol pe ea!“ M-am dus. Mi-a dat banii fără să crâcnească, uitându-se pe sub sprâncene la mine, iar afară nea Pavel mi-a spus: „Vezi mă, nagâţule, ce speculaţii poţi face c-o mâţă? Să nu le mai chinui”. Când am mai crescut. Victor murise de un cancer la stomac şi tata mi-a spus ce ghişeft formidabil făcuse Pavel la viaţa lui cu pisicile. Dar, cred că nimeni nu-şi mai amintea că fusese comisar.

Îmi amintesc aceste lucruri în drum spre casa lui. L-am văzut în grădină, altoia nişte pomi, îmbrăcat într-un costum de blugi aproape albit, cu adidaşi în picioare şi un „Carpaţi” fără filtru în colţul gurii. Nimeni n-ar fi spus că se apropia vertiginos de nouăzeci de ani. Singura diferenţă faţă de imaginea pe care o aveam despre el era părul alb şi poate o anumită încetineală a mişcărilor. Impusese în cartier un fel de familiaritate între generaţii, pe care însă era singurul care o profesa, aşa că mi-am permis să-l abordez ca pe un vechi amic, în ciuda diferenţei dintre noi, mult peste o jumătate de secol:

— Salut nea Pavel, te-ai reprofilat?

S-a întors încet spre mine, fără surprindere, privindu-mă cercetător pe sub sprâncenele stufoase:

— Salut măi, ţâcă, hai înăuntru. Ce faci, cauţi mâţe?

Am râs şi am intrat în curte. Şi-a şters mâinile de pantaloni şi mi-a oferit o palmă lată plină de bătături. Mi-a fost jenă să icnesc de durere la strângerea sa de mână şi m-am declarat adept al suferinţei purificatoare.

— Cum de ţi-a dat prin cap să mai treci pe aici, continuă el. Îţi cauţi rădăcinile?

— Nu, i-am răspuns calm. Am citit dosarul... Cel cu profesorul Moroşianu,

În clipa aceea am avut o revelaţie. Nu s-au deschis cerurile, nici n-au trâmbiţat arhanghelii, în schimb o idee confuză până atunci a ţâşnit cu forţă la suprafaţă: singurul care putea sustrage în modul cel mai comod actele pe care le citisem era însuşi comisarul însărcinat cu ancheta!

— Da? făcu el măsurându-mă cu atenţie. Şi te pomeneşti că vrei să discuţi cu mine pe tema asta?

— Îhî, am aprobat, încă obsedat de idee.

— Bine, ce zici, mergem la „Favorit”? Acasă mi s-a cam terminat combustibilul. Ştii cum e, ramoliţii care au rămas pe aici preferă recolta mea, nu le mai place la „Dunărea”, s-au boierit...

L-am aprobat. Preferam o atmosferă gălăgioasă, în care mă puteam concentra în voie, unei întruniri în doi pe care ar fi condus-o el, în calitate de gazdă. În plus, restaurantul nu era departe, circa zece minute de mers pe jos. „Eşti invitatul meu”, a mai precizat, aşa, ca să nu avem dubii. N-am protestat fals indignat pentru că nu aveam cu cine, nea Pavel sau face cum vrea el sau nu face deloc.

Pe drum discutaserăm numai banalităţi, l-am pus la curent cu evoluţia mea deloc spectaculoasă, după plecarea din cartier – acum doisprezece ani, mai mult pentru a ne crea o bază pentru ceea ce va urma.

Prin cartier se povestea despre nea Pavel că este un om impulsiv, alături de care intri foarte uşor în tot felul de buclucuri, dar tot el te scoate de acolo. Aveam să mă conving de acest lucru imediat după ce ne-am aşezat la masă. Orchestra, condusă de un oacheş cu mustaţă neagră şi groasă, atacă un ritm săltăreţ, iar solistul începu un „Bage, bage, ce caftoi ţ-aş trage”. Ignorând total încântarea publicului, bătrânul sări ca ars şi scoase staţia de amplificare din priză. Fără să aştepte să fie luat la întrebări, începu să vocifereze cu degetul la tâmplă pentru a-şi sublinia opiniile, îl apucă pe toboşar de guler şi-l sili să se aşeze pe propriu-i instrument. Avea o privire de fiară. În cele din urmă se învoiră, căci formaţia reveni la sentimente mai bune şi bătrânul le făcu hatârul să le pună singur ştecherul la locul cuvenit. Băieţii îşi începură din nou actul de cultură cu „Petre, Petre ce ţ-am zis io ţîie? Că nu-i bună, viaţa la socrie!”, la care fostul comisar nu avu nimic de comentat, cu toate că nu păru prea mulţumit.

Se aşeză din nou la masă şi, fără să-mi arunce vreo privire, făcu un semn chelnerului să se apropie cu curaj. „Băiete”, îi spuse tânărului apatic, „pe aia cu clientul nost’, stăpânul nost’, o ştii?” Băiatul căscă gura să zică ceva dar se răzgândi. „Hai”, continuă nea Pavel, „adă două pahare de apă, dar cu vodcă, mâncare şi vin până la loc comanda. Dar sa fie bun, să nu mă faci să-l chem pe şefu'...“

Abia după aceste pregătiri începu să-mi acorde atenţie. Nu i-am forţat mâna să o facă mai devreme,

mi-am dat seama că dă o reprezentaţie în cinstea mea. Ridică paharul cu vodcă, privi nostalgic prin el şi ciocni cu mine, după ce vărsă o picătură pe jos. „Odihnească-se în pace“, îmi spuse, clinchetul paharelor trecând neobservat în gălăgia din jur.

— Cine? l-am întrebat nedumerit.

— Cum cine? Unchiul tău, ce, altfel ţi-ai mai fi adus tu aminte de mine? Altfel nu citeai dosarul, continuă el, văzând că-l privesc nedumerit. Înseamnă că te-a ales pe tine. Mă rog, dacă n-a găsit pe altul...

După cum mustăcea la ultimele cuvinte, am înţeles că glumea. Discuţia a fost întreruptă de mâncarea adusă, uimitor de repede de către acelaşi individ apatic, care încerca să arboreze o mină victorioasă. „Poftă bună!“, i-am urat pregătindu-mă să continui, dar el îmi mulţumi şi se concentră cu atâta plăcere asupra farfuriei, că îmi pieri tot cheful.

— Mă, adă vinul! a fost singurul comentariu pe care şi-l permise înainte de a termina friptura. Chelnerul păru covârşit de personalitatea bătrânului, căci dispăru fără nici o replică şi reveni imediat cu două sticle rubinii. „Mai pregăteşte patru, tot de acolo!”, comandă mulţumit nea Pavel.

— Ei, binevoi el să-mi spună după ce-mi turnase vin în pahar şi mă invitase cu un gest să-l gust, ai citit dosarul şi vrei lămuriri. Bun. Ce vrei să afli?

— Dacă Moroşianu avea dreptate!

Mă privi cu o căutătură aspră, făcându-mă să mă simt ca pe vremuri, la armată, când trebuia să dau raportul. Am continuat, ceva mai moale:

— El era bătrânul... cel prins în locuinţa sa câteva zile mai târziu, nu?

— Băiete, îmi spuse în loc de răspuns, tu îl cunoşti pe ăla cu perpetuum mobile? Sau pe ăla cu „ţac-pac”?

Parcă te-ai fi consultat cu ei...

— Şi totuşi, Moroşianu-bătrân a dispărut dintr-o cameră care, deşi nu era galbenă, era închisă şi păzită pe deasupra, într-un mod cel puţin ciudat...

A rămas pe gânduri, până când s-a terminat sticla. Nu a durat prea mult, căci i-am ţinut companie în tăcere. Făcu semn chelnerului să nu lase stocul să se împuţineze şi se hotărî să vorbească:

— Uite, dacă el a vrut aşa, atunci o să-ţi spun. Povestea profesorului este simplă, ridicolă şi incredibilă în acelaşi timp. Un tânăr profesor de fizică la o şcoală de fete, ajuns acolo prin tot felul de manevre, că alt loc în oraş n-avea, se îndrăgosteşte lulea de una din elevele sale şi ea de el. Asta-i o excepţie, căci de obicei fetele se amorezează de profesorul de română, dar, ce să-i faci, altceva mai bun nu era prin partea locului. Ca să-ţi faci o idee despre ce înseamnă dragostea pe vremea aceea, ascultă-l pe Zavaidoc... Bileţele, bucheţele, poezioare, că de, românul e născut poet, mă rog, tot zarzavatul. Între ei erau vreo doişpe ani diferenţă, fata mai avea doi ani de şcoală, iar tânărul nostru geniu simţea că înnebuneşte de nerăbdare. Uite, domnule, ce-l poate face pe om să descopere misterul timpului. Era bun tipul, aşa am auzit, dar până atunci nu făcuse mare brânză; câteva lucrări fără cine ştie ce originalitate. În schimb, dovedise fantezie, destulă ca să-l incite şi pe Einstein să-i răspundă la scrisori. Asta până s-a amorezat, că după aia nu i-a mai ars de corespondenţă. Şi ştii despre ce-şi scriau cei doi? Despre timp! Dacă ar fi să o iau pe urmele celor care caută senzaţionalul cu lumânarea, aş stabili o legătură între aceste scrisori şi experimentul Philadelphia de prin '45, dar n-am să încerc, nu te nelinişti, sunt destui amatori.

Ei bine, ce crezi că face junele nostru? Găseşte o modalitate de a se deplasa după voia inimii sale prin timp, şi, în loc să ia premiul Nobel sau să-l arunce pe Hitler între dinozauri, unde fie vorba între noi s-ar fi simţit mai în largul lui, băieţelul se duce cu noua ani în viitor sa şi găsească iubita devenită între timp nubilă. Ce zici?

Am dat din umeri. Fiecare cu păsărică lui, aici erau cu stolul. Nea Pavel continuă:

Ce sa-i faci, nu întotdeauna marile descoperiri vin unde, când şi la cine trebuie, de multe ori are noroc un oarecare. Îţi dai seama că a găsit-o gata măritată şi cu doi-trei plozi în jur. Ce dramă, domnule, ce ar fi scos Shakespeare din asta! Amicul nostru nu mai putea da înapoi, îţi dai seama, cum să te întorci, cum s-o mai priveşti în ochi si să-i reciţi versuri după o asemenea trădare... Bineînţeles, nu-i spusese nimic fetei, care l-a şi uitat în prima jumătate a anului. Pe unde a mai bântuit, ce a mai făcut, nu ştiu...

Ştia, sunt sigur de asta, însă dacă nu vrea sa-mi spună, treaba lui. L-am incitat să continue:

— El ţi-a povestit toate astea?

— Da, înainte de a înainta dosarul. Avea şi un semn particular, o cicatrice pe mână, se tăiase în laborator, a fost o mare zarvă printre cucoanele care aveau cui da un ajutor. Bătrânul mi-a arătat-o, în timp ce plângea ca un copil.

Cred că îţi dai seama că situaţia lui nu a fost dintre cele mai uşoare, în America nu văd care juriu l-ar fi achitat de acuzaţia de crimă.

E adevărat, e ridicol să fii si victimă şi asasin prezumtiv, dar nu este genul de situaţie pe care ţi-aş recomanda să o încerci.

— Dar, de ce s-a întors?

— Omul când îmbătrâneşte se leagă de lucruri, de amintiri. Venise să-şi ia nişte notiţe, fotografia fetei; a tras o casetă video cu ea, atunci n-am ştiut ce-i cu aparatul acela ciudat, dar mi-am dat seama că nu-i din lumea noastră şi o carte, nu mai ştiu care, din cele rare, un exemplar unic, spunea...

Tăcu. Chelnerul îşi afişă figura întrebătoare şi nea Pavel îi făcu semn că rămânem pe rezerve. Mai erau două sticle, suficient. Îmi aminteam cum, copil fiind, îmi făcea plăcere să cotrobăiesc prin casă. Un singur loc îmi era inaccesibil, un mic băruleţ, devenit ţinta unei curiozităţi nestăpânite. Zile în şir am pândit, până când am depistat locul în care stătea ascunsă cheia, am făcut apoi acrobaţii ca să ajung la ea şi, plin de ardoare, am deschis uşa. Înăuntru, aranjate frumos, stăteau toate lucrurile de care nu voi avea nevoie decât peste un an, când voi merge la şcoală; caiete învelite cu hârtie albastră şi cu etichete, un penar de lemn cu trandafiri pirogravaţi, radieră, toc rezervor şi sticla cu cerneală, creioane. Mi s-a făcut ruşine şi am închis la loc, fără să suflu o vorba nimănui, când, într-un cadru festiv, a sosit ceasul să mi se facă surpriza, am înţeles că nu este bine sa afli prea devreme anumite lucruri.

L-am auzit ca prin vis pe nea Pavel răstindu-se la cineva. Unul din obişnuiţii insistenţi, dornici să se împărtăşească din sticla altuia ne dădea târcoale. Nu-l cunoaştem, dar lămurirea nu întârzie să vină.

— Fiul ei, un băiat de bani gata. Stricat până în măduva oaselor.

Văzând că omul s-a resemnat, se întoarse spre mine şi-mi spuse:

— Ce zici de expresia asta „stricat până în măduvă oaselor? Ştii că acolo se fabrica anticorpii, n-ai

impresia că se referă la sindromul imunodeficitar dobândit, de care se face atâta caz acum?

Am dat din umeri, indiferent. Nu mă simţeam ameninţat de Sida, în schimb mi-am dat seama că nea Pavel considera subiectul epuizat. Ne-am terminat rezerva în timp record, discutând banalităţi. Comisarul făcu plata, cerând câte o sticla pentru acasă, „s-o avem de amintire”

Ne-am despărţit jos, cu un oarecare regret nemărturisit. Mi-a spus doar: „Avea dreptate unchiul ăsta al tău când spunea că timpul este umbra noastră...”, apoi cuvenitele urari de despărţire.

Am pornit spre casă, alegând mersul pe jos ca alternativă a unei pierderi de vreme prin staţii aglomerate. Cerul era senin, primele stele îşi făceau apariţia conform protocolului, în ordinea importanţei. Aveam de mers aproape o jumătate de oră. Treptat, monotonia paşilor a început să-mi inspire tot felul de gânduri.

M-am întâlnit odată, pe munte, cu un bătrân, care, văzându-mă dezorientat, mă însoţi o bucată de drum. Cred ca nu mai văzuse pe nimeni de multa vreme, căci nu se mai îndura să facă stânga-mprejur, spre căsuţa lui din vale. Când l-am întrebat cum va fi vremea a doua zi, a stat puţin încordat, de parcă ar fi căutat sa-şi amintească ziua de mâine, sau să prindă semne numai de el ştiute şi mi-a dat un răspuns cât se poate de exact, aşa cum am putut constata după ce înnoptasem într-un refugiu.

Atunci însă nu mi-am putut reţine o remarcă ironică:

— Ce faci, taicule, citeşti ce scrie în cartea zilei de mâine?

— De ce n-aş citi, băiete, dacă-i scrisă pentru toată

lumea? mi-a răspuns în doi peri, făcându-mă să simt cum unda nevinovata de batjocură se întoarce asupra-mi.

— Eu credeam că filele ei sunt încă goale, am încercat eu să revin la o neutralitate comodă.

— Da de unde, făcu el râzând amabil. Cartea-i scrisă de mult, numai că n-o ştim noi citi toată, asta-i! Ziua de mâine şi de răspoimâine şi zilele de după ele sunt coapte încă de azi... Asta-i darul nostru.

Câteva zile mai târziu, instalat comod în atmosfera mult mai familiară a unei cafenele, i-am povestit unui prieten cele spuse de bătrân. I-a plăcut şi l-a stimulat. A început să-mi povestească cum timpul, de fapt, nici nu exista, că lumea întreagă nu este decât un conglomerat de informaţii, ca o înregistrare magnetică pe care o citeşte un fel de cap de redare. Informaţia receptata astfel este înscrisă în memoria acestui procesor de informare care este creierul şi niciodată nu corespunde exact cu ceea ce s-a citit.

Amintindu-mi aceste lucruri, am zâmbit de unul singur pe stradă; nu putem da Universul înapoi sau înainte, aşa că, după ei, o călătorie în timp este pur imaginară...

Dar dacă procesorul mental îşi poate controla perifericele? Dacă îşi poate alege, ieşind din programul principal al restului lumii, o altă secvenţă pe care să o citească şi să se integreze în ea cu totul?

Să fie oare această problemă atât de simplu de rezolvat încât un biet profesoraş de fizică dintr-un liceu de fete, chiar dacă era membru corespondent la cutia poştală a lui Einstein, unul dintr-o mie ca el, să poată să o rezolve singur, fără cine ştie ce tehnică, şi mai ales fără bani? Doar prin exaltarea imaginaţiei amorsată de o puştoaică, să răsară nu numai o teorie

nouă, ci şi punerea ei în practică?

Şi acest Maigret de mahala, Pavel Şiclovan, l-a avut în mână... Deodată, o idee se impuse cu forţă, dominând speculaţiile sterile eliberate de vinul băut cu câteva zeci de minute în urmă: Pavel Şiclovan nu are mai mult de cincizeci de ani!

Dincolo de aspectul său fizic; se menţinea extraordinar, era altceva, psihic era încă tânăr, se agăţa cu disperare de ultima răbufnire de vitalitate a unui trup care se vede pornit pe panta fără întoarcere a toboganului timpului. În local făcuse cu ochiul unor puştoaice (iar în căutătura lor puteam ghici un interes...), unde-i acea resemnare filozofică şi înţeleaptă a celui care şi-a trăit traiul, nu avea nici acreala răutăcioasa şi arţăgoasă a celui nemulţumit, nu, ştia bine că mai are mult în faţă.

Toţi cei care se asiguraseră la el, pe vremea când făcea pe agentul ADAS, fuseseră parcă feriţi de boli necruţătoare, ori de accidente. Cu puţin timp înainte de a se lăsa de îndeletnicire, la curtea lui făcea lumea coadă, lua clienţi pe alese şi numai după o săptămână două de aşteptare, timp în care mai mult nu era pe acasă.

Revenea întotdeauna bine dispus, vesel şi răspundea în doi peri celor care încercau să-l iscodească, curioşi sa vadă pe unde l-au purtat paşii, îşi alegea clienţii sau îi sorta, dintre cei care vor apuca să plătească poliţa până la capăt? Nimic mai ridicol decât o maşină a timpului în mâna unui mărunt slujbaş devotat firmei, mai curând o făcea în treacăt, în drum spre alte locuri, unde-şi petrecea vacanţe nebănuite. Ori, nici asta nu-i exclus, prefera să sară treptele timpului, trăind tot din două în două zile, sau mai mult, cuprinzând astfel cu privirea o întindere de timp cu

totul ieşită din comun. Să vii în prezent ca „acasă”, obosit după o călătorie, sau să-l foloseşti pentru a te alimenta cu cele de trebuinţă.

Chiar şi înainte de a ieşi la pensie era ciudat. Lumea vorbea că nu-i scăpa nici un tâlhar, pe toţi îi dovedea într-un timp incredibil de scurt. Era prea bătrân, altminteri ar fi ajuns sus de tot, cel puţin aşa vorbeau actele. Se spune chiar că l-au scos cu de-a sila la pensie, depăşise cu mult vârsta şi era timp să facă loc altora, mai tineri.

Nu mă pot abţine să nu mi-l imaginez: o pălărie cu boruri largi, faţa aspră. I se anunţă un delict în mahalaua ce cu onoare o are în seamă; „data, ora?”, prima întrebare. „Mă gândesc, să nu mă deranjeze nimeni!”, spune şeful, adică el. Apoi dispare în timpul indicat, la locul cu pricina şi asistă, cine ştie cum, la infracţiune, atent la amănunte, la probele ce le va putea căuta în clipa descinderii. Când va ajunge la locul infracţiunii nu va face altceva decât să reconstituie ceea ce a văzut pe viu, atent la urme. Şi ce poate fi mai uşor decât să cauţi ceea ce ştii unde este ascuns? Oare, i-ar fi putut aresta atunci, în flagrant delict, ştirea loviturii venind însă dintr-un viitor cât de cât sigur?

„TIMPUL ESTE FANTOMA NOASTRĂ”, scria pe dosar. Nu, nu era „fantoma”, ci „umbra” şi diferenţa este importantă, căci subliniază interpunerea omului între lume şi „ceva” nedefinit care ne dă impresia de curgere constantă.

Am ajuns lângă gară şi privind trenurile care veneau şi plecau, printr-o asociaţie de idei, convingerea că nea Pavel ştie mult mai mult decât mi-a spus s-a ancorat puternic în gândurile mele. Mă gândeam la urmele

luptei.

Am intrat pe peron, absent la hărmălaia din jur tocmai sosea un accelerat. Şi, în scrâşnetul frânelor, am înţeles ce voiau să spună cuvintele de pe copertă.

Am scurtat drumul spre comisar, luând-o de-a dreptul peste linii.

SFÂRŞIT

VICTOR KERNBACH

UN DERBEDEU ÎN CRONOSPAŢIU

Inepuizabilul docent venea de la cinematograf. Drumul său de asfalt era presărat cu funigei. Soţia docentului era foarte elegantă, iar filmul văzut, seara molcomă şi berea care-i aştepta alcătuiau un meritat răgaz. Totuşi, docentul nu era foarte vesel. Se uita uneori pe furiş la ceas, până când soţia observă că timpul de odihnă nu se cade să fie cronometrat. Dar docentul ştia că numai el e inepuizabil, timpul - nu.

— Îmi mai trebuie un document, draga mea! spuse. Sunt nervos.

— Şi fără nu se poate? zise ea.

— Nu! zise el, apoi explică mai relaxat: Ba s-ar putea, căci eşafodajul meu e inatacabil, de n-ar fi vorba de...

Fraza nu se sfârşi. El îşi aduse aminte de ultimul obiect găsit în aşezarea de curând săpată. Iată cum a fost: după un număr de obiecte de ceramică în general bine conservate, de sub periuţa care curăţa cu migală pământul ieşi ceva lucios. Mulţi arheologi folosesc la săpături localnici vag instruiţi, care de obicei nu sparg prea multe vase. Unul din aceştia zise: „Asta ce naiba o fi?” ca să audă răspunsul sigur al docentului: „Un obiect de cult, dar vom vedea!” Curăţat şi mai bine, obiectul de cult începu să semene perfect cu o cheie pentru destupat sticlele de bere. Se săpa o aşezare din neoliticul timpuriu, obiectul paradoxal era cam ruginit şi asistentului nu i se îngădui să-l ia la analiză. Mai încolo, asistentul remarcă pentru sine că din lucrarea magistrului său lipseşte descrierea obiectului de cult şi

lucrurile rămaseră baltă. Abia acum ciudata cheie cu care omul neolitic ar fi trebuit să-şi destupe sticlele de bere se recontură în mintea arheologului. Nu era nimic altceva decât un simbol probabil din zorile bronzului şi nu din neolitic, fiindcă aşezarea arăta intactă, nu fusese răscolită anterior de nimeni...

Şi docentul chemă un taxi.

Dar între timp, asistentul începuse să sape în secret şi pe socoteala sa alte aşezări. Ştia că magistrul s-ar face foc să afle, totuşi acest asistent iubea arheologia ca pe o femeie. La liceu se îndrăgostise îndeosebi de chimie şi de fizică, ca să-şi surprindă profesorii şi părinţii înscriindu-se după bacalaureat la arheologie. Acum este sigur că această ştiinţă îl interesa. În arheologie se întâmplă câte o dată şi aşa: dacă magistrul, care nu mai are mult de trăit, şi-a ales printre săpăturile viitoare cutare munte de peste două mii de metri altitudine, iar deocamdată lucrează la clasificarea unor aşezări unde se poate ajunge cu troleibuzul, muntele ascuns rămâne nesăpat, fiindcă este muntele magistrului. Asistentul trebuie să asiste, definiţia e clară. Cu toate acestea, asistentului de care vorbim i s-a părut de la o vreme că magistrul său nu mai e chiar atât de inepuizabil şi că anumite lucruri trebuiau descoperite şi studiate urgent. Fără ştirea magistrului, asistentul lucra cu un prieten geolog care l-a şi ajutat să nu claseze printre obiectele paleolitice nişte fantezii sculpturale ale unei ape curgătoare. El de fapt căuta nişte vestigii certe ale civilizaţiei strămoşeşti. Dar izbuti să descopere, iarăşi fără să fi dorit, într-o necropolă din cutare epocă un bidon gol din material plastic ori din altceva similar, purtând o inscripţie indescifrabilă, care nu se putea raporta la nici una din scrierile popoarelor antice sau moderne.

Asta încă n-ar fi fost nimic dacă, în timp ce examina obiectul împreună cu geologul cu care era prieten şi cu o studentă care îi însoţise la săpături, unul din tinerii localnici angajaţi la lucru şi care i se cam păruse suspect mai demult, atât datorită figurii sale cam hieratice şi mâinilor aproape transparente şi subţiri, cât mai ales îndemînării colosale de a pricepe tot, nu i-ar fi surâs enigmatic pornind spre nişte tufe unde nu mai putu fi găsit după câteva secunde.

Fenomenul era ieşit din comun. După un lung zbucium lăuntric, asistentul îşi sugrumă dorinţa de a se mărturisi magistrului său şi rămase noapte de noapte cu bidonul în faţă, înconjurat de maldăre de tratate lingvistice vechi şi noi şi de felurite dicţionare, până când îşi dădu seama el însuşi de zădărnicia acestui efort. Ar fi săpat tot teritoriul limitrof ca totodată să-l caute şi pe lucrătorul dispărut în împrejurări misterioase, dar aceasta însemna să se dea în vileag în faţa magistrului, plus nişte mari cheltuieli financiare cărora singur nu le putea face faţă.

Totuşi îi fu greu să renunţe. El învăţase la o universitate străină. Tocmai când se căznea să uite iritantele întâmplări, primi o scrisoare de la un fost coleg de la acea universitate străină care îi descria o brichetă engleză alimentabilă cu gaz, găsită de acela într-un tumul celt. Era deci prea de tot! Fostul coleg îi trimitea şi fotografia şantierului deschis pe care era făcut un cerc alb şi fotografia brichetei, informându-l amical şi că un coleg italian care săpa împreună cu un vestit arheolog arab din Cairo în ţinutul Assuan descoperise în sarcofagul unui oarecare faraon, sub şezutul mumiei, două bancnote emise pe la sfârşitul secolului al XIX-lea de Banca naţională a Suediei. Dacă el însuşi n-ar fi avut propriile sale mirări, poate ar fi

considerat că colegul străin glumeşte. Dar aici nu mai era vorba de o glumă *a colegului*. „Cineva se joacă!...” îşi zise tânărul asistent, însă nu îndrăzni să cugete mai departe.

Docentul se cufundase în problemele sale şi lucra inepuizabil, iar întâmplarea ciudată nu-l mai ispiti, el dispreţuind tot ce nu intra în clasoarele sale şi era aşadar numai speculaţie mistagogică. Asistentul însuşi era deocamdată ocupat să-i explice studentei care-l însoţise la săpături că ea singură l-ar putea ajuta, dîndu-i mai mult curaj în activitatea arheologică, dacă s-ar mărita cu el.

Iar între timp (altfel nu putem spune şi cititorul va vedea imediat de ce), altă persoană dăduse curs zbuciumului sufletesc şi se pregătea de o nouă călătorie.

Persoana de care vorbim ajunsese la sfârşitul adolescenţei. Era un tânăr zvelt, cu aceeaşi puritate a privirii ca la toţi tinerii de vârsta lui, dar cu o nelinişte perpetuă în afecte care la început nu îngrijorase pe nimeni, apoi fusese motivată ca o excepţie posibilă încă în sistemul atât de bine verificat al educaţiei biopsihice a tineretului. Se conchise că viaţa socială va corecta ceea ce greşise într-o anume fracţiune de secundă un releu defect.

Nici după *fugă*, instalaţiile psihologice consultate nu dădură semne de îngrijorare, iar psihologii educatori care de câteva milenii ţineau locul străvechilor părinţi îşi ziseră că o călătorie, chiar riscantă, nu poate strica în atare caz.

Lucrurile s-au întâmplat în toamna aurie a anului 9966.

Tânărul Vis 91 077 Indigo 1\2 n[1] ieşise din ultima clinică şcolară abia de o zi. Trebuie amintit că în vremea aceea învăţătura nu mai era administrată în şcoli cu profesori nervoşi sau blajini, nici măcar cu roboţi stabilizaţi sau autoperfectibili, ci în clinici speciale unde, la anumite răstimpuri, şcolarilor li se făceau uşoare trepanaţii în stare de narcoză hipnotică şi li se injectau, după înclinaţiile lor native, ştiinţele şi artele necesare sub formă de acizi nucleici sintetizaţi în laboratoare şi continuând memoria ramurii de învăţământ ce le era destinată; în acelaşi mod li se inoculau bunele deprinderi sociale. Fără îndoială, nu totul era previzibil, în om rămânând şi o câtime de necunoscut. Dar la cincisprezece ani tânărul avea cam tot ce îi trebuia ca să fie matur. În perioadele lungi dintre internările în clinici se făceau călătorii, excursii sportive, antrenamente practice la ştiinţele şi artele memorizate, se asculta muzică sau se rezolvau cele mai elegante probleme matematice, odihna tineretului bizuindu-se pe toate acestea cum şi pe multe alte voluptăţi superioare.

Într-o zi, lui Vis i se păru că vremea sa îl plictiseşte. Era la vârsta când în lumea lui începeau specializările, adică fiecare om trebuia să-şi aleagă din informaţia globală, dobândită în clinicile şcolare, zece meserii. Nu era prea greu, de vreme ce toată latura tehnologică sau - cum mai zicem încă - toată bucătăria profesiunii o făceau instalaţiile autonome, iar adaosul de

[1] Nu vom repeta pentru contemporanii noştri acest nume numai aparent complicat, fiindcă nu am dori să le ostenim memoria. Populaţia fiind imensă în toamna acelui an, chiar aşa existau opinii că sistemul onomastic e învechit. Am preciza doar că toţi tinerii purtau la sfîrşitul numelui litera n cu diferite fracţii, în raport cu gradul de incertitudine asupra dezvoltării viitoare. Asta, desigur, pînă la maturitate.

informaţie se transmitea bineînţeles tot prin fiolele de acizi nucleici sintetizaţi. Abia după aceea omul era adult şi pornea să se folosească activ de tot ce se înmagazinase în el, adică începea să gândească şi să creeze prin sine însuşi.

Între disciplinele sportive ale clinicii sale şcolare, Vis îndrăgise cel mai mult călătoria în timp. Dar nu degeaba se adăugase numelui său expresia 1\2n! Colegii săi aveau aproape toţi acelaşi *n*, dar în paranteze, ceea ce însemna că incertitudinea lăsată e numai o formalitate administrativă. Cei care nu obţinuseră parantezele aveau fracţii totuşi mult mai mici, numai el poseda ca un soi de stigmat această ruşinoasă doime. Dar nu-i păsa. Lui îi plăcea să umble hai-hui prin timp. Exista posibilitatea să se specializeze în istorie şi atunci şcoala ar fi putut să-l trimită în epoca dorită sau pe rând în mai multe epoci, spre a studia nemijlocit. Aceasta se făcea însă numai când informaţia era completă şi când organismul se maturiza total. Trebuie să recunoaştem că unui om plecat înapoi din mileniul X nu-i venea uşor să trăiască de pildă în epoca banilor sau a războaielor. De aceea mulţi tineri renunţau la studiul istoriei antice, această disciplină încredinţându-se tot mai mult sondelor temporale automate. Lui Vis nu-i plăcea însă atât istoria cât plimbarea prin timp. Deplasările cronospaţiale nu se făceau nici prin mijloace mecanice, nici prin sisteme biochimice ca în epoca ştiinţelor primitive, ci numai prin autoimpulsuri concentrate după o anumită metodă psihofizică ce necesita mai ales un foarte mare antrenament. Tocmai de aceea călătoriile şcolare şi competiţiile sportive se efectuau în tovărăşia automatelor şi a unor instructori cronospaţiali cu veche practică sportivă. La nevoie

instructorul putea acţiona telepatic pentru a readuce la loc pe tânărul care ar fi greşit măsura concentrării ori şi-ar îi pierdut o clipă echilibrul temporal.

Într-o zi din toamna aurie a acelui an, Vis ieşi să se plimbe pe nişte alei vegetale ce îi aminteau un peisaj vizitat în mileniul II. Atunci i se făcu poftă de spaţiu-timp. Se gândi atent la epoca dorită. Când făcuse o excursie în anul 2000, întâlnise o fată care i se păruse mai atrăgătoare decât fetele din epoca lui, arhispecializate în câte zece ştiinţe sau arte. Ţinea minte destul de bine teritoriul numit în acel an străvechi ţară, aşa că încercă să-şi regleze impulsul cronospaţial direct într-acolo. Trupul său se concentră într-o secundă numai la particulele elementare fără masă, care erau de fapt totul în organism. Ştia oricine că această esenţă îşi găseşte numaidecât, oriunde s-ar opri, materia necesară spre a recompune trupul cu toate atributele lui, conform codului din momentul plecării. Şi astfel Vis dispăru din timpul şi spaţiul său. Dar tinereţea lui fragilă şi lipsită de suficientă experienţă îi jucă un renghi, ducându-l într-o epocă necunoscută şi după primele aparenţe mult mai veche. Era limpede că entuziasmul adolescentin exagerase în Vis doza de concentrare...

Puţin buimac în primele minute, Vis se trezi de tot şi privi în jur. Arşiţa soarelui, atât de bine filtrată în timpul său, aici era din clipă în clipă tot mai insuportabilă. Vis se reconstituise pe coama unei măguri dintr-un ţinut arid, fără nici un fel de plante. În zare se ridicau de undeva nişte nori gălbui şi străinului îi trebuiră mai multe minute ca să deducă compoziţia lor nisipoasă. Vânt însă nu se simţea. Călătorul cronospaţial aşteptă să vadă ce va fi. Deocamdată îl aţâţă curiozitatea. După vreo jumătate de oră nişte

făpturi metalice aşezate pe alte făpturi mai mari şi cu patru picioare apărură în raza privirii, făcînd larmă şi lucind în soare. Puţin mai tîrziu Vis îşi dădu seama că erau oameni, mai ales după strigătele lor care păreau totuşi a fi limbaj aproape articulat. După aceea, văzu că făpturile purtătoare îi aminteau imagini cunoscute vag de undeva, până când înţelese în cele din urmă că semănau cu nişte animale simpatice din rezervaţii despre care robotul-ghid spunea că se folosiseră odinioară ca vehicule şi că se numeau cai. Asociativitatea gândirii tânărului Vis funcţiona precar, nefiind antrenată până la capăt, aşa că el nu pricepu prea uşor de ce pe asemenea căldură oamenii aceia se acoperiseră cu atâta metal şi pentru ce purtau în mâini piloni metalici ascuţiţi care nu prea păreau să folosească la ceva. Iată însă că din sensul potrivnic se iviră alţii, aproape la fel, doar că făcuseră economie de veşminte metalice şi aveau cai mai mici. Interesat, nepoftitul oaspete se aşeză pe nisipul măgurii şi aşteptă. Caii alergau unii spre alţii ridicând praful. Ambele grupuri de oameni zbierau sălbatic, cum ştia Vis că fac uneori maimuţele din rezervaţii. Abia acum Vis înţelese şi rostul pilonilor, amintindu-şi de o scenă sportivă dintr-un film din arhiva istorică: erau prin urmare suliţe sau lănci, greu de ştiut care din ele. Dar aceste lănci sau suliţe fură aruncate de oameni în oameni, ceea ce lui Vis i se păru curios. Ba mai mult, unii oameni se prăbuşeau însângeraţi şi probabil mureau. Ar fi vrut să-i ajute să nu moară, însă nu îndrăzni să se bage în absurda învălmăşeală. Două ore de spectacol, apoi grupurile se potoliră şi se retraseră. Cei foarte metalizaţi rămăseseră încă destul de mulţi, şi ei şi caii lor. Câţiva se urcară pe măgură fără să-l ia

în seamă pe Vis. El nu se feri, ştiind că în orice clipă poate dispare în timp.

Un bărbat viguros şi cu barbă întrebă răstit din înălţimea calului său:

— În ce lună suntem?

Vis înţelese. Avea putinţa să înţeleagă orice conversaţie istorică orală prin captarea directă a fluxului ce îl produceau vorbitorii, cînd gîndeau, iar aceştia de aici gîndeau prea puţin ca să-i mai facă şi dificultăţi.

Altcineva, care descălecase, îşi ridică fruntea spre bărbos şi spuse:

— În iulie! şi adăugă: Constantinopolul va fi la picioarele noastre.

Vis pricepu că numele rostit era al unui teritoriu, nu ştia dacă ţară sau oraş; ceea ce nu înţelese era cum putea să fie acesta la picioarele lor. Să fi însemnat asta că vor descăleca şi vor atinge pămîntul Constantinopolului chiar cu picioarele lor?

Ascultă gîndurile celor care vorbeau acum şi izbuti să afle că toţi aceşti călăreţi metalizaţi vin de departe, din occident, că au trecut peste nişte munţi numiţi Balcani, după cum ziceau ei pentru a elibera în cu totul alt loc geografic un mormînt al cuiva care nici măcar nu era în acel mormînt. Înţelese că bărbatul cu barbă se numeşte Godefroy de Bouillon, dar conversaţia ciudaţilor oameni care stăteau imobili deshidratîndu-se la soare sub grelele lor haine metalice deveni tot mai plictisitoare. Vis regretă că plecase, însă nici înapoi nu s-ar fi întors deocamdată. Îi păru rău că nu se amestecase măcar în bătălie, apoi se gîndi atent la dozajul necesar al concentrării, căci la urma urmei ce avea el cu acest Godefroy de Bouillon, cînd de fapt nu voise decît să-şi caute fata din anul 2000! Îşi şi făcuse

planul de a se însoţi cu ea, spre a deveni - vai, ce amuzant ar fi fost! - propriul său strămoş. Prost era că uitase nuanţele dozării şi se căznea să-şi amintească nuanţa care-i trebuia, îşi ridică ochii sub impulsul unei presimţiri şi văzu că era prea tîrziu pentru deliberări, căci chiar în clipa aceea însuşi Godefroy de Bouillon îl zări şi îndreptă asupra lui un obiect lung şi plat de metal, se pare tăios, care sclipea la soare. De sub viziera căştii Godefroy îl privea cumplit. Întîi Vis întinse braţul spre el, începând să zâmbească, dar deodată înţelese riscul, şi el nu era un spirit aventuros, aşa că se concentră la întâmplare şi dispăru imediat din faţa cruciaţilor a căror stare sufletească trecu numaidecât de la mânie la groază. Godefroy ceru apă, convins că arşiţa începuse să nască vedenii. Alţii văzură în asta un semn ceresc.

Vis se trezi recompus într-un ţinut rece, în plină ninsoare, pe o stradă a unui oraş ce se numea Uppsala. Aflase cu totul întâmplător numele oraşului, care nici nu-l interesa, căutându-şi un adăpost. Dârdâia de frig şi era cam îngrijorat de această trecere bruscă de la arşiţă la ger. Altminteri, lumea i se părea aici foarte liniştită. Dintr-o clădire masivă şi cenuşie ieşeau foarte mulţi tineri veseli cu obiecte paşnice sub braţ (călătorul recunoscu aproape îndată cărţile şi caietele de hârtie văzute adesea prin muzeele de antichităţi culturale), discutând lucruri diverse. Costumul simplu, din bluza şi pantaloni, al lui Vis atrase atenţia câtorva dintre ei. Dacă cruciaţii îl luaseră în seamă târziu şi îl crezuseră cine-ştie-cine, aceştia de aici, mai tineri, mai civilizaţi şi mai iscoditori, erau gata să-l ia cu asalt. Nu păreau dornici de violenţă, însă lui Vis nu-i convenea un contact neprevăzut, încă nu dorea să părăsească timpul în care abia sosise, aşa că se strecură pe după

nişte clădiri mici, văzu o uşă deschisă şi, deprins din vremea lui să poată intra oriunde era deschis, intră acolo nepăsător pomenindu-se deodată faţă în faţă cu un bătrân care aşeza în stive nişte dreptunghiuri de hârtie (căci Vis cunoştea destul de bine hârtia din muzee), ce păreau foarte multe; iar alături de ele bătrânul alcătuia coloane din mici discuri argintii de metal. Vis se opri zâmbind, dar omul bătrân îşi întinse repede braţele peste teancurile şi coloanele sale, izbutind să şi le răstoarne în timp ce se uita cu spaimă la musafir. Privindu-l intens drept în ochi pe bătrânul caraghios, fără să vrea Vis reuşi să-l turbure, căci bătrânul deschise gura încordându-şi tendoanele gâtului ca să strige, însă nu scoase nici un sunet. Tânărul călător socoti că aceste hârtii sunt de mare folos de vreme ce bătrânul le apăra cu atâta ardoare, aşa că fără să se gândească prea mult luă două, le privi amuzat, apoi le băgă în buzunarul bluzei şi se întoarse să plece, bănuind că tinerii de pe stradă se împrăştiaseră. Dar cum părăsi întunecoasa încăpere, simţi o mişcare în spatele său şi auzi ţipete. Revenindu-şi, bătrânul alerga după el răcnind:

— Hoţul! Mi-a furat banii, derbedeul!...

Vis era acuma în stradă; reţinuse cuvintele fără să le cunoască sensul: hoţ, derbedeu, bani - noţiuni fără înţeles. Nu le dete importanţă şi merse mai departe. Strada se golise şi era parcă şi mai frig. Văzu nişte haine groase, cam ridicule, ca şi cele pe care le purtau tinerii de adineauri, dar îşi dădea seama că în această epocă primitivă haina groasă era singurul mijloc de a te apăra de frig. Îi trebuia una.

Hainele pe care le zărise erau aşezate în fereastra largă a unei clădiri. Vis vru să intre ca să-şi ia una, căută o uşă, n-o găsi nicăieri, iar în spatele său se

stârnise altă larmă. Privi curios şi îşi dete seama că iarăşi ceva se încurcase, căci bătrânul alerga însoţit de mai mulţi bărbaţi şi cu toţii repetau cele trei cuvinte neînţelese, precum şi altele câteva. Momentul devenea nostim. Grupul de oameni îl ajunse şi-l înconjură pe Vis, care se oprise şi privea liniştit. Bătrânul gesticula bombănind, apoi sări pe neaşteptate spre Vis şi îl apucă de bluză, începând să-l zgâlţâie. Tânărul străin încercă să-şi facă loc şi să treacă mai departe, căci, dacă tot nimerise aici, voia să vadă această Uppsală rece despre care nu auzise niciodată nimic şi unde-l uimea abundenţa vieţii sociale şi universitare în ciuda unei temperaturi în care altădată crezuse că n-ar putea trăi decât numai anumite microorganisme. Dar cercul urmăritorilor se strânse şi înşfăcat de umeri de cineva, zgâlţâit mereu de bătrânul a cărui înfăţişare ruinată îi producea dezgust, Vis renunţă la planul său turistic şi se descompuse imediat, cu tot ce avea la sine.

Nu mai avusese răgaz să-şi dozeze impulsul nici măcar atâta cât credea el că e în stare. Acum istoria cercetată direct şi în detaliile ei ciudate începea să-l înspăimânte şi îi era deocamdată indiferent unde ar fi ajuns. Se trezi iarăşi în plină arşiţă, dar spre seară: era o seară de culoare violetă, pe un şes albicios de lângă malul unui fluviu larg cu ape roşcate.

Descompunerea organică a lui Vis, ca a oricărui alt om, se făcea de fiecare dată după un program riguros dictat de codul impulsului. Oprit la capătul celălalt al duratei, el se recompunea integral şi, fireşte, în acelaşi costum cu care plecase şi cu tot ce avea asupra sa, chiar în buzunare. Totuşi, fie lipsa de antrenament, fie naivitatea juvenilă îl făcu de astădată să-şi pipăie bluza şi pantalonii, ca să vadă dacă plecarea precipitată din Uppsala nu-l lăsase cumva gol. Liniştindu-se, aruncă o

privire în jur. În preajma lui, o procesiune purta o ladă lungă înspre deschizătura unei clădiri de o geometrie frumoasă. Pentru a nu-şi mai crea încurcături, călătorul cronospaţial se strecură înaintea celorlalţi în clădirea întunecoasă şi aici îi plăcu o răcoare înmiresmată pe care n-o mai gustase. Procesiunea intră în clădire şi coborî agale treptele interioare. Fură cântate nişte melodii monotone, apoi cineva - un bărbat smead cu capul ras şi îmbrăcat cu o cămaşă lungă, albă, strânsă într-o cingătoare de aur - care părea cel mai important din tot convoiul, rosti nişte cuvinte despre altcineva foarte puternic ce se numea Ra şi avea o anumită legătură cu soarele, fiind în acelaşi timp fratele şi părintele celui din lada de alabastru, adică din sarcofag. Sarcofagul fu depus pe un piedestal pesemne anume pregătit, iar Vis nu se putu stăpâni să nu ridice puţin capacul: cât îi îngăduia semiobscuritatea din sala subterană, zări în sarcofag un om. Nu ştia dacă e viu. Socotind însă că în năravurile acestei istorii paradoxale a îndepărtaţilor strămoşi s-ar fi putut îngropa oamenii şi de vii, Vis se gândi ce ar putea să bage sub capacul sarcofagului ca să-i împiedice etanşeitatea. Îşi aduse aminte de cele două hârtii luate de la bătrânul din Uppsala şi vru să le îndoaie ca să le poată vârî sub capac, însă chiar atunci oamenii din incintă se mişcară precipitat, iar Vis, nemaifiind atent la ce făcea, băgă mâna în sarcofag cu totul ca să pipăie omul şi să-şi dea seama dacă e viu sau e mort.

— Cine a mişcat capacul? tună o voce.

Speriat o clipă, Vis scăpă din mână cele două hârtii acolo sub trupul omului şi-şi retrase mâna din sarcofag; capacul căzu şi se închise cu zgomot uşor, iar omul smead cu capul ras rosti solemn:

— Este Ka, sufletul celui veşnic care îşi cercetează trupul...

Apoi procesiunea ieşi din clădire. Nişte zgomote surde şi dispariţia treptată a luminii îi sugerară lui Vis ideea că poate intrarea se astupa definitiv. Atunci el izbucni în râs, cum nu se obişnuia prea des în mileniul său, şi râsul său se ridică şi se dezlănţui din ce în ce mai mult. De la o vreme Vis băgă de seamă că cei de afară strigau înfricoşaţi silindu-se să zidească intrarea mormântului cu cât mai mare grabă. Izbuti totuşi să audă clar prin zid aceeaşi voce dominantă, care zise:

— Este râsul celui veşnic întors cu bucurie la sânul părintelui său Ra!

Bineînţeles, cu toată mireasma încă plăcută a aerului dinăuntru, aici, în societatea faraonului defunct, nu mai era de stat, aşa că fără să mai ezite Vis se concentră şi dispăru din mormânt şi din epocă.

Dar acum i se deschisese pasiunea călătoriei în sine, făcută ca un simplu sport. Şi cui nu-i place sportul, fie şi fără atât de trebuinciosul antrenament! Vis începea să regăsească în memoria sa tot mai exact informaţiile injectate prin acizii nucleici şi mai ales să le folosească din ce în ce mai elastic în gândirea curentă. Şi el începu astfel să se perinde prin timp fără nici o ţintă, fără nici un plan, numai de dragul simplei treceri de la o epocă la alta. Cunoscu deci alte câteva epoci, chiar dacă numai fulgerător, iar durata totală a şederilor, oricât de scurte, acumulă în cele din urmă câţiva ani de viaţă, până când adolescentul Vis ajunse un tânăr bărbat de 20 de ani, zvelt, frumos, cu privire uşor hipnotică şi cu chip enigmatic. Apucase să cunoască felurite imagini vii din istoria planetei, se alesese cu porecle, iscase mituri, mutase obiecte mărunte dintr-un timp în alt timp. Acum însă ştia să intuiască zonele

sociale prin care trecea şi să li se adapteze măcar în aparenţă. Începuse chiar să aibă preferinţe şi poftă de activitate.

Tocmai părăsea după câteva săptămâni de plimbare Europa de sud-est, unde într-o mânăstire de lângă oraşul sârbesc Pecs se amestecase în picturile murale ale meşterului Giorgio alăturându-se acolo ucenicului Nicola şi luându-şi numele local de Dobroslav. Nimeni nu putuse bănui cine era acest Dobroslav şi de altfel pe vremea aceea obârşia lui nu interesa pe nimeni. Vis aflase în sfârşit că în aceste epoci primitive lucrurile nu aparţineau tuturor oamenilor laolaltă, ci fiecăruia în parte, şi că ele se mutau de la o persoană la alta prin mijlocirea caraghioaselor discuri mici de metal numite bani sau, în epocile ceva mai târzii, prin dreptunghiurile de hârtie care se numesc bancnote. Aşadar el nu mai fura cum făcuse fără să ştie la Uppsala.

Meşterul Giorgio sfârşise de pictat zidurile interioare ale bisericii, dar sus pe schelă se temea să se suie. Cum nici Nicola nu era mai îndrăzneţ, de plictiseală Dobroslav se oferi să zugrăvească el ceva. I se explică ce anume ar trebui să facă, iar Giorgio şi chiar marele arhitect fra Vita îi povestiră despre îngeri, despre zborul lor şi despre alte bazaconii legate mai ales de personalitatea incertă a celui pentru mormântul căruia înfruntase zările sub ochii lui Vis însuşi viteazul Godefroy. Ciudatul Dobroslav, pe care stareţul mânăstirii îl îndrăgise temându-se puţin de el, zugrăvi acolo sus ceva ce plăcu mult privitorilor de sub schelă, mai ales că nu desluşeau mai nimic; pe tencuială apăruseră două elipse cu câte un ins în fiecare, şi ele se deplasau prin spaţiu cu ajutorul unor jeturi de gaze, ca primele nave din istoria astronauticii omeneşti.

Dobroslav se amuză el însuşi de această ispravă şi când coborî şi fură strânse schelele, observă criteriul laudelor primite: de pe duşumeaua bisericii, cele două nave spaţiale păreau nişte nouraşi zburători. Deci nu în zadar meşterul Giorgio îl bătuse pe umăr glorificându-i sfânta inspiraţie divină.

Ca intermediu distractiv mersese, dar prea mult nu mai putea rămâne aici în preajma mânăstirii, şi pentru că genul de activitate i se păru agasant, însă şi fiindcă o încercare de cucerire erotică stârni furia geloasă a câtorva bărbaţi mustăcioşi care alergară după străin agitându-şi iataganele. Iată până unde ajunsese cu aventura: ştia chiar şi numele armelor! Asta se întâmplă pe la 1350.

Cu o sforţare minimă, Vis se mută într-un secol vecin. Nu ştia unde ajunge, dar se informă de la un preot pe care-l recunoscu după sutana neagră, şi află că e în anul 1460, geografic vorbind puţin mai la răsărit.

Trecu printre lume, se uită la oameni şi privelişti şi deodată fu cuprins de uimire şi spaimă. Ajunsese într-un orăşel numit Târgovişte. Se oprise şi asista şi el în mulţimea încremenită la o scenă stranie: un număr mare de bărbaţi graşi, în haine greoaie şi abundente, ţipau zvârcolindu-se când erau înşfăcaţi şi înfipţi de vii cu spinarea în nişte stâlpi ascuţiţi care în grai local purtau numele de ţepi. Perforaţi astfel, bărbaţii aceia mureau probabil destul de repede. Vis întrebă pe oamenii de lângă el ce se petrece. I se explică limpede, însă cu teamă, că stăpânul ţării voia să scape populaţia de hoţi (o! acum el ştia ce înseamnă a fi hoţ, după ce însuşi fusese...), precum şi de ucigaşi sau de alte lifte. Explicaţia părea şi nu părea clară. Văzând un

om cu o privire mai scânteietoare, Vis se apropie de acesta şi îl întrebă:

— Dar altfel nu se poate?

— Altfel, cum? întrebă la rândul său acel ins.

Vis se strădui să găsească o formulă lexicală. Zise nesigur:

— De pildă printr-un şoc de voinţă teletransmis...

Insul îl privi lung, îşi lipi primele trei degete ale mâinii drepte, le puse pe rând pe frunte, pe burtă, pe umărul drept şi pe umărul stâng, apoi clătinând din cap se pierdu discret în gloată. Vis cugetă atent, pricepând în fine oarecât necesitatea pedepsei exemplare, dar dorind să găsească pentru aceşti oameni o modalitate mai civilizată de a muri, dacă rezultatul final trebuia să fie totuşi decesul. Vis era niţel în derută. Încredinţat că hoţia, în rigorile acelei societăţi unde alimentele şi obiectele uzuale nu se produceau în cantităţi suficiente, nu era pricinuită totdeauna numai de pasiunea de a fura, el înţelese că acolo unde abundenţa de bunuri acoperă nevoile, nu se mai poate gândi nimeni să ia mai mult decât îi trebuie. Şi totuşi ce era de făcut? Oamenii aceştia vioi din gloată, mai toţi cu ochi negri şi priviri iuţi, îi deveniră simpatici. Aproape că le dădea dreptate să practice pedeapsa cumplită şi, pe furiş, îşi pipăi spinarea uitându-se la muribunzii sângerând în ţepi. Dacă şi-ar fi putut regla mai corect impulsurile cronospaţiale, s-ar fi dus îndată la mormântul faraonului de lângă Nil şi apoi îndărăt în nord, ca să restituie cele două bancnote furate din Uppsala. Dar nu era cu putinţă aşa ceva. Şi Vis se posomorî, cunoscând din ce în ce mai acut consecinţele plecării sale în spaţiu-timp, fără o pregătire completă.

Într-un foişor al palatului domnesc, voievodul Vlad scormonea mulţimea cu privirile sale ca două raze de laser, izbucnite din ochii mari şi negri, de sub sprâncenele arcuite dens, deasupra nasului lung şi drept, perpendicular pe mustaţa dreaptă şi neagră. O stea în opt colţuri fixată pe tivul de pietre preţioase al căciulii conice parcă lumina şi mai mult privirea ascuţită a voievodului implacabil. Vis îl privi cu multă simpatie şi ar fi stat de vorbă cu el, dar numai pădurea de ţepi însângerate îl făcu să-şi schimbe dorinţa. Hotărî să se plimbe însă în jurul acestui palat destul de modest pentru un conducător aşa de aspru, iar când trecu prin mulţime uitându-se curios pretutindeni, cineva îi puse o mână grea pe umăr şi răcni:

— Iacă iscoada turcească unde-mi fu!

Vis îşi pierdu o clipa cumpătul, uitând cine e şi de unde vine. Apoi îşi dete seama de primejdie. În fracţiunea de secundă care-i mai rămăsese pentru deliberare se gândi că e totuşi destul de trist să vii dintr-o lume atât de evoluată şi să nu ai alt mijloc de apărare decât dispariţia laşă în spaţiul-timp. Putea să se facă nevăzut oricând, fără consecinţe, dar nu i se mai păru interesant, ba dimpotrivă, acum ar fi dorit o convorbire chiar cu voievodul Vlad Ţepeş. Pricepuse că în astfel de împrejurări ţeapa acestui om cu ochi fierbinţi nu putea fi un fapt involutiv, de vreme ce urmărea un progres. Voievodului poate că nu i se recomandaseră alte mijloace sau nu le avea nici măcar epoca...

Vis se întoarse zâmbitor spre cel care-l apucase de umăr şi poate că privirea sa tânără şi curată îl înduplecă pe voinicul suspicios, care îl lăsă. Vis făcu câţiva paşi prin mulţime către pridvorul palatului.

Ţepeş îl zări şi-i făcu semn să vină. Vis se apropie de voievod. Oamenii traşi în ţeapă probabil muriseră.

— Eşti iscoadă? îl întrebă Ţepeş privindu-l tăios, apoi adăugă râzând rece: Nu prea pari.

Vis nu ştia ce înseamnă iscoadă; intui numai că e ceva rău, ceva ce nu place oamenilor cinstiţi. Răspunse cu greutate, creind iluzia că vorbeşte:

— Nu.

— De unde vii? zise Ţepeş.

Se gândi să spună adevărul, dar renunţă numaidecât şi comunică alt adevăr, mai recent:

— Am zugrăvit biserici sârbeşti.

Voievodul clătină din cap, cercetându-i îmbrăcămintea nefirească şi Vis pricepu, dar acum nu mai era nimic de făcut. Trecu la alt subiect.

— Mă gândeam, zise Vis, că se pot schimba obiceiurile rele şi fără omor... fără *asta*! şi arătă o ţeapă.

Ţepeş ridică din umeri sugerându-i că s-a plictisit şi făcu un pas în lături, ca să se mişte. Era un temperament stăpânit, deşi nervos. Cineva de lângă el, probabil un consilier, zise în locul lui:

— Îndrăzneala ta e primejdioasă, străine!

— Încercaţi o dată şi fără omor, zise Vis. Poate izbutiţi...

Ţepeş se supără, iar sfetnicul, înţelegând lucrurile în felul său, făcu un semn şi doi bărbaţi se năpustiră asupra tânărului pelerin şi-l apucară de braţe.

— Este o ţeapă nefolosită, doamne! zise sfetnicul.

Dar Vis nu mai voi să rişte. El ştia că, ucis oriunde, nu s-ar mai fi putut întoarce în timpul său şi ar fi murit în timp străin. Se încordă şi se topi în mâinile paznicilor uluiţi. Un murmur străbătu gloata. Boierii din pridvor se huciră. Numai Vlad Ţepeş zâmbi.

— Al naibii drac! zise voievodul, apoi se gândi la pericolul turcesc.

Vis se recompuse într-un mare oraş cu coloane şi statui. Nu-i fu greu să recunoască ţara pe care o mai vizitase, deşi în alt secol: Egiptul faraonic. Află că în limba unui grec cu care se întâlnise chiar de la început oraşul se numea Memphis. Localnicii îi spuneau însă altfel, cine ştie cum. Grecul îl privi ţintă şi deodată sări la el şi îl cuprinse în braţe, spunându-i că îl cunoaşte. Vis îşi aminti de pe când fusese în insula Creta de unde abia scăpase de furia mulţimii, că după o încercare a sa de hipnoză soldată cu două victime nedorite, mulţimea îl blestemase numindu-l vasilisc.

— Tu eşti vrăjitorul care ucide cu privirea! îi spuse grecul râzând cu intimitate. Mă bucur că ai scăpat de cretani. Atunci l-ai omorât chiar pe duşmanul meu, aşa că te voi sluji.

Vis rămase contrariat. Ce putea să facă pentru el grecul acesta?

— Cum să mă slujeşti? îl întrebă Vis.

— Simt, zise grecul, că vrei să rămâi la Memphis. Aici e bine de noi: lumea iubeşte vrăjile şi ghicitul. Tu ştii multe. Eu am aur şi o casă. Stai la mine, eu alerg pentru toate, tu tălmăceşti vise...

— Cum să tălmăcesc vise? întrebă Vis.

— Nu te preface, pe Apollon! Oameni îţi mărturisesc ce li s-a arătat în vis şi tu tălmăceşti. Tu eşti omul ales de zei. Cum te cheamă?

Vis se gândi să spună că-l cheamă Vis 91 077 Indigo 1\2n, dar renunţă numaidecât şi surâzând zise într-o doară primul nume auzit în Creta:

— Rhino.

— Foarte bine! strigă grecul, îl luă de mână şi-l trase după sine pe nişte ulicioare strâmte, printre case de lut

cu pereţi orbi, până îl băgă într-una mai înaltă şi mai încăpătoare, care era a sa. Grecul chemă un sclav şi-i porunci să scrie frumos pe o scândură nişte semne ciudate de păsări, şerpi, chei, frânghii şi altele asemenea, apoi admiră scândura câteva clipe şi i-o dete sclavului s-o atârne deasupra porţii. Vis se duse să vadă ce este, iar grecul îi citi plin de satisfacţie:

— „Eu, Rhino din Creta, la porunca zeilor, tălmăcesc vise”.

Apoi îi arătă un scaun sculptat, acoperit cu o blană de animal în care Vis socoti că recunoaşte leopardul, şi-l pofti să se aşeze. Şi astfel viaţa lui Rhino începu amuzant la Memphis.

Trecură zile şi săptămâni sau luni. Rhino era respectat, grecul era mereu plin de încântare şi aur, Rhino nu dorea aur şi mânca puţin. Dar de la o vreme Rhino se plictisi şi redeveni iarăşi Vis. Plecă din Memphis şi făcu un salt de 28 de secole până în insula ceţoasă locuită de un popor numit englez. De astădată se hotărî să-şi păstreze autonomia absolută şi să se dedice ştiinţei, atâta cât l-ar fi ţinut răbdarea. Îşi procură chiar haine de epocă şi o locuinţă. Meditând la destinul său secret, se numi Petru Pelerinul şi se apropie dintre toţi de un singur om pe care-l chema Roger Bacon, om învăţat şi plin de forţe intuitive în care lui Vis i se păru că desluşeşte un contact poate incidental, poate periodic, cu nişte raţiuni din afara planetei. Se scurseră ani fructuoşi şi plăcuţi, iar Petru Pelerinul fu de mai multe ori gata să uite de persoana lui Vis. Simţea că pe altă cale decât generaţia sa, o cale grea dar interesantă, o cale primejdioasă şi nesigură dar atrăgătoare, se apropiase de maturitatea abandonată în toamna aurie a anului 9966.

Venind o dată în vizită la învăţatul său prieten Roger Bacon, se opri în anticameră căci acela vorbea cuiva despre el.

— Nu vi se pare misterios acest Petru? întreba vocea necunoscută. Tace cam mult, e retras. Ce poate gândi?...

— Petru, zise Roger Bacon cu admiraţie, nu se preocupă de cuvântări şi bătălii verbale; el se consacră lucrărilor înţelepciunii în care-şi găseşte liniştea.

„Adevărat, se gândi Vis, ca să nu stau degeaba le-am arătat câte am putut să-mi aduc aminte. De pildă magnetismul...”

— Totuşi, cine poate fi el? spuse vocea necunoscută. Şi de unde vine?!

— De la Maricourt! repetă Roger Bacon ceea ce auzise şi el. Dar pentru noi mai însemnată este Scrisoarea despre magnet, pe care a publicat-o acum trei ani, în 1269.

— Şi credeţi, sir, că nu ascunde gânduri tainice în învăţătura lui sau este într-atâta de învăţat cât pare? spuse vocea necunoscutului trecând la un ton mai perfid.

— El, zise Roger Bacon cu glas liniştit, cunoaşte din experiment ştiinţele naturii, precum şi medicamentele şi alchimia şi toate lucrurile din cer sau de pe pământ...

Vis zâmbi. Anticamera era goală, aşa că putea zâmbi în voie. Ce ştia el la urma urmei, dacă nu era în stare nici măcar să-şi dirijeze precis impulsurile elementare pentru a nimeri fie şi în secolul dacă nu chiar în anul dorit? Plecase prea devreme în această călătorie riscantă, fusese pe rând vasilisc şi ghicitorul Rhino, hoţ involuntar la Uppsala şi zugrav de biserici sârbeşti, scrib în legiunea romană XIII Gemina care

cucerea teritoriul dacic, martor al nebuniei cruciaţilor, asistase la înmormântări de faraoni şi vorbise cu voievozi dunăreni, trecuse de la asin la elicopter şi de la limuzină la quadrigă. Din toate câte puţin, adică mai nimic. Iar acuma se sălăşluia pe furiş în sufletul său teama că nici nu va mai şti cum să se întoarcă în acea toamnă aurie din care plecase. Aşadar va fi sortit sau să-şi sfârşească zilele aici, printre aceşti medievali pentru care orice fleac este înţelepciune şi oricare fenomen natural un fapt diavolesc, sau să colinde până la istovire spaţiul-timp, mereu la întâmplare şi mereu ca un hoinar fără căpătâi şi identitate (ah, el care era Indigo, fie şi 1\2 n...), până se va consuma substanţa cea mai nobilă din existenţa sa.

Dar auzi din nou vocea lui Roger Bacon, care sfârşea tot despre el altă frază:

— ...a cercetat magia şi ghicitul babelor, farmecele lor şi ale tuturor magilor, ca şi trucurile şi iluziile la care se pricep scamatorii. (Vis râse în sinea sa de candoarea acestui bătrân prieten, în care paradoxul mai amesteca superstiţia cu ştiinţa.) Cum însă onorurile şi recompensele l-ar stingheri în munca lui experimentală măreaţă, el le dispreţuieşte! mai zise învăţatul englez.

Vis se ruşină. Bineînţeles că onorurile erau ridicule şi inutile, iar recompensele nu ajutau pe nimeni să fie mai înţelept. Dar el nici n-a făcut nimic altceva decât să se plimbe prin vreme, înainte şi înapoi, fără nici un fel de rost.

Petru Pelerinul puse mâna pe ivărul uşii. Dar n-o deschise, părându-i-se absurd să intre tocmai acum la omul care în ciuda obiceiurilor lumii lui medievale, lăuda cu atâta patimă dezinteresată un ins despre care nu ştia nimic. Vis împrumută de la Petru Pelerinul

ruşinea umilă a omului străvechi. Lăsă braţul în jos, încă nesigur dacă va intra sau nu, şi îşi aduse iarăşi aminte de fata zărită în anul acela care dansa ca o flacără pe comori. Şi îi fu necaz, întâia oară în lunga sa aventură cronospaţială, pe doimea necunoscutei ataşate numelui său. Sau dacă acest *n* ar fi fost măcar între nişte paranteze...

În clipa aceea Vis renunţă la Petru Pelerinul.

O secundă (era prima secundă), crezu că zăreşte fata într-o cofetărie: era la fel ca atunci, mânca un amestec rece şi semisolid din care instructorul nu le dăduse voie să guste, dar Vis gustase pe furiş, plăcându-i alimentul dulce şi îngheţat. Totuşi, când intră în cofetărie acum, văzu altă fată şi, după calendarul din perete, alt timp. Îl despărţeau de ea trei decenii, atât de puţin greşise de astădată! Vru să se aşeze la o măsuţă, dar două lucruri îl izbiră numaidecât: privirile oamenilor asupră-i şi banii. El rămăsese Petru Pelerinul după haine şi în buzunar avea bani britanici din veacul al treisprezecelea. Ieşi îngândurat. Putea să dispară din nou, dar timpul în care intrase era prea aproape de anul căutat în preajma căruia i se păru că se simte bine. Văzu un gang gol, intră şi îşi scoase îmbrăcămintea greoaie, rămânând tot în bluza şi pantalonii lui de care nu se despărţea, iar hainele lui Petru şi banii câştigaţi în numele lui vru să-i arunce acolo în gang, până când o idee nouă îl lumină: rămânând aici, îi vor trebui banii vremii. Şi după un minut de nehotărâre, cu vechile veşminte pe braţ, întrebă un trecător unde e muzeul de antichităţi. Ducându-se apoi într-acolo, se gândi că învăţase până şi cum să-şi procure bani. Vai, cât de mult decăzuse!

Muzeul îi cumpără şi costumul vechi şi pumnul de monede medievale fără să-l întrebe nimic. Aşa era mai bine. Scârbit, se întoarse în cofetăria ştiută şi mâncă absent îngheţata în care-şi dete seama ce căuta de fapt. Se uită în jur, ascultă conversaţii străine, ieşi să umble pe străzi, privi cerul şi orizontul marelui oraş în care poposise. Oraşul era frumos, chiar dacă tot la suprafaţa pământului, încă în bătaia soarelui şi a ploii, dar pe cerul lui zburau vehicule iuţi, afişele anunţau aselenizări de oameni, lumea folosea automatele. Şi Vis înţelese că, blestemat să rămână cu acel sinistru 1\2 n, el nu va mai putea fi aici vasilisc, Rhino din Creta sau Petru Pelerinul.

După o săptămână de umblet în care-şi cheltui toţi banii căpătaţi la muzeu, se hotărî să se ducă la un institut academic. Ajunse uşor şi pătrunse greu, până când, sfâşiat de îndoieli şi sfială, vorbi cu o somitate a matematicii. Spunându-i făţiş adevărul, somitatea zâmbi:

— Dacă sunteţi autor de anticipaţii e mai bine să vizitaţi o editură literară. Numai dacă doriţi sfaturi ştiinţifice, vă putem ajuta...

Şi vestitul matematician, altminteri om foarte amabil, îl concedie cu destulă răceală.

Vis plecă să se plimbe amărât prin nişte parcuri, stătu în faţa unor havuzuri, şezu pe o bancă citind în lectură fotoconcentrată nişte reviste uitate de cineva şi mirând o bătrână cu viteza lecturii sale până când bătrâna spuse cuiva fără să greşească prea mult: „Ăstuia nu-i prea arde de citit!”, apoi prinse curaj şi se duse la o instituţie pentru el incertă unde se declară naufragiat de pe o farfurie zburătoare, dar fu transportat numaidecât cu un vehicul alb la un sanatoriu de neuropatologie.

Aşadar trebuia să dispară din nou, fiindcă lumea nu-i credea nici minciuna, nici adevărul. Şi ca într-o beţie intră iarăşi în vechiul său du-te-vino prin timp, alungat parcă de un demonism neînţeles sau ademenit de cine ştie ce himeră. Stătea cel mult câte o zi în fiecare secol unde nimerea şi pleca turburat, oamenii considerându-l când hoţ, când derbedeu, când filozof mistic, fugar cu vederi neadmise, nebun sau şarlatan.

Ajuns apoi fără veste în mileniul 100, omul acesta pentru care prezentul murise lăsându-l pribeag între viitor şi trecut, nimeri ruşinat într-o rezervaţie zoologică. O vreme se împăcă şi cu această situaţie ridiculă, fiindcă avea totuşi fericirea să cunoască pe omul viitorului, perfect, el însuşi nemaitemându-se că va trezi bănuieli, aşa cum era amestecat printre animale. El, făptura fără nume de sub cupola străvezie a rezervaţiei, nu se mai gândi la sentimentul demnităţii care pe un Petru Pelerinul l-ar fi răscolit dureros. Timpul însă trecea şi minunata fiinţă a viitorului ale cărei fapte umpluseră lumea, încă nu i se arătă. Sau nu avea el mijloace s-o vadă? înţelese că el, cel viitor, a ajuns antichitate. Şi o stare necunoscută lumii sale îl năpădi biruindu-i până şi voinţa. Vis se pomeni plângând, cum nu făcuse nici măcar Rhino din Creta.

După aceea, liniştindu-se, făcu un efort până la ultima limită şi, înspăimântat sau aproape îngrozit de primejdia mare, izbuti să se destrame cu o secundă înainte de a muri. Se trezi însă spre mirarea sa chiar în oraşul şi în anul în care mâncase neuitata îngheţată. Nu avea de ales. Îşi aminti totul şi se duse la o editură propunând o carte de călătorii aventuroase prin spaţiu-timp. I se ceru cartea, dar el minţi că vrea să dea un manuscris curat. Nu se miră nimeni, ba i se puse la dispoziţie o dactilografă şi un contract. Şezu în fotoliul

unei camere străine zece ore pe zi, iubindu-se sau certându-se cu dactilografa după orele de dictare. De la o vreme nici măcar nu se mai prefăcea că se uită în nişte notiţe imaginare, povestind de-a dreptul toate aşa cum şi le amintea. Manuscrisul fu gata. Cartea apăru. El era fericit că în fine se descărcase de adevăr.

Apoi se feri de lumea care-l căuta şi de dactilografa care sperase să se mărite cu el. Se feri şi de sine însuşi. Un timp, cartea lui trecu neobservată până când cineva se trezi să-i închine un studiu, de la care se trecu rapid la organizarea unei sărbătoriri publice. Şezând derutat la prima parte a elogiilor, Vis se gândi o clipă să se stabilească în acest secol. Acum văzuse că diferenţa de concepţii şi de biostructură, destul de mică dacă nu vrei s-o observi, nu mai deranja pe nimeni. Firea lui ce părea stranie îl făcuse simpatic. Pe de altă parte se simţi însă plictisit de veşnicele sale travestiuri şi sforţări de acomodare. Călătorise prea mult şi era în sfârşit sătul de atâta cronospaţialitate. Şi totuşi trebuia să mai încerce odată să-şi întâlnească fata dorită. Acolo, numai acolo avea poate să se stabilească definitiv. Şi iarăşi începu să guste plăcerea speranţei de a deveni propriul său strămoş.

Aplauzele sălii îl treziră din reverie. Privi în jur şi răsuflă uşurat: se făcuse pauză. După douăzeci de minute, festivitatea reîncepu. El asculta flegmatic, acoperit de vasul mare cu trandafiri, şi la un moment dat fu cuprins de silă şi dor. Ezită o secundă, apoi se risipi în marea timpului, lăsându-şi scaunul gol. Organizatorii se uitară buimăciţi unul la altul, trimiseră să-l caute la bufet, în birouri, la toaletă, pe stradă...

Dar aproape în aceeaşi secundă el şedea pe malul mării, alături de fata lui, în mijlocul anului 2000, şi începea să-i povestească istoria lui ciudată, iar fata îl

săruta râzând cu voioşie de fantezia atât de cutezătoare. Aşa gândea ea: o fantezie cutezătoare!

Lui Vis nu-i mai trebuia nimic. Avea totul, tocmai când crezuse că n-o să mai aibă nimic. Fata visată era lângă el.

În spatele lor era nisipul, în faţă marea. Ascultând cu întârziere strigătul unui mare poet, clipa se oprise în loc.

Dar în faţa lor, din mare sau numai de lângă ea, ieşiră doi inşi. Vis îi văzu şi se cutremură. Auzi clar gândul primului dintre ei:

— Vis 91 077 Indigo, 1\2 n, ai fost lăsat să te joci cât n-ai primejduit cursul istoriei.

— Sunt vinovat, gândi el.

— Eşti vinovat! gândiră cei doi inşi. Cele câteva obiecte încurcate de tine în timp sunt un joc infantil care nu modifică istoria. Cel mult sperie sau antrenează pe arheologi. Dar acum eşti gata să produci un fenomen neîngăduit: vrei să fii propriul tău strămoş.

— Şi ce s-ar întâmpla, dacă?... gândi Vis.

— Pleci, gândi al doilea dintre cei doi inşi, pleci cu noi pe Planeta Exilului.

Vis se ridică în picioare apucând fata de mână.

— Desprinde-te de ea! îi ceru gândul primului dintre cei doi inşi.

Cu voinţa înfrântă, Vis îşi dascleştă mâna de pe mâna fetei. Marea vuia.

*

*   *

— Cum ai ajuns aici? îl întrebă alt exilat.

Vis, care se împrietenise cu acesta, îi povesti.

Planeta Exilului avea aproape tot ce era necesar unei vieţi plăcute. Aici se putea recupera în laboratoare

învăţătura pierdută. Exista putinţa activităţii celei mai complexe, era muzică şi algebră, erau sporturi subtile, rezervaţii ştiinţifice de animale şi plante, existau instrumente desăvârşite pentru cercetarea universului. Numai călătoriile prin spaţiu- timp erau interzise.

— De ce eşti trist, Vis Indigo? îl întrebă prietenul, scurtându-i numele în chip intim.

— Preferam să pierd totul, dar să rămân o săptămână pe ţărm cu ea.

— Da! zise prietenul. De aici ai să te întorci cândva pe planeta natală, în timpul tău, însă...

— Nu mă mai interesează! îl întrerupse Vis. Am greşit.

— De ce? întrebă prietenul.

Vis rupse un fir de iarbă. Zise:

— Dacă eram mai serios, mai tenace şi mai informat, cu temperamentul meu aş fi putut să mă consacru cronoplastiei, dar nu am răbdare să corectez istoria şi nici nu ştiu dacă e bine...

SFÂRŞIT

RAY BRADBURY

BALAURUL

Traducerea: PETRE SOLOMON

Povestire apărută în volumul
R IS FOR ROCKET de Ray Bradbury
1962

Vântul nopţii sufla în iarba scurtă a câmpului mlăştinos; nu se auzea nici o mişcare. În uriaşul ghioc orb al cerului nu mai zburase de ani de zile măcar o singură pasăre. Cu multă vreme în urmă câteva pietre se fărâmiţaseră şi se prefăcuseră în pulbere, imitând astfel viaţa. Acum, doar noaptea se mişca în sufletele celor doi oameni aplecaţi peste un foc singuratic, în pustietate: întunericul le pulsa încet în vine şi le ticăia în tâmple şi în încheieturi.

Reflexele focului lunecau în sus şi în jos pe feţele lor buimace, umplându-le ochii cu zdrenţe portocalii, îşi ascultau unul altuia răsuflările reci şi stinse, şi fâsâitul de şopârlă al pleoapelor care clipeau. În cele din urmă, unul dintre ei răscoli focul cu sabia.

— Nu face asta, neghiobule! Ne-ar da în vileag!

— N-are importanţă! Balaurul ne poate mirosi, oricum, de la distanţă. Dumnezeule, dar frig mai e! Tare-aş vrea să fiu înapoi la castel.

— Nu căutăm somnul, ci moartea…

— De ce? De ce? Balaurul nu pune niciodată piciorul în oraş!

— Linişte, nebunule! Doar ştii că-i mănâncă pe cei care drumeţesc singuri din orăşelul nostru spre cel vecin!

— Să-i mănânce pe toţi, şi să ne lase pe noi să ne-ntoarcem acasă!

— Stai niţel! Ascultă!

Amândoi îngheţaseră.

Aşteptară multă vreme, dar nu era decât tremurul nervos al cailor, în a căror piele neagră şi catifelată cătărămile de argint ale scărilor loveau uşor ca în nişte tamburine.

— Uf! suspină al doilea om. Ce ţară de coşmar! Toate nenorocirile se pot întâmpla aici. Cineva suflă în Soare, şi se face noapte. Şi pe urmă – Dumnezeule! – ascultă! Balaurul ăsta, are, cică, ochi de foc. Răsuflarea lui e un abur alb – îl poţi vedea cum arde prin câmpiile negre. Aleargă ca un fulger muiat în pucioasă şi dă foc ierbii. Oile se sperie şi mor înnebunite. Femeile nasc monştri. Furia balaurului e atât de năprasnică, încât zidurile turnurilor se năruie, prefăcute în pulbere. Victimele lui se văd, risipite pe dealuri, în zorii zilei. Câţi cavaleri au pornit în căutarea balaurului şi au dat greş, aşa cum vom da şi noi?

— Destul!

— Prea destul! În pustietatea asta, nu mai ştiu nici în ce an ne aflăm!

— În anul nouă sute de la Naşterea Mântuitorului.

— Nu, nu! murmură celălalt, cu ochii închişi. În smârcul ăsta nu există Timp, ci numai Veşnicia. Simt că dacă m-aş întoarce, n-aş mai găsi oraşul, oamenii nici nu s-ar fi născut încă, totul ar fi schimbat, castelele ar fi nişte blocuri de piatră netăiate din stâncă, lemnul ar zace netăiat în păduri. Nu mă întreba cum de ştiu toate astea: smârcul ştie şi-mi spune şi mie. Iar noi stăm singuri aici, în ţara balaurului care scuipă foc! Dumnezeu să ne aibă în pază!

— Dacă ţi-e teamă, încinge-te cu armura!

— La ce bun? Balaurul vine de nicăieri, nu-i putem afla bârlogul. Se mistuie în ceaţă şi nu ştim încotro se

duce. Cu armura pe noi, o să murim bine îmbrăcaţi!

Pe jumătate încins cu armura-i de argint, al doilea om îşi întoarse capul. Peste câmpul întunecat, pătruns de noapte şi de nimicnicia smârcului, vântul risipea nisipul strâns în clepsidre. În inima acestui vânt nou ardeau sori negri şi milioane de frunze, scuturate din vreun copac de toamnă, dincolo de orizont. Vântul acesta topea priveliştile, lungea oasele de parcă ar fi fost de ceară, învârtoşa sângele, prefăcându-l într-un fel de noroi depus pe creier. Era un vânt făcut parcă din mii de suflete agonizânde, în veşnică mişcare, ca o negură pierdută într-o ceaţă rătăcită ea însăşi în beznă. Nu părea un loc potrivit pentru om; nu exista aici Timpul, cu ani şi cu ore, existau doar aceşti doi inşi într-o pustietate îngheţată, într-o furtună cu fulgere albe ce înainta înapoia unui geam verde uriaş. Iarba era muiată de ploaie. Cei doi aşteptau, într-o pândă încordată, singuri cu căldura lor în acest anotimp rece.

— Uite! şopti primul. *Acolo…*

La o distanţă de câteva mile, alerga – cu un urlet de orgă – balaurul.

Cei doi îşi încătărămară armurile şi încălecară în tăcere. Pustietatea miezului de noapte fu sfâşiată de un şuvoi monstruos – balaurul urla din ce în ce mai aproape; fulgerele lui galbene scăpărară deasupra unui deal, apoi silueta lui neagră se mistui într-o vale.

— Repede!

Dădură pinteni cailor, în direcţia unei văioage.

— Pe-aici trebuie să treacă!

Îşi apucară lăncile cu mâinile înmănuşate şi traseră vizierele peste ochii cailor.

— Dumnezeule!

— Da, să-i invocăm numele!

În clipa aceea balaurul dădu ocol unei coline. Ochiul

lui monstruos ca un gogoloi de ambră făcu să le scapere armurile în reflexe roşii. Cu un urlet teribil, însoţit de un scrâşnet, se năpusti spre ei.

— Îndurare! Îndurare!

Lancea azvârlită sub ochiul galben, lipsit de pleoapă, îl făcu pe om să zboare în văzduh. Balaurul îl izbi, îl trânti la pământ şi-l zdrobi sub greutatea lui. Lovindu-l apoi, cu umăru-i negru, pe celălalt călăreţ, îl proiectă, cu cal cu tot, într-o stâncă aflată cu vreo sută de paşi mai încolo. Balaurul urla, într-un nor de foc – ai fi zis că-i un soare trandafiriu, galben, portocaliu, învăluit de penajul moale, uriaş al unui fum orbitor.

— Ai văzut? exclamă un glas. Întocmai aşa cum îţi spuneam.

— Întocmai! Un cavaler în armură, Dumnezeule! L-am lovit!

— Vrei să te-opreşti aici?

— M-am oprit odată, dar n-am găsit nimic. Nu-mi place să mă opresc în mlaştina asta, mă apucă năbădăile. Îţi dă o senzaţie…

— Dar am lovit *ceva!*

— Am fluierat destul, dar individul nu voia să se clintească din loc!

Un şuvoi de aburi sfâşie ceaţa.

— Ajungem la timp la Stokely. Îi mai pui ceva cărbune, Fred?

Un fluierat făcu să se zguduie bolta. Trenul de noapte trecu, furios, printr-o vale, peste un deal, şi se mistui spre miazănoapte, lăsând în urmă fuioare de fum negru şi de aburi, ce se topeau în văzduhul mut, după dispariţia trenului.

SFÂRŞIT

RAY BRADBURY

DETUNĂTURA

Traducerea: PETRE SOLOMON

Povestire apărută în volumul
R IS FOR ROCKET de Ray Bradbury
1962

Reclama de pe perete părea să vibreze sub un şuvoi subţire de apă caldă. Eckels îşi simţi pleoapele închizându-se peste pupile, şi atunci reclama se aprinse în întunericul de o clipă:

SOCIETATEA TIMPEX.
EXPEDIŢII DE VÂNATOARE SPRE ORICE AN DIN TRECUT.
ALEGEŢI-VĂ SINGURI VÂNATUL.
NOI VĂ DUCEM ACOLO ŞI-L ÎMPUŞCAŢI.

O flegmă caldă se strânse în gâtlejul lui Eckels; o înghiţi. Muşchii din jurul gurii i se contractară într-un zâmbet în clipa când îşi întinse încet mâna, căci în mâna aceea flutura un cec în valoare de zece mii de dolari.

— E garantată şi întoarcerea? îl întrebă el pe omul de după tejghea.

— Nu garantăm nimic altceva decât dinozaurii, îi răspunse funcţionarul. Apoi se întoarse spre un alt individ şi adăugă: Acesta e domnul Travis, ghidul dumneavoastră în Trecut. El o să vă spună ce anume şi unde să vânaţi. Dacă vă spune să nu trageţi, nu trageţi. Dacă nesocotiţi instrucţiunile, riscaţi să plătiţi o amendă de încă zece mii de dolari, plus o posibilă dare în judecată, la întoarcere.

Eckels privi spre încrengătura de sârme şi casete de oţel din fundul încăperii uriaşe: era ca o auroră pâlpâitoare, când portocalie, când argintie, când

albastră. Ai fi zis că un rug gigantic mistuie întreg Timpul, toţi anii, toate calendarele de pergament, toate orele, strânse grămadă şi puse pe foc.

La o atingere de mână, această vâlvătaie se putea desfăşura numaidecât, în sens invers. Eckels îşi amintea cuvânt cu cuvânt textul anunţurilor publicitare. Din tăciuni şi cenuşă, din pulbere şi cărbune, anii vechi, anii verzi, ar putea sări ca nişte salamandre de aur; aerul s-ar putea umple de mireasma trandafirilor, părul alb ar putea deveni negru ca pana corbului, zbârciturile ar dispărea; şi totul s-ar întoarce la obârşii, fugind de moarte, pe cerul apusean s-ar ivi sori care ar apune într-un răsărit glorios, lunile s-ar încăleca, scurtându-se, toate cele ar intra unele în altele ca nişte cutii chinezeşti, sau ca iepurii în pălăriile scamatorilor, toate cele s-ar întoarce la moartea dintâi, la moartea verde a seminţelor, la vremea de dinaintea începuturilor. Şi toate astea, printr-o simplă atingere.

— E de necrezut! oftă Eckels, cu faţa subţire luminată de reflexele Maşinii. O Maşină a Timpului adevărată. Te pune pe gânduri. Aş putea să fug de rezultatele alegerilor de ieri, dacă ar fi ieşit prost. Dar, slavă Domnului, Keith a câştigat. O să fie un foarte bun preşedinte al Statelor Unite.

— Da, spuse şi omul de după tejghea. Avem noroc. Dac-ar fi câştigat Deutscher, am fi avut cea mai rea specie de dictatură. Deutscher e un militarist anti-tot ce vrei, anticrist, antiuman, antiintelectual. Am primit telefoane de la mulţi oameni, care ne-au spus, în glumă, dar totuşi serios, că ar dori să trăiască în anul 1492 dacă Deutscher ar fi ales preşedinte. Desigur, nu e treaba noastră să organizăm evadări, ci doar expediţii de vânătoare. Oricum, Keith a fost ales preşedinte. Singurul lucru care trebuie să vă preocupe

este…

— Să-mi vânez dinozaurul, îi tăie vorba Eckels.

— Un *Tyrannosaurus Rex.* Şopârla-tiran, cel mai incredibil monstru din istorie. Semnaţi hârtia asta. Orice vi s-ar întâmplă, noi nu răspundem. Dinozaurii ăia sunt cam flămânzi.

— Încercaţi să mă băgaţi în sperieţi, spuse Eckels, roşu de mânie.

— Recunosc că da. Nu vrem să plece în Trecut oameni care să intre în panică la prima împuşcătură. Acum un an au fost omorâţi şase ghizi de-ai noştri şi o duzină de vânători. Rostul nostru este să vă oferim cele mai tari emoţii pe care le-a visat vreodată un vânător adevărat. Vă transportăm cu şaizeci de milioane de ani în Trecut, ca să doborâţi cel mai gigantic vânat din istorie. Cecul dumneavoastră personal e încă aici. Rupeţi-l.

Eckels se uită la cec; degetele îi tremurau.

— Noroc, îi spuse omul de după tejghea. Domnule Travis, ia-l în primire!

Îşi luară armele şi porniră în tăcere prin încăpere, spre Maşină, spre metalul argintiu şi spre lumina sonoră.

Întâi o zi, pe urmă o noapte, apoi o zi şi încă o noapte, şi încă o zi, o săptămâna, o lună, un an, un deceniu! Anno Domini 2055, Anno Domini 2019. 1999! 1957! Maşina gonea prin Timp.

Îşi puseră căştile cu oxigen şi-şi verificară intercomurile. Eckels se legăna pe scaunul capitonat; faţa-i era palidă, fălcile încleştate. Simţea că-i tremură braţele; privi în jos şi-şi văzu mâinile strânse pe puşca nou-nouţă. În Maşină mai erau patru oameni: Travis – călăuza de vânătoare – şi ajutorul lui, Lesperance,

precum şi alţi doi vânători, Billings şi Kramer. Se uitau unul la altul, în timp ce anii zburau în jurul lor.

— Puştile astea pot oare doborî un dinozaur? se pomeni Eckels spunând.

— Dacă-l nimeriţi, da, îi răspunse Travis prin radioul din cască. Unii dinozauri au câte doi creieri, unul în cap, celălalt la marginea de jos a coloanei vertebrale. De ăştia trebuie să ne ferim. N-are rost să ne încercăm norocul cu ei. Dacă puteţi, ţintiţi ochii fiarei, cu primele două gloanţe, ca s-o orbiţi, apoi loviţi-i creierul.

Maşina urla. Timpul era ca un film rulat invers. Sorii zburau, urmaţi de milioane de luni.

— Când te gândeşti că toţi vânătorii din istorie ne-ar invidia, dac-ar şti! exclamă Eckels. Expediţia noastră face din Africa un fel de Illinois.

Maşina încetini; urletul ei se prefăcu într-un murmur. Apoi se opri. Soarele se opri şi el pe cer.

Ceaţa care învăluise Maşina se spulberase. Iată-i, aşadar, ajunşi în vremea veche, într-o vreme foarte veche, trei vânători şi două călăuze, cu armele lor de metal albastru peste genunchi.

— Iisus încă nu s-a născut, spuse Travis. Moise încă nu s-a urcat pe munte ca să stea de vorbă cu Dumnezeu. Piramidele încă mai sunt în pământ, aşteptând să fie clădite. *Ţineţi minte* – Alexandru, Cezar, Napoleon, Hitler nu există.

Omul scutură din cap.

— Asta – urmă Travis – e jungla care-a existat cu şaizeci de milioane două mii cincizeci şi cinci de ani înainte de preşedintele Keith.

Şi arătă spre o cărare metalică ce ducea spre pustietatea verde, peste mlaştini, printre ferigi şi palmieri giganţi.

— Iar asta, adăugă el, e aleea construită de TIMPEX

pentru dumneavoastră. E cu şase degete deasupra pământului; nu atinge nici măcar un firicel de iarbă, o floare sau un copac. E făcută dintr-un metal antigravitaţional. Scopul pentru care a fost construită astfel este de a vă împiedica să atingeţi în vreun fel această lume a trecutului. Rămâneţi pe alee, nu vă abateţi de la ea. Vă repet: nu vă abateţi de la ea. Sub nici un motiv! Orice abatere se pedepseşte. Şi nu împuşcaţi nici un animal fără aprobarea noastră.

— De ce? întrebă Eckels.

Se aflau în pustiul primordial. Vântul aducea ţipetele unor păsări depărtate şi mirosul sărat al unei mări vechi, amestecat cu mireasma unor ierburi jilave şi a unor flori sângerii.

— Noi nu vrem să modificăm Viitorul. Nu facem parte din acest Trecut. Guvernului nu-i place să ne ştie aici. Trebuie să plătim şperţuri grase ca să ne menţinem privilegiile. O Maşină a Timpului e o treabă delicată. Fără să ne dăm seama, am putea omorî vreun animal important, vreo păsărică, vreun peştişor, sau chiar vreo floare, distrugând astfel o verigă însemnată din lanţul evoluţiei speciilor.

— Nu e clar, protestă Eckels.

— Bine, spuse Travis, să zicem că omorâm din întâmplare un şoarece de aici. Ar însemna să distrugem întreaga posteritate a acelui şoarece, nu-i aşa?

— Aşa-i.

— Toate familiile familiilor acelui şoarece! Dintr-o călcătură, poţi nimici un şoarece, apoi o duzină, apoi o mie, un milion, un miliard de şoareci posibili.

— Foarte bine, şi ce-i cu asta? întrebă Eckels.

— Ce-i cu asta? replică Travis, calm. Păi, ce s-ar întâmplă cu vulpile care au nevoie de şoarecii ăia ca să

supravieţuiască? Dacă-i lipsesc zece şoareci, vulpea moare. Dacă-i lipsesc zece vulpi, leul moare de foame. Lipsite de un leu, tot felul de insecte, vulturi, miliarde de fiinţe sunt azvârlite în haos şi distrugere. Rezultatul la care se ajunge poate fi descris astfel: cu cincizeci şi nouă de milioane de ani mai târziu, un om al cavernelor, unul din cei zece-doisprezece existenţi în *întreaga lume,* se duce să vâneze un porc mistreţ sau un tigru cu colţi de spadă, ca să aibă ce mânca. Dar dumneata, prietene, ai distrus toţi tigrii din acea regiune, călcând *un singur* şoarece. Aşa că omul cavernelor moare de foame. Iar omul acela nu-i un om oarecare, bagă de seamă! *Nu,* el este o *întreagă naţiune viitoare.* Din rărunchii lui ar fi ieşit zece feciori. Iar din rărunchii acestora, ar fi ieşit o *sută* de feciori, şi aşa mai departe, până la apariţia unei civilizaţii. Dacă-l distrugi pe omul acela, distrugi o seminţie, un popor, o întreagă istorie a vieţii. E ca şi cum ai ucide nişte strănepoţi ai lui Adam. Călcând în picioare un şoarece poţi stârni un cutremur, ale cărui urmări ar putea zgudui din temelii pământul şi destinele unui şir întreg de generaţii. Prin moartea acelui om al cavernelor, un miliard de alţi oameni, încă nenăscuţi, sunt înăbuşiţi în pântecele mumelor lor. Roma nu se mai poate înălţa pe cele şapte coline. Europa rămâne, poate pe veci, o pădure întunecată, şi doar Asia prosperă, plină de vigoare. Calcă în picioare un şoarece, şi zdrobeşti piramidele. Calcă în picioare un şoarece, şi-ţi laşi asupra Veşniciei urma adâncă, aidoma unui Grand Canyon. Regina Elisabeta nu s-ar mai naşte niciodată, Washington n-ar mai traversa râul Delaware, Statele Unite n-ar mai exista. Aşa că luaţi seama, rămâneţi pe alee, nu vă abateţi niciodată!

— Înţeleg, zise Eckels. Aşadar, n-are rost să ne-

atingem nici măcar de *iarbă?*

— Exact. Distrugerea anumitor plante ar putea avea consecinţe incalculabile. O mică eroare făcută aici ar deveni disproporţionat de mare, în decurs de şaizeci de milioane de ani. Fireşte, s-ar putea ca teoria noastră să fie greşită. Poate că noi *nu suntem în stare* să schimbăm Timpul. Sau poate că acesta ar putea fi schimbat doar într-un fel subtil, aproape imperceptibil. Un şoarece mort aici ar putea provoca un dezechilibru în viaţa insectelor de mai târziu, sau o anumită disproporţie a populaţiei, apoi o recoltă proastă, o criză economică, o foamete şi, în cele din urmă, o modificare a temperamentului *social* în vreo ţară de departe. Ceva mult mai subtil – poate doar o răsuflare, o şoaptă, un fir de păr, sau de polen – o schimbare atât subtilă, încât nici n-ai observa-o dacă n-ai privi cu atenţie. Cine ştie? Cine poate pretinde să ştie cu adevărat? Noi nu ştim. Ghicim numai. Dar până nu vom şti cu certitudine dacă fâţâiala noastră prin Timp poate stârni un mare zgomot sau un simplu fâsâit în istorie, suntem prudenţi. Maşina asta, aleea asta, veşmintele şi trupurile voastre au fost sterilizate, după cum ştiţi, înainte de începerea călătoriei. Purtăm aceste căşti cu oxigen, ca să nu putem introduce bacteriile noastre într-o atmosferă străveche.

— Cum o să ştim în ce animale putem trage?

— Sunt însemnate cu vopsea roşie, răspunse Travis. Astăzi, înainte de începerea excursiei noastre, l-am trimis pe Lesperance cu Maşina exact în era aceasta, pe urmele anumitor animale.

— Ca să le studieze?

— Da, spuse Lesperance. Le urmăresc în toate etapele existenţei lor, notând care dintre ele trăieşte mai mult. Foarte puţine. Notez de asemenea de câte

ori se împerechează. Nu prea des. Viaţa e scurtă. Când dau peste unul care agonizează, fiind doborât de un copac, sau peste unul care se îneacă într-o groapă cu catran, notez ora exactă, până la ultima secundă. Am nişte gloanţe speciale, cu vopsea, care lasă o pată roşie pe pielea sau blana animalului. Nici o confuzie nu e cu putinţă. După aceea coordonez în aşa fel sosirea noastră în Trecut, ca să-l întâlnim pe animal doar cu două minute înainte de a-şi da sfârşitul, în orice caz. Astfel, sunt omorâte numai animalele lipsite de viitor, care nu se mai împerechează niciodată. Vedeţi ce *precauţi* suntem?

— Dar dacă te-ai întors azi dimineaţă în Timp, cum de nu te-ai ciocnit de noi? exclamă Eckels, curios. Cum va fi expediţia noastră de vânătoare? Reuşită? Vom fi cu toţii în viaţă la întoarcere?

Travis şi Lesperance se uitară unul la altul.

— Ar fi un paradox, zise Lesperance. Timpul nu permite asemenea încurcături – un om să se întâlnească cu sine însuşi! Când asemenea situaţii ameninţă să se producă, Timpul se dă la o parte. Întocmai ca un avion care nimereşte într-o pungă de aer. Aţi simţit adineauri cum s-a zguduit Maşina – chiar înainte de a ne fi oprit? Era din cauză că ne întâlneam cu noi înşine la întoarcerea noastră în Viitor. N-am văzut nimic, bineînţeles. N-avem cum să ştim dacă expediţia asta a fost reuşită, dacă am vânat sau nu monstrul, sau dacă am rămas în viaţă – mă refer la *dumneata,* domnule Eckels.

Eckels avu un surâs galben.

— Lasă asta! zise Travis, pe un ton tăios. Toată lumea în picioare!

Se pregătiră să părăsească Maşina.

Jungla era adâncă şi înaltă – era lumea întreagă, în

vecii vecilor. În văzduh se auzea un fel de muzică, şi un fâşâit de corpuri zburătoare – erau pterodactilii care zburau cu aripile lor cenuşii, cavernoase – nişte lilieci giganţi, apucaţi de delir, în noaptea lor veşnică. Ţinându-şi echilibrul pe cărarea îngustă, Eckels îşi duse arma la ochi, în joacă.

— Încetează! îl repezi Travis. Nu ţinti nici în glumă! Dacă armele voastre s-ar descărca…

Eckels roşi.

— Unde-i *Tyrannosaurul* nostru?

Lesperance îşi privi ceasul-brăţară.

— Mai avem timp. Drumurile noastre se vor încrucişa peste şaizeci de secunde. Fiţi atenţi la pata de vopsea roşie! Nu trageţi până nu vă dăm noi consemnul. Nu vă abateţi de pe alee. *Rămâneţi pe alee!*

Porniră în vântul dimineţii.

— Ciudat, şopti Eckels. De azi în şaizeci de milioane de ani, alegeri. Keith e ales preşedinte. Toată lumea îi sărbătoreşte victoria. Şi iată-ne pe noi, aici, pierduţi în Timp; pentru noi, ei nici nu există. Lucrurile pentru care ne-am frământat luni de zile, o viaţă de om, nici măcar nu s-au ivit pe lume, nici măcar n-au fost concepute.

— Puneţi-vă cu toţii în poziţie de tragere! porunci Travis. Dumneata, Eckels, tragi primul. Urmează Billings. Al treilea, Kramer!

— Am vânat tigri, mistreţi, bizoni, elefanţi, zise Eckels, dar acum e vorba de *el,* şi tremur tot, ca un copil.

— Aha! exclamă Travis.

Se opriră locului.

Travis şopti, ridicând mâna:

— Drept în faţa voastră. În ceaţă. Acolo e. Acolo e

Măria Sa!

Jungla era imensă şi plină de foşnete, şoapte şi suspine.

Deodată toate conteniră, ca şi cum cineva ar fi închis o uşă. Tăcere.

Apoi, un bubuit de tunet.

Din ceaţă, cu vreo sută de paşi mai încolo, ieşi *Tyrannosaurus Rex.*

— *El* e, *el* e, şopti Eckels. Sst!

Venea cu paşi mari, precauţi, parcă unsuroşi. Se înălţa cu vreo treizeci de picioare deasupra mai tuturor copacilor – o enormă zeitate rea, încrucişându-şi pe pieptu-i de reptilă ghearele delicate, ca nişte ace de ceasornic. Fiecare din labele lui inferioare era un piston, făcut dintr-o jumătate de tonă de os alb, înfipt în funiile groase ale muşchilor şi acoperit de o piele lucioasă şi pietroasă, ca platoşa unui războinic teribil. Fiecare coapsă a lui era o tonă de carne, fildeş şi sârmă de oţel. Iar din marea cutie toracică din partea de sus a trupului său ieşeau acele braţe gingaşe, cu mâini care-ar fi putut apuca un om ca pe o jucărie, pentru a-l cerceta, în vreme ce gâtul i se încolăcea ca un şarpe. Capul – o tonă de piatră sculptată – se înălţa cu uşurinţă spre cer. Botul i se căsca, dezvăluind un gard de dinţi ca nişte pumnale. Ochii i se rostogoleau, aidoma unor ouă de struţ, fără altă expresie decât cea a foamei. Îşi închise deodată botul, cu un rânjet sinistru. Şi începu să alerge, strivind în cale copaci şi tufişuri, scormonind ţarina jilavă şi tăind brazde adânci de câte cinci-şase centimetri, acolo unde se lăsa cu toată greutatea lui. Alerga cu un pas lunecător, de balet, prea echilibrat pentru cele zece tone ale monstrului. Se mişca într-o arenă luminată de soare, cu băgare de seamă, în timp ce frumoasele-i

mâini reptiliene pipăiau aerul.

— Tii! exclamă Eckels, cu buzele tremurând. Păi, ar putea să ajungă la Lună şi s-o apuce!

— Sst! îl repezi Travis, mânios. Încă nu ne-a zărit.

— Nu poate fi ucis! spuse Eckels, pe un ton calm, ca şi cum nu putea exista nicio îndoială în privinţa acestui verdict; cântărise în minte situaţia şi ajunsese la această concluzie. Arma din mâinile lui părea o flintă uşoară. Proşti am fost c-am venit! E ceva imposibil!

— Gura! şuieră Travis.

— Ce coşmar!

— Întoarce-te, îi şopti Travis. Mergi liniştit spre Maşină. Îţi vom restitui jumătate din banii plătiţi.

— Nu-mi închipuiam c-ar putea fi atât de *mare!* spuse Eckels. M-am înşelat. Şi acum, vreau să ies de-aici.

— Ne-a văzut!

— Uite-i pata roşie, pe piept!

Şopârla uriaşă se ridică în picioare. Carnea ei împlătoşată strălucea ca un tezaur de monede verzui. Din crusta de noroi de pe ele ieşeau aburi. În noroiul jilav fojgăiau insecte minuscule, astfel încât întregu-i trup părea să zvâcnească şi să se legene, deşi monstrul nu se mişca. Răsufla doar. Duhoarea cărnii crude se răspândea în întreaga junglă.

— Scoateţi-mă de-aici! gemu Eckels. De când sunt n-am păţit aşa ceva. Totdeauna eram sigur că voi scăpa cu viaţă. Totdeauna aveam călăuze bune, iar expediţiile se desfăşurau în siguranţă. De data asta mi-am greşit socoteala. Mi-am găsit naşul – recunosc. Vânatul ăsta e prea mare ca să-l pot doborî.

— Nu alerga! îi spuse Lesperance. Întoarce-te şi ascunde-te în Maşină.

— Da, zise Eckels.

Părea siderat. Se uita la picioarele lui, ca şi cum ar fi încercat să le facă să se mişte. Deodată, scoase un geamăt deznădăjduit:

— Eckels!

Făcu câţiva paşi, târându-se parcă, şi clipind mereu din ochi.

— Nu în direcţia *aceea!*

La prima mişcare a omului, monstrul se repezi spre el, cu un ţipăt înspăimântător. În şase secunde, străbătu o sută de iarzi. Puştile se descărcară, scuipând foc. Un vârtej ţâşni din botul animalului, învăluindu-i în duhoarea lui de mâl şi de sânge bătrân. Monstrul urla, dezvăluindu-şi colţii scânteietori în soare.

Fără să privească înapoi, Eckels păşea orbeşte spre marginea aleii, abia ţinându-şi arma în mâini; deodată se abătu de pe alee şi porni, fără să-şi dea seama, prin junglă. Picioarele i se înfundau în muşchiul Verde. Se simţea singur, din ce în ce mai departe de lucrurile ce se petreceau în urma lui.

Armele trosniră din nou. Detunătura lor se pierdu în bubuitul de tunet al monstrului urlător. Enorma pârghie a cozii sale de reptilă se smuci în sus, izbind în stânga şi în dreapta. Copacii explodau în nori de frunze şi crengi. Monstrul îşi mişcă mâinile de giuvaergiu înspre oameni, pentru a-i frânge în două, pentru a-i zdrobi ca pe nişte boabe, pentru a-i pisa între dinţi şi a-i vârî în gâtlejul lui urlător. Ochii mari ca nişte pietroaie erau aţintiţi asupra oamenilor; aceştia îşi văzură feţele în oglinzile lor. Traseră în pleoapele metalice şi în irisul negru şi lucios al ochilor monstrului.

Ca un idol de piatră, ca o avalanşă de munte, *Tyrannosaurus Rex* se prăbuşi. Tunând, se agăţă de copaci şi-i trase la pământ odată cu el. Aleea de metal

fu sfâşiată. Oamenii se feriră în lături, se traseră înapoi. Zece tone de carne şi piatră rece căzură pe pământ. Armele scuipară foc. Monstrul îşi agită coada împlătoşată, îşi încleşta fălcile de balaur şi încremeni. Din gâtlej îi ţâşni un şuvoi de sânge. Undeva, în măruntaiele lui, plesni un rezervor de fluide. Vânătorii fură potopiţi de valuri puturoase. Stăteau, împroşcaţi de sângele roşu, lucios.

Tunetul se stinse.

Jungla amuţi. După avalanşă, o pace verde. După coşmar, dimineaţa.

Billings şi Kramer şedeau pe marginea aleii, resemnaţi. Travis şi Lesperance stăteau cu armele fumegânde în mâini şi înjurau de zor.

În Maşina Timpului, trântit cu faţa în jos, Eckels tremura. Se întorsese pe alee şi se căţărase în Maşină.

Travis veni şi el şi, după ce-i aruncă o privire lui Eckels, scoase o bucată de pânză dintr-o cutie de metal şi se întoarse la ceilalţi, care şedeau pe alee.

— Curăţaţi-vă!

Înjurând, îşi şterseră căştile mânjite de sânge. Monstrul zăcea în faţa lor – un munte de carne tare. Auzeau murmurul şi gemetele dinăuntrul lui, pe măsură ce moartea punea stăpânire pe el, paralizându-i organele, făcându-i lichidele să se reverse din glande în splină şi în boaşe, închizându-i pentru vecie toate cămările. Era ca şi cum ai fi stat lângă o locomotivă distrusă ori lângă o maşină cu aburi scoasă din uz, ale cărei supape sunt lăsate deschise sau fixate strâns. Oasele pârâiau; braţele delicate, prinse sub greutatea atâtor tone de carne moartă, erau zdrobite. Masa de carne tremurătoare se aşeză.

Deodată, alt trosnet. Deasupra, o creangă enormă se rupse din legăturile-i grele şi căzu peste cadavrul

monstrului, parcă dinadins.

— Da, spuse Lesperance, uitându-se la ceas. Exact la timp. Acesta e copacul gigantic care fusese planificat să cadă peste monstru şi să-l omoare. Doriţi o poză cu trofeul? adăugă el întorcându-şi privirea spre cei doi vânători.

— Cum?

— Nu putem lua un trofeu înapoi în Viitor. Cadavrul trebuie să rămână aici, în locul unde ar fi murit în orice caz, astfel încât insectele, păsările şi bacteriile să-l poată ataca, aşa cum fac de obicei. Totul trebuie să fie pus în balanţă. Cadavrul rămâne. Dar putem face o poză, cu dumneavoastră lângă trofeu.

Cei doi vânători încercară să se gândească, dar renunţară, scuturând din cap.

Se lăsară conduşi pe aleea metalică până la Maşina Timpului, în ale cărei fotolii capitonate se prăbuşiră obosiţi. De acolo se mai uitară o dată la monstrul ucis, un munte de carne, pe care şi începuseră să tabere nişte reptile înaripate şi nişte gângănii aurii mişunând pe pielea lui aburindă.

Un zgomot stârnit la picioarele lor îi făcu să îngheţe. Era Eckels, care şedea acolo tremurând.

— Îmi pare rău, rosti el într-un târziu.

— Ridică-te! îi strigă Travis.

Eckels se ridică.

— Du-te singur pe aleea aceea, îi porunci Travis, aţintindu-şi arma spre el. Nu te mai întorci în Maşină. Te lăsăm aici!

Lesperance îl apucă de braţ pe Travis:

— Aşteaptă…

— Nu te băga! îl repezi Travis, dându-i mâna la o parte. Nebunul ăsta era cât pe-aci să ne omoare. Dar nu *asta* e grav! Uită-te la *ghetele* lui! A ieşit de pe

alee! *Asta* ne va ruina! Vom da faliment! Mii de dolari plătiţi pentru asigurări! Noi garantăm că nimeni nu se abate de pe alee, iar dumnealui s-a abătut! Nebunul! Va trebui să fac un raport către autorităţi – s-ar putea ca guvernul să ne anuleze licenţa de voiaj. Cine ştie ce-o fi făcut individul ăsta, ce vătămări o fi adus Timpului! Şi Istoriei?!

— Linişteşte-te, n-a făcut altceva decât să disloce puţin noroi.

— De unde putem *şti*? strigă Travis. Nu ştim nimic. Totul e un mister! Ieşi de-aici, Eckels!

Eckels se scotoci în buzunarele bluzei:

— Plătesc oricât! O sută de mii de dolari!

Travis se zgâi la carnetul de cecuri al lui Eckels şi scuipă.

— Ieşi afară de-aici! Monstrul se află lângă alee. Vâră-ţi în botul lui braţele până la coate. După aceea, te poţi întoarce la noi.

— Dar e absurd!

— Monstrul e mort, dobitocule! Gloanţele trebuie scoase – nu pot fi lăsate aici! Nu aparţin Trecutului. Ar putea provoca vreo schimbare. Uite cuţitul meu. Scoate-le cu cuţitul!

Jungla era din nou vie, plină de vechiul ei freamăt şi de cârâitul păsărilor. Eckels îşi întoarse încet privirea spre muntele acela de coşmar, spre movila aceea de gunoi primitivă. După ce şovăi îndelung, porni pe alee, ca un somnambul.

Peste cinci minute se întoarse, tremurând tot, cu braţele înroşite până la cot. Întinse mâinile – fiecare din ele ţinea în palmă câteva gloanţe. Apoi se prăbuşi şi rămase acolo, nemişcat.

— N-ar fi trebuit să-i ceri una ca asta! spuse Lesperance.

— Crezi? E prea devreme ca să putem judeca, răspunse Travis, atingând trupul nemişcat. O să trăiască. Data viitoare n-o să mai vâneze în felul ăsta. În regulă. Daţi-i drumul, să pornim spre casă!

Şi-şi ridică, obosit, degetul gros spre Lesperance.

1492. 1776. 1812.

Îşi curăţară mâinile şi feţele. Îşi schimbară cămăşile şi pantalonii murdari. Eckels îşi revenise, dar nu scotea o vorbă. Travis îl privi timp de zece minute.

— Nu te mai uita aşa la mine! gemu Eckels. N-am făcut nimic!

— Cine poate şti?

— M-am abătut de pe alee, atâta tot – doar puţin noroi pe tălpi... Ce-ai vrea să fac – să îngenunchez şi să mă rog?

— S-ar putea s-avem nevoie de asta. Te previn, Eckels, c-aş putea încă să te ucid. Puşca mi-e pregătită.

— Dar sunt nevinovat, n-am făcut nimic!

1999. 2000. 2066.

Maşina se opri.

— Ieşiţi, le spuse Travis.

Încăperea era acolo unde o lăsaseră. Dar nu la fel ca atunci. Acelaşi om şedea înapoia aceleiaşi tejghele. Dar ceva în înfăţişarea lui se schimbase.

— Totu-i în ordine aici? îl întrebă Travis, aruncând o privire grăbită în jur.

— Da. Bine-aţi venit acasă!

Travis nu se linişti. Părea că cercetează chiar atomii din aer, până şi felul cum se revărsa pe fereastra înaltă lumina soarelui.

— În regulă, Eckels, ieşi! Şi nu te mai întoarce aici niciodată!

Eckels nu se putea mişca.

— N-auzi? se burzului Travis. La ce te zgâieşti?

Eckels adulmeca văzduhul, care mirosea într-adevăr a ceva – un miros atât de subtil, aproape imperceptibil, încât doar un mic strigăt de alarmă al simţurilor sale îl avertiza că-i acolo. Culorile – albă, cenuşie, albastră, portocalie – de pe perete, de pe mobilă, din bolta întrezărită prin fereastră, erau… erau… Şi apoi, simţea c*eva.* Carnea i se încrâncenă. Mâinile începură să-i tremure. Adulmeca prin toţi porii bizara mireasmă. Undeva, cineva slobozise desigur una din acele fluierături, pe care numai un câine le poate auzi. Trupul lui răspunse printr-o tăcere de spaimă. Dincolo de încăperea aceasta, de peretele acesta, dincolo de omul acesta care nu era chiar acelaşi, aşezat la o tejghea care nu era chiar aceeaşi… se afla o lume întreagă, cu oameni şi străzi. Ce fel de lume era, nimeni n-ar fi putut spune. Îi simţea mişcându-se acolo, dincolo de pereţi, aidoma unor piese de şah zgâlţâite de un vânt uscat…

Dar lucrul perceput numaidecât era firma atârnată pe peretele biroului, aceeaşi firmă pe care o citise în dimineaţa aceea, devreme, când intrase în birou. Firma se schimbase întrucâtva:

SOCIETATEA TIMPEX.
EXPEDIŢII DE VÂNATOARE SPRE ORIŞICE AN DIN TRECUT
ALEGETZ SINGURI VÂNATU.
NOI DUCEM ACOLO PE VOI.
VOI ÎMPUŞCAŢI PE EL.

Eckels simţi că se prăbuşeşte pe un scaun. Îşi duse mâna, într-un gest nebunesc, la noroiul gros de pe

ghete. Tremurând, desprinse un bulz de noroi.

— Nu se poate! Nu! Dintr-o nimica toată, să iasă aşa ceva?! Nu se poate!

Prins în noroi, strălucea un fluture splendid, verde-auriu, cu pete negre, dar mort,

— Pentru un asemenea fleac?! Nu e cu putinţă! Nu pentru un fluture! exclamă Eckels.

Fluturele căzu pe podea – un lucru de nimic, o bagatelă superbă, în stare să răstoarne echilibrul, doborând un şir de piese de domino mărunte, apoi un şir de piese mari, gigantice, de-a lungul anilor, în curgerea Timpului.. Eckels simţea cum îi vâjâie capul. Nu, fleacul ăsta nu putea schimba lucrurile. A ucide un fluture nu putea fi chiar atât de important! Sau da?

Faţa îi îngheţase. Gura îi tremura, când întrebă:

— Cine?… Cine a câştigat alegerile prezidenţiale de ieri?

Omul de după tejghea râse:

— Glumiţi? Doar ştiţi bine! Fireşte că Deutscher! Cine altcineva? Nu nebunul de Keith, un neputincios! Acum avem un preşedinte curajos, un om de fier!

Funcţionarul se opri.

— Ce-aţi păţit? adăugă el.

Eckels gemu şi se lăsă în genunchi, întinzându-şi mâinile cu degete tremurătoare spre fluturele auriu.

— N-am putea oare să-l ducem *înapoi?* vorbi el rugător, către lume, către sine însuşi, către funcţionar, către Maşină. Nu i-am putea oare reda viaţa? N-am putea oare să revenim? N-am putea…

Rămase nemişcat; cu ochii închişi, aştepta, tremurând. Îl auzi pe Travis răsuflând greu în încăpere, îl auzi apucându-şi arma, ridicând-o şi apăsând pe trăgaci.

Se auzi o detunătură.

SFÂRŞIT

MIRCEA OPRIŢĂ

O FALIE ÎN TIMP

Şi totuşi, fără să-mi dau seama, duceam dorul munţilor. Într-o dimineaţă m-am deşteptat dintr-un vis căruia îi reţineam sub pleoape ultimele pâlpâiri. Erau acolo, foarte clar şi foarte aproape, imagini cărora le-am întârziat cât am putut destrămarea, ezitând între somn şi momentul deplinei lucidităţi, convins că voi recunoaşte locurile. Convingerea aceasta apăruse fulgerător, când unele detalii ale visului dăduseră minţii mele semiadormite impresia că străbăteam un spaţiu cunoscut, un peisaj prin care mai trecusem într-o altă împrejurare. Toată ziua, apoi, m-am gândit la munţi, retrăind scene şi senzaţii de demult. Îmi aminteam în special o expediţie de unul singur, în Carpaţii vestici. Poate că era un capriciu al memoriei, pentru că, fireşte, aceea nu fusese nici singura mea ieşire în spaţiul montan, nici cea mai spectaculoasă. Cunoşteam înălţimi mai mari şi mai greu de atins, trecusem prin emoţii mai violente în canioanele din Colorado, de pildă. Însă ceea ce văzusem în alte părţi ale planetei nu anula, în timp, impresiile călătoriei pe care o făcusem cam la vârsta lui Al, trăindu-mi descoperirile cu înfrigurare, cu intensitatea dată de fantezia şi entuziasmul uşor naiv al primei tinereţi.

— Nu ştiu ce ai, mi-a spus Al, de dimineaţă nu-ţi mai ies din cap munţii ăia. În câteva rânduri am intervenit eu ca să corectez nişte impulsuri pe care le-ai dat greşit. Ai să strici toţi coloranţii!

Era inutil să-i explic, totuşi. Al îmi înţelegea gândurile cu destulă uşurinţă, şi la fel şi eu pe ale lui. Mă mustra cu o bucurie ascunsă, a fiului ajuns în anotimpul independenţei. Îi înţelegeam sentimentele şi cred că am zâmbit în aşa fel încât Al s-a văzut descoperit şi poate că s-ar fi supărat, dar nu i-am dat răgaz. Ca să ies eu însumi din starea aceea nedefinită, de tulbure vegetare însoţită de un total dezinteres faţă de problemele obişnuite ale zilei, i-am propus să lăsăm totul baltă şi să ne repezim în munţi. Să uităm de toate, şi de coloranţi, şi de sâcâielile vecinilor, nemulţumiţi din cauza unei defecţiuni la sistemul de alimentare cu energie, defecţiune de care Al nu părea să fie străin.

— Să mergem în munţi, i-am spus, cunosc acolo nişte locuri excepţionale, vreau să ţi le arăt şi ţie.

L-am *simţit* bucurându-se de neaşteptata evadare pe care i-o propuneam. Într-un timp record, a selectat problemele care se puteau rezolva fără supraveghere şi am mai pierdut apoi o vreme, până spre seară, cu reprogramarea maşinilor. Ne-am culcat obosiţi, însă gândul apropiatei expediţii în afara limitelor cotidiene ne surâdea şi-i dădea emoţii în primul rând lui Al. Dar şi mie.

Seara, Al nu uitase să-i vorbească Magdei, i-a spus că o să-l iau cu mine în munţi şi că îi va fi dor de ea acolo. „Dar mi-e dor şi aici! ” zicea, iar buna mea Magda, care abia se trezise şi îşi pregătea dejunul în mijlocul oceanului, pe o insulă polineziană, lăcrimă şi ne promise să nu întârzie acolo mai mult decât o cerea misiunea ei. „O să ne revedem curând! ” ne-a asigurat ea, urându-ne succes şi petrecere bună. Apoi, numai mie, mi-a cerut să am grijă de Al şi ne-am despărţit cu un oftat puţin cam teatral, care făcea parte din jocul

nostru peste distanţe. „Casa e pustie fără tine”, i-am spus, înainte de a întrerupe legătura, iar Magda mi-a zâmbit aşa cum numai ea ştie să zâmbească şi m-am culcat cu surâsul acela întipărit sub pleoape.

Zorii ne-au găsit în aer, cu apărătoarele pentru obraz coborâte, ca să putem străbate spaţiul rece al începutului de ziuă. Al dorea să zburăm mai sus şi o vreme i-am făcut pe plac, dar numai atâta cât crezusem că suportă pentru început, fără forţări inutile, micile noastre scutere aeriene. Aveam nevoie de toată capacitatea lor acolo, în munţi, ca să nu rămânem prizonierii nesfârşitelor povârnişuri de piatră şi ai pădurilor multiseculare. Poate că ar fi fost şi asta o soluţie de vacanţă, dar mie, atunci, îmi surâdea mai puţin decât, poate, lui Al.

Era lumină puţină încă, exceptând-o pe cea artificială a oraşului. Constelaţiile, în poziţia lor dinspre ziuă, ne-ar fi putut dirija zborul chiar în lipsa aparatelor de orientare. Prin costume, frigul pătrundea prea puţin, abia ca o atingere neplăcută, şi doar uneori îmi simţeam pielea străbătută de un frison; apoi, repede, reveneau senzaţiile obişnuite ale zborului. Al se lăsase furat de plăcerea plutirii prin aer, recepţionam semnele euforiei lui şi, încetul cu încetul, m-am lăsat antrenat eu însumi într-o stare euforică. Era ca şi cum fantezia proaspătă a lui Al, contaminându-mă, îmi vitaliza sensibilitatea şi mă obliga, astfel, să percep cu acuitate detaliile acelui început de zbor în doi.

Lăsarăm departe în urmă caruselul luminos al oraşului; alte localităţi îşi bolteau spre sud şi spre nord aureolele, din ce în ce mai vagi, mai şterse în pâcla prin care cerul, sub continua invazie a luminii solare, se făcea simţit deasupra şi împrejur, peste pământul cenuşiu. Apoi se lumină de ziuă. Soarele mă orbi puţin,

când, întorcându-mă la o exclamaţie a lui Al, l-am descoperit zbătându-se leneş între două aţe de nor, vineţii, abia scăpat de sub orizont. Şi am putut vedea munţii, departe, în sensul zborului nostru, iar de atunci înainte ne-au reţinut toată atenţia, cu magnetismul lor subtil şi binecunoscut.

Cum orizontul revărsa lumină, jos umbrele se risipeau, permiţându-ne să urmărim panglica subţire a unui râu, tot mai subţire şi tot mai şerpuită, pe măsură ce se apropia de munţii vag sugeraţi în faţă – tente viorii, plutind în aburul dimineţii. Abia târziu, când ne-am apropiat destul, şi-au reliefat pe deplin masivitatea. Între timp soarele săltase pe cer, se făcuse mai cald. Am avut chiar şi un mic incident cu instalaţia termică a costumului lui Al, dar nu cine ştie ce, operaţia era nepretenţioasă şi, înţelegându-ne, i-am executat-o din zbor, ca să nu mai pierdem vremea degeaba. „Intrăm în munţi, tată! ” mi-a comunicat la un moment dat Al, ca şi cum altfel n-aş fi observat schimbările de relief de sub noi, dar cred că peisajul, un adevărat spectacol pentru ochi, îl încânta într-o asemenea măsură, că nu mai avea astâmpăr. Şi din nou mi-a părut bine că-l luasem să mă însoţească, voiam să regăsesc nişte locuri încă sălbatice, să i le arăt, dacă scăpaseră cumva de invazia civilizaţiei în răstimpul trecut de la ultima mea vizită acolo. Nu eram chiar atât de sigur că scăpaseră toate, auzisem despre nişte lucrări începute de curând în munţi, cercetări sau exploatări, nu ştiam cu precizie.

— Ei bine, vom vedea! i-am spus lui Al. Ne vom convinge acolo.

Dar m-aş fi bucurat să nu se fi atins nimeni de locurile acelea. Şi, de altfel, exista spaţiu destul, iar pădurile puteau înghiţi în adâncurile lor, ca o nesfârşită

protoplasmă verde, toate instalaţiile şi toate maşinile pe care omul le-ar fi transportat acolo. Aşa gândeam atunci, planând la o oarecare înălţime peste cocoaşele verzi, despărţite prin văi înguste, împădurite şi ele bogat. Relieful creştea, îşi boltea sub noi înălţimile încă netede, alternând pădurile cu păşuni, iar ochiul mi se îmbătase de atâta culoare dezlănţuită. Nările mi se umpluseră de mirosuri vegetale şi de oxigen proaspăt, rece şi ameţitor. Era o vară timpurie, dar munţii n-au anotimp, zic eu, ori au unul al lor, etern, un anotimp al vibraţiei estetice.

Ne-am ridicat mai sus, fiindcă vârfurile brazilor veneau uneori primejdios de aproape, cum treceam peste creste, pentru ca imediat covorul verde să se prăbuşească în străfundurile vreunei văgăuni, spânzurând pe coastele abrupte, într-o încremenire mută, până acolo unde firul sinuos al apei punea capăt adâncului, limitând în spaţiu beţia vizuală. În câteva rânduri m-am simţit pătruns de un tremur ciudat, o vibrare scurtă a muşchilor, cum te-ar străbate repede un fior cald. Am pus asta pe seama exploziei de frumuseţe cu care munţii ne întâmpinau şi abia mai târziu, mult mai târziu, am făcut legătura cu experienţele care începuseră acolo, jos, la adăpostul pădurilor.

Din urma noastră, soarele răsturna în văi umbre enorme, reci.

— Te duc, l-am prevenit pe Al, într-o vale de care ai să-ţi aminteşti toată viaţa.

Şi mă gândeam la locul acela cu nume ciudat de arhaic, Valea Iadului, despicătura care se adâncea în inima munţilor, împreună cu apa ei înspumată de lespezile unui teren colţuros, parcă zdruncinat de un cutremur, demult, în alte ere geologice. Lăsarăm spre

sud masivul mâncat de ploi şi vânturi până la vinele crăpate ale granitului, şi alte piscuri, ce se înfăţişau privirii mai spre orizont, plutind în nori albicioşi, ca nişte iluzii. Şi ne continuarăm drumul spre vest, trecând iarăşi prin fluxurile acelea care ne umpleau corpurile de furnicături, iar Al era fericit, zburda alături, forţându-şi aparatul în cele mai neaşteptate figuri aeriene, se juca şi nu mult mi-ar fi trebuit să-i „calc” pe urme, să-l imit.

Am depăşit o culme, trecând printr-o ceaţă uşoară, care izvora din susul munţilor şi curgea leneş, spintecată în vârfurile ascuţite ale brazilor. Înaintam cu viteză redusă, ridicaserăm vizierele şi simţeam pe obraz atingerea lipicioasă a aburului îngheţat. Al îmi spunea ceva, din dreapta, şi l-am auzit poticnindu-se în mijlocul frazei, cu un geamăt care aducea a oftat, iar pentru o fracţiune de secundă l-am pierdut din ochi, dispăruse. N-am avut însă timp să raţionez, am căzut eu însumi sau am încercat o senzaţie de cădere, nu mai ştiu exact. Peste încă o secundă am descoperit scuterul lui Al, plutea cu vreo cincizeci de metri mai jos şi aluneca într-o parte, într-o planare periculoasă, pentru că nu-şi mai controla zborul sau nu mai putea să şi-l controleze. „Concentrează-te! ” i-am poruncit în gând şi, imediat, Al şi-a revenit, destinzându-şi corpul pe când scuterul se redresa şi se pregătea să ia înălţime. Ajuns alături, am observat că faţa îi era palidă, avea întipărită pe ea o uimire fără margini şi mai ales ochii i se dilataseră într-o expresie întrebătoare, uşor caraghioasă.

— Ai păţit ceva? l-am întrebat, îngrijorat de paloarea lui, dar el nu mi-a răspuns, a ridicat o mână, cerându-mi să ascult. Şi într-adevăr, de departe, de foarte

departe, veneau bubuituri surde, repetate îndelung de un ecou înăbuşit.

Am presupus că era vorba de experienţele celor din munţi, dar Al privea tot mai nedumerit în jur şi întrebarea lui, pe un ton neverosimil, vibră apoi între cer şi pământ, ca o materializare a uimirii:

— Oh, tată! Spune-mi, unde suntem?

— În Valea Iadului, fireşte! l-am asigurat, crezând că recunosc locurile şi, de fapt, nu greşeam, intrasem în partea superioară a văii, iar pârâul spumega în albia lui colţuroasă, jos, la îmbucătura dintre pante.

— Nu asta! a strigat. Uite colo!

Avea braţul întins, arătându-mi în lungul văii, peste câteva înălţimi mai scunde, o zonă în care se amesteca bradul cu foioasele, pentru că în nici un caz culoarea aceea ruginie nu putea fi a crengilor de brad. Apoi am înţeles ce voia el să spună şi că-l uimise pe bună dreptate culoarea ruginie, care n-avea ce căuta în păduri la începutul verii, dacă nu cumva se datora capriciului unui modelator de climă. Dar parcă şi soarele era mult prea slab pentru anotimp, mult prea jos şi rece. Ne *întâmpina,* ajuns într-un mod neverosimil la scăpătat, deşi cu numai câteva minute în urmă lumina lui ne proiectase umbrele *în faţă,* cum zburam spre apus. Era rece, rece de-a binelea, munţii lăsau să scape în văi cortine dense de ceaţă alb-cenuşie, iar ziua părea pe sfârşite, încât peste cel mult o oră noaptea avea să se înstăpânească pretutindeni, în ciuda noastră, în ciuda celor văzute şi trăite până atunci. Parcă n-am mai fi fost în timpul nostru, parcă am fi ajuns pe neobservate *în alt timp.* În cu totul alt timp.

Ce experienţe fac ăia acolo? mă întrebam, preocupat de bubuiturile care nu încetaseră, deşi

uneori se răreau, iar intensitatea sunetului slăbea. Şi am înţeles curând că, în ciuda absurdităţii aparente a gândului care mă fulgerase, *eram* în alt timp, ne prăbuşiserăm amândoi într-un timp greu determinabil atunci. În orice caz, era toamnă şi bubuiturile nu conteneau, le-am auzit şi aproape, în josul văii, ca nişte plesnituri seci, urmate de explozii. Printre bufniturile înfundate, care făceau aerul să vibreze, am desluşit zgomote ritmice, mai slabe, repetate şi amestecate într-un concert parcă lipsit de dirijor.

Apoi am văzut drumul – cobora, şerpuind paralel cu apa, ascuns uneori sub un mal împădurit. Era un drum strâmt şi prost îngrijit probabil, iar Al, cu vederea lui mai bună, mi-a atras atenţia asupra unor maşinării ciudate, care se târau în lungul lui, în coloană. „Nu-mi dau seama ce fac ăia, jos! ” am spus, dar am fost de acord să reducem din înălţime şi să planăm spre coloana de cutiuţe verzi, care îşi deschideau cu un uruit moale calea prin ceaţa eruptă din vale. „Circulă *pe roţi!* a exclamat Al. Cutiile acelea circulă pe roţi”, a repetat el şi s-a mirat de faptul că unele erau acoperite cu crengi, ca şi instrumentele greoaie pe care le remorcau. N-am ştiut ce să-i răspund, dar nici n-am avut când, pentru că zborul nostru fusese observat de jos, ceaţa se risipise destul ca să putem fi văzuţi pe cerul înserării. Atunci am fost martorii unor manevre pe care la început nu le-am înţeles: cutiile pe roţi s-au oprit, vârâte în mal, şi din ele săriră nenumărate mogâldeţe verzi-cenuşii, erau oameni, dar nu ştiam de ce alergau în toate părţile, cuprinşi parcă de panică. Nici când am auzit primele pocnete n-am înţeles ce se întâmpla, pluteam la vreo două sute de metri deasupra şi urmăream scena. Pe lângă noi ţiui ceva de mai multe ori şi, deodată, cum priveam spre Al, l-am văzut

smulgându-se din loc, se prăbuşea spre pădure. „Scuterul nu mă ascultă! ” am perceput gândul alarmat al fiului meu şi, cum mă temeam de o defecţiune greu remediabilă în zbor, am ţâşnit după el, l-am ajuns la vreme şi l-am acroşat. L-am acroşat pe el. Scuterul era prea greu ca să-l reţin, aşa că l-am urmărit căzând rostogolit în fundul unei râpe adânci şi împădurite. Jos, zgomotele se înteţiseră, auzeam rafale şi ecoul făcea împrejurimile să vuiască de parcă ar fi clocotit un cazan enorm. Nici Al nu era tocmai uşor, îmi dezechilibra scuterul propriu, dar căderea putea fi frânată, aşa presupuneam. Ne abătuserăm spre mijlocul văii şi curând am pătruns printre copaci, cu Al în braţe, şi nu i-am dat drumul nici când ne-am lovit zdravăn de un trunchi, şi nici cu o fracţiune de secundă mai târziu, când am căzut pe spate şi ne-am rostogolit amândoi pe un mal abrupt, până între pietrele mari şi ascuţite ale pârâului. Am rămas o clipă ameţit, cu o mână spânzurându-mi în apă (îi simţeam răcoarea chiar şi prin mănuşă), apoi l-am auzit pe Al gemând şi mi-am venit în fire. Al n-avea nimic, era mai mult năucit decât înspăimântat. Mi-am cercetat rapid scuterul aerian, îşi turtise partea din faţă şi am fost surprins de prezenţa unor găuri cărora nu le înţelegeam apariţia; parcă ar fi pătruns pe acolo două schije mici, perforând metalul. Am observat apoi că şi costumul lui Al era atins, şters în dreptul şoldului de o altă schijă, care aproape că-l perforase. Înţelegând ce mă interesa, mi-a mărturisit că înainte de cădere simţise o fulgerare fierbinte în vecinătatea acelui loc de pe şold. În orice caz, scuterul lui era pierdut şi aveam să constat imediat că şi al meu era de prisos, aşa, strivit, cum ieşise din ciocnirea cu trunchiul copacului şi cu pietrele prăvălite în pârâu.

Nu înţelegeam de unde apăruseră găurile acelea, pentru că o explozie din interior se excludea de la sine. Dar era limpede că, de-acum înainte, trebuia să contăm numai pe rezistenţa picioarelor, ca să ieşim din Valea Iadului, în lungul ei, spre vărsare. Al era încă ameţit, clătina din cap, acceptând totul fără nici o obiecţie. Apa, alături, cădea peste nişte bolovani înverziţi de muşchi, făcea destul zgomot, nu mai mult decât un pârâu de munte, limpede şi foarte rece tot timpul, dar mai ales toamna şi iarna. Începeam să cred că Al avusese dreptate, poate că era într-adevăr toamnă, cum arăta culoarea pădurii de la o altitudine mai mică, unde razele dinspre apus dezvăluiseră frunzişul galben-roşiatic, rărit. Poate că era mai avantajos să coborâm într-acolo, mi-am zis, pe firul apei, sau mai bine pe drum. Gândindu-mă la drum, mi-am amintit de omuleţii brun-cenuşii care se împrăştiaseră ca nişte păpuşi dezarticulate în jurul cutiilor pe roţi. Încercam să pricep ce căutau acolo şi regretam că, înainte de plecare, nu fusesem tentat să mă interesez de experienţele care se făceau în munţi. Apoi mi-am zis că oamenii aceia, probabil, nu plecaseră încă. Dacă văzuseră accidentul nostru, în mod normal ar fi trebuit să ne caute. Am încercat să prind vreun zgomot, altul decât foşnetul vântului şi plescăitul apei pe pietre. Dar uruitul acela monoton, care însoţise deplasarea coloanei, nu se mai auzea.

— Te simţi în stare să urci panta?

Al a încuviinţat, deşi şchiopăta puţin, când s-a ridicat în picioare. Trebuia să ne grăbim, dacă voiam să cerem ajutorul celor care se opriseră pe drum, deasupra noastră. Indiferent de treburile cu care se ocupau, mi-am zis, nu puteau să ne refuze, din moment ce am ajuns în încurcătură. Ne-am descotorosit de al doilea

scuter, lăsându-l acolo, în hăţiş, lângă bulboana făcută de apa pârâului în scobitura adâncă a unei stânci.

— Să mergem, băiete! i-am spus lui Al şi, sprijinindu-l, încercam să ieşim deasupra malului înainte de a se întuneca. Acolo, jos, lumina slabă se pierdea într-un spaţiu lipsit de vizibilitate şi se făcea tot mai frig. Respiram un aer îngheţat, pe care răsuflările noastre îl transformau în aburi subţiri.

Abia făcuserăm câţiva paşi pe panta alunecoasă, plină de rădăcini uscate şi ace de brad, când Al mi-a strâns cotul, atrăgându-mi atenţia astfel, în tăcere. Şi am perceput eu însumi efluviile prin care ceilalţi îşi făceau simţită apropierea, însă m-a surprins imediat mişcarea haotică a fluxurilor, felul cum alunecau pe lângă mine, fără să le pot reţine şi fără să le pot interpreta. Eram nedumerit, dar curând m-a cuprins neliniştea, o nelinişte vagă, nicidecum cea din faţa unui pericol iminent. Pur şi simplu nu înţelegeam de ce efluviile acelea, pe care le percepeam discontinuu, îmi rămâneau totuşi străine, ca şi cum ar fi emanat de la structuri psihice prea deosebite de a mea şi a fiului meu Al. Deodată, i-am văzut, coborau ca nişte umbre cenuşii, ghemuiţi pe nişte bastoane scurte, atenţi la toate foşnetele pădurii. Şi eram gata să-i strig, când unul dintre ei ne-a descoperit, cum stăteam alături, Al şi cu mine, în picioare, nemişcaţi. A strigat el cel dintâi, dacă se poate numi aşa urletul lui, un *Haalt!* gutural, care mi-a înfiorat nervii. Şi s-a produs învălmăşeală, tufişurile foşneau în jur, strivite, cum se grăbeau să ne înconjure, cu bastoanele îndreptate spre noi. Nu le vedeam prea bine feţele şi, deşi manevra lor ne luase prin surprindere, ni se părea ridicol ca oamenii pe care îi căutam şi de la care aşteptam ajutor să năvălească

spre noi urlând şi să ne încercuiască la mică distanţă, cu frică parcă, ameninţându-ne nu se ştie cu ce.

— Ăştia nu par prea prietenoşi! i-am şoptit lui Al cu o voce care îmi exprima toată uimirea, dar cel care părea să conducă grupul a urlat iarăşi, ameninţător, într-o limbă neînţeleasă. Ne cerea să facem ceva şi, pentru că întârziam, a ridicat bastonul metalic, sau ceea ce luasem eu drept baston, l-a ridicat puţin şi, de la câţiva paşi, rafala de bubuituri ne-a asurzit, făcându-ne să tresărim şi să ieşim astfel din şocul provocat de surprinzătoarea întâlnire. Şi abia atunci, cred, abia atunci am avut revelaţia faptului că oamenii cenuşii, pe care îi văzuserăm din zbor, târându-se în lungul drumului cu maşinăriile lor caraghioase, n-aveau nimic comun cu cei care experimentau în munţi. Erau alţii, aşa cum şi ziua era alta, şi anotimpul. Simţeam că ameţesc, dar şeful grupului venise aproape, ne ameninţa din nou şi, din gesturile lui, am dedus ca voia să ridicam mâinile deasupra capului. „Ridică mâinile deasupra capului! ” am gândit, pentru Al, în caz că el nu pricepuse. Erau şase, îmbrăcaţi în mantale lungi, mai târziu am văzut cât de uzate, cât de murdare erau hainele lor. Cum am ridicat mâinile, deveniră îndrăzneţi, s-au apropiat de noi, fără să ne scape de sub ameninţarea armelor, ne-au pipăit buzunarele, golindu-le conţinutul, şi parcă nu erau mulţumiţi de ce găsiseră, pesemne altceva aşteptau.

„Tată, ce vor de la noi? Tată, ce s-a întâmplat? De ce sunt ăştia *atât de opaci? ”* întreba Al, îi simţeam întrebările şi neliniştea, în vreme ce urcam printre brazi, cu mâinile ridicate, iar oamenii îmbrăcaţi în mantale sumbre ne însoţeau, mereu ameninţători. Din când în când, auzeam vocile lor enervante (poate era de vină limba aceea neînţeleasă, cu vocale aspre şi

consoane tăiate scurt) şi, încercând să mă opresc, simţeam în coaste ghiontul dureros al armei. Îl loveau şi pe Al, ca să grăbească mersul, ceea ce nu era uşor, pe pantă, având mâinile deasupra capului. Şi l-am făcut să se stăpânească, să nu dea frâu liber mâniei care clocotea în el. „Linişteşte-te, i-am cerut. Toate acestea vor avea un sfârşit! ” Dar nu era uşor cu Al. „Dacă mă mai împunge mult în coaste, mă întorc şi-i dau o palmă! ” – cam aşa putea fi descifrat gândul lui. Am făcut deci uz de toată energia şi stăpânirea mea, ca să-l determin să renunţe. Era mai bine aşa, în faţa unor inşi înarmaţi şi care nici măcar nu-şi ascundeau pornirile agresive.

— *Los! Los!* striga cel care conducea grupul, dar mai târziu, când aveam să ne confruntăm impresiile, Al susţinea că, exact în aceleaşi momente, el auzise: *Davai, davai, vperiod!*

Străinul mă împingea de umăr, gâfâind, încât îmi era din ce în ce mai greu să-mi ţin echilibrul şi o dată am îngenuncheat, stârnind împotrivă-mi un şir de strigăte şi vorbe nemulţumite. M-am ridicat imediat, de teamă că, altfel, Al va face o prostie. Şi, în vreme ce-mi urmam urcuşul, desăvârşeam în mine înţelegerea care începuse cu câteva minute în urmă, când mi se revelase adevărul. Nu, îmi ziceam, aceia nu puteau fi contemporanii mei. Nimerisem printre ei într-un mod care îmi rămânea necunoscut, dar bănuiam că experienţele din munţi, cele de care auzisem vag înaintea plecării, nu puteau fi străine de ceea ce se întâmplase. Şi m-am simţit cutremurat de gândul că, urmărindu-se nu ştiu ce, *timpul fusese rupt* într-un punct al lui, poate ca efect secundar al experienţelor, dar nicidecum fără importanţă. Timpul fusese rupt, se produsese undeva o breşă, o falie prin care eu şi Al,

surprinşi acolo, alunecaserăm până în seara oamenilor care strigau din urmă *Los, los! Davai, davai!* şi mă împungeau cu arma în coaste, şi mă obligau să merg înaintea lor, cu mâinile ridicate, spre drumul care trebuia să fie undeva, deasupra.

Al mi-a priceput raţionamentul, dar nu se grăbea să-mi dea dreptate. „Am căzut, băiete! ” i-am comunicat, fără ca buzele să mi se mişte pentru a articula vreun sunet. „Ascultă-mă pe mine, timpul s-a rupt, a apărut a falie prin care noi amândoi am alunecat şi ne-am trezit în timpul nu ştiu cui, iar ăştia au tras după noi cu armele lor grosolane şi uite că ne-au găurit aparatele de zbor, iar acum îmi pare că dăm de alte necazuri... ” Al era nehotărât încă, îi venea greu să creadă că la acea oră nici unul dintre cunoscuţii noştri nu mai exista (sau *nu exista,* pur şi simplu), că nu rămăsese nimic din ceea ce ne aparţinuse în alt timp, în timpul nostru. „Bine, dar cum? Şi până unde...? ” veni întrebarea şi am simţit iarăşi ezitarea şi neliniştea lui. Până la fund, până în fundul faliei ne-am dus! i-am răspuns. Uită-te la ei, cum arată şi ce fac! Aşa o să vezi cât de departe am alunecat, în urmă sau în jos, nici eu nu ştiu unde. Altfel nu s-ar purta ca nişte iresponsabili şi nu ne-ar teroriza, înainte chiar de a şti cine suntem şi de unde venim. Am încercat să stabilesc cu ei o legătură extrasenzorială, dar ai avut dreptate, sunt opaci, structura lor e mult prea dură, mult prea neşlefuită pentru a intra în rezonanţă, pentru a angaja dialogul cu noi. Cred, i-am mai spus, că ne va fi foarte greu să dialogăm, să ne înţelegem. Ne va fi foarte greu în general. L-am sfătuit totuşi să aibă răbdare, să nu întreprindă ceva necugetat. Şi, în orice caz, să mă anunţe dacă intenţiona ceva, să mă anunţe din vreme.

— Cât o să ne ţină *ăştia* cu mâinile în sus? m-a întrebat Al, înfuriat.

Vorbise tare şi cuvintele lui, de neînţeles pentru urechile urmăritorilor, stârniră mânia lor, iar cel care îl conducea pe Al îi aplică, sub ochii mei chiar, două lovituri în spate, cu patul armei lui grosolane. Al s-a chircit, îl înnebunea durerea şi o clipă am crezut că va cădea acolo, lângă tufişurile care spânzurau sub drum. Nu-i înţelegeam pe ceilalţi: dacă tot nu voiau să ne ajute, nu înţelegeam de ce nu-şi văzuseră de treburile lor, să ne lase în pace. Iar ei, în loc să facă asta, ne vânaseră din zbor, ne căutaseră prin pădure şi ne duceau acum spre o destinaţie necunoscută. Cu ameninţări şi lovituri. Intrând nechemaţi în viaţa noastră, ne împiedicau şi ne încurcau, şi cred că eram prea blând când îi judecam astfel. Al îşi revenise între timp, gemea, iar eu îi recepţionam ameninţările şi încercam să-l liniştesc din nou. „Tată, cine sunt *ăştia,* cine sunt? Şi ce vor de la mine, de la noi? ” scrâşnea Al, neputincios, iar eu nu puteam decât să ridic din umeri, fiindcă n-aveam de unde să ştiu cine erau ei şi unde ajunseserăm noi, în ce fundătură a vremurilor trecute. Şi îmi era ciudă pe cei care, cu bună ştiinţă sau din imprudenţă, deschiseseră falia în timp, tocmai când Al şi cu mine ne aflam deasupra Văii Iadului.

Apoi am ieşit în drum, nu departe de cutiile pe roţi. Fuseseră trase la adăpostul pădurii, sub povârnişul spânzurat deasupra drumului. Vreo treizeci de umbre le înconjurau. Însoţitorii noştri ne-au împins într-acolo, unde am fost cercetaţi din nou, la lumina tulbure a serii. O grămadă de figuri ostile ni se strânseră în jur, erau mai mulţi decât crezusem la început, şi ne priveau rânjind şi vorbeau tare între ei, repetând cuvintele, încât mi-au rămas câteva întipărite în minte,

nu le-am uitat, chiar dacă n-aveam să le aflu niciodată sensul. *Partisanen!* strigase un ins osos, cu ochii bolnavi, ascunşi după nişte apărătoare de sticlă, peste care purta un cozoroc negru, rotunjit, ieşit de sub acoperitoarea de cap, pălăria aceea cu fund rotund şi cu însemne deasupra frunţii. *Faşistî!* auzea Al exact în acelaşi timp şi distingea pe umerii slăbănogului nişte epoleţi cu stele mari, încă lucitoare în lumina gri a amurgului. I-am auzit şi pe ceilalţi spunând: *Partisanen* şi ne priveau rânjind, ca şi cum ar fi trebuit să înţeleg: până aici ţi-a fost, de-acum ai încăput în mâinile noastre. Am ridicat din umeri, neştiind ce şi cum să le răspund. Am ridicat tăcut din umeri şi, atunci, Ochi-bolnavi s-a apropiat de mine şi mi-a aruncat printre dinţi un *schmutziger Rumäne* (de ce tocmai *schmutziger Rumäne?)* şi m-a pălmuit.

— Al! am strigat. Nu mişca, Al!

Dar băiatul sărise şi numai agilitatea unui ins cu manta neagră (Al spunea mai târziu că auzise *rumânskii şpion* şi că mantaua ăluia era de un kaki-verzui vechi şi murdar) îl împiedică să ajungă la cel care mă lovise. I-am văzut ochii, fulgerau, nu-l mai cunoscusem niciodată astfel, ca atunci când trăgeau de el trei vlăjgani violenţi, încercând să-l supună. Cel cu sticle la ochi tresărise, privise câteva clipe scena, apoi a scos dintr-un toc o armă mică, bănuiam că-i o armă şi tocmai de aceea am întins mâna înainte, strigând: „Nu! ” Şi am regretat din nou că structura psihică a acelora excludea o cale eficientă de influenţare, aşa cum de fapt excludea însuşi dialogul. Însă gestul şi strigătul meu reuşiră să întârzie mâna lui Ochi-bolnavi, să-l facă să ezite, privindu-mă nehotărât, până când Al a căzut sub loviturile celor trei; îl izbiseră cu armele în cap şi el leşinase.

Omul cu şapcă rotundă şi cu apărătoare de ochi şi-a vârât arma în toc, apoi l-am auzit vorbind celorlalţi, scurt, poruncitor, probabil un ordin care ne privea pe noi, pentru că imediat ne-au legat mâinile la spate şi, împingându-ne, ne-au condus spre una din cutiile lor pe roţi. Ne-au urcat şi ne-au dat brânci acolo, între nişte lăzi clădite una peste alta. Câţiva s-au suit în urma noastră şi ne-au ţinut tovărăşie, mai mult tăcuţi, vorbind rar, umbre duşmănoase, cu armele între genunchi, tot timpul cât a durat călătoria. Vehiculele acelea primitive înaintau încet şi scuturat, iar lăzile se clătinau ameninţător, gata să se răstoarne peste noi, cum zăceam pe scândurile urât mirositoare, cu mâinile legate la spate. Al gemea şi, pentru prima dată, am avut destul răgaz să-mi revin din surprizele şi emoţiile serii. Am putut să mă gândesc la tot ce mi se întâmplase şi să mă întreb mai întâi dacă nu cumva visam. Dacă nu adormisem lângă pârâul Văii Iadului şi visam toate lucrurile acelea incredibile. Dar scândurile de sub mine se zgâlţâiau, lovindu-mi des ceafa, mâinile mă dureau din cauza legăturii, care aproape că-mi intrase în carne. Îmi venea şi să râd, uneori, ca de o absurditate. Ce-ar fi, îmi ziceam, să mă vadă buna mea Magda aşa, târât aiurea de nişte necunoscuţi, însă imediat mi-am amintit că Magda nu mai era. *Nu era încă* şi poate nici n-avea să fie decât peste o sumă de milenii. Iar acolo, alături, cu încălţămintea lor înaltă şi veche şi urât mirositoare aproape atingându-mi faţa, acolo erau necunoscuţii, reali şi vii, incomparabil mai reali şi mai vii decât imaginile lucrurilor printre care trecusem dimineaţa, când plecam de acasă. Al gemea şi, deodată, mi s-a făcut ruşine. Îmi era ruşine că ajunsesem acolo, pe fundul murdar al cutiei umblătoare, legat de mâini şi pălmuit, lângă băiatul în

care loviseră cu paturile armelor, înfundat. Dar nu înţelegeam nici atunci ce voiau de la noi, ce urmăreau cu noi, pe care nu ne cunoşteau şi nici n-ar fi fost în stare să priceapă cine suntem. De ce nu ne lăsaseră în pace? De ce ne vânaseră, ne prinseseră şi trăseseră neomeneşte de noi şi ne loviseră, ca şi cum n-am fi fost tot oameni, ca şi cum n-am fi aparţinut neamului celor ce îmbrăcaseră haine brun-negru -verde-cenuşii să se apere de frigul toamnei şi, poate, nu numai din cauza asta. Făceam eforturi să-i înţeleg şi nu reuşeam.

„Unde ne-am vârât, tată?” simţeam gândul îndurerat al băiatului meu, dar nu-i auzeam decât gemetele, ceva mai potolite. Cele câteva umbre, aşezate de-o parte şi de alta a cutiei zdrăngănitoare, pe nişte banchete, sporovăiau în limba lor, uitaseră parcă de existenţa noastră. Departe, bubuiturile surde, pe care o vreme le-am ignorat din cauza pericolului iminent, se înteţiseră. Afară se înnoptase, dar mi-ar fi fost imposibil să văd ceva, din cauza prelatei. Nu-mi dădeam seama dacă era cer senin sau, dimpotrivă, noros. În clipele acelea, stând cu ceafa pe scândura rece, aş fi vrut să văd stelele, dar nu le vedeam. Deasupra ochilor mei flutura, sumbră, prelata. Picioarele însoţitorilor puţeau îngrozitor, îmi venea să vărs, miroseau de parcă veneau de la drum lung şi n-avuseseră unde să se spele. Sau, poate, mi-am zis, acolo, în timpul lor, ei nici nu ştiau să se spele, să se cureţe, le plăcea aşa. Erau nişte brute înarmate şi atâta tot. Peste mirosul de murdărie se suprapuse curînd o duhoare şi mai rea. Mi-am dat seama că era propria lor răsuflare. Se făcuse sub prelată un fum aspru şi otrăvitor, încât Al a avut un lung acces de tuse. I-am auzit râzând înveseliţi, apoi a scăpărat ceva şi, la lumina unei flăcări slabe, am recunoscut faţa şi

rânjetul celui care ne descoperise pe înserat, lângă pârâu. Aceiaşi ochi mici şi răi, pe când şi-a apropiat şi de mine faţa, aplecând şi luminiţa, ca să mă vadă mai bine. Îmi spunea ceva, rânjind, cuvântul *Partisanen* reveni pe buzele lui uscate şi, fără să ştiu ce însemna, am înţeles din nou că nu ne puteam aştepta la nimic bun de la răpitorii noştri.

I-am transmis lui Al ce gândeam. „E de rău! i-am spus. Nu ştiu ce vor să facă ăştia cu noi, poate că scăpăm cumva din mâinile lor, când ajungem. Undeva tot vom ajunge şi atunci vom vedea ce ne rămâne de făcut. Presupun că am alunecat jos, foarte jos în ruptura aceea de timp. Ar trebui să fim pregătiţi pentru orice. Dacă ne-au observat şi, mai ales, dacă vor putea, ai noştri au să ne recupereze, aşa cred. Ce ne facem, însă, dacă nu mai avem nici o şansă şi vom fi nevoiţi să trăim mereu cu ăştia, între ei? ” Al s-a zbătut în colţul său şi am priceput imediat cât îi surâdea perspectiva. „Trebuie să trăim, Al! l-am încurajat. Să trăim amândoi şi să credem în salvare, indiferent care va fi ea. Deocamdată, să scăpăm din cutia asta pe roţi! ” Mi-am dat seama, apoi, că Al scâncea între lăzi, plângea, distrându-i fără să vrea pe paznici, care purtau şi pe deasupra lui o flăcăruie tremurătoare, ca să-l vadă mai bine şi să râdă de slăbiciunea băiatului. Şi-i suflau fum în nări. Al se gândise abia atunci cu seriozitate la faptul că lumea noastră, cu toate ale ei, putea fi pierdută pentru totdeauna.

Nu peste mult timp, vehiculele se opriră, scrâşnind. Însoţitorii coborâră şi ne traseră jos; era noapte, frig, şi îmi vine să cred că unii din cei care zgribuleau pe alături se întrebau cum de nu ne rebegea frigul în costumele noastre uşoare. Dintr-o privire am cuprins întâi maşinăriile cu ţevi lungi, remorcate, şi mulţimea

corturilor, sub pădure, abia desprinzându-şi contururile din întunericul amorf. Apoi, am observat baraca. O lumină firavă ieşea printre crăpăturile din obloane, altfel ar fi părut părăsită, pustie. Necunoscuţii săreau rând pe rând din celelalte cutii pe roţi, se dezmorţeau, strigându-se unul pe altul şi râzând. Auzeam comenzi şi tropăituri. Omul cu apărătoare pentru ochi apăru iar şi, împreună cu cel ce răspundea de noi, a intrat în baracă. Al şi cu mine am rămas sub pază, afară, nu mult, până când uşa s-a redeschis şi cel căruia mai-marii săi îi spuneau Kurt (în varianta lui Al: *leitenant Popov*, iar grasului i se adresau cu *tavarişci kamandir*) a ieşit în prag, de unde le strigă celorlalţi să ne aducă acolo.

— Să fugim acum! mi-a şoptit Al cu o răsuflare fierbinte, lângă umăr, dar n-am fi avut nici o şansă, cu atâtea arme în jur şi cu mâinile legate încă la spate.

O lumină a cărei sursă, aveam să înţeleg imediat, era energia electrică (atât de departe, în urmă, să fi alunecat? mă întrebam, cu ochii aţintiţi o secundă spre becul mic şi alungit) mi-a dezvăluit interiorul sărac, murdar, şi mi-a arătat omuleţul gras, incredibil de gras, care stătea în picioare în dosul unui birou şi se uita la noi cu o curiozitate nereţinută. Avea şi el, pe cap, şapcă rotundă cu însemne strălucitoare, iar Ochi-bolnavi şi mai ales Kurt i se adresau cu respectul pe care l-ar fi datorat unui şef foarte mare. Grăsanul ne privea zâmbind, un zâmbet unsuros plutea în jur, gata să te înăbuşe. Mi-am dat seama că întreba ceva legat de zbor, arăta cu degetul în sus şi îşi flutura mâinile caraghios, ca păsările. Arăta şi spre noi – probabil voia să-i explicăm cum am zburat şi unde ne ascunseserăm de ei scuterele aeriene. Şi m-am bucurat pe ascuns, imaginându-mi figurile prosteşti pe care le-ar fi făcut

încuiaţii ăia dacă ar fi găsit eventual scuterele, cercetând astfel nişte aparate ce aveau să fie executate abia peste milenii, încercând să le dea de rost cu minţile lor seci, de ignoranţi stupizi şi orbiţi de febra urii. Alături am observat, aranjat cu meticulozitate, întreg conţinutul buzunarelor noastre, şi în special după hrana concentrată îmi părea rău. Mă hotărâsem să fac în aşa fel încât măcar hrana să ni se înapoieze. Dar brutele acelea nu arătau prin nimic că ar fi fost dispuşi să ne dezlege mâinile şi să ne trateze omeneşte.

Apoi a plouat cu întrebări şi strigăte, cu ameninţări, unele după altele şi toate la un loc. Ne-au împins lângă masă, ne-au arătat pilulele şi mâncarea concentrată. Zbierau la noi, cerându-ne mereu ceva, cerându-ne să le explicăm ce era cu ele şi chiar am vrut, chiar am început să le explic, deşi mă îndoiam că minţile lor plate mă vor putea înţelege. Atunci au adus un interpret, care m-a ascultat câteva clipe, m-a întrebat ceva într-o altă limbă străină şi, văzând că nu-l pricep, şi-a exprimat faţă de mantalele negre (verzi) nedumerirea. Indivizii reîncepură să ţipe, mai ales Ochi-bolnavi şi Kurt, ca să-i arate grăsanului cât puteau fi de zeloşi, probabil. Ochi-bolnavi m-a pălmuit din nou şi, de data asta, n-am mai putut împiedica nimic din ce a urmat. Al îşi slăbise legăturile pe neobservate, avea mâinile libere şi s-a repezit la Ochi-bolnavi, pur şi simplu a ţâşnit în direcţia lui, cu mâna ridicată. Lovitura a fost scurtă, Al ţintise gâtul şi am fost aproape sigur că am auzit vertebrele trosnind. Ochi-bolnavi şi-a scăpat capul într-o parte, chipiul i-a căzut, rostogolindu-se, urmat de sticlele pentru ochi şi, fără un cuvânt, omul se frânse, alunecă greoi la picioarele lui Al. Am auzit un urlet. Ţipase Kurt, avea ochii

injectaţi, şi mâinile lui, tremurând, trăgeau de la spate arma cu ţeavă groasă. Apoi arma a bubuit la doi paşi de mine, a bubuit repetat, înecându-mă cu mirosul ei usturător, de chimicale arse. Şi l-am văzut pe Al clătinându-se, aplecându-se nefiresc, ca retezat din şale, iar genunchii îi slăbiră şi corpul lui subţire se prăbuşi lângă Ochi-bolnavi. Se prăbuşi, ciuruit. Grăsanul era palid, îi tremura buza de jos şi se făcuse şi mai mic în spatele biroului, iar Kurt mă privea cu ochii lui injectaţi şi întorsese ţeava spre mine, tremurând. Dar eu aveam mâinile legate la spate şi m-am chinuit să rămân calm, de-acum ştiam că totul avea să depindă de calmul şi de răbdarea mea, numai de ele. Al fusese mai nestăpânit, cedase impulsurilor, şi uite că Al zăcea la picioarele mele, cu sângele împrăştiat. Se liniştise, degetele lui nu mai zvâcneau, nu mai era o primejdie pentru nimeni, aşa că, înnebunit de furie, Kurt putea să izbească fără nici o teamă cu cizmele în corpul însângerat.

Îmi amintesc că, revenindu-şi din şoc, grăsanul începuse să zbiere, încât Kurt l-a lăsat imediat pe Al, ciuruit cum era, şi m-a împins afară, apoi m-au închis într-o altă baracă, întunecoasă, cu vergele de fier în dreptul ferestrelor. Am auzit scrâşnetele mecanismului de la intrare, apoi câteva comenzi şi, aproape imediat, o umbră a apărut în apropiere, postându-se sub o sursă oarbă de lumină, de unde putea ţine sub observaţie intrarea şi ferestrele. Kurt plecase şi, la câteva minute numai, l-au scos pe Al din baraca grăsanului, l-au târât departe de corturi, în marginea cealaltă a poienii. Le vedeam umbrele îndreptându-se într-acolo şi îmi forţam privirea să pătrundă în noapte, să reţină tot. Pentru ei, Al era un cadavru, pentru mine încă nu, *putea fi reanimat,* dar numai acolo, în lumea

de unde veneam. Nenorociţii ăştia îl zvârleau în marginea pădurii, ca pe un hoit zdrobit şi netrebnic. Ce fel de oameni erau? mă întrebam supărat, poate umilit, simţindu-mă ca într-o cuşcă. Şi nu găseam un răspuns. Şi de ce toate astea, de ce, până când tot aşa? mă întrebam. Apoi mi s-a părut că înţeleg. Am înţeles în primul rând că trebuia să-i judec după alte tipare şi după alte unităţi de măsură, n-avea nici un sens să introduc în problema aceea delicată măsurile timpului meu. Erau nişte brute şi, dacă fuseseră vreodată oameni, înnebuniseră şi se abrutizaseră, coborând până la animalul din ei. Trăiau hrănindu-se din putere, beţia puterii le întunecase minţile, însă eu ştiam acum că le era teamă – tremura carnea pe ei sub aerele de stăpâni pe care şi le dădeau. Îi scurma o teamă care era şi ea a animalului înnebunit. M-am convins de asta puţin mai târziu, înainte de miezul nopţii, când, având mâinile eliberate de strânsoarea legăturii, tocmai mă pregăteam să fac ceva, îmi gândeam un plan. Bubuiturile de dincolo de munte slăbiseră mult şi se răriseră, era linişte şi frig, omul de pază zgribulea sub bec, mutându-se din loc în loc, cu arma în mână. Deodată, bubuiturile reîncepură, dese, adânci, parcă vuia întregul masiv, din adâncuri. Câteva explozii zguduiră barăcile, şi, la lumina ştearsă a lunii, am văzut umbre negre ieşind speriate din corturi, oameni buimăciţi de somn alergau aplecaţi, care spre maşini, care spre pădure. A fost o panică generală şi abia târziu s-a potolit, după ce avusesem la un moment dat impresia că vor fugi cu toţii, îmbarcaţi în cutiile lor pe roţi, lăsându-mă uitat acolo.

Pe la miezul nopţii ştiam clar ce-mi rămânea de făcut. Omul pus să mă păzească nu se mişcase din postul său, dar era iarăşi linişte şi, concentrându-mă,

am avut siguranţa că voi reuşi să-l adorm. Nu puteam să-i înving opacitatea, nu puteam angaja dialogul cu el, dar puteam spera în efectul „de şoc” obţinut printr-o mobilizare totală a energiei mele psihice. Mi-am propus să-l influenţez cu orice preţ, copleşindu-l mental, strivindu-i împotrivirea, obligându-l să treacă dincolo de pragul leşinului. Era linişte, asta îmi convenea, iar luna, în vârful brazilor, lucea stins, lăţită într-un văl diafan de ceaţă. Să aştept până se mai îngroaşă ceaţa, mi-am zis. Şi n-a trebuit să aştept mult, pentru că pâcla urca din vale şi, curând, poiana întreagă fu înecată într-un vălătuc lăptos, iar aerul deveni parcă mai dens şi mai greu. Era timpul să scap de omul care mă păzea, dar înainte de asta trebuia să-l fac să deschidă zăvorul. L-am văzut printre gratii, venea prin ceaţa mişcătoare, clătinându-se, cu braţele întinse în faţă, iar arma părea un instrument plantat caraghios într-una din mâinile acelei arătări fantomatice, care pipăia solul cu paşi străini, nesiguri. Paşi de orb. Apoi l-am pierdut din vedere şi zăvorul a scrâşnit la intrare, dovadă că, în starea aceea de inconştienţă, omul făcea totuşi ce-i cerusem. Eram liber, în sfârşit liber, iar paznicul mă privea fără să vadă nimic, fără să înţeleagă ce se întâmpla cu el şi cu mine. Cu o ultimă încordare l-am doborât, l-am făcut să cadă în pragul uşii deschise şi n-am mai aşteptat. Am traversat poiana, cu picături de ceaţă lipite pe frunte, pe obraji. Am trecut prin apropierea drumului, unde auzeam vorbindu-se încet, cred că erau cei ce păzeau maşinile, dar mergeam abia atingând pământul şi nu m-au simţit. Ceaţa stăruia, groasă, complice, uşurându-mi înaintarea spre marginea pădurii, locul acela în direcţia căruia privisem prin noapte ore în şir. Am avut puţin noroc, trebuie să recunosc. N-am căutat prea mult,

aproape ca m-am împiedicat de corpul lui Al, aruncat pe frunzişul umed. Era rece şi, cu mâinile adunate sub burtă, înţepenise.

Alarma s-a dat curând. Încă nu apucasem să urc prin pădure decât vreo două sute de paşi, când jos, în tabără, răsunară primele ţipete şi împuşcături. Descoperiseră, cred, santinela leşinată în pragul uşii. Îl găsiseră pe individ mai repede decât îmi închipuiam eu că o să se întâmple – probabil veniseră să-l schimbe cu altul şi nu mai era la locul lui, în post. Iar uşa barăcii era larg deschisă, aşa cum o lăsasem. Şi începuseră să strige, să se cheme prin ceaţă, iar în câteva rânduri izbucniră dinspre tabără împuşcături. Eu urcam, cu corpul lui Al pe umăr. Era greu Al, mai ales la un drum în pantă, prin noapte, prin ceaţă, printre crengile umede ale brazilor. Necunoscuţii încercau să-mi ia urma, mă considerau fie foarte important, fie foarte periculos, pentru că întreaga tabără se deşteptase şi auzeam zgomotele lor, cum mă căutau, împrăştiaţi prin pădure. Cred că m-au căutat mai întâi prin tabără şi în lungul drumului şi în jos, spre pârâu, unde era mai uşor de ajuns pentru cineva care ar fi vrut să fugă. Apoi s-au răspândit pe pantă, prin pădure, orbecăind după mine. Într-o vreme, ajunseseră atât de aproape, încât le-am văzut luminile lanternelor, lăţite în aburul ceţii, şi le-am auzit vorba nervoasă, pe ton scăzut. Intrasem între nişte tufişuri şi stăteam ghemuit, lângă corpul ţeapăn al fiului meu; începuse să-mi fie şi mie o frică nebună, abia îmi mai stăpâneam bătăile inimii. Trebuia să scap, să mă îndepărtez cât de mult, apoi să urc cumva spre creasta muntelui. Numai acolo întrevedeam salvarea, dacă exista vreuna. Al îmi era o povară, de aceea mă ajunseseră urmăritorii şi m-au întrecut, dar încă mai speram într-un deznodământ

fericit şi nu voiam să renunţ la Al, *nu puteam* să renunţ. Aşa că l-am ridicat din nou în spinare, când zgomotele urmăririi nu s-au mai auzit, şi am făcut un ocol. M-am abătut de la direcţia care mă scotea de-a dreptul pe creastă, unde presupuneam că ei vor sta liniştiţi la pândă, să mă aştepte. Am ajuns, astfel, în marginea unui torent secat, prăvălit parcă din cer, nu din munte. Ceaţa se mai subţiase, luna îmi arăta acum obstacolele, numeroase şi adesea greu de observat în umbra întunecată a arborilor. Obosisem, urcam încet, cu răsuflarea întretăiată, iar pădurea se legăna fantomatic deasupra mea, înfiorată adânc de vântul rece al toamnei.

Spre ziuă am adormit într-o văgăună, dar începu curând să plouă şi stropii mă treziră, căzându-mi pe faţă de pe frunzele tufişurilor sub care mă adăpostisem. Aveam să mă conving încă o dată cât de instabilă era vremea la munte, mai ales în acel anotimp, pe care nu-l alesesem, pur şi simplu mă prăbuşisem în el. Mai odihnit fiind, mi-am continuat urcuşul. Zorii erau tulburi, pe un cer noros şi umed, frunzişul căzut se umezise şi el, dar nu într-atâta încât să nu ofere pasului puncte de sprijin. Al atârna pe umărul meu în aceeaşi poziţie ghemuită şi, la un moment dat, mi-am zis că totul era în zadar. Că, gata, Al se stinsese, ciuruit de arma lui Kurt, iar eu rămâneam captiv în timpul mantalelor negre-verzi-cenuşii, iată adevărul, realitatea! Ce speri, ce mai speri? mă întrebam, târându-mă în sus, pe firul torentului. Sus e vârful muntelui şi dincolo de creastă e o vale, şi din nou o creastă, doar cunoşti locurile, ai mai fost pe aici. *Când, nebunule, când ai mai fost?* Şi, opintindu-mă, târam corpul lui Al; eram destul de obosit de urcuşul continuu ca să nu-l mai pot ţine pe

umeri şi îmi era teamă că, nu peste mult, aveau să mă lase picioarele, le simţeam tremurând de încordare. Trebuia, totuşi, să ies. Să ies deasupra, îmi ziceam, deşi dincolo de creastă putea să fie o altă vale, mai multe văi şi creste, şi toate ale aceluiaşi timp, toate ale timpului în care mă prăbuşisem. Dar speranţa cuibărită în mintea mea se întemeia pe o presupunere, vagă, ce-i drept. Mă gândisem că ruptura aceea, falia în timp, putea avea şi o localizare în spaţiu, o limitare geografică. Îmi era greu să cred că experienţele din munţi aruncaseră în urmă cu zeci de secole *întreaga* planetă. Trebuia să văd, să mă conving eu însumi şi, dacă exista o singură ieşire din timpul străinilor, aveam datoria să o caut. S-o caut cât de repede, îmi spuneam, câtă vreme corpul lui Al mai putea fi regenerat şi readus la viaţă.

Veni amiaza şi ceţurile se mai răriră, sus, unde ajunsesem. Stăruiau, groase şi tulburi, în fundul Văii Iadului, unde înecaseră totul: drum, tabără, pârâu, brazi. Soarele sclipi de câteva ori prin pâcla cerului şi învioră puţin locurile. Numai că eu urcam acum pe o coastă golaşă, cu mult grohotiş şi iarbă puţină. Pădurea se terminase şi abia sus, pe creastă sau pe platou (încă nu ştiam ce mă aştepta acolo), zăream câteva pâlcuri de brazi, unii strâmbaţi de vânt sau de viituri. Ca să ajung acolo, trebuia să străbat un loc descoperit. Cum n-aveam de ales, m-am aventurat în zona care nu-mi mai oferea adăpost şi trecusem de jumătatea distanţei, avansând, spre marea mea disperare, chinuitor de încet, cu opriri dese, când răsunară primele împuşcături – o rafală lungă, care mi-a încordat nervii, obligându-mă să tresar. Trăgeau de jos, dinspre pădure, mă descoperiseră abia atunci, şi o clipă am rămas fixat acolo, şocat de zgomot şi uimit de

tenacitatea urmăritorilor; mă căutaseră fără întrerupere, prin toată pădurea, o noapte şi o jumătate de zi, până îmi dăduseră de urmă. Apoi m-am smuls din loc, l-am apucat pe Al în braţe şi mi-am urmat urcuşul, cât de repede puteam. Instinctiv, simţeam că trebuie să mă adăpostesc, după pietre, după trunchiurile frânte, în şanţul aproape vertical al torentului.

Dinspre pădure rafalele răsunau mereu, mantalele negre (brune, verzi, cenuşii) voiau să mă ţină astfel în loc, în timp ce câţiva dintre urmăritori alergau prin zona descoperită, încercând să se apropie la o distanţă convenabilă pentru tirul lor. Şi mi-a fost iarăşi frică, atunci, cu mogâldeţele acelea în spate. Îmi era teamă să nu mă rănească, să nu mă doboare, ca pe Al, înainte de a ajunge sus. Să răzbesc pe platou, chiar dacă numai ca să mă pierd în pădurea de dincolo de munte. Atâta doream atunci: să scap de schijele armelor în porţiunea aceea descoperită, unde eram un vânat aproape sigur pentru urmăritori. Altfel, totul se termina, pentru Al şi pentru mine, aveam să putrezim într-un pământ care n-ar fi trebuit să fie al nostru decât peste o întreagă veşnicie, după ce nimic din amintirea indivizilor ăstora nu va mai fi rămas. Dar ei trăgeau rafale după mine, încât munţii clocoteau, repetând bubuiturile şi amplificându-le, rostogolindu-le până jos, în apa pârâului. Obosiseră, nu mai puteau alerga nici ei. Mi se căţărau pe urme alene, desfăcuţi în lanţ, şi abia câte o armă mai răpăia prelung, smulgând bucăţi din piatră în stânga, sau în dreapta, sau deasupra mea. Curând atenţia mi s-a concentrat asupra unuia singur, care îi depăşise cu mult pe ceilalţi şi obosise poate mai puţin, pentru că făcea eforturi aproape supraomeneşti să mă ajungă.

Aşa am răzbit sus, la brazi, şi m-am târât la adăpostul lor, gâfâind, trăgând în urma mea corpul alb, rece şi zgâriat al fiului meu Al. Eram murdar, zgâriat eu însumi, dar în primul rând speriat, pentru că-l ştiam pe urmăritor aproape şi nu mai puteam face absolut nimic, salvarea mea depindea de felul în care l-aş fi determinat să creadă că plecasem în altă direcţie. Şi abia atunci, cum stăteam în tufiş, cu pieptul lipit de pământ şi cu nările în iarbă, abia atunci *am sesizat schimbarea.* Aerul era altul, mai cald şi fără umezeală, iar soarele, când m-am răsucit să-l văd printre frunze, făcuse parcă un salt de câteva ore pe cer. Şi iarba de care îmi lipisem obrazul, iarba avea în ea o clorofilă proaspătă, mirositoare, de un verde primăvăratic, încât, înţelegând, m-a cuprins deodată ameţeala. Apoi mi-a venit să sar în picioare şi să râd şi să ţip. Dacă n-am făcut-o, a fost numai din cauza urmăritorului. Apucase să iasă şi el în marginea platoului, cumpănindu-şi arma în mâini şi aruncând priviri cercetătoare în toate părţile. Era Kurt.

Ieşise *deasupra* şi habar n-avea unde ieşise, idiotul! Mă căuta din ochi, mergând aplecat şi mişcând într-o parte şi-n alta ţeava armei, gata să declanşeze schijele morţii. Şi habar n-avea unde ieşise! Îmi venea să râd, urmărindu-i printre frunze mişcările, dar n-am avut vreme să reacţionez în vreun fel, pentru că individul văzuse ceva pe platou, ceva care-l făcuse să tresară. M-am ridicat într-un genunchi, să văd şi eu: în margina pădurii, o construcţie alb-azurie dinspre care veneau discutând *cinci,* nu mai puţin de cinci contemporani de-ai mei! Kurt îi recunoscuse şi el, după costume. Fusese surprins la loc deschis şi, ştiindu-şi camarazii în spate, începuse să urle din răsputeri: *Haalt!* (ori poate *Stoi! Stoi!,* cum susţine Al). Apoi am auzit rafala. Trei

oameni din grup îngenunchează, alunecând în iarbă, spre nedumerirea celorlalţi doi. Kurt ţinea arma întinsă şi făcea semne în urmă, celor care nu mai soseau şi n-aveau să mai vină niciodată, pentru că acţiunea aceea, care rupsese timpul şi crease o falie până în vremea lui Kurt, încetase. Încetase imediat după ce el ieşise *deasupra.* Iar el nici măcar nu-şi dădea seama că se petrecuse o schimbare, şi încă ce schimbare! Îşi chema camarazii din urmă, fără să-i treacă prin minte că-i aştepta să apară dintr-un timp ce nu-i mai aparţinea. El credea că, din clipă în clipă, mantalele morţii aveau să năvălească din vale, alături de el, cu armele în mâini. Şi nu-i scăpa din ochi pe cei în care trăsese.

Ştiam ce va urma. Unul din cei teferi, înţelegând situaţia, a scos tija regeneratorului. Trei scântei reci şi, sub privirile consternate ale lui Kurt, oamenii se ridicară, iar grupul îşi schimbă direcţia şi avansă spre el. *Haalt! Haalt!* urlă Kurt, ameninţând cu arma şi, din glasul lui gâtuit, din trăsăturile desfigurate ale feţei, se putea înţelege că în fiinţa lui învinsese groaza. Ura şi cruzimea erau atunci, în el, simple anexe ale fricii animalice. *Halt!* mai strigă o dată, apoi trase din mers, cum se retrăgea cu spatele spre Valea Iadului. Căzură doi, dar tijele regeneratoarelor scânteiară şi cei loviţi erau iarăşi în picioare. Kurt trase din nou, nu lovi pe nimeni, îi tremurau mâinile pe armă, iar chipul îi ajunsese o mască a neputinţei înfricoşate, a neputinţei de a înţelege şi raţiona. Atunci am ieşit din desiş şi i-am tăiat retragerea. Descoperindu-mă cu privirea, Kurt a dat drumul armei şi, fără nici o comandă, a ridicat mâinile în sus.

*

* *

— Am fost să-l văd pe *leitenant Popov*, mi-a zis Al într-una din zilele trecute.

— Pe cine? am întrebat eu nedumerit, apoi mi-am amintit. A, pe Kurt!

Ei, da! îmi spuneam în gând, amuzat. Toţi turbaţii ăia siniştri din *timpul lui Kurt*...

— Stă în ţarcul lui, mănâncă toată ziua şi nu face nimic, nici măcar limba nu vrea, sau nu poate să ne-o înveţe, m-a informat Al. A îmbătrânit, săracul. S-a îngrăşat şi seamănă teribil cu *tavarişci kamandir*, rotofeiul care ne-a anchetat acolo, în baracă. Îi mai ţii minte, tată, pe rotofei şi pe Ochi-bolnavi şi pe toţi cei îmbrăcaţi în mantalele morţii?

Sigur că-i ţin minte. Ce şi-or fi închipuit oare despre Kurt, care era atât de zelos, când tocmai el nu s-a mai întors din misiune?

SFÂRŞIT

MIRCEA OPRIŢĂ

NOAPTEA PRAGURILOR

Deci n-au scăpat de *asta!* gândeam, şi i-am şi spus-o lui Gion Vlad, răsucind în mâini idolul sidefiu. Era o constatare pe care o făceam fără prea multă plăcere, pentru că îmi contrazicea o afirmaţie de mai demult, o idee lansată de faţă cu martori, în împrejurări ieşite din comun. Iată însă că idolul îmi rânjea în palme, strâmbându-şi faţa într-o expresie fioroasă, holbând în gol nişte ochi vopsiţi cu un roşu violent, o humă prelucrată care contrasta puternic cu materialul folosit la producerea micului monstru antropomorf. Cioplitura, dată grosolan, avea marginile rotunjite neuniform de prea multele atingeri; era neîndoielnic că figurina servise drept obiect de cult, şi încă timp îndelungat.

— Nu, n-au scăpat! mi-a răspuns Gion Vlad. Pesemne că toţi trebuie să treacă prin...

Şi nu făcea decât să repete ceea ce susţinuseră cândva Marc Nelson şi Andreea, contrazicându-se cu mine şi cu alţii, dar timpul le dădea lor dreptate (proba era înaintea mea, mai mult decât convingătoare) şi îmi demonstra mie ca greşisem.

— Ce fel de material au folosit? l-am mai întrebat pe Vlad, care clipea des din ochi, scărpinându-şi cu un deget bărbia, într-o atitudine de aparentă indiferenţă.

— Ceva de-al lor, mi-a răspuns. Un material destul de răspândit pe Magnezia, un fel de lemn moale, uşor de modelat. Trebuie să recunoşti că au învăţat binişor meşteşugul...

Era adevărat. În cazul unor indivizi care, cu puţine generaţii în urmă, nu ştiau nici măcar să cioplească piatra, performanţa părea de-a dreptul incredibilă. Andreea avusese dreptate când le-a prezis un salt extrem de rapid. Cu toţii ne dădeam seama că va fi un salt spectaculos, dar singură Andreea riscase să fixeze termene scurte, încât a fost luată în râs, i s-a spus că o face numai din dorinţa de a fi originală. Ei nu i-a prea plăcut, nu i-a plăcut deloc, dar şi-a menţinut opinia, cu toate că nu putea să şi-o impună convingător. Îi lipseau argumentele, tuturor ne lipseau, mergeam atunci pe ipoteze şi toate trebuiau luate în considerare, în egală măsură, până când aveau să apară probele. Iar probele n-au întârziat prea mult, arătând că Andreea, cu intuiţia ei uimitoare, anticipase cel mai exact ceea ce avea să se întâmple cu strămutaţii şi mai ales *când.*

Făcusem parte dintr-o echipă de intervenţie. Nu cu mult în urmă reuşiseră primele călătorii temporale controlate şi încă mai circulau tot felul de teorii despre ce avea voie şi ce i se interzicea crononautului. „Să verificăm! Să ne lămurim şi să terminăm o dată pentru totdeauna cu superstiţia asta! ” ni s-a spus, atunci când începuserăm să pregătim experimentul. Era şi cazul să se arunce lumină într-un domeniu în care toţi nechemaţii se amestecau, fie cu păreri şi sugestii, cel mai adesea enunţate pe un ton doctoral, categoric, fie cu pretenţia de a li se acorda calitatea de exploratori în imperiul Timpului şi, fireşte, posibilitatea de a-şi exersa acolo toate nebuniile, necontrolaţi. Până şi noi, cei pentru care timpul avea mai puţine secrete, fiind nu numai specialişti, ci şi primii înrolaţi în echipele de control, ezitam, fără să putem hotărî dacă ne vom rezuma la rolul de simpli privitori, dacă singurul lucru pe care aveam să ni-l permitem în periplurile

temporale era contemplarea. Sau, dimpotrivă, dacă aveam dreptul să intervenim, acolo unde era cazul. Dar *unde era cazul?* Iată o întrebare la care n-ar fi putut răspunde două persoane la fel.

— Cum să intervii?! exclamau unii, exteriorizându-şi astfel îngrijorarea. Elimini undeva, pe o treaptă oarecare a istoriei, intenţionat ori din greşeală, o personalitate de hotărârile căreia va depinde într-un moment crucial soarta unui popor, sau a mai multora, şi dai istoria peste cap. O răstorni, o întârzii sau o accelerezi. Pur şi simplu o schimbi, distrugând un tipar şi înlocuindu-l cu altul, prin care evoluţia lucrurilor va urma un curs modificat.

— Cum să nu intervii? se întrebau alţii. Cum să nu acţionezi dacă, de pildă, la un moment dat, într-o împrejurare anumită a călătoriei în timp, propria ta fiinţă îţi este ameninţată. Dacă ajungi în pericol şi înţelegi că, prin pasivitate, prin atitudine pur contemplativă, tu însuţi, cel născut în altă conjunctură temporală, rişti să cazi victimă violenţei, de care e plină istoria.

„Hai să terminăm cu superstiţia asta! ” ni se spusese şi am înţeles că trebuia să pregătim experimentul, pentru că teoretic se putea discuta oricât, se puteau enunţa nenumărate ipoteze, dar numai încercarea (riscată sau nu, după cum urma să se vadă), avea să bătătorească o cale sigură printre atâtea presupuneri. Altfel, partizanii intervenţiei şi cei ai voiajului temporal pasiv şi-ar fi prelungit la nesfârşit disputa, fără ca vreun arbitru oficial să fie în stare să decidă în favoarea unora sau a altora. Iar dacă o decizie ar fi fost luată, probabil că ea ar fi favorizat, pentru început, pe neintervenţionişti, din prudenţă, dintr-o justificată prudenţă. Şi totul ar fi decurs normal,

până în ziua când primul călător ar fi dispărut în vreo fundătură a trecutului, cu un pumnal înfipt între umeri, înainte de a mai apuca să reintre în „tunelul” care l-ar fi supt înapoi, în timpul de unde plecase. Un asemenea accident era de presupus, mai devreme sau mai târziu. Şi, atunci, ce vor face ceilalţi? aceasta era întrebarea. Vor sta cu mâinile în sân? Sau, dimpotrivă, se vor simţi datori să intervină, în cel mai fericit caz numai în situaţia când ei înşişi vor ajunge în încurcături. I-ar mai condamna vreo instanţă când, ca să-şi salveze viaţa, vor mutila destinul altora fără să-şi mai facă probleme, fără să se intereseze de consecinţe? Ca să nu mai vorbim de sentimentali, care, odată începută acţiunea de modificare a trecutului, s-ar lăsa antrenaţi într-o adevărată frenezie a intervenţiilor, găsind că ar fi justificat să se amestece în toate momentele dramatice ale istoriei. Asta gândeam noi atunci, iar perspectivelor îngrijorătoare ce trebuiau verificate li se adăuga necesitatea de a stabili un fapt esenţial, aflat la originea tuturor supoziţiilor: dacă trecutul va fi suficient de maleabil încât să suporte intervenţiile călătorilor şi dacă nu cumva evenimentele consumate în istorie se vor dovedi atât de bine fixate în clişeele lor, încât nici o influenţare din viitor să nu mai fie posibilă. Rămânea de văzut.

Într-un fluid impalpabil, am ţâşnit spre destinaţia noastră îndepărtată: un ev scufundat în adâncurile timpului, fiindcă, experimentând acolo, ni se părea că vremurile mai noi rămâneau la adăpost. N-am fi vrut să facem greşeli care să se răsfrângă, direct şi imediat, asupra contemporaneităţii. Acolo, în inima cuaternarului, totul era încă labil, iar o eventuală nereuşită a experimentului îşi putea pierde pe parcurs consecinţele, în aşa fel încât efectele nedorite să se

destrame, să se stingă în acţiunea nivelatoare a vremii. N-a fost uşor să pătrundem acolo cu aparatura ştiinţifică şi instalaţiile complexe de supravieţuire, cu numeroasele noastre vehicule de transport. Am avut şi încurcături: atunci am crezut că l-am pierdut pe Marc Nelson undeva, pe traseu, pentru că el era singurul din grup care nu-şi făcuse apariţia pe colina aceea cu arbuşti piperniciţi, unde ne fixaserăm locul de întâlnire. Ne-am instalat tabăra sub un cer ameninţător, pregătit de furtună, cu nori spulberaţi şi realcătuiţi continuu. Aerul era destul de rece, iar vântul culca în rafale iarba lungă, aspră, de un soi necunoscut. Nu puteam fi prea departe de o glaciaţiune, probabil trecută; i se simţeau urmările în climatul instabil, în curs de lentă, aproape insesizabilă încălzire.

Marc nu venise şi Andreea era disperată. „Nu se putea fără să facă el ceva! ” ne spunea Gion Vlad, nouă, celorlalţi, fiind de părere că Marc, cu neastâmpărul firii lui, nu rezistase tentaţiei de a introduce o escală pe parcurs, într-un nod oarecare al timpului, altul decât cel care ne interesa pe noi atunci. Dar Andreea era convinsă că Marc nu putea fi responsabil de ceea ce bănuiam noi că se întâmplase. Misiunea era prea importantă pentru ca el, din proprie iniţiativă, să o complice fără nici un rost. Dacă nu venise la întâlnire, i se întâmplase ceva, începând din momentul lansării. Andreea se temea de o defecţiune la sistemele de transport temporal, ceea ce era destul de neliniştitor, pentru că nu ni se mai întâmplase şi nimeni nu ştia ce urmări ar fi avut asupra călătorului. În cel mai bun caz, presupunând că întreruperea bruscă i-ar influenţa doar în mică măsură starea normală a organismului, el s-ar fi prăbuşit într-un timp

necunoscut, într-un an oarecare dintre noi şi vremea pe care o părăsiserăm pentru a efectua experimentul.

Stăteam pe colină, în bătaia vântului, care nici nu aducea furtuna, dar nici nu dădea semne că ar fi vrut să se domolească. Eram supăraţi, îngrijoraţi, neştiind ce trebuia făcut într-o asemenea situaţie: dacă să ne vedem de treabă, aşteptând ca Marc să ne găsească singur, sau să pornim în căutarea lui. De fapt, cred că nimeni nu lua în serios ideea recuperării lui Marc Nelson prin eforturile grupului de intervenţie, însă cineva o adusese în discuţie şi ne gândeam cu toţii la ea. Dacă el căzuse într-un *moment oarecare* din cele două milioane de ani care ne despărţeau de contemporanii noştri, cine ar mai fi fost în stare să acorde o şansă cât de mică încercărilor de recuperare? Întâi trebuia să aflăm unde se produsese accidentul, fapt nu tocmai uşor de stabilit nici chiar într-un interval de timp mic, dar ţinând de-a dreptul de iluzie în cazul lui Marc. Două milioane de ani nu sunt o glumă, ţi-ar trebui măcar un colectiv de câteva sute de mii de oameni, lansaţi simultan, care să cerceteze secolele, să adune probe, să restrângă treptat aria, existând unele speranţe că în finalul acestei colosale acţiuni insul va fi recuperat. Noi, însă, abia douăzeci şi doi, am fi fost striviţi de muntele acela de timp, sub care coborâserăm, în caz că ne-am fi apucat să săpăm la întâmplare galerii prin el. Până unde să te întorci şi *unde* să începi cercetările, ca să ai norocul să dai peste Marc, acolo unde căzuse? În plus, ar fi însemnat să lăsăm baltă experimentul, împrăştiindu-ne prin timp, iar riscurile deveneau infinit mai mari. Fiecare dintre noi se putea împotmoli undeva, într-un secol străin, obligându-i pe ceilalţi la alte şi alte eforturi de salvare.

Andreea suferea cel mai mult, dar n-a făcut crize şi nici nu ne-a implorat să-l căutăm; înţelegea şi ea că totul ar fi fost în zadar. I-am respectat cât am putut durerea şi, destul de stingheriţi, ne-am apucat de lucru. Altfel, rămâneam cu pachetele împrăştiate sub cerul liber, când noaptea, sau furtuna, sau şi una şi alta se apropiau. Hotărâserăm să facem acolo o tabără provizorie, să rămânem câteva zile numai, până îi vom fi descoperit pe cei căutaţi, apoi să ne mutăm undeva, mai aproape de ei. În acele momente, devenise limpede pentru toţi că aveam să începem experimentul, cu toate regretele pe care le încercam după Marc Nelson.

Ploua mărunt şi oblic, împroşcând în rafale suprafeţele cortului, din fericire bine ancorat. Trecuse de miezul nopţii când sistemul de siguranţă a dat alarma şi, buimăciţi încă de somn, ne-am adâncit privirile tulburi în întuneric. Nu se vedea nimic şi abia după câteva minute bune ne-am amintit ce era de făcut în asemenea situaţii. Am aflat direcţia semnalului şi, astfel, locul prin care se încerca străpungerea sistemului de protecţie. Apoi ecranul ne-a desluşit o siluetă clătinată şi ne-a adus aproape chipul lui Marc; era ud, pelerina îi spânzura şiroind de pe umeri, iar trăsăturile feţei, aşa cum apăreau traduse din spectrul infraroşu, ni-l arătau extrem de obosit, epuizat aproape.

— Marc! A venit Marc! am auzit strigăte în jurul meu, bucuria şi stupoarea se amestecau în aceste cuvinte, cu care erau treziţi cei ce mai dormeau încă.

Apoi cineva a anulat bariera protectoare şi Marc Nelson s-a apropiat şi a putut intra în cort, însoţit de o rafală de vânt umed. Zâmbea slab, mulţumit, făcând faţă cu greu asalturilor noastre interogative, iar

Andreea plângea şi-l ajuta să iasă din hainele ude. Şi abia atunci am observat că, la spate, pelerina îi era sfâşiată, lipsea o bună bucată din ea, ca şi cum i-ar fi fost smulsă de cineva cu violenţă.

— Unde-ai fost? Unde ai rămas? întrebau mai mulţi, dar el era prea obosit ca să poată răspunde.

— O să vă spun, a mai adăugat, înainte de a adormi, răzbit de căldură, culcat pe aşternutul pregătit în grabă de Andreea, care l-a vegheat apoi toată noaptea.

Abia a doua zi a fost în stare să ne explice. Nu făcuse nici o escală pe traseu, rezistase ispitelor, apreciind că va mai avea prilejul să scotocească istoria într-o incursiune viitoare. Marc afirma că nici nu-i trecuse prin minte să ne producă încurcături. Dar aparatul său de ghidaj avea un joc care îi micşora precizia. Îşi dăduse seama de lucrul acesta abia când se trezise singur, pe aceeaşi colină, într-un luminiş, înconjurat de pădurea înzăpezită.

— De care pădure? întrebase cineva, nedumerit.

— De asta din jur, precizase Marc Nelson, culcat încă în aşternut, mişcându-şi într-un fel anume braţul.

În jur nu era nici urmă de pădure. I s-a spus, iar el s-a mirat, rămânând cu mâna suspendată în aer.

— Da? întrebase. Atunci, în orice caz, a fost. Poate că a ars între timp. Era o pădure bătrână şi pantele erau pline de zăpadă, un strat gros până la genunchi.

Din povestea lui, am priceput că Marc, împins de acţiunea prelungită a transportorului său temporal, coborâse mai mult decât noi, se oprise într-un timp anterior celui în care trebuia să ajungem pentru a îndeplini misiunea primită de întregul grup şi pentru care alunecaserăm în urmă cu două milioane de ani. Marc nu ştia cu precizie unde nimerise, presupunea însă că mai aproape de începuturile cuaternarului.

Regăsise planeta într-o zi de iarnă geroasă, cu zăpadă scârţâitoare, lucind în lumina aspră a soarelui îngheţat. Calendarul astronomic pretindea că era luna aprilie. Poiana unde ajunsese era pustie şi la fel părea pădurea din jur, cu copaci desfrunziţi, încărcaţi de zăpadă grea pe ramuri. Se aşezase pe balotul pe care îl transporta şi ne aştepta pe noi, ceilalţi, convins că venise primul la locul de întâlnire. În nici un caz nu-i trecuse prin minte, atunci, că aparatul lui era imprecis, având un joc aproape neglijabil, dar care, acţionând într-o durată atât de imensă, determinase eroarea, o eroare pe măsura saltului realizat. Momentul opririi fusese calculat greşit şi alunecarea prin „tunel” se prelungise, după cum în alte împrejurări se putea termina înainte de vreme, iar atunci l-am fi avut pe Marc Nelson undeva, între noi şi timpul de unde plecaserăm, *prezentul* contemporanilor noştri. Marc ar fi fost pierdut pe acest traseu imens, aşa cum credeam la început. Numai că el ieşise din intervalul acela şi căzuse mai jos, mult mai jos, unde nici prin gând nu ne-ar fi dat să-l căutăm. Norocul lui a fost că s-a descurcat şi a ştiut să ne regăsească.

Deci, el ne aştepta, aşezat pe balot, iar noi nu mai veneam. I se făcuse frig şi, ca să se apere de muşcătura gerului (nu putea şti dinainte că avea să sosească tocmai în miezul unei ierni prelungite), trebuia să despacheteze. Dar nu era sigur că terenul era cel mai bine ales pentru o tabără, aşa că hotărâse să reziste cumva până la apariţia noastră şi, ca să facă totuşi ceva, bătătorea locul pe lângă balotul de pânză groasă şi în jurul cutiilor metalice pe care le adusese cu el. Pelerina era mai la îndemână, izbutise s-o scoată şi să şi-o înfăşoare pe lângă corp. Se mai încălzise, dar întârzierea noastră, după ce aşteptase zadarnic ore în

şir, îl nelinişte a. Ca să-i treacă vremea mai uşor, pornise prin pădure, fără să se îndepărteze prea mult. Cerceta urmele lăsate în zăpada îngheţată şi încerca să recunoască după ele diverse animale. Dar erau prea deosebite de urmele pe care le ştia. La un moment dat, speriase nişte cornute mici, un fel de cerbi pitici, care o rupseră la fugă şi trecură culmea, ţopăind prin pădure. Se năpustiseră în vale, pe versantul opus şi, la câteva minute numai, din direcţia aceea se ridicase un răget înfiorător, de fiară care atacă. Un răget scurt, icnit, purtat printr-un gâtlej enorm. Marc aprecia că fusese o felină, o felină mare, şi se felicita că nu trecuse el, primul, dincolo de culme. Aproape că uitase de primejdii, cât timp fusese preocupat de întârzierea noastră şi de frig. Răgetul i le reamintea. Îi amintea că pătrunsese într-un timp dominat de sălbăticiuni, dintre care unele de-a dreptul redutabile. Se speriase atunci, răgetul îl lua prin surprindere şi aproape că-l paralizase. Apoi se răsucise pe călcâie şi începuse să alerge spre locul unde îşi lăsase balotul, dar acum cobora, iar zăpada era îngheţată şi alunecoasă. În grabă, căzuse de câteva ori, rostogolindu-se pe pantă.

Avu surpriza să constate că treaba pe care el nu se hotăra s-o facă o făcuseră lupii. Balotul era sfâşiat, iar haiticul trăgea de lucrurile lui, risipindu-le. Erau nişte lupi mici, roşcaţi, flămânziţi zdravăn de zilele şi nopţile anterioare, din moment ce sfâşiaseră un obiect atât de nou, de neobişnuit pentru ei. Marc Nelson îşi vedea lucrurile ameninţate şi, ca să salveze ceva, ieşise în luminiş. Lupii îl observaseră venind şi, la început, surprinşi de apariţia nemaivăzută, se retrăseseră câţiva paşi, agitaţi, mârâind ameninţător. Dar erau prea flămânzi şi prea mulţi ca să fugă. Marc se gândise că va trebui să se folosească de armă, ca să-i alunge.

— Ai tras în ei? se interesă Gion Vlad, când aventurierul grupului ajunse în acest punct cu povestirea.

— Nu, n-am tras, mărturisi Marc, intrigat de tonul alarmat cu care îi fusese pusă întrebarea.

— Bine ai făcut! Cine ştie ce rol le va fi rezervat în arhitectura preistoriei! urmă Vlad, nedumerindu-ne pe toţi, apoi am apreciat că glumea. Nu, nu! încerca el să se apere. Imaginaţi-vă că stomacul unuia din urmaşii lupilor lui Marc îl va găzdui cândva pe duşmanul personal al primului cioplitor de piatră. Şi asta, presupun, înainte ca bruta să-l elimine pe geniul preistoriei. Or, dacă Marc trăgea... vă daţi seama ce tragedie! Vă daţi seama...

Am râs cu toţii de ceea ce putuse produce, fie şi cu titlu de glumă, închipuirea lui Gion Vlad. Marc ne-a spus apoi că nu i-ar fi păsat de urmaşii haiticului, ar fi tras, ca să-şi salveze lucrurile, dacă ar fi avut la el arma. Dacă ar mai fi avut-o, fiindcă *fusese* asupra lui cu puţin timp înainte. Dar căzuse de câteva ori, în pădure, şi e foarte probabil că arma îi lunecase afară din buzunar într-un asemenea plonjon forţat şi se afundase în zăpadă. El nu observase pierderea, n-o observase la vreme, ci abia în poiană, faţă în faţă cu haiticul. Lupii urlau, şezând sau mişcându-se pe loc, fără să se retragă de lângă balotul sfâşiat. Apoi, cum omul ezita, deveniră curajoşi, pregătindu-se să-l atace. Marc înţelegea că nu era de glumit, chiar dacă fiecare animal, luat în parte, nu depăşea dimensiunile unei vulpi. Erau însă mulţi, aproape o sută, încât Marc risca să fie doborât de aceşti hămesiţi strămoşi ai lupului de mai târziu, să fie ucis de ei înainte chiar ca omul, ca specie, să fi apărut pe Pământ. „Şi nici măcar n-ar fi fost în stare să aprecieze asta, cu stomacurile lor

mizerabile! ” glumise cineva, ori poate Marc însuşi, când totul nu mai era decât o amintire.

— Când i-am văzut venind, povestea el, am uitat de balot şi am luat-o la fugă. Primii erau aproape, le simţeam răsuflările şi mă temeam să nu mă încolţească în ultima clipă. Uite ce mi-au făcut, totuşi! îşi arăta el, ca pe un trofeu, mantaua sfâşiată. Apucasem să mă agăţ de o creangă şi încercam să-mi ridic picioarele pe trunchi, când o jivină şi-a înfipt colţii în mantaua mea. Dacă n-ar fi rupt-o, aveam de ales: ori mă lăsam tras între ei, ori urcam în copac cu lupul spânzurând de mine...

Marc Nelson râdea, iar Andreea îl privea mustrător, fără să-l certe, fericită în adâncul inimii ei că se întorsese, după ce toţi îl credeau pierdut. Marc povesti apoi cum, călare pe o creangă şi cu lupii roată în jurul copacului, îşi cercetase cronolansatorul (noroc că nu-l lăsase lângă balot!) şi observase nepotrivirile, eroarea aceea. Însă condiţiile deveniseră foarte vitrege pentru o activitate care cerea linişte şi concentrare, aşa că, pentru început, făcu un salt de douăzeci şi patru de ore, ca să scape de haitic. Era din nou singur, pe creangă, unde zăpada scuturată apăruse la loc şi ştia că lupii nu l-ar mai fi deranjat decât în ziua următoare. Poiana era pustie, iar lucrurile lui din balotul sfâşiat dispăruseră. De fapt, *nu existau încă.*

Sprijinit de trunchi, Marc muncise ceasuri în şir, ca să-şi lămurească întâmplarea căreia îi datora despărţirea de grup. Încetul cu încetul înţelegea şi, calculând în funcţie de dimensiunile erorii atunci constatate, îşi programase ascensiunea în timpul care, raportat la momentul acela, însemna pentru el *viitor*. Trebuia să străbată „tunelul” până exact în nodul temporal în care ne opriserăm, şi calculase totul atât

de bine încât s-a trezit lângă noi în plină noapte, sub o ploaie torenţială care avea să-l ude, în câteva minute, până la piele. Rătăcea pe colină, fără să distingă prea clar obiectele din jur şi mult timp nu fusese convins că nimerise unde trebuia. Obosit, frânt, înmuiat de ploaie, cu amintirea proaspătă încă a emoţiilor din întâmplarea cu haiticul de lupi, nimerise pe neaşteptate peste cortul abia făcut şi declanşase, prin apariţia lui, semnalele barierei protectoare, trezindu-ne astfel pe toţi.

— Cum de n-ai luat-o în sens opus? l-am întrebat odată.

Singur, rătăcit de grup, cu aparatele defecte, putea crede că acela era sensul bun, scufundându-se în timp până cine ştie unde. S-ar fi văzut, la un moment dat, în plină eră mezozoică, înconjurat de saurieni uriaşi. Dar Marc Nelson a clătinat din cap, zâmbind, şi mi-a spus că aşa ceva nu era posibil, n-ar fi reuşit niciodată să facă o asemenea greşeală catastrofală. Sensul bun îl *mirosise* imediat, dovadă că ne ajunsese din urmă la timp, înainte de a ne împrăştia în căutarea lui. Îşi imagina că puteam face una ca asta, că puteam abandona experimentul, ca să-l recuperăm! Bine că reuşise el însuşi să ne regăsească, îmi ziceam, bucuros să merg cu Marc într-una din primele noastre recunoaşteri mai îndepărtate.

Ne-am abătut atunci spre munţi, unde urmele glaciaţiunii erau pregnante. Încă de departe ne-a întâmpinat albul mat al zăpezilor, care îi acoperea aproape în întregime, deşi era vară şi munţii, aşa cum ni-i aminteam, n-ar fi trebuit să păstreze zăpada decât în cele mai friguroase luni ale anului. Dar asta avea să se întâmple cândva, peste un apreciabil număr de milenii. Nouă ne era dat să vedem panorama

gheţarilor, începând din înălţimi, unde umpleau creuzetele uriaşe ale viitoarelor lacuri alpine, şi revărsaţi până aproape de poale, prin rupturile solului măcinat de frecvente alunecări, de prăbuşirile unor porţiuni din masa compactă de gheaţă. Zburând, încercam să recunoaştem locurile, ceea ce nu era chiar atât de greu, şi ne lăsarăm pătrunşi de o uimire uşor de înţeles, dacă raportam imaginea percepută atunci la ceea ce ştiam noi despre întreg ţinutul cercetat. Am reperat chiar vetrele câtorva mari centre urbane de mai târziu, pe atunci regiuni sălbatice, scufundate în pădurea rară, pământuri peste care timpul trecea încet, abia târându-se, aducând insesizabile transformări. Nimic atins, nimic modificat, nici un sens în plus faţă de cele conţinute în manifestările obişnuite ale unei naturi virgine.

La întoarcere, am aflat că unul dintre noi, cineva din grup, vreau să spun, dăduse de urmele celor pe care îi căutam. Reuşise să-i întâlnească în pădurile de dincolo de munţii cu zăpezi veşnice, unde soarele încălzea cu ceva mai mult şi totul era mai bogat: vegetaţia, fauna. Până şi aerul, înmiresmat de ierburi, îşi pierdea din asprime, încât regăseam acolo nişte primăveri cunoscute dintr-un alt timp, ulterior. N-am rezistat curiozităţii şi, pe rând, ne-am deplasat în zona respectivă, ca să vedem despre ce era vorba, să ne convingem. Erau peste o sută, mai târziu am reuşit să le stabilim cu exactitate numărul, dar atunci era greu să-i descoperi pe toţi, cum viermuiau pe sub frunzişul copacilor. Scunzi, uşor încovoiaţi, călcând clătinat pe picioarele încă destul de scurte, oamenii aceia în alcătuire stăpâneau un capăt de pădure, terminat în savană, iar întâlnirea cu ei, realizată peste o atât de largă prăpastie în timp, avea să ne producă o impresie

profundă. Fără să fiu văzut, le-am urmărit mişcările; era vremea amiezii şi ieşiseră în grupuri într-un luminiş, să se încălzească la soare. Frunţile lor teşite păreau să ascundă gânduri puţine şi sărace, traduse în gesturi greoaie, alteori pripite, în acţiuni simple şi adesea întrerupte, abandonate în favoarea altora, care aveau aceeaşi soartă. Poate că era un fel de joc al după-amiezii, când lipsa de preocupări, care urma unui prânz cu rădăcini şi fructe, se făcea simţită.

— Ei sunt, fără îndoială! şoptise lângă mine Andreea, care urmărea cu acelaşi interes mişcările hoardei.

Şi mi-a atras atenţia asupra câtorva indivizi înarmaţi cu bâte, erau paznicii grupului, fapt care se citea şi pe chipurile lor grave, botoase, în privirile cercetătoare, aruncate împrejur. Ne-am străduit să nu ne trădăm prezenţa, dar simţurile acelora se dovediră extrem de ascuţite şi prea greu de înşelat. Cu ţipete lungi, înalte, careva dădu alarma şi întreaga hoardă tresări din lâncezeala momentului. Neliniştiţi, cu grohăituri de neînţeles, se adunară în grabă la adăpostul arborilor şi aşteptau acolo hotărârile unora care păreau să aibă un rol mai important în grup. Nu ne văzuseră, dar nările lor, sau urechile, cu care cercetau spaţiul mai bine decât cu privirea, le aduseseră ştiri alarmante şi-i făcuseră dintr-o dată deosebit de prudenţi. Erau nespus de caraghioşi, li se mişcau doar urechile şi nările largi, gata să prindă cel mai mic foşnet şi orice urmă de miros străin. Apoi, fără să se lămurească, se retraseră în pădure, târându-şi măciucile cioturoase şi pufnind nemulţumiţi.

După ce le-am reperat poziţia, trebuia, conform programului, să ne mutăm undeva, în apropierea lor. În experiment se prevăzuse o perioadă de studiu; era

obligatoriu ca, înainte de a se întreprinde ceva, să cunoaştem subiecţii şi reacţiile lor, să ne dăm seama cu cine urma să lucrăm, care era gradul lor de inteligenţă şi, mai ales, ce poziţie ocupau în mediul înconjurător. Pregătiserăm în acest scop o serie de teste care se completau prin observarea hoardei de la distanţă, sau prin colectarea informaţiilor comunicate de un număr de mici capsule, lansate în pădure. O tabără mai de durată, bine protejată împotriva sălbăticiunilor, ne-a servit de atunci înainte drept cartier general. La ieşirea din munţi, într-o vale îngustă, ferită de vizitele neaşteptate ale subiecţilor noştri (cel puţin pe timpul verii, aşa credeam), ridicarăm toate corturile şi instalarăm complexele de aparate care le transformau, pe fiecare, într-un mic laborator. Trebuia numai să avem grijă ca nu cumva hoarda, dintr-un motiv oarecare, să migreze spre alte orizonturi, înainte de a prinde noi de veste. Dar o asemenea surpriză era aproape exclusă, după ce împânziserăm pădurea cu un sistem de informare atât de bine organizat.

— Vino să-ţi arăt ceva! l-am auzit ca prin vis pe Gion Vlad, chemându-mă în cortul lui.

Stăteam afară, sprijinit cu umărul de stâlpul antenei şi, într-un anumit unghi, printre corturi, o vedeam pe Andreea, care scosese un şezlong în faţa intrării şi se tolănise în el. O vreme privise în lungul văii, unde soarele sângera la apus. Fusese cald toată ziua şi Andreea îşi odihnea picioarele desculţe, unul peste altul, balansându-se încet. Cred că nu mă văzuse, sau se prefăcea, cum stătea acolo, absentă, uşor melancolică. Apoi luase de undeva un pieptene, probabil îl avea la îndemână, şi începuse să şi-l tragă leneş prin păr, studiindu-se într-o mică oglindă. Şi

continua să se legene abia simţit în liniştea înserării, iar eu rămăsesem cu ochii aţintiţi spre profilul ei, fascinat de umărul ei bronzat şi de mâna care conducea leneş pieptenele prin păr. În momentele acelea îl invidiam pe Marc Nelson, pentru nopţile lui, pentru *nopţile lor.* Nu-mi puteam lua privirile de la Andreea şi tocmai atunci Vlad mi-a spus: „Vino să-ţi arăt ceva” şi insista să intru în cortul lui, încât m-am înfuriat şi nu mai ştiu prea bine ce i-am răspuns. În orice caz, ceva nu tocmai plăcut. Dar el insista de după pânza verzuie, zicea că aş putea să-mi dau un an din viaţă ca să nu scap scena aceea. Cu părere de rău, am renunţat la Andreea, la imaginea ei luminată de soarele dinspre asfinţit şi am intrat în cortul unde Vlad, ridicându-se de lângă un ecran, mi-a făcut loc alături, cu un rânjet care îi întindea toată faţa.

— Mare lucru! i-am zis înciudat, după ce privisem ecranul. Pentru asta puteai să nu mă deranjezi!

Imaginea îmi arăta o femelă antropoidă care scurma cu palmele după rădăcini, între nişte copaci tineri, în vreme ce ţâncii, doi, tot atât de nespălaţi şi cu părul tot atât de încâlcit ca şi mama lor, se jucau alături şi din când în când îi săreau în spate. Atunci botoasa îşi scotea palma din groapa în care scurmase şi-i pocnea zdravăn, pentru ca imediat să scurme mai departe, cu o grabă amuzantă. Când se întorcea spre copii, îi vedeam expresia tâmpă pe o faţă pe care, ca să fie mai convingătoare în sancţiunile aplicate, şi-o strâmba fioros. În rest, aparatul îi surprindea numai spatele acoperit de o blană scurtă, neagră, şi călcâiele bătătorite, cum stătea ghemuită între trunchiuri şi săpa groapa din care scotea rădăcini, ca să le roadă imediat cu lăcomie.

Toate acestea le-am văzut în câteva secunde.

— O fi străbunica ta! am adăugat, dar Vlad părea şi el prea nedumerit de imagine ca să se supere pe mine atunci. A înţeles că, din nebăgare de seamă, schimbase canalul, când se ridicase să mă întâmpine. Altceva voia el să-mi arate.

— Priveşte aici! mi-a atras atenţia, după ce a reglat aparatul.

Undeva, în savană, avea loc o vânătoare. Hoarda dibuise locurile de păşunat ale cirezilor de vite sălbatice. Înţelegeam că bărbaţii se strecuraseră prin ierburi până în apropierea lor, fiind simţiţi abia în ultimul moment. Probabil că li se ştia de frică, pentru că apariţia lor stârnise panică în cireadă şi animalele se risipiseră întâi, adunându-se grămadă la o bună distanţă. Dar bărbaţii hoardei reuşiseră, în îmbulzeală, să despartă de restul cirezii un tăuraş tânăr, care frământa pământul cu copitele, ţinându-şi capul aplecat, cu coarnele pregătite de atac. Bărbaţii îl înconjuraseră, se apropiau de el din mai multe direcţii, înarmaţi cu pietre şi măciuci. Tăuraşul zvârlea din cap într-o parte şi-n alta, îşi legăna corpul greoi pe picioarele subţiri şi, rotindu-şi speriat şi furios ochii albicioşi, întârzia să dea atacul şi să iasă din încercuire. „Ce zici de treaba asta? ” mă întreba Vlad, iar eu am cercetat o clipă coarnele ascuţite ale taurului şi fruntea lui lată, puternică, apoi am aruncat o privire peste cercul mogâldeţelor înarmate cu beţe strâmbe, culese la repezeală de sub copaci. Am clătinat din cap, sceptic, convins că hoarda făcuse zadarnic risipă de energie, nu vedeam cum aveau să doboare tăuraşul cu beţele lor.

— Au ambiţii cam mari. Sau poate că le este foarte foame, dar, dacă nu cumva taurul îşi frânge singur gâtul, nu-i văd pe ăştia mâncând carne la cină...

Vlad era de altă părere. „Nu sunt la prima lor vânătoare”, spunea. Şi se pregătea să urmărească toate momentele luptei, convins că hoarda avea şiretlicurile ei, că se bazaseră pe ceva când porniseră o vânătoare destul de primejdioasă.

Uitasem de Andreea. Momentul prins de emiţătorii noştri se anunţa captivant. „Vezi? Vezi?! ” am exclamat, la primele atacuri ale taurului, pentru care hominizii mărunţi, ieşiţi în savană, păreau nişte jucării fragile. Ar fi putut sparge oricând încercuirea. Însă, orbit de furie, nu mai observa cireada retrasă spre orizont, îl stăpânea doar intenţia de a-şi ucide adversarii, ceea ce îl făcea de-a dreptul fioros, cum se răsucea brusc în loc, cum năvălea cu capul coborât, ţinându-şi coarnele pregătite. Vânătorii erau sprinteni, evitau atacurile şi se ajutau între ei, din câte înţelegeam, pentru că urmăritul, mereu altul, înlesnea celorlalţi să se apropie de animal şi să-l lovească. Iar tăuraşul, atins pe neaşteptate de măciuci, îşi răsucea capul masiv, căutând alţi adversari pe care să-i urmărească.

— Nici el nu ştie să lupte, zise Gion Vlad emoţionat. E tânăr şi n-are experienţă. Ăia, aşa slabi cum îi vezi, au să mănânce carne!

Şi tocmai când părea atât de convins, ecranul arăta cum taurul îl izbise pe unul din vânători. Îl trântise la pământ, lovindu-l cu coarnele şi strivindu-l în copite. Am tresărit, înfiorat de violenţa dramei care se consuma sub umbrele înserării, în savană, deşi drama se desfăşura în afara noastră, într-o altă lume parcă, într-o altă epocă. Şi totul mi s-a părut atât de neverosimil, ca şi cum scena aceea nu s-ar fi petrecut *chiar atunci* la o oarecare depărtare de tabără, sub

acelaşi soare care, apunând, făcuse din Andreea o întruchipare a ispitei.

Când am privit din nou ecranul, tăuraşul alerga, traversa savana spre cireada lui. Bărbaţii hoardei îl mai urmăriră un timp, agitându-şi ameninţător măciucile, apoi obosiră şi abandonară vânătoarea. Se întorceau în pădure, gesticulând încordaţi. Puţin a lipsit ca unii, vreo patru, să se încaiere. Trecând pe lângă vânătorul zdrobit, se aplecară asupra lui, îi mişcară un braţ, un picior, ca să se convingă că murise. Apoi îl apucară doi de braţe şi, fără să-i mai dea nici o altă atenţie, îl traseră la adăpostul pădurii. Mergeau încovoiaţi, cu măciucile cumpănite în mâini, iar victima, târâtă prin iarba savanei, lăsa în urmă o pârtie care le însemna drumul. „Poate că au un ritual”, presupunea Gion Vlad, însoţind mortul cu privirea. Mă îndoiam, dar nu l-am contrazis, l-am sfătuit doar să nu schimbe canalul şi să urmărească scena până la capăt. Asta nu putea decât să ne lămurească în privinţa unor obiceiuri ale hoardei. Dar se făcea noapte şi Vlad, ca să-şi continue supravegherea, s-a văzut nevoit să se folosească de informatorii care lucrau în spectrul infraroşu.

La masă, Marc Nelson povesti că dincolo de savană erau alte păduri, el zburase deasupra lor şi dăduse de urmele altor hoarde, mai numeroase chiar decât cea din vecinătatea taberei. Unele aveau adăposturi săpate în malul fluviului, într-un pământ argilos.,, Ne putem aştepta la o confruntare, presupunea cineva. N-avem instrucţiuni pentru asta... ” Cu toţii, însă, am fost de acord că, în principiu, o confruntare nu trebuia împiedicată, după ce făceam ce ni se cerea prin programul experimentului. Apoi cineva a observat lipsa lui Gion Vlad şi eu m-am oferit să-l caut. Era în cortul lui, culcat, palid, abia şi-a întors privirile spre mine.

Cred că vomase. L-am întrebat de ce nu venea la cină, iar el s-a strâmbat, clătinându-şi faţa aceea de suferind.

— Sunt canibali! mi-a spus, arătând spre ecran.

Asta era, deci!

— Înseamnă că au rezolvat simplu şi repede cu înmormântarea, am încercat eu să glumesc. Ai urmărit scena până la capăt?

Vlad încuviinţă şi mi-am dat seama că era inutil să-l mai chem, îi ajungea că văzuse cina hoardei.

— Uite de cine trebuie să ne ocupăm! striga Vlad a doua zi, revoltat. De antropofagii ăştia nenorociţi! Uite pe cine ne-am propus să smulgem din inerţie, să-i stimulăm, să-i înarmăm cu cunoştinţe pe care, altfel, nu le-ar dobândi nici într-un milion de ani! Şi pentru ce? Spune-mi... Pentru ce? Ca să se consume unii pe alţii cu şi mai mult entuziasm, profitând de uneltele pe care vrem să le punem în mâinile lor şi de inteligenţa pe care le-o facem să scapere înainte de vreme.

Gion Vlad era pornit, era încă zguduit de scena văzută cu o seară în urmă.

— Ce te revoltă? l-am întrebat, spunându-i că, dacă mi-ar fi cerut părerea, eu i-aş fi spus dinainte care avea să fie soarta acelui nenorocit pe care vânătorii îl târau, mort, prin savană.

Şi am mai observat că folosea greşit termenul *antropofagi*, deoarece hoarda nu mâncase pe nici unul dintre noi. Nu pentru că s-ar fi jenat, sau ar fi avut alte reţineri; pur şi simplu ne ignora, şi n-ar fi reuşit vreodată să ne surprindă, datorită superiorităţii noastre, inteligenţă şi tehnică la un loc. Da, noi *eram* oameni, iar ei încă nu. Acolo, în pădure, devoraseră pe unul de-al lor, un hominid sau chiar un pre-hominid oarecare.

— Asta nu schimbă cu nimic datele problemei, susţinea Vlad. Pentru nişte pretendenţi la filumul uman, actul este înjositor şi imoral!

L-am sfătuit să lase morala deoparte, când judeca o hoardă înapoiată şi flămândă. Poate că dacă vânau tăuraşul nu-l mai mâncau pe nenorocit, sau poate că-l mâncau oricum, aşa cum ar fi făcut, probabil, toate hoardele care populau la acea dată planeta.

— Ăştia ni-s strămoşii, i-am spus. Acum îi vedem, îi cunoaştem, fără aureola cu care, în fantezia noastră, am fi tentaţi să-i învăluim. Urâţi, mici, slabi, nepricepuţi, murdari, proşti, canibali şi *imorali,* din punctul nostru de vedere. Nu uita asta: din punctul nostru de vedere! Ei însă nu ştiu mai mult şi, neajutaţi, nu *pot* mai mult. Se mişcă între limitele lor, întrezăresc lumea prin bezna abia străluminată din noaptea continuă pe care o străbat şi, cu tot ce sunt, cu tot ce au, îşi ajung lor înşile. Mă înţelegi, nu-i aşa? Dacă n-am fi venit aici, hoarda şi-ar fi urmat în mod firesc destinul, înlănţuind generaţii după generaţii, câştigând lent o experienţă care, în final, i-ar fi plasat urmaşii pe treptele urcate de Homo sapiens prin istoria civilizaţiilor lui. Pe ăştia n-ai cum să-i judeci acum. Cel mult poţi să-i ajuţi, sau să crezi că-i ajuţi, intervenind în viaţa lor, în structura socială şi în experienţa lor de indivizi limitaţi, accelerându-le evoluţia, ascensiunea spre un orizont pe care nu l-ar putea bănui şi nici măcar noi nu-l cunoaştem exact. Tu ce zici, crezi că vreodată ar putea să ne mulţumească? l-am întrebat pe Vlad, care se aşezase pe o piatră şi îşi răcorea picioarele în pârâu. Eu cred că ne vor ignora mereu, indiferent de stadiul la care vor ajunge. Vom trece ca o nălucire prin memoria lor, vor fi incapabili să înţeleagă prea curând rolul nostru în însăşi existenţa lor. Iar mai

târziu, după ce practic se vor fi plasat sub un alt destin, toate vor fi uitate, înmormântate în această noapte a pragurilor peste care îi obligăm să treacă.

— Tu nu crezi în experiment! îşi închipui atunci Vlad, uimit de constatarea sa.

— Dimpotrivă! i-am răspuns, asigurându-l că altfel n-aş fi fost acolo, dar înţelegeam experimentul exclusiv ca pe o acţiune *a noastră,* profitabilă în măsura în care puteam lămuri ceva din secretele timpului şi puteam decide în privinţa viitoarelor călătorii. Şi eram aproape sigur că intervenţia în destinul hoardei avea să fie extrem de reuşită, cu consecinţe bănuite, până la un punct, dincolo de care ele rămâneau totuşi inimaginabile. Asta nu anula însă nimic din ceea ce afirmasem, nu anula în primul rând convingerea mea că, pentru hoardă, ceea ce intenţionam noi să facem nu avea să însemne mai mult decât, în alt sens, o calamitate oarecare. Un cutremur, o epidemie, un incendiu în pădure, despre care supravieţuitorii îşi amintesc o vreme, tulburaţi, apoi se integrează în peisajul schimbat, în noua realitate, şi totul reintră în normal.

Ajunseserăm să ne cunoaştem destul de bine subiecţii. Nevăzuţi, ţinându-ne la o bună distanţă, participam totuşi la viaţa hoardei şi înregistram mărturii unice despre cei care ar fi putut deveni, peste timp, propriii noştri strămoşi. Ştiam însă că nu de *aceştia* va fi, totuşi, vorba. Datorită intervenţiei noastre, evoluţia lor avea să difere de cea normală, în primul rând prin rapiditate. Sau aveau să se piardă pe parcurs şi atunci urma să ne interesăm, să aflăm din ce cauză. Oricum, timpul în care hominizii aveau să-şi desăvârşească evoluţia, producându-l pe Sapiens, era enorm, imaginaţia aproape că refuza să-l cuprindă. Şi

tocmai de aceea fuseserăm trimişi atât de departe, în urmă, ca să nu dereglăm o întreagă evoluţie biologică prin consecinţele unui asemenea experiment.

Îmi amintesc că, participând la pregătirea programului de lucru, cineva pusese o întrebare, care devenise apoi o *problemă* şi, după ce i se găsise formularea cea mai bună, fusese încredinţată calculatoarelor, pentru studiu. În faza aceea, nu ştiam încă precis unde aveam să fim trimişi, existau mai multe propuneri şi nici una vizând o pătrundere atât de adâncă în timp. Istoria umană ne oferea – aşa credeam noi atunci – suficient teren de acţiune, iar programul trebuia adaptat la condiţiile timpului pentru care ne-am fi decis. Problema era, de fapt, cea a strămoşului eliminat: ajuns în trecut, îmi ucid, fără să ştiu, ascendentul, prin urmare elimin întregul lanţ de persoane care în final m-au creat şi, fireşte, mă autoelimin. „Să nu eludăm această eventualitate, s-a spus, chiar dacă probabilitatea accidentului rămâne aproape neglijabilă... ” Şi s-a interpretat problema în fel şi chip, până când am ajuns la concluzia că, în cazul unui strămoş suficient de îndepărtat în timp, pericolul autoeliminării era exclus. Dacă între ascendentul în cauză şi călătorul în timp se interpunea un număr uriaş de intermediari, zestrea cromozomială a primului slăbea până la completa anulare pe acest traseu şi nimic din el nu se mai putea recunoaşte în urmaş. Teoretic, nu mai avea importanţă cine ocupase locul în lanţ, cel eliminat sau altul. Se producea un fenomen asemănător cu cel rezultat la atingerea întâmplătoare a firelor din circuite separate. Sau, ca să fiu mai explicit: scufundându-se în timp dincolo de o anumită limită, călătorul putea conta pe contribuţia rezistentă a ultimelor câteva sute de generaţii, inclusiv pe faptul că

nici o intervenţie, nici o eliminare accidentală a vreunui ascendent din acel nod temporal nebulos nu mai influenţa în vreun fel oarecare un viitor pe deplin consolidat.

— Fiţi liniştiţi! primiserăm asigurări. Indiferent de ceea ce s-ar întâmpla acolo unde veţi ajunge, accidentele temporale se exclud, în cazul vostru, ca şi în cazul nostru, al celor rămaşi deasupra. Două milioane de ani topesc orice rezistenţă, orice contradicţie declanşată prin acest experiment. Iar hominizii sunt suficient de îndepărtaţi de Sapiens sapiens ca să nu avem nici o surpriză. Sarcina voastră este să stabiliţi, în funcţie de experiment, consecinţele imediate şi limitele de siguranţă.

Tocmai discutam lucrurile acestea cu Marc Nelson, umblând prin savană, într-o zi mohorâtă, fără ploaie şi fără vânt, dar cu un cer închis, năpădit de nori sumbri. Coborâserăm acolo ca să plantăm o mică antenă în trunchiul unui copac solitar, pentru a fi mai bine apărată şi ascunsă. Discutam în vreme ce ne făceam loc printre ramurile cu frunziş rar, de un verde şters. Şi am convenit că, prin ceea ce ne propuseserăm noi să realizăm, aveam să eliminăm de pe filumul uman întreaga hoardă. Nu un singur ascendent, ci o întreagă hoardă! în aceste condiţii, era greu de presupus că tocmai hominizii influenţaţi aveau să producă în evoluţia lor omul, pe noi înşine adică. Mai degrabă puteam crede că viitoarea fiinţă umană avea să rezulte din perfecţionarea pe cale naturală a zestrei pe care o purtau celelalte hoarde, nu prea numeroase încă, dar aflate într-o certă afirmare în cadrul biologic al momentului. Subiecţii noştri, trebuia să ne fie limpede asta, urmau să iasă din concurs, tocmai datorită superiorităţii câştigate. Erau, iarăşi teoretic vorbind, în

situaţia explicată mai sus, a strămoşului scos din lanţul generaţiilor, fără să i se cunoască lipsa. Cu ei sau fără ei, omenirea tot avea să apară, la timpul potrivit. Eram noi înşine cea mai sigură probă.

— Nu ştiu ce se va alege din hoardă, spunea Marc, reglând antena şi fixându-i unghiul de lucru. Până la urmă vom afla, chiar dacă pentru asta va fi nevoie să mai facem un salt în timp. Mă amuză însă faptul că indivizii ăia habar n-au ce-i aşteaptă şi ce se pregăteşte, ce se ţese în jurul lor. Zburdă prin pădure, vânează cu ciomegele, iar atunci când nu mănâncă stau cu burta la soare şi dorm. Nu ne cunosc, nu ne-au întâlnit niciodată, deşi uneori sunt tentat să mă arăt, să apar pe neaşteptate în mijlocul lor, ca să le înregistrez reacţiile. Mă întreb ce ar putea înţelege, cu minţile lor înguste, dintr-o asemenea întâmplare.

L-am sfătuit ca, deocamdată, să-şi vadă de treabă şi să rămână ascuns, cum cerea şi programul experimentului. I-am spus că, după părerea mea, indivizii aceia cu creiere nedezvoltate înţelegeau foarte puţin, dar posedau stomacuri perfecte şi mâncau zdravăn, fără alegere. Cu noţiunile lor sărace, bune abia pentru orientarea în spaţiul înconjurător, era puţin probabil să-şi dea seama de unde veneam şi ce reprezentam în lumea lor, ca să ne respecte în consecinţă.

— I-ai văzut, ştii în ce stadiu înapoiat sunt. Nu spera că vei face o asemenea impresie, încât vei intra în mitologia cuaternarului. Aşa frumos cum eşti, crede-mă că, dacă nu ţi-ai apăra pielea, speriindu-i de moarte, vânătorii hoardei n-ar ezita să deschidă capitolul antropofagiei, în înţelesul cel mai strict al termenului, cu vreun milion de ani înainte de debutul

îndeobşte acceptat al omului şi al acelei greţoase ocupaţii care se leagă de numele lui...

Am impresia că l-am convins, pentru că n-a riscat şi n-a dat experimentul peste cap dintr-o simplă curiozitate nesatisfăcută. Instrucţiunile cereau să fim cât se poate de discreţi, nu avea nici un sens să ne trădăm prezenţa înainte de vreme.

Antena, cu bateriile ei puternice, ne-a fost de un real folos în nopţile următoare, când profitam de întuneric ca să transportăm în pădure obiectele de care era nevoie. Ştiam acum locurile preferate ale hoardei. În special o poiană largă, cu un izvor ţâşnit într-un capăt, sub bolta de frunziş, fusese des vizitată şi am hotărât să ne servim de poziţia ei (hoarda dormea în copacii din apropiere) pentru restul experimentului rezervat hominizilor pe care doream să-i smulgem dintr-o îndelungată amorţire.

În prima noapte am transportat acolo unelte, pentru că, oricât de primitive ar fi fost, reproduse după imagini vechi, obiectele acelea tot unelte se cheamă că erau. Eu însumi am aşezat la rădăcina unui copac scorburos câteva securi, două sape şi nişte cuţite mari, sclipitoare. Era o adevărată plăcere să surprinzi, dimineaţa, reacţiile vânătorilor veniţi să bea apă din izvor, când făceau cunoştinţă cu obiectele metalice oferite de noi, iar pentru ei apărute în chip miraculos. La început nu cutezară să le atingă, decât, cel mult, cu ciomegele, gata să sară în lături la orice mişcare suspectă. Apoi, văzând că obiectele nu se clinteau din loc singure şi nici nu muşcau, curajoşii se îndemnară unul pe altul şi îndrăzniră să le atingă, să le ia în mâini. Eram cu toţii în faţa ecranelor, urmăream expresiile nedumerite ale subiecţilor noştri, gesturile repezite prin care încercau să comunice, să-şi limpezească

întâmplarea. Nu ştiau ce puteau face cu uneltele, la ce le-ar fi servit, dar metalul îi intrigase destul, iar în final le plăcuse, se vedea asta din felul cum îl cercetau şi îl atingeau cu limba. Feţele lor, foarte mobile, expresive, arătau trăiri dintre cele mai intense în acele momente unice pentru hoardă.

Era amuzant cum descopereau ei sensurile unor obiecte necunoscute.

— Uite-i! Uită-te la ei! strigase cineva, râzând cu lacrimi în ochi, şi într-adevăr avea de ce să râdă.

Hominizii uitaseră de apă, de izvor, uitaseră de tot ce-i înconjura. Interesul lor se îndrepta atunci exclusiv spre uneltele descoperite în poiană. Câţiva bărbaţi, înşfăcând securile şi sapele, începuseră să alerge de colo-colo, fără nici un rost, pur şi simplu le târau după ei, absorbiţi de importanţa acestei manevre lipsite de sens, în timp ce alţii îi urmăreau, lăsându-se din când în când pe vine, ca să vadă mai bine ciudăţeniile din mâinile semenilor lor. Dar, când să le folosească pentru a ucide un cerb năvălit din greşeală peste ei, în poiană, aruncară securile şi se repeziră la ciomegele lor, la armele obişnuite, fără o prea mare eficienţă în lupta cu animalele mari. Alergară apoi, urlând, pe urmele cerbului şi abia într-un târziu, înapoindu-se fără vânat, regăsiră securile şi le reveni interesul pentru ele, purtându-se însă ca şi cum nu le-ar fi văzut niciodată până atunci. Le întorceau când pe o parte, când pe alta, uimiţi, şi din vreme în vreme le încercau metalul cu dinţii.

— N-au încredere în tehnica modernă! glumea Marc Nelson, dar mai aproape de adevăr era faptul că hominizii nu se pricepeau să folosească uneltele, de-a dreptul revoluţionare, pe care le introduceam în viaţa hoardei. Abia mai târziu, când intervenţia noastră avea

să vizeze mai direct însăşi fiinţa lor, vânătorii învăţară să mânuiască obiectele de metal. Nici nu e de mirare că acomodarea cu ele nu se făcea dintr-o dată şi fără ezitări în cazul unor indivizi care foloseau materialele aşa cum le cădeau în mână, fără să le fi trecut prin minte măcar să cioplească pietrele, lovindu-le una de alta.

În orice caz, toţi subiecţii fuseseră identificaţi, de la adulţii vârstnici şi până la copii. Hoarda era în mâinile noastre, lucru pe care n-avea să-l ştie niciodată, chiar dacă în anumite momente ne simţea vecinătatea şi trecea printr-o vie tulburare. De la distanţă, am injectat în creierul fiecărui individ o înregistrare special pregătită, cu imagini mai apropiate de felul cum înţelegeam noi Universul. Le verificam în felul acesta elasticitatea cerebrală şi puterea de adaptare. Efectuând acest test, am avut surpriza de a constata că întreaga hoardă înnebunise, cuprinsă de o agitaţie învecinată cu panica. Şi ne-am dat seama imediat că nu suportau înregistrarea pregătită cu atâta migală, pentru a-i trece astfel de un prim mare prag din noaptea lungă a minţii lor. Era *prea mult* cât le-am dat, prea mare doza, iar ei păreau ameţiţi, speriaţi, derutaţi complet de umbrele care li se perindau prin creier sau de ceea ce înţelegeau din năvala lor. Ne-am convins deci că nu puteau asimila decât foarte puţin, în condiţii normale. Prin urmare, era absolut obligatoriu să facem ceva cu ei, să le creştem capacitatea de înţelegere şi, dacă altfel nu se putea, chiar volumul creierului trebuia modificat, mărit prin circumvoluţiuni suplimentare. Speram să obţinem cumva o creştere calitativă a gândirii, prea era rudimentară şi insuficientă cea a pacienţilor noştri.

Ne-am răspândit din nou în jurul şi deasupra pădurii. Cu nişte aparate speciale, ne-am învârtit pe acolo până când şi ultimul din hoardă îşi primise porţia stimulatoare, lansată cu precizie spre ţeasta alungită a fiecărui hominid. Rezultatele nu întârziară. După un timp, descoperirăm în atitudinea, în comportamentul lor, semne care păreau să exprime influenţa din afară, intervenţia noastră vreau să spun. Alergau mai puţin fără rost, începuseră să fie mai sobri, mai meditativi, ceea ce putea fi o dovadă că în creierul lor se producea un fenomen rapid de limpezire. Informatorii subtili pe care îi lansaserăm în craniile câtorva subiecţi traduceau în termenii noştri ceea ce se petrecea sub laţele nespălate şi pline de păduchi ale hominizilor. Era de-a dreptul fascinant să urmăreşti transformarea acestor biete fiinţe abia desprinse din stadiul sălbăticiei şi, datorită nouă, obligate să facă un salt înainte pe lungul drum al speciei către fiinţa umană. Sau, poate că le obligam să se oprească la o răscruce, altfel ignorată, apoi să se abată pe o cale necunoscută lor şi, încă, necunoscută nouă.

După un număr de injecţii stimulatoare, procesul era pe deplin angajat. Memoria lor crescuse, la fel şi capacitatea de a face conexiuni între imagini, de a sintetiza într-un tablou mai complex datele, destul de numeroase, intrate din lumea exterioară prin nişte simţuri foarte sensibilizate, aparţinând încă animalului în plină luptă cu natura. Şi până atunci *simţiseră* intens semnalele lumii înconjurătoare, dar acum pricepeau mai mult, iar reacţiile lor deveneau mai precise, mai diferenţiate. Până şi expresia feţei li se schimbase. Andreea observase prima lucrul acesta şi ne făcuse o demonstraţie, cu un exemplar studiat de ea, un mascul bătrân, decrepit, unul dintre puţinii bătrâni ai hoardei,

pentru că mortalitatea părea să fie extrem de ridicată în condiţiile vieţii lor. Poate că individul nici nu era chiar atât de înaintat în vârstă, însă arăta jalnic, încovoiat de reumatism, abia mişcându-se printre femei. Nu ieşea la vânătoare niciodată, era prea slab pentru o ocupaţie atât de dificilă, aşa că trăia retras, aproape ignorat de ceilalţi, mâncând rădăcinile pe care şi le dezgropa încet, cu degetele tremurătoare. Dată fiind slăbiciunea lui trupească, la împărţeala cărnii rareori ajungea, pentru că hoarda îl considera în plus, un balast inutil, şi aştepta probabil să moară. Unii, trecând pe lângă el, mârâiau şi îşi dezveleau dinţii ascuţiţi într-o expresie ameninţătoare. Dar bătrânul era prea slab ca să mai primească vreo provocare şi se îndepărta şchiopătând, dispărea tăcut în tufişuri. Femeile îl mai tolerau, dar nici ele întotdeauna, pentru că se obişnuise să fure (de fapt, toţi furau, atunci când aveau ce). Bătrânul fura rădăcinile de la copii, mai ales de la cei mici, care nu ştiau să se păzească sau nu puteau să fugă. În filmul făcut de Andreea l-am văzut şi noi pândind un copil şi smulgându-i din mână bulbul abia început. Copilul, o mogâldeaţă încă patrupedă, ţipa şi plângea, în vreme ce bătrânul se îndepărta, molfăind în gingii prada, şi arunca în urmă priviri când speriate, când fioroase.

— Uite, comenta Andreea, aşa arată „bătrânul înţelept" al hoardei! E absolut de prisos şi, sunt convinsă, la prima mare migrare spre sud sau spre munţi, existenţa lui s-ar fi încheiat. Nu-l văd în stare să se mai ţină de ceilalţi, iar lor nu le mai pasă de el, am toate motivele să cred asta. Despărţit de hoardă şi neputincios, cum arată, ar fi o victimă sigură pentru fiare, sau îl vor doborî bolile şi frigul. Aţi observat, probabil, că nu prea există bătrâni. Viaţa mizeră pe

care o trăiesc toţi le aduce o senilitate precoce şi-i transformă prea curând în epave. Iar hoarda, fără nici o umbră de sentimentalism, îi abandonează, dacă nu cumva natura aspră îi va fi eliminat ea însăşi între timp.

Apoi Andreea prezentase o înregistrare luată după ce hominidul bătrân îşi primise dozele de stimulatori prevăzute în programul experimentului. Fusese surprins într-o după-amiază frumoasă, cam rece; se apropia toamna acelui an scufundat într-un ciclu temporal mai puţin blând în comparaţie cu cel pe care îl părăsisem. Bătrânul şedea pe o creangă, cu picioarele scheletice spânzurând – se aşezase în aşa fel încât să primească în faţă, prin frunzişul rărit, razele domoale ale soarelui. Dormita şi se simţea bine, probabil. Întreaga lui fiinţă dădea semne de înzdrăvenire, din moment ce reuşise să se suie în copac, după ce în ultima vreme reumatismele îl ţinuseră, cocârjat şi suferind, în răcoarea deseori umedă a pământului.

— Priviţi-i ochii! ne-a cerut Andreea.

Şi cu toţii am urmărit expresia mai vioaie, mai inteligentă a celui examinat. Tresărise din somnolenţă şi, scărpinându-se alene pe piept, conducea cu privirea un grup de vânători tineri, care treceau prin apropierea lui. Apoi căscase, încreţindu-şi şi mai mult botul ridat, şi recăzuse în atitudinea aceea parcă meditativă, de (aş îndrăzni să zic, amuzându-mă puţin) calmă contemplare interioară.

Am recunoscut imediat că bătrânul arăta mai bine, iar o altă înregistrare ne-a convins pe deplin, ne-a convins de faptul că era aproape recuperat pentru viaţa obişnuită a hoardei şi se angajase, alături de toţi ceilalţi, în procesul declanşat de noi. Într-un desiş, o

umbră mişca crenguţele la intervale neregulate, aplecându-se şi revenind – era bătrânul, l-am putut vedea mai bine când informatorul apropiase imaginea şi tot atunci am observat obiectul din mâna lui uscată: o sapă uşoară, una din cele multe lăsate la îndemâna subiecţilor, dar pentru care căzuseră parcă din cer. Bătrânul îi descoperise întrebuinţarea şi lovea pământul cu mişcări nesigure, oprindu-se din când în când ca să scurme în groapă şi să smulgă din ea rădăcinile. Îşi făcuse o bună provizie alături. Uneori întorcea sapa cu fierul spre el, o cerceta concentrat şi scutura din cap, cu nedumerire, ori poate că în felul acesta îşi exprima începutul de înţelegere care scăpărase dincolo de inteligenţa lui puţină.

Hoarda prospera. Uneltele metalice, cu care se obişnuiseră, erau un dar nepreţuit (ei începuseră să simtă asta şi-l apreciau în felul lor), o garanţie aproape sigură a supravieţuirii. În plus, executând alte puncte din programul de influenţare, le transmiteam periodic informaţii simple, cele pe care le consideram utile hominizilor, dar în primul rând accesibile. În tabără, discutam fiecare iniţiativă şi, în repetate rânduri, grupul se scindase, neînţelegerile pornind de la faptul că nu toată lumea era convinsă că trebuia să comunicăm hoardei cutare sau cutare lucru. Sau atunci când unii apreciau că nu venise încă timpul pentru o anume informaţie; trebuia deci să aşteptăm, ziceau ei, până când creierul subiecţilor avea să fie pe deplin pregătit. Marc intenţiona la un moment dat să-i înveţe să folosească focul, însă vreo câţiva se opuneau categoric, pretextând că altele erau mai importante atunci.

— Nu e destul că se mănâncă între ei? spunea Vlad, încă obsedat de scena aceea mai veche. Mai daţi-le şi focul, ca să se mănânce prăjiţi!

În privinţa focului aveau dreptate „conservatorii”, cei ce îndemnau la prudenţă. Marc nu rezistase totuşi ispitei de a-l învăţa pe un tânăr din hoardă să lovească pietrele într-un anumit fel şi să scoată scântei. Acela, botosul, se trezise dintr-o dată *ştiind.* Şi lovise pietrele, lângă un maldăr de frunze, de crengi uscate. Focul izbucnise, aprinsese crengile, spre spaima întregii hoarde, care se risipise în savană, urlând. Putea să ardă pădurea, şi ar fi ars, desigur, dacă n-am fi deplasat acolo o echipă de zece oameni, cu proiectile speciale, ca să stingă incendiul. După întâmplarea aceea, întâlnindu-l pe Marc Nelson, Vlad pufnea nemulţumit, cu o mustrare mută în priviri. Iar celălalt, deşi se simţea într-un fel vinovat de cele petrecute, se prefăcea că nu observă reproşul.

Informaţiile prelucrate de noi şi comunicate hominizilor treptat, în seturi din ce în ce mai concentrate, îşi propuneau, într-o altă etapă, să le servească la orientarea în teren, să le lărgească orizontul, împingându-l dincolo de limitele câmpului lor de observaţie. Hoarda ştia acum că, departe, spre sud, se întindeau alte păduri şi tot acolo curgeau apele domoale, dar înşelătoare ale fluviului. Nici un vânător nu văzuse el însuşi un fluviu, trăiseră tot pe lângă munţi, ca să se poată ascunde iarna în peşteri, unde zgribuleau înghesuiţi unul în altul până când soarele târziu al primăverii următoare le încălzea iarăşi sângele în vine, încurajându-i să iasă în pădure. Singurele ape întâlnite erau izvoarele şi câte un râu de munte, mic, repede, învolburat, unde coborau să-şi astâmpere setea. Dar, la un moment dat, vânătorii se

treziseră că ştiu mai multe, iar atunci când închideau ochii, vedeau cu mintea apa nesfârşită a fluviului, o întindere galben-verzuie, nămoloasă, nu limpede ca apele peste care trecuseră ei sau din care băuseră. În mintea lor stăruiau imagini tulburi, ca nişte amintiri, numai că „amintirile” acelea erau, în realitate, rezultatul experimentului şi fuseseră, toate, implantate, introduse în creierele hominizilor. Tot astfel le-am oferit câteva scheme valabile în organizarea şi conducerea vânătorilor colective. Scheme generale, fireşte, prin care intenţionam să-i facem să priceapă rostul unei tactici potrivite şi să caute această tactică, s-o aplice în funcţie de situaţie, dar şi în funcţie de elementele-tip sugerate de noi. Avea să se întâmple cu ei ce se întâmplă de obicei cu jucătorul de şah care studiază şi memorează partidele celebre, aplicând apoi avantajos o schemă de joc prin care poate depăşi, în rapiditate şi precizie, mişcările unui adversar constrâns să înveţe exclusiv din propria lui experienţă. I-am văzut la lucru, în savană, încercuind vânatul, gonindu-l, atrăgându-l în capcane naturale pe care înainte le-ar fi ignorat, dar acum le foloseau cu pricepere şi, în plus, aveau şi arme mai bune. Pe de altă parte, femeile hoardei se văzuseră înconjurate de un număr apreciabil de obiecte folosibile într-o rudimentară gospodărie. A fost destul de greu să le facem să priceapă de ce trebuiau să răzuiască pieile de bivol. Însă, până la urmă, impulsurile noastre s-au dovedit hotărâtoare şi, la fel, cuţitele nemaipomenite, lucitoare, inoxidabile, pe care le puseserăm la îndemâna lor.

— Ceea ce facem noi acum, spuneam odată, pe când controlam împreună cu Andreea testele şi eram entuziasmaţi amândoi de ultimele date comunicate de

observatorii noştri electronici – ceea ce facem noi aici e de-a dreptul fantastic! Îi preluăm pe ăştia, hoarda asta de hominizi primitivi, şi-i aruncăm, îi proiectăm pur şi simplu în umanitate! Generaţia cu care lucrăm, cel puţin, face saltul sub ochii noştri. Învaţă, involuntar şi inconştient, lucruri la care ar fi ajuns, pe calea naturală, urmaşii lor peste aproape două milioane de ani. Dacă aceste cunoştinţe vor putea fi îndelung păstrate, transmise de la o generaţie la alta şi, mai ales, dacă modificările făcute de noi în calitatea inteligenţei acestora se vor consolida ereditar, profitul hoardei, datorat în exclusivitate nouă, va fi enorm, incomensurabil. Pe bună dreptate se poate afirma că aici creăm o colectivitate privilegiată. Şi, dacă n-am lucra în acest trecut îndepărtat, care ne permite orice, pe bună dreptate ar trebui să ne fie teamă de consecinţele intervenţiei noastre.

Nu i-am mai mărturisit că mie, de fapt, *îmi şi era* teamă. Îmi era teamă de urmări şi, uneori, după ce terminam lucrul, rămâneam cu privirile aţintite în gol. Încercam atunci să prelungesc în timp valorile introduse prin experimentul nostru în acel moment al evoluţiei preumane, ca să-mi dau seama, ca să aproximez măcar în linii mari soarta intervenţiei şi în mod deosebit consecinţele. Dar tot ce puteam face era să bâjbâi printre presupuneri, fără să mă pot agăţa de nimic sigur. Şi mi-am zis că va fi necesar un nou salt în timp, pentru că era prea riscant, totuşi, după ce modelam în aşa hal trecutul, era prea riscant să dispărem spre timpul nostru fără să controlăm. Fără să verificăm pe traseu evoluţia fenomenului pe care l-am declanşat.

Dar până atunci mai era vreme. Deocamdată, experimentul trebuia desăvârşit şi, pe când studiam

ultimele puncte din program, unul dintre informatorii lansaţi în adâncurile pădurii a dat alarma. Urmărea un grup de trei vânători înarmaţi cu beţe uşoare şi lungi, pentru păsări. Scena nu ne interesa în mod special, văzuserăm de mai multe ori vânătorile de păsări. Dar informatorul, programat să urmărească toate obiectele în mişcare, surprinsese în apropiere, târându-se prin desişuri, felina. A fost o pândă scurtă, cu un deznodământ anticipabil, fiindcă hominizii mergeau cu vântul în spate şi, atenţi la coroanele copacilor, nu simţiseră primejdia. Am urmărit pe ecran, reluat, saltul lung şi corpul destins al fiarei – era un tigru uriaş, superb aş zice, dacă în rememorarea unei asemenea sângeroase întâmplări încape şi o impresie despre cel care dăduse, prin surprindere, atacul. Machairodus. Un strămoş, poate nu atât de viclean, dar plin de o forţă primitivă, al felinelor de mai târziu. În mai puţin de o secundă, victima era doborâtă, apoi spânzura în botul imens al fiarei, cum tigrul îşi ridicase capul şi privea în jur, cu un fel de semeţie războinică. Pisica ţinând şoarecele în gură! Vânătorul murise instantaneu, străpuns de doi colţi enormi, ca nişte pumnale.

— O să avem de furcă! spusese atunci cineva şi vorbele lui se adeveriră.

Supravieţuitorii alergaseră ca nişte ieşiţi din minţi spre capătul de pădure stăpânit de hoardă şi duseseră vestea. Foloseau deja un limbaj complex, cuvântul *tigru* spunea destul pentru aceşti nenorociţi care trebuiau să trăiască o viaţă întreagă numai între primejdii. Informatorii ne ţineau la curent cu mişcările hoardei, ştiam că erau paralizaţi de teamă, se căţăraseră în copacii cei mai înalţi şi priveau mereu desişurile cu nelinişte. De data asta nu-şi mai părăsiseră securile, arme mai de temut decât

măciucile subţiri, dar înţelegeau (şi noi de asemenea) că nu le vor fi de folos într-un atac prin surprindere al tigrului uriaş.

Aşa a trecut ziua, cu îngrijorare şi panică între hominizi. Noaptea, avertizoarele ne-au trezit: Machairodus dădea din nou lovitura. Venise pe urmele celor doi fugari, descoperise hoarda şi, întărâtat de mirosul atâtor trupuri, ataca în mijlocul ei. Se căţărase într-un copac, încolţindu-şi victima fără nici o dificultate, iar nouă nu ne rămânea decât să-i urmărim, în spectrul infraroşu, retragerea. Hoarda parcă înnebunise, vânătorii şi femeile şi copiii se treziseră şi urlau, unii, alţii înlemniseră, ca paralizaţi, în adăposturile improvizate între frunze, pe crengi. Strânşi roată în jurul ecranelor, ne-am sfătuit şi am hotărât pe loc că era cazul să intervenim, lucrurile nu mai puteau continua aşa.

— Dacă n-am fi început experimentul, le-am spus, am putea admite că am fost şi suntem martorii unei drame obişnuite a acestui timp definitiv apus. Dar felina asta a ucis, în numai câteva ore, doi dintre subiecţii noştri şi e mai mult ca sigur că acum, după ce a descoperit ascunzişurile hoardei, nu se va mai mişca din loc până când un singur vânător va mai fi în viaţă. Înseamnă că ei au de ales între a-şi aştepta sfârşitul, înfricoşaţi, ghemuiţi în vârfurile copacilor, sau, cu riscul de a fi atacaţi din urmă, să plece. Să emigreze peste savană, în cea mai mare viteză, spre pădurile din sud. Ambele soluţii ne-ar zădărnici munca.

Ar putea să lupte, observase cineva, dar cei mai mulţi au fost de părere că, posedând arme prea slabe pentru o înfruntare cu Machairodus şi neavând o experienţă în acest sens, hominizii erau lipsiţi de vreo şansă. Şi nici măcar n-ar fi îndrăznit. Trebuia să-i

apărăm, nu-i puteam lăsa pradă fiarei, chiar şi pentru simplul motiv că investiserăm în hoardă un capital ştiinţific substanţial. Iar acum venise tigrul, cu intenţia foarte clară de a-i devora pe cei din care făcuserăm minţile cele mai luminate, la acea dată, ale planetei.

Dimineaţa eram în zbor spre pădure, cu misiunea de a lichida tigrul uriaş.

— Ai să poţi singur? întrebase Andreea.

Nu mă îndoiam de faptul că aveam să reuşesc, eu nu eram o biată creatură abandonată la discreţia soartei. Din tabără mi se dădeau indicaţii, ia-o spre vest cinci grade, mi se spunea, acum un grad şi jumătate spre sud. Ei urmăreau de acolo, cu toţi informatorii, poziţia tigrului în pădure şi poziţia mea, în aer, deasupra.

— Coboară! am auzit glasul lui Gion Vlad şi ştiam că fiara se afla undeva, sub mine, trebuia doar s-o caut. Pluteam fără zgomot deasupra coroanelor verzi, cu arma pregătită. Mi s-a comunicat că unul dintre informatori, căzut pe aproape, îl reperase pe Machairodus în dreptul unui desiş cu frunze deja îngălbenite, un soi de arbust peste care toamna venea mai devreme. Am căutat desişul şi, o clipă mai târziu, vedeam tigrul uriaş, îşi mlădia corpul roşcat, păşind alene, fără nici o presimţire. Apoi m-a simţit, totuşi, sau poate că m-a zărit cu un ochi, cum coboram în picaj lent spre el. A tresărit, încordându-se, s-a întors cu tot corpul spre mine şi cred că mă privea nedumerit, chinuindu-şi creierul să înţeleagă. Să nu-l ucid imediat, mi-am zis; voiam să-l mai privesc câteva momente şi eram curios, mă interesa cum avea să reacţioneze. Machairodus m-a privit o secundă, poate mai mult, însoţindu-mi planarea cu un urlet furios, apoi se răsuci fără grabă şi, pricepând că nu mă putea

ataca, începu să alerge, nu prea repede, pe marginea luminişului. Fiecare mişcare, fiecare ondulare a corpului trăda o forţă musculară ieşită din comun. Ce-o fi în mintea lui? mă întrebam. Ce îşi imaginează acest uriaş, stăpânul evului, probabil, văzându-se urmărit de o fiinţă zburătoare, cum n-a mai întâlnit niciodată? În orice caz, era conştient de puterea lui excepţională, pentru că, deşi urmărit de mine, şi încă din zbor, nu părea speriat. Cel mult nedumerit. Mârâia şi răgea scurt, cu capul într-o parte, fără să mă scape din priviri. La un moment dat, când aproape că ajunsesem deasupra lui, s-a destins ca un arc, ţâşnind furios în sus, iar laba lui, cu ghearele pregătite pentru apucat, a măturat, vâjâind, aerul de sub picioarele mele. Abia căzut la pământ, făcu un alt salt într-o parte şi l-am văzut dispărând în desiş.

— Ce faci acolo? vorbi în receptorul din urechea mea Vlad, nemulţumit.

Urmăriseră scena pe ecrane şi se întrebau ce mai aştept, de ce nu acţionez. Le-am comunicat că pierdusem urma fiarei, vedeau şi ei asta, şi i-am rugat să mă ghideze din nou. Am zburat o vreme deasupra pădurii, apoi mi-am dat drumul printr-o spărtură în frunziş şi imediat am zărit, în umbră, felina roşcată. Cred că ne-am văzut în aceeaşi clipă, iar Machairodus se ghemuise, mârâind surprins, dar nu i-am mai dat răgaz să-şi revină. Am apăsat declanşatorul armei şi flacăra, subţire şi intensă, a izbit puternic în capul păros al fiarei, care tocmai deschisese o gură cât o hrubă şi îmi arăta colţii îngălbeniţi. Când spasmele corpului său uriaş încetară, Machairodus era mort de mult, murise încă din prima clipă, cu ţeasta perforată de jetul incandescent. L-am lăsat acolo, lângă rădăcinile buboase ale copacului, cu o oarecare părere

de rău, ştiind că, încă înainte de căderea nopţii, animalele mici ale pădurii aveau să înceapă să-l devoreze.

Panica izbucnită în mijlocul hoardei a încetat abia după ce le-am sugerat noi înşine, printr-o înregistrare suplimentară, că duşmanul lor, tigrul uriaş, era mort. Şi le-am indicat locul unde îl puteau găsi. La început nu voise nici un vânător să se deplaseze acolo, ţineau sfat zgomotos, cu hotărâri pripite şi contradictorii. Apoi, şovăind încă, doi tineri porniră în recunoaştere şi, nu peste multă vreme, la vestea adusă de ei, întreaga hoardă dădu năvală, înconjură tigrul răpus şi mult timp ne-am amuzat, în tabără, de figurile prosteşti pe care le făceau, cercetând cu o completă uluire rana inexplicabilă din capul rânjit, fioros şi în moarte.

Experimentul a fost dus apoi până la capăt, conform instrucţiunilor. Veni toamna, frigul se făcu pătrunzător şi presimţeam că hoarda avea să-şi schimbe curând locurile de vânătoare. Încă înainte de căderea zăpezii trebuiau să-şi găsească adăpost într-o peşteră. Dacă, eventual, până atunci nu făcuseră aşa, aveau s-o facă începând de acum, pentru că aşa li se sugerase, aşa *ştiau* ei că era bine, fără să bănuiască însă că gândurile acelea noi, uimitoare, nu se iviseră de fapt în ţestele lor. Ştiau acum să aprindă focul şi să-l folosească fără pericol pentru hoardă, sau pentru pădurea din jur. De mai multă vreme începuseră să-şi strângă provizii, mormane de rădăcini. Cercetând munţii, le-am găsit o peşteră potrivită şi, după o ultimă comunicare, cuprinzând alte instrucţiuni, hoarda îşi adună lucrurile şi porniră cu toţii spre munţi, urmând o direcţie care trebuia să-i scoată la peştera aceea necunoscută. Pădurea rămânea în urma lor, dezgolită, pregătită de iarnă.

— E timpul să verificăm, i-am reamintit lui Vlad ceea ce se părea că el uitase.

Trebuia să ştim pentru ce ne-am ostenit şi ce rezultat, în timp, va avea intervenţia noastră. Am discutat problema, adunaţi cu toţii la căldura din corturi, în vreme ce afară vântul şuiera în lungul văii, învălătucind pe cer nori plumburii. Eu am propus cinci sute de ani, dar Marc Nelson şi Andreea susţineau că trei secole erau un răgaz suficient pentru a permite nişte concluzii. Până la urmă, am acceptat. „Fie şi trei secole! ” am zis. Şi, fiindcă Marc umblase mai mult şi cunoştea bine locurile, era omul cel mai indicat să mă însoţească, putea să-şi dea seama imediat de eventualele schimbări, dacă acestea se vor extinde cumva pe o arie foarte largă.

În ziua plecării, Marc îşi pregăti minuţios un transportor dintre cele de rezervă, verificat de mai mulţi inşi din grup, ca să nu mai intre, fără voia lui, în vreo încurcătură de genul celei prin care trecuse la descinderea în timpul hominizilor. Înarmaţi cu tot ce ne trebuia, am făcut saltul, iar corturile galbene dispărură, împreună cu locatarii lor. Valea era pustie şi doar în susul ei, departe, două căprioare alergau în salturi largi, abia atingând stâncile; apariţia noastră bruscă le speriase, probabil.

— Cred că am ajuns la destinaţie, mi-a zis Marc şi, într-adevăr, verificarea poziţiei noastre în timp, luând ca reper data primei escale, ne-a confirmat presupunerile.

Am remarcat imediat că se făcuse mai cald; poate că întreg climatul planetei era în curs de încălzire, cel puţin aşa arătau semnele. Şi vegetaţia acelei cunoscute văi sporise, părea mai bogată în specii şi nu ştiu de ce mi s-a părut totul, deodată, mai frumos.

Adică ştiu, dar nu înţelesesem de la început: ziua era mai plină de lumină, iar florile tocmai înfloriseră, albe şi galbene şi violete, îşi ridicau timid dintre pietre petalele mici, cu insecte mărunte adăpostite între ele.

— Ar trebui să nu mai pierdem vremea. Să-i căutăm! propuse Marc.

Şi am zburat spre pădurea hoardei, o recunoşteam după detaliile care mi se întipăriseră în memorie pe când pluteam deasupra ei şi căutam tigrul. Însă pădurea avansase adânc în savană, câştigase teren. Am redus înălţimea, aproape atingeam cu călcâiele frunzişul verde, dar nici o urmă de-a hominizilor noştri nu se vedea. Pesemne emigraseră totuşi în pădurile de la sud, pe malul fluviului, aşa am crezut. Dar acolo trăiau alte hoarde, mi-am amintit la vreme amănuntul acesta nu lipsit de importanţă. Şi ne-am hotărât să traversăm savana, tot în zbor, fireşte. Să ajungem în pădurile de la sud.

Treceam, apariţii insolite, peste savană, stârnind nelinişte în cirezile cornutelor sălbatice. Am pus pe fugă până şi o familie de lei marsupiali, care, între nişte muşuroaie, îşi expuseseră în tihnă blănurile la soare. Încă de departe am văzut fumurile, aburind subţire pe fondul mai întunecat al celeilalte păduri. Focurile aprinse acolo, la limita sudică a savanei, stăteau mărturie că munca noastră nu se risipise în zadar. Am făcut un popas la o distanţă suficient de sigură pentru păstrarea unui anonimat la care încă ţineam; o movilă scundă, cu smocuri de iarbă şi scaieţi, avea să ne servească excelent drept loc de observaţie şi am despachetat în grabă, emoţionaţi, luneta şi alte câteva aparate pentru observarea optică. Apoi căutarăm focurile reperate din zbor şi, apropiind la maximum imaginea, Marc tresări lângă umărul meu.

„Ei sunt! ” i-am auzit exclamaţia şi aveam să mă conving îndată că nu greşise. Acolo, în jurul focurilor, nu puteau fi decât urmaşii hoardei, urmaşii *vechilor* (ce ciudat sună asta!) noştri pacienţi. Erau tot botoşi, departe încă de linia şi expresia faciesului uman, dar ni s-a părut atunci că-şi depăşeau înaintaşii prin statură, prin toate dimensiunile corpului. Vedeam acolo nişte hominizi puternici, cu un mers mai greoi, dar mai apropiat de verticală. Iar capul, cutia craniană în special (şi nu mă înşelam) părea sensibil mărită, dacă o raportam la imaginea strămoşilor lor din hoarda pe care abia o părăsiserăm şi, totuşi, de mult i se aşternuse praful pe oase.

Şi mai era ceva, legat de aceştia, de generaţia pe care o confruntam cu subiecţii experimentului nostru. Cu cei prin care *începuserăm* experimentul, pentru că el se desăvârşea în timp, confirmându-ne o serie de ipoteze. Aceştia, pe care îi observam la trei sute de ani după impulsul imprimat hoardei, nu numai că nu pierduseră învăţăturile comunicate de noi, dar se descurcaseră excepţional în marea cursă a supravieţuirii. Aveam să înţelegem asta, şi mai exact, abia mai târziu. Atunci am observat doar că îşi înveleau corpurile cu blănuri, ceea ce nu le-ar fi trecut prin minte înaintaşilor lor. Iar uneltele şi armele, din piatră cioplită, arătau că hominizii ne urmaseră sugestiile „anonime” şi deprinseseră un meşteşug avantajos, cu mult înainte de apariţia lui pe o cale normală. Obiectele metalice, cadourile noastre, se pierduseră, ori nu erau în posesia grupului atunci observat, dar asta nu mai prezenta importanţă din moment ce vânătorii învăţaseră să-şi facă singuri, chiar grosolan lucrate, lucrurile de care aveau neapărată nevoie.

Marc era vesel.

— Ăştia prosperă, prosperă! mi-a spus, făcându-mi cu ochiul. Nu mai rabdă de frig, vânează cu mai mult succes şi, prin urmare, mănâncă zdravăn şi cresc. Sunt mai robuşti decât pârliţii cu care am început „distracţia”. Uite, au inventat până şi moda epocii!

Se referea la îmbrăcămintea rudimentară, din piei şi blănuri, a celor de lângă focuri. Apoi i-am numărat şi, sfătuindu-ne, am ajuns la concluzia că aceia nu puteau fi decât o parte, o mică parte probabil, din urmaşii hoardei. Un calcul aproximativ ne făcea să credem că, în ciuda tuturor vitregiilor pe care le-ar fi avut de înfruntat, urmaşii hoardei trebuiau să se fi înmulţit considerabil.

I-am căutat pe ceilalţi. Din loc în loc, în păduri, în savane, le vedeam aşezările provizorii şi pretutindeni ardeau focuri, pretutindeni am întâlnit uneltele acelea noi, din piatră cioplită, dovadă limpede a saltului imens pe care hominizii îl făceau. Avusesem dreptate când, discutând cu Andreea, afirmasem că hoarda urma să fie pur şi simplu *proiectată* în umanitate. Acum urmaşii hoardei împânziseră ţinutul, se împărţiseră ei înşişi în hoarde mai mici, reprezentând însă, cu toţii, aceeaşi cultură. O cultură superioară celei etalon, a hominizilor evoluaţi normal, pentru că noi făcuserăm, dintr-o hoardă aleasă la întâmplare, un grup privilegiat.

— Bine-bine, l-am întrebat pe Marc, dar unde sunt ceilalţi?

— Care *ceilalţi?*

— Cum? Chiar nu înţelegi?

Mă gândisem atunci la celelalte hoarde, care existau, el însuşi le văzuse, la descinderea noastră în acel timp mai vechi. Populau pădurile de lângă fluviu, iar unele îşi aveau săpate adăposturile, ca nişte

cuiburi, în malul argilos. „Ştiu, îmi aduc aminte! ” zicea Marc. Dar pădurea de lângă fluviu era stăpânită acum de cetele hoardei privilegiate şi nicidecum nu se vedeau semnele unei alte culturi. Nici reprezentanţii unei alte culturi nu erau de găsit, deşi, credeam noi, ei ar fi trebuit să existe. Ne imaginaserăm chiar că vom putea face o confruntare pe viu, ca să constatăm astfel, la distanţă, rezultatele experimentului. Numai că hoardele ce ne-ar fi servit drept „martor”, şi în funcţie de care ar fi trebuit să apreciem saltul hominizilor influenţaţi, dispăruseră.

— Poate că i-au alungat, presupunea Marc. În comparaţie cu privilegiaţii, ceilalţi erau înapoiaţi şi rămâneau din ce în ce mai mult în urmă. Poate că nu i-au putut suferi alături şi i-au obligat să se retragă din ţinut.

Eu mă temeam de ceva şi mai rău.

— Nu uita, i-am spus, că şi unii şi alţii erau canibali. Numai că noi, *atunci,* am pus în mâinile unei hoarde arme mai bune. Şi le-am ascuţit inteligenţa. Dar cu asta nu ştiu dacă le-am schimbat şi obiceiurile.

Văgăunile din malul fluviului, acolo unde odinioară fusese sălaşul altor hoarde de hominizi primitivi, erau pustii. Cercetându-le, nici n-ai fi crezut că fuseseră locuite cândva. Trecuse foarte multă vreme de la părăsirea lor, nu rămăsese nici o urmă. Eram tot mai îngrijoraţi şi, acolo, la câţiva paşi de apa galben-verzuie, ne-am aşezat în iarbă, să judecăm situaţia şi să vedem ce aveam de făcut.

Aşadar, lucrurile erau mai complicate decât crezuserăm. Experimentul prevedea o intervenţie fermă în viaţa unui mic grup de indivizi aparţinători ramurilor preumane. Nimeni nu-şi imaginase, totuşi, că intervenţia noastră va fi decisivă nu numai la nivelul

unui mic grup, ci avea să schimbe însuşi cursul evoluţiei unei specii, al unei întregi colectivităţi. Ce se petrecuse, oare, în intervalul de trei sute de ani care ne despărţea de debutul experimentului? ne întrebam. Hoarda privilegiată prosperase, desigur, se înmulţise nemăsurat, răspândindu-se pretutindeni. În această manifestare explozivă luase în stăpânire o arie tot mai largă, clătinând astfel puterea fiarelor şi pregătind-o pe cea de mai târziu, a raţiunii angajate. De altfel, asta era de prevăzut. Dar ce se întâmplase cu celelalte grupuri de hominizi, care şi ele urcau spre raţiune, numai că mult mai încet, cu pauze şi ezitări? Unde dispăruseră? Şi de ce?

— Dacă ăştia, privilegiaţii, îi spuneam lui Marc Nelson, nu i-au putut suporta alături şi i-au împins în cine ştie ce pustietăţi, e greu de crezut că acolo vor supravieţui, ca să producă într-o zi rasa umană. Greu de crezut, pentru că şi în păduri o duceau mizerabil, abia se ţinea viaţa în ei, trăiau nesigur şi sub o veşnică ameninţare. Împinşi în pustiuri, hominizii depăşiţi de inteligenţa şi forţa hoardei privilegiate n-au nici o şansă, în caz că mai supravieţuiesc. Sunt condamnaţi să piară, aşa cum o istorie mai apropiată de noi a demonstrat în câteva cazuri. Ar mai fi de presupus că ăştia, privilegiaţii, în vremea marii lor expansiuni, nu numai că i-au învins pe cei din hoardele mai prost înzestrate, ci i-au exterminat, i-au vânat sistematic. Trebuiau să distrugă, să scape de vecinătăţi nedorite, ca să asigure liniştea şi (de ce nu, în cazul unor canibali?) hrana hoardei. Dar asta contează mai puţin acum. Contează însă faptul că, indiferent de felul cum au sfârşit sau vor sfârşi hominizii evoluaţi pe calea naturală, ei nu mai pot atinge timpul optim pentru

umanizare şi, practic, sunt eliminaţi, mai curând sau mai târziu, din cursa spre fiinţa umană.

— Atunci, poate că privilegiaţii!... încerca Marc să-şi explice.

Era exclus totuşi, pentru că *omul exista,* şi civilizaţia, cultura lui de asemenea, în timpul de unde veniserăm. Deci fără legătură cu experimentul. Iar privilegiaţii care, departe, în urmă, ne tăiaseră rădăcinile, erau în fond creaţia noastră şi evoluau, vizibil, în alt ritm, chiar dacă nu într-o altă direcţie. „Cred că s-a întâmplat ceva uimitor, i-am spus lui Marc, şi avem cea mai teribilă dovadă pentru teoria călătoriilor temporale. La problema strămoşului eliminat să te gândeşti! ” am adăugat, simţind că-mi venea ameţeală pe măsură ce avansam pe firul acela care părea să explice situaţia.

— E limpede că ăştia, cărora le-am imprimat impulsuri extraordinare, ne-au tăiat rădăcinile. Ni le-au tăiat dintr-o deplină ignorare a celor ce trebuie să se întâmple într-un viitor, el însuşi ignorat, nebănuit de minţile lor încă plăpânde. Dacă existăm acum, asta se datorează numai faptului că aceste creaturi au acţionat dedesubtul unui nivel de la care acţiunea lor s-ar răsfrânge periculos asupra propriei noastre existenţe. De asta ţi-am amintit de strămoşul eliminat. Eu cred că, dacă existăm, după tot ce-au făcut privilegiaţii ăştia, ne susţin rădăcinile de mai sus, la care ei n-au ajuns.

— N-au ajuns încă, avea să observe Marc Nelson, aruncând pietricele în apa tulbure a fluviului, ca şi cum s-ar fi jucat, dar faţa îi oglindea concentrarea.

Şi acest *încă* a început să mă obsedeze, ca şi cum ar fi circulat prin mine: un fluid fierbinte, o febră. Întrevedeam abia atunci posibilitatea, alarmantă

pentru noi, ca acţiunea noastră remodelatoare să nu fi luat sfârşit, iar consecinţele experimentului să nu se stingă în vreme. „Ce te faci cu ăştia? ” întreba Marc, referindu-se la privilegiaţi, fireşte. Şi, ca să înţeleg mai bine, ca să mi se limpezească intuiţia aceea de moment, am încercat să le urmăresc cu gândul, în continuare, evoluţia. Puteam fi siguri că aveau să supravieţuiască, *îi pregătiserăm* pentru asta. Le imprimaserăm impulsuri care îi aruncau peste zeci şi sute de milenii, iar ei intraseră într-un ritm neatins de noi înşine, de strămoşii noştri, de nici un individ şi nici un grup din orice punct al filumului uman. Şi, deodată, cu mintea tulbure încă de gândurile acelea înfierbântate, mi-am dat seama ca apărea un risc imens, la care nu ne aşteptam. Apărea riscul ca privilegiaţii, în timp, *să ne depăşească!*

Acum încă nu era târziu. Ei ne eliminaseră nişte ascendenţi foarte îndepărtaţi, iar noi existam datorită unor rădăcini care ne susţineau mai sus, pe parcursul a două milioane de ani. Dar timpul avea să treacă şi pentru aceste creaţii ale noastre, pentru privilegiaţii care, fără să ne cunoască, fără să ne poată bănui intervenţia, ne datorau totul, poate că însăşi existenţa lor ca indivizi, nu ca indivizi privilegiaţi. Era suficient să lăsăm tigrul uriaş în viaţă, sub copacii unde strămoşii lor îşi făcuseră culcuşurile, şi cred că nici măcar unul singur din hoardă n-ar fi scăpat. Poate că într-o altă desfăşurare a evenimentelor, în cea normală, naturală (când, neexistând încă, noi nu puteam interveni) aşa s-a şi întâmplat. Iar acum urmaşii hoardei privilegiate trăiau şi luau în stăpânire planeta, după ce ne eliminaseră strămoşii foarte îndepărtaţi. Şi poate că am fi acceptat cu o superioară înţelegere situaţia, bine sprijiniţi în rădăcinile de mai sus, dacă istoria cu

privilegiaţii s-ar fi oprit totuşi acolo, la distanţă de timpul din care veneam. Însă privilegiaţii îşi vedeau înainte de drum, de ritm, profitând de avantajele pe care le obţinuseră în urma experimentului nostru. Şi, pentru prima dată, am văzut cu claritate pericolul.

Evoluând în ritm neschimbat, îmi spuneam, privilegiaţii aveau să ne ajungă din urmă şi să se detaşeze. Câştigul fiecărei generaţii, în cazul lor, era enorm, era incomparabil cu cel realizat în exersarea normală a speciei, în perfecţionarea lentă, naturală, care într-un anume timp ne produsese pe noi. Chiar dacă n-ar fi parcurs un drum lateral, chiar dacă ne-ar fi călcat pe urme, privilegiaţii avansau mai rapid, extrem de rapid, încât apreciam că n-ar fi avut nevoie nici de o treime din numărul generaţiilor care îmi stăteau în spate, pentru ca ei să ştie tot ce cunoşteam eu atunci şi poate chiar mai mult. Şi, oricum, ar fi venit o vreme când, în ascensiunea lor prin timp, în cursa aceea *subterană,* ne-ar fi găsit rădăcinile de mai sus, cele în care ne sprijineam şi în lipsa cărora existenţa noastră ar fi fost ea însăşi anulată. Şi chiar presupunând că nu s-ar fi atins de ele, că ne-ar fi lăsat în viaţă (e posibil ca între timp să renunţe la antropofagie, dar cine ştie dacă eliminarea noastră n-ar fi dictată de alte raţiuni?), chiar dacă ne-ar lăsa în pace strămoşii indispensabili, mă gândeam că va veni totuşi o altă vreme, când urmaşii hoardei privilegiate vor erupe în timpul de unde plecaserăm. Ne vor fi, acolo, contemporani. Dar nu trebuia uitat faptul că în două milioane de ani ritmul lor de evoluţie avea să-i distanţeze cu măsuri astronomice de etapa în care ajunseseră adevăraţii mei contemporani. Ne-am fi trezit faţă în faţă, convieţuind (convieţuind oare?) două specii umanoide: noi, reprezentanţii evoluţiei naturale, cu istoria şi cu

problemele noastre, alături de privilegiaţii faţă de care, date fiind ritmul diferit de evoluţie şi câştigul însumat al generaţiilor, atunci aveam să fim tot atât de departe ca, să zicem, de inteligenţa incomprehensibilă dintr-o galaxie vecină.

— Ăştia, i-am spus lui Marc concluzia la care ajunsesem, vin din urmă ca un tăvălug şi chiar dacă ne vor suporta, după ce raporturile au să se inverseze sau, poate, au să se spulbere de-a dreptul în neant, chiar şi aşa cred că ne-ar fi foarte greu, alături. Ne-ar fi foarte greu, pentru că o comunicare şi o înţelegere reciprocă s-ar exclude, aşa cum acestea sunt imposibile acum, între noi şi fiinţele încă primitive – accentuez: *încă* primitive – pe care le-am impulsionat cu experimentul nostru, ca să le transformăm într-o complicată şi, poate, irezolvabilă problemă. De-ar fi numai atât!

— Ce-ar fi, totuşi, de făcut? m-a întrebat Marc, privindu-mă calm de astă dată, şi cred că m-a ajutat în felul acesta să mă liniştesc şi eu. Aveam nevoie de calm, mă enervase neputinţa la care mă vedeam condamnat, alături de toţi ceilalţi, constatând urmările în timp ale unui proces declanşat de noi înşine. Apoi, cred că m-am luminat la faţă, dacă ar fi să judec după uşurarea simţită în întreaga mea fiinţă, când mi s-a părut că întrevăd o salvare.

— Repede! am strigat. Să ne întoarcem în tabără înainte ca *ăştia* să umple toate duratele timpului!

Reveniţi în tabără, în nodul acela temporal unde roadele intervenţiei noastre erau abia la început, i-am întâlnit pe cei care ne aşteptau şi ne-am făcut, detaliat, raportul. Le-am arătat ce urma să se întâmple şi le-am explicat de ce mă temeam. În concluzie, am cerut ca întreg experimentul să fie anulat, cât nu era prea

târziu. Altă soluţie nu vedeam pentru înlăturarea tuturor urmărilor care mă alarmaseră.

Ceilalţi ascultară cu atenţie raportul, păreau să ia în serios avertismentele mele şi ale lui Marc Nelson, dar erau încă nehotărâţi. Ezitau.

— Ar însemna să-i distrugi, observă Gion Vlad, vorbind despre subiecţii noştri abia retraşi în peşteră pentru a înfrunta acolo, mai uşor, anotimpul friguros.

— De ce? am întrebat. Să facem saltul în urmă, până în momentul în care ne-am început intervenţia şi, fireşte, să reparăm.

— Ne-am amăgi singuri, era de părere altcineva. Oricum, ăştia, gata influenţaţi, ar rămâne aici şi nu s-ar schimba absolut nimic. Ca să scăpăm de ei, ar trebui să-i ucidem!

Chiar şi aşa! eram gata să spun, dar n-am spus-o. Înţelegeam că tuturor le părea rău de munca lor, ameninţată să se irosească.

— Tigrul uriaş i-ar fi ucis şi totul ar fi fost normal, am observat eu, pregătind o scuză, dar Andreea adăugă imediat, ofensată:

— Noi nu suntem tigri!

Şi începeam să mă îndoiesc de faptul că ei sesizaseră cu adevărat latura primejdioasă a experimentului şi dimensiunile reale ale pericolului ce ne ameninţa.

Îi judecam, totuşi, greşit. Ei înţelegeau totul, însă erau prea legaţi sufleteşte de experiment (cheltuiseră timp şi energie cu pregătirea lui, investiseră, ca şi mine, speranţe în rezultatul anticipat) şi le venea nespus de greu să anuleze sensul acestor eforturi şi speranţe. În plus, mai erau şi hominizii, hoarda privilegiată. În momentele când scăpam de gândul înfricoşat care mă teroriza şi când reuşeam să nu-mi

mai închipui cum va arăta viitorul care ne-ar face contemporani cu urmaşii lor, apreciam eu însumi că o asemenea linie de evoluţie şi un ritm ca al acelora meritau să fie lăsate să se realizeze într-o specie în curs de umanizare. Prea era fascinantă perspectiva acestei soluţii extraordinare.

Apoi Andreea spusese:

— Să-i mutăm! şi în prima clipă n-a înţeles nimeni ce gândea.

Mai mulţi întrebară, nedumeriţi, unde voia să-i mute, când abia le găsiserăm peştera pentru iernat.

— În altă parte. Oriunde. În Orion sau în Casiopeea!

Şi, deodată, ne-am dat seama că ea avea dreptate; în felul acesta se împiedica răspândirea urmaşilor hoardei privilegiate în spaţiul şi mai ales în timpul ulterior al Pământului, iar ei erau menţinuţi totuşi în viaţă şi li se oferea un teren liber pentru evoluţie. Li se dădea marea şansă. Trebuiau duşi pe o altă planetă şi colonizaţi acolo, *împământeniţi,* dacă se poate spune aşa. Mai târziu, poate nici nu chiar atât de târziu, ajungând la raţiunea deplină, vor avea, cu siguranţă, o civilizaţie a lor. Departe de Pământ, accidentele, posibile în cazul unor civilizaţii suprapuse, se excludeau, ca şi complexele pe care omenirea şi le-ar fi putut face, la un moment dat, constatând inversarea poziţiilor într-un raport menit să exprime valorile acumulate şi chiar (de ce nu?) calitatea inteligenţei. Hoarda încă mai trăia somnul raţiunii, dar pragurile fuseseră aproape trecute şi eu ştiam că urmaşii privilegiaţilor aveau să ajungă la gândirea complexă cu mult mai repede decât ajunseserăm noi, prin puterile înaintaşilor noştri.

— Va fi greu! Va fi greu să-i mutăm, aprecia Vlad.

Şi am fost de acord cu toţii că operaţia de recuperare a privilegiaţilor nu putea începe decât acolo, în timpul de unde veneam. Pentru o asemenea treabă nu ne ajungeau nici forţele şi nici aparatele avute la îndemână. Întâi şi-ntâi, trebuia să-i scoatem din nodul temporal unde primiseră impulsul care îi împingea rapid spre raţiune. Trebuia să-i scoatem, ca să fim siguri că, răspândindu-se, nu aveau să ne umple timpul şi istoria. Şi doar acolo, în contemporaneitatea noastră de origine, dispuneam de mijloacele de transport cu care i-am fi putut expedia într-o constelaţie oarecare, după ce le-am fi aranjat dinainte condiţii de viaţă suportabile.

Îmi amintesc ziua când, reveniţi cu o navă temporală încăpătoare, am descins, în plină iarnă acum, lângă intrarea în peştera hoardei privilegiate. Condiţiile experimentului se schimbaseră, nu mai avea rost să rămânem ascunşi, aşa că păşeam spre peşteră, la vedere, pe zăpada scârţâitoare, ca să ne îndeplinim noua misiune. Fuseserăm observaţi de la bun început, de când nava sferică se materializase în faţa intrării, iar hoarda stătea retrasă lângă peretele din fund, unde flăcările focului abia puteau să ameţească întunericul. Vânătorii puseseră mâna pe securi (uneltele noastre, desigur) şi se pregăteau de ripostă, iar femeile hoardei, înspăimântate, ţipau pe tonuri foarte înalte şi îşi strângeau progeniturile la piept. „Nu vreau zgomot! ” ne spusese din vreme Gion Vlad, care conducea acţiunea. Dar ţipetele încetară abia după ce am aruncat în fundul peşterii grenade conţinând un narcotic sub formă gazoasă. „Unu... doi... trei... cinci... zece... ” număra Vlad, ţinând contabilitatea hominizilor, pe care îi scoteam, adormiţi, din grota afumată. Stătea la intrarea în navă, iar noi, ceilalţi,

scotoceam prin toate ungherele, ca să nu uităm vreun pacient. După ce toţi membrii hoardei au fost înghesuiţi în boxa pregătită pentru ei şi tocmai ne pregăteam de îmbarcare, apăru Marc Nelson, din gura întunecată a peşterii. Ţinea în braţe un ţânc rahitic, îl găsise ghemuit într-o nişă pe lângă care trecuserăm de mai multe ori, fără să ne dăm seama că exista ceva acolo.

— Uite-l pe duşmanul omenirii! exclamă Marc, râzând, şi ţinea deasupra capului puiul de hominid, leşinat. S-a ascuns, ca să ne facă zile fripte mai târziu, adăugă el, apoi botosul cel mic fu aşezat peste movila de corpuri păroase în care se transformase, în interiorul navei, hoarda privilegiată. Încă nu-şi reveniseră când, ajunşi în timpul nostru, i-am transferat într-o navă spaţială care zbura spre constelaţia Eridan, iar în drum putea să-şi debarce extravaganţii pasageri pe planeta Magnezia.

Idolul sidefiu adus de acolo, după numai câteva decenii, demonstra o lucrătură care nu mai era a cioplitorului în piatră, dovadă că foloseau cu pricepere noi unelte şi saltul continua neîntrerupt, mai accelerat chiar decât mi-aş fi închipuit. Andreea, doar ea riscase să fixeze termene infime între o etapă şi alta a evoluţiei privilegiaţilor (în curând nu vom mai putea vorbi de o *hoardă*) şi uite că realitatea confirmă aceste ipoteze de-a dreptul cutremurătoare. Colonii de pe Magnezia păreau să fi descoperit sentimentul religios – idolul era una din probe şi, urmărind pista asta, observatorii ne vor trimite curând informaţii despre natura ceremonialului. Era şi aceasta o treaptă în drumul lor, se vede că nu o putuseră evita. Unul din praguri. Cum îl răsuceam în mâini, idolul îşi holba spre mine ochii enormi, vopsiţi cu humă roşie, îşi rânjea

gura, fioros. I l-am înapoiat lui Gion Vlad şi, cu o uimire mai veche, revenită acum, l-am întrebat, deşi ştiam că nu-mi putea răspunde, nici el şi nici altul:

— Dacă ăştia continuă în ritmul nebunesc în care merg, spune-mi, unde vor să ajungă?

SFÂRŞIT

ROBERT A. HEINLEIN

VOI, ZOMBILOR

All you, Zombies
1959

Ora 22:17.
Zona temporală V (est). 7 noiembrie 1970.
New York, Barul „La Tăticu”

Tocmai lustruiam un bol de coniac, cînd în bar îşi făcu apariţia „Mama Nemăritată.” Era ora 22 şi 17 minute, după timpul local al zonei cinci sau timpul zonei de est, în ziua de 7 noiembrie 1970. Un agent temporal are întotdeauna grijă să noteze ora şi data, pentru că aşa trebuie.

„Mama Nemăritată” era un tînăr de douăzeci şi cinci de ani, cam de statura mea, cu trăsături copilăreşti şi un caracter irascibil. Nu-mi plăcea cum arată, nu mi-a plăcut niciodată, dar cum era aici ca să-l recrutez, l-am întîmpinat arborîndu-i cel mai cuceritor surîs comercial.

Poate că sînt prea critic; tipul nu face pe nebunul, dar contrariază, pentru că oricine îl întreabă cu ce se ocupă primeşte invariabil acelaşi răspuns: „Sînt o mamă nemăritată.” Dacă nu e prea prost dispus, adaugă: „Scriu povestiri tip confesiune la patru cenţi cuvîntul.” Însă, dacă nu are chef, abia aşteaptă să se lege cineva de el. Se bate ca o femeie poliţist şi are o tehnică de luptă corp la corp de-a dreptul fantastică. Acesta era şi unul dintre motivele pentru care mă interesa tipul, dar nu şi singurul.

Acum părea cam băut şi, judecînd după expresie, aş fi spus că urăşte întreaga omenire. I-am turnat o porţie dublă de tărie, lăsîndu-i sticla la îndemînă. Goli paharul şi-şi turnă încă unul.

În timp ce ştergeam tejgheaua cu cîrpa, i-am spus

în treacăt: „Ei, cum merg afacerile mamei nemăritate?”

Degetele i s-au crispat pe pahar şi o clipă am crezut că mi-l va zvîrli în faţă. Am pipăit bîta ascunsă sub bar. Cînd te ocupi de manipulări temporale, încerci să prevezi totul; sînt însă atîţia factori în joc, încît niciodată precauţiile nu sînt suficiente. L-am văzut relaxîndu-se; genul de indicii pe care înveţi să le detectezi în cursul perioadei de pregătire. „Scuză-mă” i-am spus, „voiam doar să ştiu cum îţi merge. Hai să zicem că te-am întrebat cum e vremea afară...”

„Afacerile merg bine”, răspunse el pe un ton ursuz, „îmi scriu poveştile, mi se editează şi aşa am ce să mănînc”.

Mi-am turnat şi eu un pahar şi m-am aplecat spre el spunîndu-i: „De fapt nu-s rele chestiile care le scrii. Am citit cîteva, e uimitor cît de bine surprinzi psihologia femeii!”

Deşi nu vorbea niciodată despre pseudonimele sub care îşi publica povestirile, trebuia să risc. Din fericire, nu reţinu decît ultimele cuvinte.

„Psihologia femeii”, repetă el pufnind. „Sigur că o cunosc. E şi normal.”

„Zău?” m-am îndoit. „Ai cumva surori?”

„Nu, dacă-ţi povestesc de ce, ai să crezi că fabulez.”

„Ei, nici chiar aşa”, i-am replicat. „Barmanii şi psihiatrii ştiu că nu există nimic mai ciudat ca adevărul. Dacă ai fi auzit măcar o parte din cîte s-au spus aici, te-ai putea îmbogăţi. Lucruri cu adevărat incredibile!”

„Înseamnă că nu ştii ce-i aia incredibil.”

„Nu zău? Sînt sigur că orice mi-ai spune nu mă va mira, am auzit altele mai grozave.”

Pufni dispreţuitor: „Pariem pe restul sticlei?”

„Chiar şi pe una întreagă!” i-am spus şi am pus una nedestupată lîngă el.

I-am făcut semn celuilalt barman să se ocupe de clienţi. Eram chiar la capătul tejghelei, acolo unde păstram un taburet liber, avînd îngrămădite în faţă borcănaşe cu castraveţi muraţi şi alte nimicuri care merg la băutură. În partea cealaltă, cîţiva consumatori se uitau la televizor. În timp ce altul umbla la tonomat, astfel că eram izolaţi.

„Ei bine”, începu el, „sunt un copil din flori.”

„Nu mi se pare chiar aşa de extraordinar.”

„Unul adevărat. Părinţii mei nu erau căsătoriţi!”

„Banal. Nici ai mei.”

„Cînd...” se întrerupse şi pentru prima dată îi apăru puţină căldură în priviri. „Vorbeşti serios?”

„Cît se poate de serios. Sînt un bastard autentic, sută la sută. Pot să adaug că la noi în familie nimeni nu se căsătoreşte vreodată. Toţi sîntem copii nelegitimi.” Cum îmi privea insistent inelul, i l-am arătat adăugînd: „Asta te intrigă? Arată doar a verighetă, îl port ca să mă lase femeile în pace. Este un inel foarte vechi, l-am cumpărat în 1985 de la un coleg, care l-a adus dintr-o misiune în Creta precreştină. Este şarpele Ouroboros. Care-şi devorează perpetuu propria coadă. Simbolul Marelui Paradox.”

Îl privi în treacăt.

„Dacă eşti într-adevăr copil din flori, îţi dai seama de ceea ce simt. Pe vremuri eram o fetiţă...”

„Ce? Mai spune o dată, cred că n-am înţeles bine!”

„Mă laşi să povestesc? Ziceam deci că eram o fetiţă... N-ai auzit vorbindu-se de Christine Jorgenson sau de Roberta Cowell?”

„A, poveştile alea cu schimbarea sexului? Vrei să

spui că...”

„Uite ce e, dacă mă întrerupi, nu-ţi mai spun nimic. Copil găsit, am fost dus la orfelinatul din Cleveland în 1945, pe cînd aveam o lună. Îmi amintesc că eram geloasă pe copiii care aveau părinţi. Cînd am aflat cum se fac copiii, şi asta poţi să mă crezi, se învaţă repede în orfelinat...”

„Ştiu”.

„... mi-am jurat că dacă, o să am vreodată un copil, acesta va avea şi mamă şi tată. Aşa am reuşit să rămîn neatinsă, lucru mare pentru mediul în care mă învîrteam! A trebuit să învăţ să mă bat pentru a-mi apăra puritatea. Apoi, crescînd, am înţeles că nu prea aveam şanse să mă mărit vreodată, din aceleaşi motive pentru care nu fusesem adoptată.” Privirea i se înăspri. „Aveam o faţă de cal, cu dinţii ieşiţi în afară, eram plată ca o scîndură şi cu părul ţepos ca sîrma...”

„Dar nu eşti cu nimic mai urît ca mine!”

„Poate, dar cui îi pasă de cum arată un barman sau un scriitor? Cei care vor să adopte o fetiţă, caută o zînişoara, cu ochi albaştri şi bucle aurii. Mai tîrziu, băieţii vor mutriţe nostime şi profiluri apetisante.” Înalţă umerii a neputinţă. „Nu puteam concura cu ele. Atunci m-am decis să mă înrolez la U.S.O.A.R.E...”

„Unde?”

„La U S O A R E, Uniunea Surorilor Ospitaliere pentru Astronauţii Reveniţi din Exterior, acum li se spune Persoane Respectabile Obişnuite să Slujească drept Temperatoare în Tratarea Unor Astronauţi în Tranzit din Exterior”.

După ce le-am plasat temporal, am recunoscut aceste nume. Pentru a desemna acest corp militar de elită, noi utilizăm altul: „Tinere Indicate pentru Refacerea celor din Forţele Extraterestre". Salturile

temporale atrag după ele distorsiuni incredibile de vocabular. Mai ţine cineva minte că o „staţie service” era un loc unde se vindea benzină? Îmi amintesc că într-o zi, pe cînd eram într-o misiune în Era Churchill, o femeie mi-a spus: Aşteaptă-mă la service-ul din colţ. Ei bine, invitaţia nu are deloc sensul la care vă gîndiţi; pe vremea aceea staţiile service nu aveau paturi.”

„Mama nemăritată" îşi continua povestirea: „Era pe vremea cînd lumea ajunsese să recunoască faptul că e imposibil să trimiţi oamenii în Cosmos, pentru luni şi ani în şir, fără a lua măsuri de reducere a tensiunii. Îţi mai aminteşti strigătele de indignare ale puritanilor? Asta era în favoarea mea, căci voluntarele erau puţine. Pentru a fi acceptată, o fată trebuia să fie respectabilă, de preferinţă inocentă (specialiştii preferau ca antrenamentul să plece de la zero), cu o inteligenţă superioară mediei şi stabilă emoţional. Dar cea mai mare parte a voluntarelor erau boarfe bătrîne sau nevropate, care clacau după zece zile în spaţiu. Aşa că n-aveam de ce să fiu neliniştită de fizicul meu; dacă mă acceptau, urmau să mă supună unui tratament ortodontic, să-mi facă permanent, să mă înveţe să merg, să dansez, arta de a asculta un bărbat şi toate celelalte, ca să nu mai vorbim de instrucţia specială pentru servicii excepţionale. La nevoie, puteau recurge la chirurgia estetică: nimic nu-i prea frumos sau prea scump pentru Băieţii Noştri. Ca să nu mai spun că dacă evitai sarcina pe durata angajării, puteai fi sigură că te vei mărita cu un astronaut. La fel ca azi – „tinerele de la Refacere” se mărită cu astronauţi şi asta-i perfect normal, pentru că vorbesc aceeaşi limbă.

La optsprezece ani, cei din orfelinat m-au plasat ca ajutor într-o familie; aceştia nu voiau decît o servitoare ieftină, dar nu-mi păsa, înainte de douăzeci şi unu de

ani nu mă puteam înscrie la U S O A R E. Ziua făceam menajul, iar seara pretextam că merg la cursurile de stenodactilografie, cînd de fapt frecventam o şcoală de maniere elegante, pentru a-mi spori şansele de acceptare.

Atunci am făcut cunoştinţă cu şmecherul ăla plin de bani. Ticălosul avea un teanc de bancnote de o sută de dolari pe care mi le-a arătat într-o seară, spunîndu-mi să-mi iau cît îmi trebuie. Dar n-am făcut-o. Îmi plăcea pentru că era primul tip drăguţ cu mine, care nu încerca să-mi facă avansuri. Am renunţat la cursurile serale ca să-l văd mai des şi a urmat cea mai fericită perioadă din viaţa mea. Apoi, într-o seară, în parc, a trecut la fapte."

Văzîndu-l că tace, l-am întrebat: „Şi după aceea?"

„După aceea, nimic! Nu l-am mai văzut niciodată. M-a condus acasă, mi-a spus că mă iubeşte, m-a sărutat şi n-a mai venit niciodată. Dacă-l întîlnesc, adăugă el, îl ucid."

„Desigur, îţi înţeleg sentimentele", am spus pe un ton compătimitor. „Dar să-l ucizi... să-l ucizi pentru că a procedat într-un mod atît de natural... Hm! Te-ai opus?"

„Ce? Ce are una cu alta?"

„Are! Poate merită să-i rupi oasele pentru că te-a părăsit, dar... „

„Merită mai mult Asta încă nu-i totul, stai să-ţi spun. Am reuşit să ţin totul secret şi am hotărît că-i mai bine aşa. Nu-l iubisem cu adevărat şi probabil că nu voi iubi pe nimeni vreodată, voiam doar mai mult ca oricînd să intru la U S O A R E. Virginitatea nu era *sine-qua-non*[2], aşa că mai puteam candida. De abia îmi regăsisem echilibrul, cînd mi-am dat seama că rochia începe să-

---

[2] Condiţie necesară

mi fie prea strîmtă.”

„Un copil!”

„Ce crezi? Familia la care stăteam m-a ţinut cît am mai putut să lucrez, apoi m-a dat afară. La orfelinat nu m-au mai primit şi aşa am ajuns să lucrez într-un spital, unde am golit plosca pînă mi-a venit timpul. M-am trezit într-o seară pe masa de operaţie, cu o asistentă medicală lîngă mine spunîndu-mi: “Destinde-te. Acum, respiră puternic.” Cînd m-am trezit, eram în pat, amorţită de la piept în jos. Chirurgul a intrat şi m-a întrebat vesel, Cum te simţi?”

„Ca o mumie.”

„Bineînţeles, eşti plină de bandaje şi tranchilizante, dar o să meargă bine. O cezariană nu-i cel mai uşor lucru...”

„O cezariană? Doctore... am pierdut copilul?”

„Nu, copilul e bine.”

„Băiat sau fată?”

„O fetiţă sănătoasă de aproape trei kilograme.”

M-am liniştit. E ceva să fac un copil. Îmi spuneam că o să merg aiurea, că o să fac lumea să creadă că sunt căsătorită, iar micuţei o să-i spun că tatăl ei e mort. Fetiţa mea nu va ajunge niciodată într-un orfelinat.

Dar chirurgul continuă: „Spune-mi... hm... (evita să-mi spună pe nume) n-ai avut niciodată tulburări hormonale?”

„Eu? Bineînţeles că nu. Dar de ce?”

Ezită înainte de a continua: „O să-ţi spun totul, iar apoi o să-ţi dăm o injecţie ca să dormi. O să ai precis nevoie de linişte.”

„Pentru ce?”

„Ai auzit de medicul scoţian care a fost femeie pînă la treizeci şi cinci de ani şi a devenit bărbat după o intervenţie chirurgicală? După aceea s-a însurat şi are

o existenţă perfect normală.”

„Şi ce are asta cu mine?”

„Eşti un caz similar. Eşti bărbat.”

„Ceee?” Am urlat, încercînd să mă ridic.

„Haide, nu te enerva. După ce te-am deschis, am găsit o adevărată harababură. În timp ce scoteam copilul, l-am chemat pe chirurgul şef, cu care te-am examinat şi am lucrat ore în şir să salvăm ce s-a mai putut. Aveai două seturi complete de organe genitale, nedezvoltate complet, dar cele feminine erau capabile să-şi îndeplinească funcţia. Cum nu mai exista şansa să le refoloseşti le-am extirpat şi am aranjat lucrurile în aşa fel ca să te dezvolţi ca bărbat.” Îşi puse mîna pe umărul meu: „Nu te teme, tinereţea e de partea ta, organismul se va adapta, vom supraveghea îndeaproape echilibrul glandular şi vom face un bărbat grozav din tine.” Am început să plîng: „Şi copilul meu?”

„Cum n-ai suficient lapte ca să-l hrăneşti, în locul tău n-aş încerca să-l văd şi i-aş căuta părinţi adoptivi.”

„Nu.”

Înălţă din umeri. „E treaba ta. Eşti mama lui, sau, în fine, eşti părintele lui. Dar nu-ţi bate capul cu asta acuma. Mai întîi trebuie să te pui pe picioare.”

A doua zi şi în zilele următoare am văzut-o pe micuţă şi am încercat să mă obişnuiesc cu ea. Nu văzusem niciodată nou-născuţi şi nu ştiam cît sînt de urîţi. Fiică-mea semăna cu o maimuţă portocalie. Sentimentele pe care le încercam faţă de ea au făcut locul unei hotărîri ferme de a face totul ca să-i fie bine. O lună mai tîrziu însă, hotărîrea mea nu mai avea nici un sens.

„Adică?”

„A fost furată!”

„Furată?”

„Mama nemăritată” aproape răsturnă sticla pe care pariasem. „Răpită. Chiar din creşa spitalului.” Respiră cu greutate. „Ce părere ai? Să-i iei cuiva tot ce i-a mai rămas în viaţă?”

„Un adevărat ghinion, lasă-mă să-ţi mai torn un pahar. Şi... nici un indiciu?”

„Nimic din ce ar fi putut da o indicaţie poliţiei. Cineva, care a pretins că este unchiul fetiţei, a venit să o vadă. Profitînd de neatenţia infirmierei, a plecat cu copilul.”

„Nu l-a putut descrie nimeni?”

„Un tip cu o mutră comună, ca a ta sau a mea. Asta-i tot. Sînt convins că era tatăl fetiţei. Infirmiera s-a jurat că părea destul de bătrîn, dar probabil că era machiat. Cine altul să-mi fi furat fetiţa? Se zice că femeile fără copii încearcă asemenea furturi; dar cine a mai auzit că un bărbat să facă aşa ceva?”

„Şi ce-ai mai păţit după aceea?”

„Am rămas unsprezece luni în clădirea aia oribilă şi mi s-au mai făcut trei operaţii. După patru luni, a început să-mi crească barbă. Înainte de plecare mă rădeam regulat şi nu mă mai îndoiam că sînt bărbat”, surîse el fără urmă de veselie. „Începusem să mă uit cu interes la decolteul infirmierelor.”

„În fine, am impresia că n-ai ieşit prea rău din toate astea. Eşti un tip normal, cîştigi bani frumoşi şi n-ai probleme. Ca să nu spunem că-i mai uşor decît să fii femeie.”

Mă scrută fără amabilitate: „Nu înţelegi nimic.”

„De ce?”

„Ai auzit vreodată expresia, o femeie pierdută?”

„Da, pe vremuri. Dar azi nu prea înseamnă nimic.”

„Eram pierdut, atît cît poate fi o femeie; individul mă distrusese, nu mai eram femeie şi nu ştiam cum să

fiu bărbat.

„Cred că ai nevoie de timp pînă te obişnuieşti.”

„Nici nu-ţi poţi închipui, nu mă refer la felul de a te îmbrăca sau de a nu încurca uşile la WC. Asta am învăţat la spital. Dar cum să trăiesc? Cum să muncesc? Nu ştiam nici măcar să conduc o maşină, nu aveam nici o profesiune şi nu mă puteam gîndi la munci fizice din cauza operaţiilor suferite. Îl uram pe cel care m-a sedus; din cauza lui, visul meu de a intra la U S O A R E se spulberase. Dar ura mea a atins paroxismul cînd am încercat să mă angajez în Corpul Astronauţilor. Imediat ce medicul militar mi-a văzut cicatricea de pe abdomen, m-a declarat inapt pentru serviciu, deşi m-a examinat îndelung, plin de curiozitate, căci citise o comunicare despre cazul meu.

Atunci mi-am schimbat numele şi m-am dus la New York. Am găsit de muncă ca ajutor de bucătar. Apoi am închiriat o maşină de scris şi am început să lucrez ca dactilograf la domiciliu. Vai şi amar! În patru luni am bătut la maşină patru scrisori şi un manuscris nenorocit pentru *Ziarul povestirilor trăite*. Numai bun pentru coşul de gunoi, dar tipul care l-a scris a reuşit să-l plaseze. Asta mi-a dat o idee. Am cumpărat un teanc de reviste pentru femei pe care le-am studiat.” Mă privi cu un aer cinic. „Acum înţelegi de unde am amprenta de „feminitate autentică” în povestirile mele cu mame nemăritate, din singura versiune pe care n-am vîndut-o, versiunea reală?”

„Am cîştigat sticla?”

Am împins-o către el. Nu eram prea încîntat, dar treaba trebuia dusă pînă la capăt.

„Mai vrei să pui mîna pe tipul ăla?”

O lucire sălbatică îi străbătu privirea.

„Uşurel. N-o să-l ucizi?”

Rîse sardonic.

„Îţi baţi joc de mine?”

„Stai un pic. Ştiu mai mult decît crezi despre treaba asta. Şi cred că te pot ajuta. Ştiu unde să-l găsesc.”

Se întinse peste bar. „Unde-i?”

„Lasă-mi cămaşa, băieţaş”, îi şopti-i dulce, arătîndu-i bîta, „dacă nu vrei să te trezeşti cît eşti de lung în stradă şi să le spun curcanilor că ai leşinat.”

Mi-a dat drumul.

„Iartă-mă. Dar spune-mi unde este. Şi, cum se face că ştii atîtea?”

„Toate la timpul lor. Există arhive, ştii, în spitale, orfelinate, cabinetele doctorilor. Pe directoarea instituţiei în care ai copilărit o chema Fetherago, nu-i aşa? Şi după ea a venit o oarecare Gruenstein, nu-i aşa? Înainte de a-ţi schimba sexul te-ai numit Jane, nu-i aşa? Şi nu mi-ai spus nimic din toate astea, ei?”

Era bulversat şi puţintel speriat.

„Ce înseamnă asta? Vrei să-mi faci necazuri?”

„Absolut deloc. Interesele tale sunt şi ale mele. Sînt în măsură să ţi-l dau pe tip în mînă. Faci cu el ce vrei. Dar nu cred că o să-l omori. Pentru asta trebuie să fii ţicnit şi nu eşti. Cel puţin nu pari.”

„Lasă vorbăraia asta. Unde-i?”

I-am turnat un strop în pahar. Era ameţit, dar mînia contracară efectul băuturii.

„Mai încet. Îţi fac un serviciu, dar în schimb îmi faci şi tu unul.”

„Care?”

„Meseria ta nu-ţi place. Ce-ţi doreşti? Să cîştigi mult, să ai o muncă stabilă, cheltuielile profesionale rambursate integral, să-ţi fii propriul stăpîn, să duci o viaţă aventuroasă şi fără monotonie.”

Mă privi ţintă.

„Aş zice să te laşi de bancuri, tăticule, că o asemenea slujbă nu există.”

„Bine. Să privim lucrurile din alt unghi: îţi dau pe mînă tipul, te răfuieşti cu el şi după aceea încerci slujba. Dacă nu eşti mulţumit,... ei bine, nu te pot obliga.”

Începu să ezite; ultimul pahar îşi făcea efectul. „Cînd mi-l dai?.” Întrebă cu o voce înecată.

„Dacă baţi palma, imediat”

Îmi întinse mîna „De acord.”

I-am făcut un semn celuilalt barman să se ocupe de toate şi m-am uitat la ceas: ora 23:00. Tocmai mă aplecam să trec prin uşa de sub bar. Cînd tonomatul începu să urle melodia „Sînt propriul meu bunic”. Omul de serviciu avea sarcina de a nu pune decît cîntece vechi, populare, sau arii clasice, căci nu pot înghiţi.. muzica de după 1970, dar nu ştiam că placa asta era în tonomat.

„Opreşte chestia aia”, am strigat, „şi dă-i banii înapoi clientului care a comandat-o”. Apoi am adăugat: „Am să lipsesc o clipă. Mă duc în magazie.”

Mergînd înaintea “Mamei Nemăritate”, am luat-o pe coridorul care se termină cu o uşă la care numai eu şi barmanul avem cheie. În magazie se află o altă uşă pe care numai eu pot să o deschid şi prin care se ajunge într-o cămăruţă.

Însoţitorul meu privi pereţii fără geamuri şi întrebă: „Unde-i?”

„Imediat.”

Am deschis cufărul, singurul obiect din cămăruţă. Era un modulator portabil de coordonate, greutate: 23 kg inclusiv accesoriile, model 1992. O minunăţie. L-am reglat cu grijă, nu mai aveam decît să depliez reţeaua limitatorului de cîmp, ceea ce am şi făcut, fără să mai

stau pe gînduri.

„Ce-i asta?” mă întrebă el.

„O maşină de călătorit în timp”, i-am răspuns, aruncînd plasa în aşa fel încît să ne acopere pe amîndoi. „Hei!”, ţipă el, dîndu-se un pas înapoi. Ca să obţii un asemenea rezultat, reţeaua trebuie lansată astfel ca partenerul de drum să se dea înapoi şi să calce pe plasă, care în continuare trebuie să fie bine strînsă, altfel poţi să rămîi fără tălpi sau fără o bucată de picior, ori poţi lua cu tine o bucată de podea. Ăsta-i lucrul cel mai greu. Unii colegi încearcă să convingă subiecţii să se lase închişi în plasă. Eu le spun adevărul şi profit de uluirea lor pentru a face contactul. Ceea ce am şi făcut.

Ora 10:30. Zona VI.
Aprilie 1963.
Cleveland (Ohio), clădirea Apex.

„Hei”, făcu el. „Scoate-mă din drăcia asta.”

„Scuză-mă”, i-am răspuns. Am repliat plasa şi am aranjat-o în cufăr. „Spuneai că vrei să dai de tipul celalalt.”

„Dar... Am auzit ceva despre o maşină de călătorit în timp!”

I-am arătat fereastra cu degetul. „Crezi că sîntem tot în noiembrie? Şi tot la New York?” în timp ce contemplă peisajul primăvăratec cu gura căscată, am scos din cufăr un teanc de bancnote de o sută de dolari, a căror serie era compatibilă cu anul 1963. Biroului Temporal nu-i pasă de cheltuieli (nu-l costă nimic), dar detestă anacronismele[3] inutile. Dacă faci

[3] Eroare constînd în fixarea unei întîmplări în alt timp decît cel adevărat; introducere în prezentarea unei epoci, a unor trăsături din altă epocă

prea multe greşeli, ajungi în faţa curţii marţiale, care te exilează timp de un an într-o perioadă dezagreabilă, anul 1977 de exemplu, cu munca obligatorie. Niciodată nu fac asemenea greşeli. Banii erau buni.

Întorcîndu-se spre mine, întrebă: „Ce s-a întîmplat?”

„E aici. Poţi să-l cauţi. Ţine, ia nişte bani pentru cheltuieli. Răfuieşte-te cu el după aceea, am să vin să te iau.”

Bancnotele de o sută de dolari au un efect hipnotic asupra celor care nu-s obişnuiţi cu ele. În timp ce număra teancul cu o figură neîncrezătoare, l-am împins afară şi am închis uşa. A doua etapă a operaţiei consta într-un mic salt temporal fără dificultate, în cadrul aceleiaşi perioade.

Ora 17:00, Zona VI
Martie 1964
Cleveland, clădirea Apex

Un bileţel sub uşă mă avertiza că închirierea camerei expiră săptămînă viitoare. Încăperea arăta la fel ca şi cu o clipă în urmă. Afară pomii erau goi, iar cerul era înnorat. Am zăbovit atît cît să-mi iau banii contemporani, paltonul şi pălăria, pe care le lăsasem cînd am închiriat camera, apoi am luat o maşină şi am pornit spre spital. Mi-au trebuit douăzeci de minute să o plictisesc în aşa hal pe asistenta medicală încît să mă lase singur în creşă, de unde am plecat cu bebeluşul, fără să mă vadă nimeni.

Am revenit în clădirea Apex. Reglarea maşinii a fost deosebit de delicată de data aceasta. Întrucît încă nu exista în 1945. Dar am avut grijă să-mi precalculez parametrii.

Ora 1:00, Zona VI
20 septembrie 1945
Cleveland, motelul „Vedere celestă”

Copilul, modulatorul şi cu mine, ne-am materializat într-un motel în afara oraşului. Reţinusem anterior o cameră, pe numele Gregory Johnson din Warren, Ohio. Perdelele erau trase, ferestrele închise, uşile încuiate şi parchetul degajat în eventualitatea unui rateu la acronizare. Un scaun care apare unde nu trebuie îţi poate produce vînătăi, nu scaunul, bineînţeles, ci reculul cîmpului.

Totul a mers normal. Jane dormea adînc. Am culcat-o într-o cutie de carton pe bancheta maşinii pregătite din timp. După ce am ajuns la orfelinat, am pus cutia pe trepte, întorcîndu-mă apoi la service-ul vecin (ăla unde se vinde benzină) şi am telefonat orfelinatului. M-am urcat iar la volan, ajungînd la timp ca să văd cum cineva ia copilul înăuntru. Am abandonat apoi maşina lîngă motel, făcînd restul drumului pe jos. Ajuns în cameră, am efectuat un salt spaţio-temporal spre viitor. Şi am sărit înainte în timp. Destinaţia clădirea Apex, anul 1963.

Ora 22:00, Zona VI
24 Aprilie 1963
Cleveland, clădirea Apex

Am reuşit să mă încadrez exact în timp, acurateţea temporală depinde de durată. Dacă calculasem corect, Jane tocmai descoperea, undeva în parc şi în această noapte, că nu era chiar aşa de inocentă pe cît credea.

Am luat un taxi ca să ajung la casa zgîrciţilor şi i-am zis şoferului să aştepte după colţ. În timpul ăsta eu stăteam şi pîndeam în întuneric.

Apoi i-am văzut, mergeau pe stradă îmbrăţişaţi. El a urcat cu ea pe verandă şi a întîrziat mult cu săruturile de noapte bună. Apoi ea a intrat în casă, iar eu m-am apropiat de el şi l-am prins de mînă.

„Gata, fiule, am venit să te iau.”

„Tu!” Era de-a dreptul şocat.

„Eu. Acum ştii cine e el – şi după ce te gîndeşti un pic, o să ştii şi cine eşti tu... şi dacă te gîndeşti şi mai mult, o să îţi dai seama cine e copilul... şi cine sînt eu...”

Nu a răspuns, era în continuare şocat. E un adevărat şoc atunci cînd îţi este demonstrat faptul că nu poţi rezista tentaţiei de a te seduce singur.

L-am luat cu mine în clădirea Apex, iar apoi a urmat un alt salt temporal.

Ora 23:00, 12 August 1985
Baza subterană din Munţii Stîncoşi

L-am trezit pe sergentul de serviciu, m-am legitimat şi i-am spus să îl bage în pat, cu o pastilă „veselă”, pe companionul meu şi să îl recruteze mîine dimineaţă. Sergentul se uită acru la mine, dar gradul e grad, indiferent de perioada temporală; a făcut ce i-am spus. E posibil ca data viitoare cînd ne mai întîlnim, el sa fie colonelul şi eu să fiu sergentul. În divizia mea e foarte posibil aşa ceva.

„Sub ce nume?” mă întrebă el.

I-am scris numele. Sergentul ridică din sprîncene. „Aşa deci, ah? Hmmm...”

„Limitează-te la datoria ta, sergent.” M-am întors înspre companionul meu. „Fiule, problemele tale s-au terminat. Eşti pe cale să ocupi cea mai bună poziţie pe care a ocupat-o vreun om vreodată şi o să te descurci de minune. Eu ştiu...”

„Fii sigur că o să te descurci!” fu de acord sergentul. Uitaţi-vă la mine, născut în 1917, încă tînăr, încă cu poftă de viaţă. M-am întors în cameră să fac următorul salt, toate setările preselectate fiind puse pe zero.

Ora 23:00, Zona VII
Noiembrie 1970, New York
Barul „La Tăticul”

Am ieşit din magazie cu nişte sticle de Drambuie, pentru a justifica minutul în care am lipsit. Colegul meu se certa cu clientul care a vrut să asculte „Sînt propriul meu bunic”. I-am zis să îl lase să îl asculte, dar după asta să scoată aparatul din priză. Eram foarte obosit.

E greu, dar cineva trebuie să o facă şi pe asta şi e foarte dificil să recrutezi pe cineva din anii care vor veni, din cauza Greşelii din 1972. Cel mai bine e să îi recrutezi pe cei care o duc greu şi să le oferi ocupaţii bine plătite, interesante, (chit că uneori sînt periculoase) puse în slujba unei cauze necesare. Toată lumea ştie de ce Războiul Şuierător, din 1963, a şuierat. Bomba ce avea numărul New York-ului pe ea nu a explodat şi alte o sută de astfel de lucruri nu au mers aşa cum trebuiau – aranjate de cei ca mine.

Dar asta nu e valabil şi în cazul Greşelii din '72; asta nu ne aparţine şi nu poate fi reparată; nu e nici un paradox de rezolvat aici. Un lucru fie este, fie nu este,

acum şi în veci, amin. Dar nu o să mai fie un alt lucru ca el, un ordin datat cu „1992” o să constituie întotdeauna o prioritate în orice an.

Am închis cu cinci minute mai devreme, lăsînd un bilet în casa de marcat, în care îi spuneam managerului că îi acceptam oferta de a cumpăra şi partea mea de afacere şi că să discute cu avocaţii mei deoarece eu plec din oraş. Poate că Biroul o să încaseze plăţile sale sau poate nu, oricum ar fi ei vor ca lucrurile să fie rezolvate cît mai mult. M-am dus înapoi în camera din spate şi am făcut un salt în 1993.

Ora 22:00, Zona VII
12 Ianuarie 1993
Baza subterană din Munţii Stîncoşi, Anexă Temporală

M-am prezentat la ofiţerul de serviciu şi m-am dus în camera mea cu gîndul sa dorm o săptămînă. Am luat sticla pe care pusesem pariu (la urma urmei, eu o cîştigasem) şi am tras o duşcă înainte de a mă apuca să scriu raportul. Avea un gust oribil şi m-am întrebat cum de s-a putu să îmi placă Old Underwear. Dar era mai bună decît nimic; nu îmi place să fiu prea lucid, gîndesc prea mult. Dar nici nu beau mult.

Mi-am dictat raportul; erau patruzeci de recrutări şi toate erau aprobate de Biroul Psiho – puneam la socoteală şi recrutarea mea, care ştiam că o să fie în regulă. Eram aici, nu e aşa? Apoi am dictat o cerere pentru mutarea mea la Operaţiuni, eram sătul de recrutare. Am trimis înregistrările mai departe şi m-am îndreptat spre pat.

Mi-au căzut ochii pe „Legile Timpului” de deasupra patului meu:

„Niciodată să nu faci ieri, ceea ce trebuie făcut mîine.

Dacă reuşeşti în sfîrşit, nu mai încerca niciodată.

O buclă în timp salvează nouă miliarde.

Un paradox poate fi para-rezolvat.

E mai devreme atunci cînd gîndeşti.

Strămoşii sînt doar oameni.

Toată lumea face greşeli.”

Nu mă mai inspirau ca pe vremea cînd eram recrut, treizeci de ani subiectivi de salturi temporale te uzează. M-am dezbrăcat şi mi-am privit burta. O cezariană lăsase o cicatrice mare, dar eu sînt aşa de păros încît nu o observ decît dacă o caut.

Apoi m-am uitat la inelul de pe deget.

Şarpele care îşi mănîncă propria coadă, la nesfîrşit. Eu ştiu de unde am venit – dar de unde aţi venit voi, zombilor?

Am simţit că mă apucă durerea de cap, dar nu iau pastile pentru aşa ceva. Ultima oară cînd am luat, voi aţi dispărut.

M-am băgat în pat şi am stins lumina.

Voi nu sînteţi aici. Nu e nimeni, în afară de mine, Jane, aici în întuneric.

Îmi lipseşti atît de mult!

SFÂRŞIT

SERGIU SOMEŞAN

SĂ N-O SĂRUŢI PE ISABEL

Se pare că petrecerea a fost o adevărată reuşită; cel puţin aşa m-au asigurat toţi cei care la sfârşitul ei mai puteau să-şi exprime cât de cât coerent opiniile. Tocmai conduceam spre ieşire un grup gălăgios şi vesel când am văzut-o pe Isabel că îmi face un semn discret.

— Maestrul vrea să-ţi vorbească înainte de a pleca, îmi zâmbi ea fermecător atunci când am putut ajunge în preajma ei.

— Crezi cumva că…? întreb eu nedumerit şi privesc spre fotoliul din colţ, unde bătrânul Norris, un fel de invitat de onoare al serii, mă aştepta privind posomorât într-un pahar pe care îl bănuiam a fi gol.

— Dragule, se alintă Isabel, eu nu cred nimic! Dar dacă mă rogi pot să-ţi calculez probabilitatea ca el să fie cel pe care îl căutăm…

La gestul meu de nerăbdare continuă:

— Hai, du-te liniştit! O să conduc eu invitaţii care mai sunt… Şi, zău, nu mai fi aşa crispat, petrecerea a fost minunată!

M-am îndreptat spre fotoliul din colţ, unde mă aştepta Norris, nu înainte de a lua de pe o măsuţă din apropiere două pahare. I-am întins unul şi m-am aşezat alături.

— Ei bine, tinere, spuse Norris după ce am ciocnit, aş vrea să stăm câteva clipe de vorbă. De fapt, am vrut să te abordez ceva mai devreme, dar erai prea ocupat să primeşti felicitările pe care sper să nu faci

prostia să le crezi tot atât de sincere pe cât sunt de înflăcărate...

Am privit spre Isabel, care tocmai conducea ultimii invitaţi spre ieşire, apoi m-am întors către omul de lângă mine.

— Vă ascult, am spus, cu speranţa că Isabel se va descurca fără să facă nici o gafă.

Norris, observându-mi privirea îngrijorată, probabil că o interpreta în felul lui, pentru că nu se putu abţine să nu spună, ascunzând un zâmbet maliţios în spatele paharului:

— Fie vorba între noi, am impresia că eşti invidiat de confraţi mai mult din cauza tinerei, fermecătoarei, dar mai ales ascultătoarei tale soţii decât din pricina efemerului succes literar.

— Bârfe, maestre, bârfe! sar eu indignat. Ar fi în stare să născocească orice, numai să nu recunoască adevărata cauză a succesului şi implicit a invidiei lor: talentul.

— Poate, poate, făcu el îngăduitor. Dar să nu divaghez... Vreau să te avertizez asupra unui pericol pe care îl simt dând târcoale în jurul tău.

— Pericol? întreb eu uimit. Singurul pericol de care ştiu mă pândeşte din partea croitorului soţiei mele. Dar, cu succesul de care se bucură romanul meu, sper să-i pot achita în sfârşit facturile.

A zâmbit îngăduitor:

— E vorba de un pericol pe care eu nu l-am ştiut evita, tocmai pentru că la început, departe de a părea un pericol, îţi închipui că este o adevărată mană cerească... Începi prin a-ţi pierde personalitatea de scriitor, iar arta ta va fi aservită unor scopuri pe care nici măcar nu le vei înţelege...

La figura mea probabil nedumerită, continuă:

— Mai bine să-ţi povestesc totul de la început… Ai să înţelegi astfel despre ce este vorba… Acum vreo treizeci şi ceva de ani, la scurtă vreme după apariţia primului meu roman, mă pomenesc într-o zi căutat de un om pe care nu-l mai văzusem niciodată. Se numea Baffin, mi-a zis că era reprezentantul unei edituri foarte serioase şi că ar dori să-mi facă unele propuneri. Banii de pe primul meu roman se topiseră îngrijorător de repede, inflaţia nu este de loc apanajul vremurilor de azi, aşa cum ne place uneori să o credem, astfel că i-am ascultat cu interes propunerile. Sincer să fiu, m-au contrariat puţin clauzele contractului prin care mă obligam, în schimbul unei sume care mi s-a părut atunci enormă, să cedez editurii, care nici măcar nu era nominalizată, manuscrisul unui roman, ea arogându-şi dreptul să-l publice când şi sub ce nume ar fi dorit…

— Sper că nu aţi acceptat, am intervenit eu.

— Bine ar fi fost, oftă el din greu. Din păcate, nu am putut rezista tentaţiei. Mi-am spus – dar un caracter slab găseşte întotdeauna scuze pentru propriile-i greşeli – că astfel îmi voi asigura o relativă independenţă materială şi mă voi putea dedica ideilor cu adevărat importante care mă frământau, nu unor fleacuri comerciale, cum îmi cereau editorii… Dar banii de pe atât de ciudatul contract s-au terminat cu mult mai repede decât prevăzusem eu, astfel că, atunci când am fost vizitat din nou de Baffin, în loc să-l dau pe uşă afară, l-am primit cu braţele deschise. Pentru a mări preţul am început să inventez scrupule şi remuşcări, pe care de altfel nici nu le aveam. Cred că se aştepta la asta, mi-a spus că mă înţelege, în fond eram scriitor, şi i se părea firesc să vreau să-mi văd numele scris pe coperta cărţilor şi să mă bucur de

preţuirea confraţilor şi a cititorilor. Drept urmare mi-a oferit în schimbul noului meu roman aceeaşi sumă ca prima dată, împreună cu manuscrisul unui roman destul de bun pe care puteam să-l public sub numele meu. Din nou am acceptat, deşi de data asta chiar că nu mai pricepeam nimic. Şi a trecut destul timp până când datorită unei întâmplări am aflat adevărul. Baffin nu era altceva decât un traficant ordinar, chiar dacă venea din viitor. Venea dintr-un viitor îndepărtat unde calculatoarele, acum bieţi copii neajutoraţi în faţa actului artistic, înlocuiseră omul până şi în artă, ultima redută cucerită, şi ea, de maşini. Acestea ofereau atâtea facilităţi în domeniul creaţiei, încât nu este de mirare că scriitorii, ca şi alţi artişti de altfel, deveniseră o specie pe cale de dispariţie, dar cu atât mai preţuiţi şi mai încărcaţi de onoruri, drept care mulţi erau în stare să plătească sume astronomice pentru a putea trece drept scriitori… Cum cererea generează oferta, au apărut şi indivizi de teapa lui Baffin, care se ocupau tocmai cu o asemenea contrabandă. Asta pentru că în acel viitor, pentru a putea publica un roman, acesta trebuia verificat de un aşa-zis detector de opere umane, care elibera apoi un certificat ce autentifica faptul că textul era scris de un om şi că nu mai fusese publicat de-a lungul istoriei. Şi se pare că aceste detectoare nu puteau fi aşa uşor înşelate, pentru că, altfel, Baffin nu s-ar fi complicat cu o atât de periculoasă contrabandă de-a lungul timpului. Cred că nu mai este cazul să îţi spun că ceea ce îmi oferea el în schimb erau opere scrise de calculatorul lui personal; din câte am aflat, putea să scrie cam o sută pe oră…

Rămase un timp tăcut, pe gânduri. Apoi, văzând că nu spun nimic, sorbi din pahar şi continuă:

— Ai să te întrebi, poate, de ce nu am renunţat

după un timp. După cum probabil bănuieşti, Baffin a început să mă şantajeze că, dacă renunţ, va da totul în vileag, sau măcar o parte… adică faptul că gloria mea se bazează pe nişte texte scrise de o maşină… Iar eu mă simţeam prea bătrân pentru a lua totul de la capăt. Eram celebru, eram prizonierul unei celebrităţi la care ţineam, chiar dacă era obţinută cu nişte romane scrise de o maşinărie…

Se ridică greoi din fotoliu, puse paharul pe măsuţa de alături, apoi îmi întinse mâna.

— Te las acum, dar aş fi bucuros să ştiu că m-ai crezut, deşi toată povestea asta pare atât de stranie…

I-am strâns mâna şi l-am asigurat că tot ceea ce mi-a povestit pare foarte verosimil, şi mai ales i-am promis că voi fi precaut dacă îl voi întâlni vreodată pe Baffin. Apoi l-am condus spre hol, unde se instalase de câteva minute o tăcere suspectă, care nu prevestea nimic bun. Acolo am văzut că ceea ce sperasem toată seara să nu se întâmple se şi întâmplase deja: individul înalt, cu mustaţă şi care tot timpul o urmărise pe Isabel din ochi manevrase în aşa fel, încât să rămână ultimul cu ea. Când Isabel, ca o bună gazdă ce o sfătuisem să fie, i-a întins mâna la despărţire, el încercase probabil să o sărute. Iar acum Isabel îi strângea mâna fără ca pe faţa ei delicată să se vadă urma vreunui efort, dar mustăciosul se înroşise la faţă în strădania de a-şi elibera mâna. L-am expediat oarecum grăbit pe Norris, care privise scena în tăcere, cu coada ochiului, dar cu politeţea unui perfect om de lume se prefăcuse că nu o bagă în seama, apoi m-am întors spre cei doi.

— Isabel, dă-i drumul!

De obicei, ceea ce îi spun execută instantaneu, motiv pentru care, aşa cum observase şi bătrânul Norris, eram destul de invidiat de cunoscuţi, dar de

data asta a avut o oarecare ezitare. Ba mai mult chiar, mi s-a părut că înainte de a-i da drumul şi-a intensificat puţin strângerea, făcându-l pe nefericitul îndrăgostit să scoată un geamăt îngrozit, în timp ce falangele îi trosneau în mâna fină a Isabelei. După ce mustăciosul a zbughit-o ca din puşcă, privind cu spaimă înapoi, m-am apropiat furios de ea:

— Ce naiba te-a apucat? Vrei să ratăm totul, acum, la sfârşit?

Ei bine, am trecut prin multe întâmplări într-o destul de aventuroasă existenţă. Dar mărturisesc că nici una nu m-a lăsat perplex, aşa cum m-a lăsat răspunsul Isabelei:

— Răule! Ai fi preferat să mă sărute? – şi mi-a întors spatele bosumflată, lăsându-mă realmente cu gura căscată.

Când mi-am revenit cât de cât, am dat să mă reped pe urma ei să-i cer o explicaţie, dar m-a oprit soneria. Am deschis şi a intrat un bărbat mărunţel, între două vârste, care, după ce a privit scurt în jur şi s-a convins că sunt singur, s-a scuzat pentru ora la care mă deranjează.

— Mă numesc Baffin, a adăugat el apoi, şi sunt reprezentantul unei edituri importante. Dată fiind ora târzie, îmi veţi permite să trec direct la subiect…

— Nu este nevoie, l-am întrerupt eu. Cred că ştiu despre ce este vorba.

— Trebuia să-mi închipui, zâmbi el satisfăcut. Bătrânul Norris te-a pus deja la curent… Sarcina mea este cu atât mai uşoară…

— Acum şi a mea este uşoară, Baffin… Tribunalul Delincvenţelor Temporale te aşteaptă cam de mult…

A avut o mişcare uşoară spre şold, unde avea probabil generatorul temporal sau, cine ştie, poate

chiar pistolul dezintegrator. În aceeaşi clipă a dat cu ochii de Isabel, care intrase pe neauzite şi aştepta în spatele meu. Baffin încremeni cu mâinile depărtate.

— Nu se poate! şopti el îngrozit când îi zări medalionul, şi se făcu dintr-o dată palid la faţă. Folosiţi androizi Cobra! Am să vă reclam, ştii doar că după accidentul de pe Sitis au fost interzişi în toată galaxia…

Am dat din umeri nepăsător:

— Asta să le-o spui celor care m-au trimis. Până una, alta, te sfătuiesc să fii cuminte. Nu ştiu ce se întâmplă cu ea de ceva timp. Chiar acum câteva minute am găsit-o torturând un individ care avusese nefericita inspiraţie să o sărute. Influenţa epocii, probabil…

— Ce mai aştepţi, atunci? Programează odată generatorul şi să mergem. Abia aştept să ajung să-mi angajez un avocat bun şi în trei zile să fiu iar liber…

L-am privit lung:

— Îmi pare rău, Baffin, dar se pare că şi pe mine m-a influenţat puţin epoca asta în care te aştept de mai bine de un an. Unde, ca să te atrag, am fost nevoit să scriu şi un roman mizerabil… Uite, acum, de pildă, simt nevoia să fac un raport scris despre capturarea ta. Isabel, ai grijă de el!

Înainte de a închide uşa am văzut faţa îngrozită a lui Baffin şi cea radioasă a Isabelei, care se apropia de el cu mâna întinsă:

— Până vine, nu vrei să facem cunoştinţă? Pe mine mă cheamă Isabel!

SFÂRŞIT

SERGIU SOMEŞAN

OVIRAPTORUL

Poate îmi spui şi mie ce se întâmplă, Tom. Îmi eşti dator o explicaţie.

Larren privi lung la mine, aşteptând un răspuns. Pe care, din câte îl ştiam eu, avea să îl obţină mai devreme sau mai târziu. Mai degrabă mai devreme decât mai târziu. Că acest răspuns nu avea să îi convină absolut deloc, asta nu mă mai privea pe mine. Mă rog, nu mă privea în mod direct, sau cel puţin nu mă privea atâta vreme cât nu mă punea pe mine să repar lucrurile.

Am tuşit ca să-mi dreg vocea, am mai luat o gură de gin, apoi m-am aşezat mai confortabil în fotoliu.

Am subestimat cât de bine mă cunoştea, pentru că a îndreptat ameninţător arătătorul spre mine şi a spus categoric:

— Vreau fapte Tom, nu basme. Am să înfrumuseţez eu lucrurile dacă va fi cazul. Tu spune-mi numai ce naiba se întâmplă! Pentru că acolo jos se întâmplă ceva…

Acolo jos se întâmpla să fie Silurianul timpuriu, adică acum ceva mai bine de 160 de milioane de ani. Un isteţ de la Agenţia Controlului Temporal a propus cu ani în urmă, atunci când populaţia Terrei a ajuns la vreo 60 de miliarde de oameni şi nu dădea nici un semn că ar avea de gând să scadă, să transfere undeva în trecut populaţia suplimentară. Ceea ce la început a părut a fi o reîntoarcere la natură, preferată mai ales de cei neadaptaţi şi de sufletele simple, s-a

transformat cu timpul, mai ales datorită unei publicităţi agresive, într-o adevărată afacere şi, în mai puţin de un secol, aproape jumătate din populaţia Terrei s-a trezit transferată în Silurian. Repartizată pe comunităţi de câte un miliard de oameni, despărţită prin porţiuni de câte un milion de ani, părea că Silurianul va fi capabil să absoarbă tot surplusul de populaţie fără nici un fel de probleme. În principiu, aşa ar fi trebuit să fie. După ce s-a observat că frunzele călcate şi dinozaurii vânaţi în Silurian nu modifică în nici un fel rezultatele alegerilor prezidenţiale din prezent, comunităţile au început să fie organizate în jurul unor imense Polisuri situate în locuri sigure din punct de vedere tectonic şi care erau alimentate din belşug cu tehnologie modernă. Părea soluţia ideală, mai ales că transferurile dintre Polisuri şi civilizaţia actuală nu se făceau decât în sens unic, dinspre prezent spre trecut, şi niciodată invers. Era o soluţie înţeleaptă, pentru că nimeni nu ar fi ştiut ce să facă cu 30 de miliarde de oameni care ar fi vrut în acelaşi timp să îşi reia locul într-o nişă temporală ce nu mai exista de multă vreme. Cel puţin, spre deosebire de contractele oneroase în care condiţiile dezavantajoase erau tipărite cu litere mici undeva în josul paginii, contractele de „integrare temporală” specificau clar asta cu litere mari la începutul paginii. Din această pricină, erau încurajate integrările care cuprindeau comunităţi şi chiar regiuni întregi. De altfel, pentru cineva care nu dorea să părăsească Polisul pentru a vizita vecinătăţile exotice, schimbările erau ca şi inexistente. Informaţiile circulau liber între Prezent şi Polisuri, aşa că nimeni nu se putea simţi marginalizat. Teoretic aşa stăteau lucrurile... Practic însă mereu apăreau probleme, pe care Agenţia Controlului Temporal abia prididea să le rezolve.

Am tras adânc aer în piept şi am spus tare:

— Isabel crede că cineva a făcut rost de schema unui generator temporal şi acum a început să le fabrice şi să se folosească de ele.

Larren a pufnit nervos şi a făcut un gest ca şi când ar fi alungat o insectă sâcâitoare:

— Nu dau doi bani pe ce spune Isabel!

Isabel era un android Cobra pe care îl foloseam în peregrinările mele temporale în calitate de agent al Agenţiei de Control Temporal. Mă încredeam mult în aprecierile ei, care nu prea dădeau greş, poate şi din cauză că fără ea nu prea ar fi avut cine să stea acum spăşit în faţa puternicului administrator al ACT-ului. Dar faptul că avea o fire voluntară şi independentă nu o făcea foarte iubită printre membrii Agenţiei. Totuşi, câtă vreme aveam rezultate, asta nu prea conta.

Am ridicat din umeri nepăsător.

— Am să reformulez, atunci: eu cred că tehnologia transferului temporal a diseminat cumva în Polisurile doi şi trei. Polisurile erau numerotate după data implementării. Cel mai vechi era numerotat cu unu.

— Tu crezi mereu ceea ce crede Isabel, mormăi el şi se întoarse spre seiful din spatele lui, de unde scoase două cartele de Agent temporal independent.

Vru să mi le dea, dar se răzgândi, privindu-mă crunt:

— Înainte de a le primi: vreau informaţii sigure despre aşa-zisa diseminare de generatoare temporale, şi asta cât se poate de repede, altfel Consiliul o să ne toace mărunt-mărunt. Şi o să am grijă să înceapă cu voi…

Am dat din cap spăşit şi am ieşit afară din birou. Pe hol mă aştepta Isabel, care citea o revistă, nepăsătoare la privirile provocatoare pe care i le

aruncau cei care treceau pe lângă ea. Era obligată să poarte tot timpul un medalion care o identifica drept android Cobra, dar uneori, mai ales în timpul unor misiuni mai dificile, renunţa la el. Alteori, cum era de pildă astăzi, renunţa la el din pură cochetărie. Tabuurile sexuale, mai ales în cadrul Agenţiei, erau extrem de bine întipărite, şi încă nu cunosc vreun caz în care cineva să fi avut o relaţie cu un android. Chiar dacă arăta aşa de bine ca Isabel.

I-am făcut semn că plecăm, şi ea s-a ridicat, sau, pentru a fi mai exact, şi-a ridicat cele 52 de kilograme de material biologic superb structurat. Lângă mine, un debutant a scăpat teancul de foi pe care îl purta de ceva vreme încolo şi încoace pe coridor, iar pe altul mi s-a părut că îl aud cum înghite în sec. Nu ştiu dacă am avut vreodată ocazia să o descriu pe Isabel: la prima vedere părea o tânără femeie, abia ieşită din adolescenţă, cu amestecul acela indescriptibil de inocenţă şi impertinenţă, suplă, aproape slabă, dar în acelaşi timp bine rotunjită prin locurile în care era necesar aşa ceva. Faţa ei era nu numai frumoasă, ci şi concepută în aşa fel, încât atrăgea atenţia. Trăsăturile regulate şi feminine erau înconjurate de o cascadă de păr de culoarea mierii, care, prin faptul că şi-l scutura mereu într-o încercare de a-l aranja, atrăgea în mod inevitabil atenţia asupra ei. E clar că cei care au proiectat-o nu au fost normali: o fată atât de frumoasă nu are cum să existe! Explicaţiile care mi s-au dat m-au satisfăcut o vreme: fiind atât de frumoasă, atrăgea privirile tuturor asupra ei, lăsându-mi mie câmp liber de acţiune. E adevărat că îmi oferea destulă libertate, pentru că, dacă eram împreună, orice mascul aflat prin preajmă abia dacă îmi acorda atenţia pe care o dai unei viespi enervante care se învârteşte pe lângă para

ta bine pârguită şi din care tocmai te pregăteşti să muşti. Că nu prea aveau să muşte din para numită Isabel, nu o ştiam decât eu, dar atâta vreme cât îmi puteam vedea de misiuni nu prea îmi păsa de asta.

Am ieşit din sediul central al Agenţiei şi, din obişnuinţă, am privit precaut în jur. Părea ca nu am atras atenţia nimănui, aşa că am plecat pe jos spre „Seif”, locul de unde trebuia în mod firesc să ne începem orice investigaţie cât de cât serioasă. „Seiful” era o clădire aparţinând Agenţiei, cu grad de securitate zero şi de care ştia extrem de puţină lume. Câţiva agenţi independenţi, câţiva şefi de departament, cei de la pază şi androizii care îi însoţeau pe agenţi în misiuni. Oricum, prea multă lume, după părerea mea, dar nu m-a întrebat nimeni niciodată. Acolo se păstrau cele mai bine păzite secrete ale agenţiei şi mai ales mult hulitele generatoare temporale, care le permiteau agenţilor temporali să bântuie prin tot cuantumul spaţiu-timp ca prin propria lor sufragerie. Erau puţine şi mereu numărate, răsnumărate, verificate şi date pe mâna noastră cu multă zgârcenie. O dată încinşi cu centura care conţinea generatorul temporar, deveneam practic indestructibili şi mai ales – aceasta era de fapt marea spaimă a autorităţilor – imposibil de detectat prin spaţiu-timp. Din prezent agentul lipsea numai câteva secunde, dar nimeni nu putea spune cu certitudine cât timp real a consumat el acolo, în trecut. La început, la cursurile de instruire erau prezentate două posibile cazuri: într-unul, un agent temporal împiedica răpirea Elenei din Troia (în una dintre variante, o răpea chiar el), cu urmarea firească a lipsei din manualele de istorie a războiului Troian, iar din cele de literatură a „Iliadei”. Al doilea caz a fost considerat la vremea lui o adevărată blasfemie, dar eu,

care călătorisem destul în epoca respectivă, îl consideram perfect plauzibil. Agentul temporal călătorise în Iudeea şi, mituind câţiva soldaţi romani, îl scăpase pe Iisus de răstignire. Urmările ar fi fost de data asta dezastruoase: în istoria lumii, dintre cele trei principale religii monoteiste, creştinismul, iudaismul şi islamismul, primul lipsea cu desăvârşire, cu consecinţe de-a dreptul catastrofale. După o vreme, scenariile au fost scoase discret din programă, şi zvonurile vorbeau de un agent care chiar ar fi încercat să pună în aplicare, drept material didactic, unul dintre educativele cazuri prezentate. Nu am aflat niciodată care dintre ele, dar înclinam să cred că omul voise să o salveze de Elena. Tocmai pentru a evita asemenea tentaţii se pare că au fost concepuţi androizii Cobra. Poate sunt numai zvonuri, dar se aude că sunt programaţi ca, în cazul în care unul dintre agenţii temporali independenţi o ia razna, să-l aducă la ordine. Sau chiar să-l lichideze discret, după cum spuneau alţii. Cum niciodată nu am fost tentat să mă întorc în timp să o răpesc pe Elena din Troia, şi nici altceva cât de cât asemănător, nu am putut să verific teoria. Ba, în cazul meu, aş putea spune că eu sunt cel care trebuie să o ferească pe Isabel de iniţiative prea personale, asta ca să folosesc totuşi un eufemism.

Cazul în care tocmai mă pregăteam să mă avânt cu capul înainte se baza pe o presupunere a Isabelei: cineva făcuse rost de un generator temporal individual şi făcea contrabandă cu material biologic din Polisurile doi şi trei. Poate şi din altele, pentru că, o dată încăput pe mâna cui nu trebuia, un generator putea fi reprodus foarte uşor. Ar fi bine să amintesc aici că principiul generatoarelor temporale industriale, cele care transportau mărfuri şi furnituri în polisuri, funcţiona

perfect normal atunci când călătoreau *spre* polisuri. Când călătoreau *dinspre* polisuri spre prezent, prin însuşi modul de funcţionare, incinta temporală suferea un proces de iradiere care practic făcea imposibil transportul oricărui material biologic viu spre prezent. Ni s-a explicat de nenumărate ori că radiaţiile erau parte a procesului de călătorie temporală dinspre trecut spre prezent folosind acel procedeu. Eu, unul, suspectam mereu că incintele erau iradiate intenţionat, iar motivele sunt evidente, cum la fel de evident era că incintele nu au transportat niciodată material biologic viu spre prezent. În cazuri extreme, aprobate de Consiliu cu majoritate de voturi, un asemenea transport se putea face numai cu ajutorul unui agent temporal însoţit de un android Cobra.

Şi totuşi Isabel era convinsă că descoperise un trafic cu animale preistorice. Dinozauri, mai precis. Nu, nu întâlnise nici un dinozaur păscând prin parcurile oraşului, iar dovezile ei erau destul de inconsistente şi se bazau mai cu seamă pe vorbe auzite ici şi colo în peregrinările ei prin oraş. În urma unor astfel de zvonuri, Isabel începuse să facă unele cercetări prin anticariate, unde se găseau de vânzare în mod curent o mulţime de ouă de dinozaur fosilizate. În mod normal, erau prezentate drept rarităţi descoperite în siturile preistorice. După ce cumpărase nenumărate ouă pietrificate, Isabel lansase zvonul că ar plăti oricât pentru un ou fecundat, viu, pe care voia să i-l facă cadou fratelui ei. I s-a spus că, în timp, cu puţină răbdare şi cu mulţi bani, până la urmă s-ar putea rezolva. Ar fi fost mai bine să fi aşteptat să cumpăr mai întâi oul, dar, impetuos cum sunt, am preferat să dau alarma, şi acum regretam deja că nu o ascultasem pe Isabel, care încercase să mă tempereze. Cum până în

prezent nu greşise decât o singură dată în aprecierile ei, şi avusesem, slavă Domnului, sute de cazuri când nu greşise, m-am grăbit să-l anunţ pe Larren, şeful Agenţiei. Nu era o informaţie pe care să o pot trece sub tăcere; implicaţiile ar fi fost colosale pentru toată Agenţia dacă ar fi fost adevărată. Şi la fel de colosale, dar numai pentru mine, dacă nu ar fi fost adevărată. În timp ce străbăteam coridoarele Agenţiei spre ieşire, nu puteam să nu mă gândesc la cât de hazardată părea acţiunea mea privită la rece. Cum răul era făcut, nu ne rămânea decât să ne apucăm de treabă…

Mergeam aşadar spre „Seif” să ne începem investigaţia; nu prea avusesem ocazia să mă plimb alături de Isabel paşnic şi lipsit de griji. De obicei prezenţa ei alături de mine însemna că sunt în misiune, de unde o stare permanentă de alertă, cu toate simţurile treze, pentru că în orice moment puteam să trecem de la o simplă plimbare printr-un parc la o urmărire în viteză. De data asta, cum până la misiunea propriu-zisă părea să mai fie destul timp, m-am relaxat, încercând să nu privesc zâmbind la bărbaţii care întorceau capul după Isabel. La un moment dat, aşteptând să traversăm, Isabel s-a aplecat discret spre mine:

— Suntem urmăriţi!

— La câţi bărbaţi s-au holbat azi la tine, ce mă miră este faptul că ne urmăreşte numai unul singur. Mă aşteptam să fie o cohortă întreagă…

Isabel îmi zâmbi acru:

— Ha-ha, ce glumă bună. Numai că suntem urmăriţi de o fetişcană…

Am înghiţit în sec şi am tăcut. În cazul ăsta, se schimba cu totul situaţia. În epoca istorică în care era

situată locaţia permanentă a Agenţiei erau obiceiuri extrem de tradiţionaliste. Nu se auzise de lesbiene, şi cum eu, la cei patruzeci de ani ai mei şi cu o banală mutră de contabil, eram departe de a produce fiori în inimile feciorelnice, era clar că eram urmăriţi din cauza a ceea ce eram, nu din pricina a cum arătam. După ce am traversat m-am oprit, m-am întors cu faţa spre Isabel şi am început să-i aranjez drăgăstos baticul. Se pare că gestul a atras atenţia, deoarece, cu ochii la noi, vreo câţiva masculi din preajmă au început să traverseze, deşi stopul era de mult pe roşu, şi un cor de claxoane a stârnit interesul tuturor, astfel că am putut să privesc în linişte „urmăritoarea”. O fetişcană – aşa cum spusese şi Isabel, părea să nu aibă mai mult de douăzeci de ani, slăbuţă, haine destul de ponosite pe ea şi ochelari cu multe dioptrii. Un batic de o culoare incertă îi acoperea aproape jumătate din faţă, dar fără îndoială că nu o mai întâlnisem niciodată. Un fel de şoarece de bibliotecă, însă bineînţeles că totul putea fi doar o mască.

— Ce facem? am întrebat eu posac. Nu putem merge la „Seif” cu codiţa asta după noi…

— Dacă vrei, o împing eu sub o maşină, se oferi Isabel, şi abia când am privit la ea mai bine mi-am dat seama că glumea; deşi de la ea mă aşteptam la orice.

Între timp, şoarecele de bibliotecă se ţinea harnic după noi. Nu ar fi fost o soluţie să încercăm să scăpăm de ea; urmărirea ar fi putut fi preluată de altcineva, mai experimentat şi mai greu de depistat.

— Uite cum facem, m-am întors eu spre Isabel,vorbindu-i numai din colţul buzelor. Ne despărţim, mergem un timp pe trasee diferite, să vedem totuşi după cine se ţine. Apoi ne întâlnim şi hotărâm ce facem mai departe.

— Bine, spuse Isabel privind concentrată spre urmăritoarea noastră. Mai ales că îmi pare foarte cunoscută şi nu ştiu de unde să o iau. Poate pe drum o să-mi reamintesc…

Aşa am făcut şi, spre marea mea surpriză, ţinta urmăririi a fost Isabel. „Poate totuşi, chiar dacă nu sunt lesbiene, există femei care se lasă furate de frumuseţea Isabelei”, mi-am spus eu şi m-am grăbit spre punctul de întâlnire. Acolo, spre uimirea mea, am văzut şoarecele de bibliotecă discutând liniştită cu Isabel. Când m-a văzut, mi-a făcut semn să mă apropii mai repede. Am mărit pasul şi, cu toate simţurile în alertă, m-am apropiat de ele. Cu faţa numai zâmbet, Isabel îmi prezentă fata:

— Tom, uite, ea este Ana. Ţi-am vorbit de ea zilele trecute – spuse Isabel grăbită, făcându-mi cu ochiul –, dar sinceră să fiu nu speram să rezolve atât de repede, turui ea repede şi o prinse prietenos de braţ.

— Încântat de cunoştinţă, m-am înclinat eu în faţa şoarecelui de bibliotecă, şi am văzut-o cum roşeşte discret.

— Mă bucur să vă pot fi de folos, domnule profesor, şopti ea şi porni cu paşi mărunţi înainte.

„Profesor?” Ce altceva îi mai povestise Isabel despre mine? Fata asta avea uneori o imaginaţie debordantă, şi eu trebuia să ţin pasul aproape de ea. „Profesor!” Profesor de ce naiba? Ce le predam eu tinerilor învăţăcei când ei mă priveau cuminţi şi însetaţi de cunoaştere? Aveam să aflu, fără îndoială, până la urmă, dar deocamdată încercam să mă ţin după paşii mărunţi şi repezi ai şoricelului. O luase spre partea veche a oraşului şi în scurtă vreme am ajuns lângă Cetate. O veche cetate de apărare care supravieţuise ca prin minune vitregiilor vremii, dar

risca să se dărâme acum din pricina anticarilor. De câţiva ani buni foloseau cu pricepere fiecare fisură săpată de timp în trupul bătrânei cetăţi pentru a-şi deschide o dugheană unde să-şi vândă marfa. Era de bon ton să vinzi marfă veche la umbra vechilor ruine. Fata ne arătă firma unui anticariat, care, după cât de scorojită arăta din cauza ploilor, şi-ar fi găsit fără nici o greutate locul alături de exponatele din vitrină.

— Am fost atât de încântată, domnule profesor, când am auzit că pentru dumneavoastră este cadoul! turuia mai departe şoricelul. M-am bucurat că am întâlnit-o astăzi, pentru că tocmai s-a rezolvat, dar nu ştiam cum să o anunţ. Trebuia să aştept până rămânea singură, chiar dacă aveam toată încrederea şi în dumneavoastră, dar ştiţi cum merg lucrurile astea… La început, sora dumneavoastră nu a vrut să îmi spună pentru cine este, dar a făcut bine că mi-a spus. Acum am să vă ajut să vă alegeţi un exemplar deosebit…

„Sora” mea Isabel zâmbea misterios, în timp ce eu eram din ce în ce mai nedumerit, simţindu-mă tot mai depăşit de evenimente. Am intrat şi mi s-a părut că tulburăm cu paşii noştri vechi fantome din somnul lor tihnit de după-amiază. Una dintre mumiile expuse de-a lungul zidului s-a desprins cu greu din locul în care se odihnea de veacuri şi, mişcându-se sacadat, a început să se apropie de noi. Abia când a ajuns în puţina lumină care pătrundea palidă de afară prin geamul mic, am văzut că era un bătrân scheletic, dar la fel de viu ca mine şi ca fetele de lângă mine.

— Bunicule, s-a repezit Ana în întâmpinarea lui, ţi-am spus să nu cobori azi. Trebuie să ne laşi pe mine şi pe Anatol să ne ocupăm de magazin.

— A venit marfă, şopti bătrânul. A trebuit să se ducă să o aducă… Nu puteam lăsa magazinul aşa… şi

nici nu îl puteam închide… Clienţii, vechii clienţi trebuie să-l găsească tot timpul deschis.

Părea că efortul făcut pentru a-şi expune în faţa noastră crezul de anticar conştiincios îl epuizase cu totul, pentru că s-a aşezat pe o ladă a breslelor, veche de câteva secole. S-a auzit o trosnitură, şi nu am fost sigur dacă a trosnit lada sau oasele bătrânului.

Ana s-a apropiat protectoare de el:

— Am să le arăt eu exponatele, acum du-te înapoi în pat…

A privit în urma bătrânului cum îşi târa oasele din încăpere, a aşteptat până a ieşit, apoi s-a întors misterioasă spre noi, şoptindu-ne:

— Prefer să nu fie aici, să vă pot arăta totul. El a apucat vremurile prohibiţiei şi încă mai are reţineri chiar şi cu vânzarea vechilor artefacte…

Şi-a dat jos baticul care îi acoperea jumătate din faţă, şi-a aşezat cochetă ochelarii şi mi-a zâmbit:

— Ar trebui să vă mulţumesc şi eu, dar probabil că au făcut-o prea mulţi ca să vă mai intereseze aşa ceva. Oricum, fără cursurile şi intervenţiile dumneavoastră, nici acum nu s-ar fi legalizat vânzarea artefactelor din Lumea de Jos.

O luminiţă s-a aprins în mintea mea: cursurile ţinute la Facultatea de Antropologie acum câţiva ani, când urmăream traficul de artefacte în care îi bănuiam implicaţi şi pe studenţi. Şi undeva în primele rânduri ale amfiteatrului, de fiecare dată, vedeam mutra ascuţită, ceva mai tânără şi mai plină de coşuri, a şoricelului ce mă privea ca şi acum cu o jenantă adoraţie.

— Am avut încredere în dumneavoastră, şopti ea întretăiat, iar mie mi se păru că roşeşte uşor.

Am zâmbit amintirii sub privirea cercetătoare a

Isabelei. Era unul dintre puţinele cazuri rezolvate fără ea. Prin anticariatele oraşului, în urmă cu vreo cinci ani, începuseră să apară artefacte ciudate, care nu aparţineau nici unei culturi cunoscute. Cum sursele păreau să fie undeva în rândurile studenţimii, unul dintre profesori s-a îmbolnăvit brusc şi eu i-am luat locul. Studenţii... Întotdeauna inventivi şi născocitori de noi modalităţi care să le completeze resursele mereu pe cale de a se epuiza. Soluţia găsită de ei era relativ simplă: cum comunicarea între polisuri şi prezent era relativ facilă, au aranjat ca cei din polisurile superioare să aşeze în locuri dinainte prestabilite şi puţin afectate de mişcări tectonice diferite fleacuri achiziţionate pe nimic în timpul lor. De obicei erau depozitate în incinte care să le protejeze cât mai bine. Trecerea timpului făcea restul: îmbătrânea obiectele suficient de mult încât să reziste oricăror probe. Interesant este că din punct de vedere al severei legislaţii temporale nu fusese încălcat nici un articol de lege, şi o bună parte din merit pot să spun că îmi revine mie pentru demonstrarea acestui lucru. Nu fusese folosit nici un generator temporal, şi nici un gram de materie vie nu străbătuse milioanele de ani. Numai că absolvirea de orice răspundere a celor care practicau un astfel de comerţ a dus la o asemenea răspândirea a artefactelor, încât, în scurtă vreme, preţurile s-au prăbuşit şi nimeni nu a mai fost interesat să cumpere nimic, indiferent cât de interesant ar fi arătat. Dar ăsta era un risc previzibil.

Între timp, Ana a coborât obloanele şi a aprins lumina. Apoi, cu o figură de bătrân anarhist care îşi arată colecţia de bombe unor prieteni, a deschis un dulap aflat undeva ferit, după nişte mese. La deschiderea uşilor s-a aprins o lumină palidă şi un val

de căldură umedă ne-a învăluit: pe rafturi, aranjate după mărime, o mulţime de ouă de diferite mărimi erau etalate privirilor. Ana se uită ţintă la noi cu ochi strălucitori:

— Ei, ce spuneţi? O să ne ajutaţi şi de data asta?

Am înghiţit în sec, şi Isabel a făcut un pas spre dulap, privind cercetătoare. Apoi a atins un ou:

— Am putea să-l vedem pe ăsta?

Ana îl ridică cu grijă şi îl aşeză pe platoul rotitor al unui aparat în care am recunoscut un bătrân ecograf modificat. Când ecranul verzui s-a luminat şi Ana a reglat rezoluţia, am înghiţit în sec: silueta inconfundabilă a unui dinozaur pe cale să eclozeze se etala în toată splendoarea.

— Drace! am spus şi apoi am înghiţit în sec, lipsit de orice replică.

Am privit mai atent imaginea, apoi m-am hazardat:

— Pare a fi velociraptor…

— În nici un caz, m-a contrazis Ana. Mai degrabă oviraptor…

— Oviraptor este, a decis şi Isabel după ce a privit atentă ecranul. În stare embrionară pot fi confundaţi destul de uşor, dar în mod sigur ăsta este oviraptor.

Văzând privirea mea aţintită întrebător asupra ei, Isabel nu a scăpat ocazia să îşi etaleze cunoştinţele:

— Primul schelet de oviraptor a fost descoperit în 1924 de Henry F. Osborn, undeva în Mongolia. Cum a fost găsit deasupra unor ouă care nu conţineau embrioni, s-a presupus că le-ar fi consumat conţinutul, şi aşa s-a pricopsit cu numele de hoţ de ouă. După numai câţiva ani s-a mai descoperit încă un schelet, în stare mai bună, tot deasupra unor ouă de acelaşi fel, care conţineau embrioni de oviraptor fosilizaţi. De unde concluzia că primul oviraptor nu mâncase ouăle,

ci încercase să le apere... Dar, cum numele prinsese aşa de bine în comunitatea ştiinţifică, i-a fost lăsat neschimbat, chiar dacă i se făcea astfel o mare nedreptate micului dinozaur. Oviraptorul era un dinozaur omnivor, de dimensiune mică, asemănător cu o pasare. Adultul avea în jur de doi metri şi cântărea cam 25-35 de kilograme. Avea o constituţie uşoară, mişcări rapide, picioare lungi şi mers biped. Gâtul îi era flexibil, curbat in forma literei S, coada lungă, membrele anterioare scurte şi puternice, cu câte trei degete lungi, potrivite pentru apucat, care se sfârşeau cu gheare curbate, cam de opt centimetri lungime. Membrele posterioare aveau şi ele câte trei degete.

. Capul său avea o formă ciudată, ca de papagal, cu un cioc mic, lipsit de dinţi, dar cu fălci puternice, adaptate pentru a zdrobi prada. Oviraptorii aveau pe cioc o protuberanţă mică, sub formă de creastă, asemănătoare cu un corn, care folosea probabil ca o podoabă pentru împerechere. Se crede că diferenţele dintre aceste creste pot reprezenta diferite specii de oviraptori, sau poate diferenţierea dintre mascul şi femelă, dintre animalul tânăr şi cel adult, în cadrul speciilor. Oviraptorii au trăit spre sfârşitul perioadei cretacice, cam cu 80-70 de milioane de ani în urmă. Ce altceva mai vreţi să vă mai spun?

— Nimic, nimic, am spus eu repede, la gândul că ar putea să spună printre altele că tocmai văzuse câţiva cum se fugăreau în jurul ei, în timpul ultimei noastre vizite în Cretacic.

Ana o privea uimită:

— Încă nu am întâlnit pe cineva care să aibă cunoştinţe atât de profunde despre dinozauri. Să vă mai arăt câteva ouă... Am aici unul mare de tot...

Isabel se dovedi a fi mai practică:

— Nu-i nevoie! Îl cumpărăm pe ăsta!

Ana privi încurcată când la unul, când la altul, înainte de a spune ceva:

— Dacă credeţi că ne puteţi ajuta să legalizăm şi comerţul cu aşa ceva, arătă ea cu privirea spre dulapul plin cu ouă de dinozaur, mi s-a spus că vă pot oferi unul pe gratis. Altfel, costă destul de mult…

Cum să spui cuiva că una este să aduci de-a lungul milioanelor de ani o piatră cioplită, şi alta să transporţi, indiferent cum, o fiinţă vie? Pentru că, la urma urmei, asta erau ouăle de dinozaur – fiinţe –, şi transportul lor de-a lungul timpului încălca tocmai prima lege. De care ştiau toţi contemporanii noştri, dar pe care nu o băgau în seamă pentru că nu se găsise nici o modalitate de a o încălca. Ei, uite că acum cineva găsise calea…

Am scuturat din cap nehotărât:

— De data asta nu pot promite nimic, Ana, aşa că e mai bine să-l plătim.

Chiar când să plecăm a apărut şi fratele ei, cu o maşină încărcată până la refuz cu cutii care semănau izbitor de mult cu incubatorul nostru. După ce Ana ne-a făcut cunoştinţă, Anatol – aşa îl chema pe fratele ei – ne-a rugat şi el să-i ajutăm să legalizeze odată comerţul ăsta, pentru că se săturaseră să se tot ascundă de autorităţi şi să facă pe contrabandiştii. Profitând de farmecul ei, Isabel l-a tras discret de limbă, şi nu a fost nevoie de prea multe insistenţe ca să aflăm că ouăle de dinozaur soseau din trecut pe aceeaşi filieră ca şi artefactele.

Am plătit oul, Ana ni l-a ambalat într-un incubator şi ne-a chemat apoi un taxi. În maşină, cu incubatorul între noi, Isabel m-a privit radioasă:

— După cum vezi, am avut dreptate! A câta oară?

— Asta rezolvă numai jumătate din problemă, am

spus eu posac. Să vedem cum rezolvăm jumătatea mai grea a ei! Îţi dai seama că un ou nu rezistă zeci de milioane de ani, la fel ca artefactele de care ne vorbea Anatol. Nici o incintă, oricât de bine construită, nu face faţă unui milion de ani, când este vorba să protejeze o fiinţă vie. Sper să fie totuşi o găselniţă tehnologică, şi să nu fie implicate generatoarele temporale.

— Va trebui să mergem până la urmă în Polisuri să aflăm. Pentru că nu ai sesizat un lucru esenţial.

M-am încruntat încercând să reiau datele problemei, în timp ce lângă mine Isabel se hlizea încântată. Mereu se distra copios când sesiza amănunte care mie îmi scăpau. Chiar dacă pe urmă mă lăsa pe mine să culeg laurii…

După câteva minute de eforturi zadarnice, m-am dat bătut.

— Bine, isteaţo! Spune tu despre ce este vorba…

— Polisul cel mai apropiat de prezent este situat acum 130 de milioane de ani…

Am dat din umeri.

— Ştiu asta, dar nu văd care este problema.

Isabel oftă, fals îndurerată:

— La anticariat, când m-ai întrebat, am spus tare ca să priceapă toţi: oviraptorii au trăit cu 70-80 de milioane în urmă. Nici o aşezare umană autorizată, câteva zeci de milioane de ani în jurul acestei date spre trecut sau spre prezent. Până ajungem la Centru gândeşte-te la asta, poate găseşti o explicaţie. Larren sigur ţi-o va cere…

Nu trebuia să mă gândesc prea mult ca să îmi dau seama că asta implica existenţa unor generatoare temporale neautorizate şi a unor probleme pe măsură.

Probabil că eu şi Isabel alcătuiam o pereche tare ciudată, aşa cum căram între noi cu grijă incubatorul

pe coridoarele Agenţiei, deoarece aproape toţi cei pe lângă care treceam întorceau capul în urma noastră. Nu prea ne păsa de asta, pentru că îi duceam lui Larren exact ceea ce voia: o probă. Nu am prevăzut un singur lucru: încăpăţânarea lui şi mai ales lipsa unui ecograf la îndemână.

Când am intrat la el, cu un gest teatral am aşezat oul de oviraptor pe biroul lui şi i-am spus:

— Voiai o probă? Uite proba!

Probabil că toată lumea a văzut măcar în filme cum arată un ou de dinozaur. Ca un ou de raţă ceva mai mare, maroniu-verzui, cam de cincisprezece centimetri înălţime – şi care stătea acum într-un echilibru precar pe biroul lăcuit al lui Larren.

Larren, după ce i-am povestit cum l-am achiziţionat, l-a înconjurat tacticos, a ciocănit cu degetul în coajă ca şi cum i-ar fi încercat tăria, apoi s-a întors cu milă spre noi:

— Îmi pare rău de voi! Cei mai buni agenţi ai mei, şi v-aţi lăsat aşa de uşor duşi de nas…

Am privit nedumerit spre Isabel, care se mulţumi să ridice din umeri la fel de nedumerită ca şi mine: uneori comportamentul lui Larren o lua până şi pe ea prin surprindere.

— Aţi fost înşelaţi, asta este! Vi s-a prezentat un trucaj ieftin ca să obţină un preţ bun, atâta tot. Pe monitorul ecografului vi s-a prezentat o simplă înregistrare, şi voi aţi căzut în plasă ca doi novici.

Amintindu-mi de ochii sinceri ai Anei, am vrut să-l contrazic, dar chiar atunci Isabel mi-a dat un ghiont scurt, arătându-mi din priviri oul: o fisură mică apăruse acolo unde degetul şefului ciocănise coaja. Sub privirea noastră, fisura s-a transformat într-o crăpătură care se

lărgea văzând cu ochii. Un cioc ca de papagal îşi făcea loc fărâmând bucăţi mari din ou. Văzând încotro privim, şeful s-a întors şi el spre ou chiar la timp ca să vadă micul oviraptor ieşind de acolo. Cum era cam aproape, a întins mâna să se apere, dar, fiind singurul lucru în mişcare, micul oviraptor s-a lipit drăgăstos de ea, piuind subţire, asemenea unui pui. Larren s-a îndepărtat rapid de birou, dar micul oviraptor a sărit jos cu o agilitate pe care nu i-o bănuiai şi s-a lipit de piciorul lui.

Cu micul pui de oviraptor ţinându-se după el, Larren ne-a dat cartelele pentru generatoarele temporale şi ne-a făcut semn să plecăm. În multele misiuni în care am mai plecat după aia, aşa mi-l reaminteam: făcând paşi mărunţi prin birou cu micul oviraptor piuind jalnic şi ţinându-se cu încăpăţânare după el.

În drum spre „Seif” m-a sunat Larren:

— Auzi, Tom, făcu el încurcat. Fă cumva şi află discret de la Isabel câteva amănunte despre oviraptori. În memoria ei aia cu care se laudă tot timpul trebuie să fie câteva informaţii despre ce mănâncă, ce obiceiuri are, pentru că am impresia că îi este foame…

I-am repetat cele câteva informaţii pe care le aflasem cu numai o oră mai devreme la anticariat de la Isabel.

— Şi, fiind omnivor, cred că poţi să îi dai să mănânce orice… Oricum nu contează, după cum ştii, va trebui să scapi până la urmă de el.

Din receptor se auzi un chicotit, apoi un zgomot înfundat de paşi, apoi Larren spuse:

— Ştii ce cred eu, Tom? Bestia asta mică chiar ţine la mine… Se ţine ca un căţeluş după piciorul meu… Şi ai dreptate, mănâncă orice: tocmai mi-a furat sandvişul de pe birou.

Lângă mine, Isabel a ridicat exasperată ochii spre cer, dar eu am încercat să îl temperez:

— Ar fi bine să nu te ataşezi prea mult de el, doar ştii că va trebui…

— La naiba, Tom, e o probă importantă, nu o putem distruge până nu rezolvaţi cazul, a mai spus el în timp ce, după zgomotele ce se auzeau, părea că încearcă să se urce pe birou, şi a închis înainte de a-i mai putea spune ceva.

Înainte de a intra în „Seif” să ne luăm generatoarele temporale, Isabel m-a oprit:

— Ştii pentru ce îmi pare rău, Tom?

Cum nu mă hazardam să urmăresc felul în care gândea Isabel, am clătinat din cap.

— Ai văzut oul acela mare şi maro aşezat pe raftul din spate al incubatorului?

Îl văzusem, şi chiar mă tentase la un moment dat să îl cumpărăm. Mă gândisem că poate era mai scump, dar nu ăsta era motivul pentru care nu insistasem să îl vedem şi eventual să îl cumpăram. Era de-a dreptul imens şi nu aveam nici un chef să îl cărăm în braţe pe coridoarele Centrului. Pentru ce ne trebuia nouă, ajungea unul cât de mic: important era să fie fecundat, şi embrionul viu.

— L-am văzut, am afirmat eu, deşi nu ştiam nicidecum unde voia să ajungă Isabel.

— Ei bine, o să regret toată viaţa că nu l-am ales pe ăla.

— De ce? am întrebat eu, deşi aveam o vagă bănuială.

— Era de Tiranosaurus Rex, a spus Isabel şi a intrat in „ Seif”.

*

Larren avea să rămână cunoscut în istoria Centrului drept „Şeful cu Oviraptorul”. Uneori, când mă exasperau hotărârile lui arbitrare, în timp ce mi le comunica privindu-mă încruntat, jalonat îndeaproape de oviraptor, care părea că îi furase şi obiceiurile, nu numai sandvişurile, reuşeam spre marea lui uimire să zâmbesc. Pentru că atunci îmi imaginam că, în locul capului mic şi puţin nătâng al oviraptorului, lângă umărul şefului se iţea botul plin de colţi ascuţiţi al unui Tiranosaurus Rex.

SFÂRŞIT

MARCEL LUCA

LACUL PĂSĂRII WANDOO

Cu puţin înainte de ivirea zorilor, forfota din interiorul bazei aeriene de la Ohopoho păru să se diminueze. Autocisternele lungi, fantomatice în culorile lor de camuflaj, se desprindeau una câte una de prizele de alimentare ale elicopterelor de asalt şi transport şi, purtate de dieselurile ce bâzâiau surd, coborau pe rampele adăposturilor subterane. În aerul rece pluteau aromele dulcege ale mlaştinilor aflate spre sud, în valea Stanley, pe care oamenii adunaţi pe platoul de apel de lângă pista numărul doi le combăteau îngreţoşaţi aspirând fumul aspru al ţigărilor. Exclamaţii şi înjurături rostite în mai multe limbi erau înăbuşite de tropăitul bocancilor grei. Măturând cu farurile ierburile cenuşii, incerte, o maşină de teren se apropia dinspre capătul benzii betonate. Se auziră nişte comenzi scurte, la care, ridicându-şi armele de pe jos şi potrivindu-şi cu iuţeală accesoriile echipamentului, cei trei sute de bărbaţi încremeniră în cele din urmă în rânduri verzui, compacte. Jeep-ul frână brusc şi parcă lansat de forţa inerţială a smuciturii, Hiena, teribilul colonel Schroeder, sări peste portieră cu o uşurinţă de necrezut pentru un individ atât de solid şi îndesat. Aproape concomitent cu urletul sacadat al maiorului Layton, care ordona prezentarea onorului la comandant, colonelul chemă ofiţerii şi subofiţerii la el, pentru a preciza detaliile de ultimă oră ale misiunii. MacGregor, pilotul celui de-al treilea elicopter de desant, privea distrat prin plafonul

transparent al carlingei sclipitoarele constelaţii ale cerului austral. Îşi plecă ochii spre dreapta: copilotul său, Ludwig, studia concentrat orarul de zbor şi frunzărea cu nervozitate hărţile de navigaţie.

— Ei, ce spui de ideea boss-ului? rosti în cele din urmă MacGregor, în engleză. Când o fi să-l cureţe în sfârşit vreun glonţ comunist, o să se grăbească singur spre Iad, cu gândul să-l fenteze pe Lucifer şi să-i ia locul! He, he, he! râse el încântat de propria-i glumă.

— De ce râzi? tresări copilotul. Avea o faţă de adolescent, prelungă, cu ochi albaştri în care tălăzuiau undele întunecate ale unor tainice nelinişti.

— He, he! Mi-l imaginam pe Schroeder-Hiena conducând iadul în urma unui puci militar!... Şi-apoi... Ha, ha!... Şi-apoi declarând Raiul spaţiul său vital! Celălalt se enervă:

— Ia ascultă! Ai ceva cu noi, germanii, ca naţiune? Ce-i tot dai cu spaţiul său vital!

— Hai, nu fi copil! Doar ştii că n-am prejudecăţi din astea, zise scoţianul împăciuitor. Că la o adică, pentru o primă de periculozitate extremă, plătită în dolari şi nu în ranzi sud-africani, depusă corect în Elveţia, mă şi văd lovind primul cu o bazooka în poarta Sfântului Petru... Meditam doar la ideea asta, care e în exclusivitate a Hienei, de a arunca în aer barajul natural dintre lacul Wandoo şi valea aceea ocrotită de junglă unde e dispersată tabăra coloraţilor... Dar ce ai?! Parcă ţi-ar părea rău că după şase raiduri fără rezultat îi băgăm în sfârşit la apă, şi încă la propriu...

— Nu!... Nu mă gândeam la asta, răspunse copilotul, fluturându-şi o mână a nepăsare. Mi-am amintit însă de o veche legendă angoleză referitoare la acest lac Wandoo...

— Se trezeşte în tine Herr Doktor Ludwig Repka, universitarul de la Heidelberg! exclamă oarecum iritat MacGregor. Mă rog, care-i povestea? Ludwig îi cercetă o clipă, cu dispreţ prea puţin ascuns, faţa pistruiată de roşcovan rotofei şi cam mărginit. Îl ştia superstiţios şi o ocazie ca asta nu trebuia să-i scape:

— Dacă n-aş fi schimbat fără voia mea cariera universitară pentru cinstea de a conduce hârbul ăsta, le-aş fi vorbit studenţilor mei despre cele trei mari state care existau în sud-vestul Africii prin secolul XV: Congo, Lunda şi Gola-an-Dango...

— Ei, pe dracu?! făcu celălalt neîncrezător. Erau negrii capabili de aşa ceva?

— Mai mult decât atât: aveau o civilizaţie cu adevărat înfloritoare, iar portughezilor le-a trebuit mai bine de o sută de ani pentru a înfrânge rezistenţa lor organizată...

— Mda, rezistă ei şi-acum, şi încă destul de bine! Ce-i însă cu legenda aia? Ludwig Repka strivi cu dosul palmei un ţânţar uriaş care zumzăia înnebunit deasupra cadranului fosforescent al busolei giro-magnetice.

— Zona în centrul căreia se află lacul şi valea Wandoo este o regiune subecuatorială, împădurită, o cetate naturală inexpugnabilă. Cu toate acestea, ambiţioşi, portughezii se străduiau neîncetat să pătrundă până acolo, dar toate expediţiile piereau aproape fără urmă.

— Chiar aşa?

— Legenda, care e foarte răspândită printre angolezi, susţine că atunci când unităţile portugheze ajungeau, epuizate, în preajma lacului, din el se ridica o mare pasăre albă care le nimicea fără cruţare...

— Eh, poveşti! Cine dracu mai crede în pasărea Rok, cea cu dinţii de oţel? se hlizi fără prea multă convingere MacGregor.

— Adevărul e că uneori mai scăpa cu viaţă câte un militar, sau câte un călugăr, dar erau atât de zdruncinaţi la minte, încât relatările lor erau socotite ca manifestarea unei boli psihice specifice acelor locuri. Cu toţii susţineau că văzuseră pasărea înălţându-se, iar în faţa slavei ei, spadele şi lăncile, platoşele şi muschetele se prefăceau în pulbere fumegândă... MacGregor asculta fascinat, cu pleoapa ochiului stâng umflată, zbătându-se uşor.

— Mai ştii de ce vrăjitorii sunt în stare negrii ăştia?! Uite, îmi povestea un timp cam trăsnit, într-un bar din Windhoek... Brusc, apelul controlorului de zbor îi readuse în prezent. Şi-au acoperit dintr-o mişcare urechile cu monstruoasele căşti antifon, degetele, abile, apăsau butoane, conectau circuite, declanşau sclipirea măruntă şi colorată a luminiţelor de control, rosteau cu voce metalică în interfoane cifre şi cuvinte magice ce terzeau la viaţă unealta lor de război. MacGregor, pilotul celui de-al treilea elicopter de desant, porni motoarele, apoi se aplecă spre stânga, pentru a privi şirul lung de oameni care, cu spatele încovoiat, asurziţi de zgomot şi înfioraţi de aerul rece dizlocat de palele dublelor elice de sustentaţie, urcau anonimi, unul câte unul, în pântecul vibrând al aparatului.

Încadraţi riguros în formaţie, MacGregor şi Ludwig Repka se aflau la mai puţin de cinci kilometri de obiectiv, când observară simultan apariţia la câteva grade mai spre vest a şase bireactoare Buccaneer MK 50 desfăşurate pentru atac.

— Începe dansul! rosti rânjind MacGregor, cu ochii la cele şaisprezece bombe de câte patru sute cincizeci de kilograme pe care fiecare avion le purta acroşate sub aripi. Lacul Wandoo sclipea ca o bijuterie verzuie, înconjurat de masa vegetală informă a junglei. În numai câteva secunde însă, latura sa dinspre nord-est părea un vulcan în erupţie. Caruselul înfricoşător al morţii înaripate dură mai puţin de trei minute. Gata de acţiune, în situaţia existenţei unui punct de foc al inamicului, unităţile de desant executau, perfect sincronizate, elipse prelungi la o sută de metri înălţime. În preajma lor, ca nişte câini de pază, patru dintre teribilele elicoptere de asalt Cobra vegheau şi ele gata pentru intervenţie. „Acţiunea a reuşit!" transmise prin radio, în afrikaans, vocea hârâită a colonelului Schroeder. „Executaţi operaţiunea Sisal!" Urma cercetarea văii inundate şi nimicirea supravieţuitorilor. Unul câte unul, conform unui grafic riguros, aparatele luau cap compas spre nord-est. Jos, valurile de fum violaceu, de praf şi mâl dezintegrat în fracţiuni microscopice, care acopereau ca un giulgiu luciul rănit al apei, începură să se destrame. Învolburate, apele se năpusteau spre poarta deschisă de curând, tot mai largă sub forţa năprasnică a viiturii. Din cel de-al treilea elicopter de desant, ce patrula, singur acum, în latura sudică a lacului, MacGregor şi Ludwig Repka priveau prin lentilele cu filtre speciale ale ochelarilor de zbor fundul mâlos, împestriţat de verdele murdar al vegetaţiei de baltă. Ca un trăsnet din senin, glasul Hienei plezni în membranele căştilor:

— Mein Gott! Ce-o fi asta? Numai ruşii... Natürlich! Numai ruşii...

— Ce spune? întrebă peste umăr MacGregor. Abia atunci realiză copilotul că Schroeder vorbise în

germană, renunţând pentru prima dată, din câte ştia el, la afrikaans, limba patriei sale de adopţiune.

— Dracu’ ştie despre ce ruşi bolboroseşte, îi răspunse derutat scoţianului. Aproape imediat, glasul dintotdeauna al Hienei reveni tunător în căşti:

— Apel general! Operaţiunea Sisal se suspendă şi toate unităţile se regrupează deasupra fostului baraj natural! Misiune: neutralizarea unei baze imense de rachete, cel mai probabil instalată de sovietici. Consemnul de suspendare a acţiunii în curs: Cuende! Apel general!... Virând strâns, MacGregor se îndreptă spre centrul fostului lac Wandoo şi acolo zăriră înălţându-se graţios profilul neîndoielnic al unei rachete de un alb strălucitor, cu baza celor trei planuri de direcţie acoperită încă parţial de apă învolburată. Spre vest, într-un elicopter de asalt, suspendat la vreo două sute de metri înălţime, colonelul Schroeder îi aştepta. Ludwig comandă deschiderea panourilor laterale blindate şi aproape imediat aparatul trepidă în ritmul mitralierei grele, jumelate, mânuite de soldaţii din pântecul său. După câteva secunde, din lansatoarele laterale ale Cobrei porniră simultan două rachete aer-sol, marcându-şi culoarul de trecere cu jeturi turbionare de fum alburiu. Din momentul acela, copilotul avu impresia că timpul se dilată. Întâi văzu cum fuzeele argintii îşi încetinesc parcă zborul, întâmpinate din vârful rachetei atacate de un lung şir de globuri străvezii, ce străluceau în soare aidoma baloanelor de săpun cu care se jucase în copilărie. Apoi zveltele bombe zburătoare se făcură nevăzute, acolo, la jumătatea drumului lor, până unde vârstaseră văzduhul cu prelungite cozi de cometă.

— E pasărea Wandoo! E pasărea ta răzbunătoare! urlă MacGregor şi mâinile sale se crispau pe manşă.

Dar Ludwig nu-i răspunse, căci clipa cea lungă nu se terminase: din vârful sidefiu al păsării nefaste porniseră pe un fir nevăzut alte şiruri de bule străvezii, tot mai mari şi mai transparente pe măsură ce înaintau, stopând în înaltul cerului aparatul de zbor al Hienei. Şi cei doi văzură din nou cu groază cum şi acesta se dezagregă, cum din punctul acela de impact se desprind şi cad, în poziţii nefireşti, patru trupuri omeneşti şi alveola sclipitoare a carlingii. În acel moment, sosi şi peste ei duhul globular al păsării lacului Wandoo. Cu uluire, dar şi cu ciudată detaşare, Ludwig simţi întâi cum puntea de metal ce-i lega dantura se pulverizează în particule fine ca de nisip marin, după care văzu cum structura metalică a carcasei aparatului se destramă, simţind în acelaşi timp cum alunecă în gol. Înălţimea mică, de zece-cincisprezece metri, îi salvase pe cei mai mulţi dintre oamenii aflaţi la bordul elicopterului de desant şi totuşi la malul lacului ajunseră numai ei doi, MacGregor şi Ludwig Repka, după o luptă disperată de a răzbate prin capcanele fundului mlăştinos, ascuns sub strat de apă în care vegetaţia punea bariere de netrecut. Ceilalţi se înecaseră probabil alunecând în depresiuni ascunse sau epuizaţi de flămândele lipitori ce colcăiau în mâlul răvăşit de viitură. Stăteau amândoi culcaţi pe spate pe povârnişul malului înalt, la câţiva paşi numai de răsuflarea umedă a pădurii veşnic verzi. În cele din urmă, după ce lansă cu glas răguşit un lung pomelnic de înjurături în limba clanului său, MacGregor se sculă în picioare şi, aplecându-se, scutură destul de puternic umărul copilotului.

— Să plecăm, Ludwig... Târfa aia de Pasăre Rok ne mai poate face vreo figură... S-o ştergem dracului! Trezit din letargie, Ludwig se sculă în capul oaselor. Se

priviră cu spaimă, fiecare dintre ei fiind oglinda fidelă a celuilalt. Din echipament rămăsese o mână de zdrenţe acoperite de o crustă, parţial uscată, de mâl pestilenţial şi alge gelatinoase. Bocancii nu mai aveau catarame sau crampoane metalice şi era o minune că nu-i pierduseră din picioare. Braţele, pieptul, pulpele mai ales, erau pline de urmele vineţii, însângerate, lăsate de ventuzele lipitorilor.

— Să-i dăm bătaie! rosti în cele din urmă Ludwig, întorcându-se ca un automat şi pornind primul, clătinându-se, spre zidul vertical al junglei. Abia făcură câţiva paşi şi o vibraţie neobişnuită a aerului îi opri în loc. Întorcând capetele şi ridicând ochii, văzură înălţându-se încet marea pasăre albă a lacului Wandoo. Nici flăcări, nici aburi fierbinţi, nici urlet de motoare reactive în forţaj, ci doar o insolită structură geometrică suspendată în tării. Se oprise la nu prea mare înălţime şi cei doi priveau cu uluire cum culoarea sa de un alb perlat începe să pâlpâie parcă intermitent, topindu-se tot mai mult în transparenţă. Un ţiuit ciudat, de înaltă frecvenţă, începu să le chinuie timpanele şi o ameţeală uşoară îi pătrundea, insinuantă. În cele din urmă, după o ultimă revenire în spectrul vizibil, pasărea lacului Wandoo dispăru cu desăvârşire.

*

Pentru cei doi bărbaţi, zilele şi nopţile ce urmară îşi pierdură şirul firesc. Se târau ca două fiare rănite, înfometaţi şi însângeraţi, prin pădurea nesfârşită, coborând mereu spre sud, pândind noaptea la marginea satelor înşirate de-a lungul râurilor pentru a fura orice putea astâmpăra cât de cât foamea. Pătrunzând în savană, păşeau împleticit pe solul pietros, printre tufărişurile spinoase ce le vezicau epiderma chinuită, ocolind cu teamă craalurile

înconjurate cu palisade înalte ale negrilor bantu, apoi, mai mult târându-se, ajunseră în nordul deşertului Namib. Şi când, într-o dimineaţă, se treziră înfriguraţi, după ce linseseră roua condensată pe cuticula ciudatei plante Welwitschia mirabilis, în ceaţa care se destrăma încet, văzură, la numai câţiva metri depărtare, fâşiile paralele de beton ale unei imposibile autostrăzi. Se repeziră şi, în genunchi, pipăiră neîncrezători cu palmele. MacGregor ridică ochii spre tovarăşul său:

— Damned! Cum e posibil? Unde suntem?!... Ludwig nu răspunse. Cunoştea zona din survolările anterioare, avea întipărită în memorie, ca şi celălalt de altfel, imaginea hărţilor pe care le folosiseră zi de zi. Nu se rătăciseră şi totuşi şoseaua asta nu putea să existe în lungul deşertului Namib... Amândoi zăriră deodată un vehicul strălucitor ce se apropia cu repeziciune.

— Un automobil! răcni Ludwig sărind în picioare şi fluturându-şi mâinile deasupra capului. O maşină curioasă opri silenţios în faţa lor, o portieră translucidă se deschise şi un negru tânăr, zvelt, coborî privindu-i cu nesfârşită uimire:

— Ce-i cu voi?! De unde veniţi? întrebă el într-o afrikaans cu accente surprinzătoare. Se apropiară de el, iar MacGregor ceru cu voce gâtuită:

— Apă! Dă-ne puţină apă... Băiatul se repezi spre interiorul maşinii şi reveni cu patru recipiente cu conţinut portocaliu. Băură. Limonada fortifiantă le dădu puteri sporite.

— Hei, negrule, ne duci şi pe noi?

— Unde? şopti tânărul cercetând cu teamă înfăţişarea celor două arătări în zdrenţe, cu bărbi şi plete încâlcite din care care se zăreau doar ochii sălbatici, injectaţi de suferinţă.

— Spre cel mai apropiat post de poliţie sau spre cea mai la îndemână bază militară... Tânărul se urcă la locul său şi, acţionând un mecanism, basculă vertical portierele din spate. Cei doi bărbaţi se instalară şovăitori în fotoliile ce le îmbrăţişară elastic trupurile obosite, capota se etanşeiză şi vehiculul demară lin. Bordul neobişnuit, absenţa volanului îi intriga tot mai mult pe foştii piloţi de elicopter, iar tânărul negru, în cămaşa sa albă cu mâneci scurte, părea din cale afară de firav, aşa cum stătea pe locul său din faţă. Îşi cerceta pasagerii cu coada ochiului şi în cele din urmă, ezitând, făcu un contact pe pupitrul de comandă şi rosti repezit vreo două fraze în dialectul bantu. Un monitor de bord prinse viaţă redând imaginea unui bărbat de culoare, purtând un chipiu înalt şi un bluzon cu epoleţi nedesluşiţi, care răspunse pe un ton relaxat câteva cuvinte. Mai multe clipe după convorbire, perplecşi, cei doi încercară să înţeleagă ce se petrece, după care MacGregor mormăi în barbă:

— Cu cine ai vorbit, băiete?

— Cu poliţia rutieră...

— O.K. După mai puţin de un sfert de ceas, văzură venindu-le în întâmpinare, la mică înălţime, un aparat de zbor ce aducea cu o uriaşă broască ţestoasă. Tânărul îşi opri maşina cu un puternic oftat de uşurare în faţa aerodinei care bloca acum şoseaua. Trei negri înalţi, în uniforme uşoare, cafenii, se apropiară cu pas elastic. Ludwig şi MacGregor coborâră greoi şi cu inimile strânse.

— Cine sunteţi? întrebă unul dintre poliţişti, care părea să fie şeful celorlalţi, privindu-l insistent pe scoţianul care bolborosea nişte înjurături în barba-i roşcovană, încâlcită şi murdară. Tovarăşul acestuia se simţi obligat să răspundă:

— Suntem piloţi din forţa specială aeropurtată a colonelului Schroeder, unitatea 21, cu baza la Groot Fontein…

— …Şi dorim să fim cât mai rapid transportaţi la cea mai apropiată bază aeriană, completă pilotul cu glas obosit, încercând să descifreze semnificaţia treselor necunoscute de pe epoleţii bărbatului din faţa lui.

— Bine, desigur…, mormăi acesta privindu-l îngândurat. Eu sunt locotenentul de poliţie N’dola. Veţi veni cu noi… La bordul celui mai ciudat aparat de zbor din câte văzuseră până atunci, Ludwig şi MacGregor căzură într-o toropeală abulică. La un moment dat, locotenentul îl scutură de braţ pe cel dintâi şi-l întrebă parcă cu indiferenţă:

— Veniţi din misiunea Wandoo?

— Da, da! se grăbi acesta să răspundă. Ne târâm de câteva luni… A fost un dezastru acolo… Un dezastru inimaginabil!

— Ooo! Pasărea…, şuieră şi MacGregor cu ochii înceţoşaţi de o spaimă fără nume. Aterizară pe un teren gazonat din faţa unui şir de pavilioane mici, cochete, înconjurate de un brâu vegetal care, aşa cum desluşi Ludwig cu ochi de profesionist în timpul manevrelor de aterizare, era înconjurat la rândul lui de un gard de sârmă ghimpată şi de posturi de pază. Coborâră cu toţii şi se îndreptară, în grup, spre singura clădire cu două nivele. La câţiva paşi de uşă, Ludwig Repka se opri şi, întorcându-se spre locotenentul N’dola, spuse cu tulburare în glas:

— Domnule, cred că am ghicit… Câţi ani au trecut de când ne-am executat misiunea? Locotenentul ezită o clipă, apoi se hotărî:

— Optzeci şi doi de ani! Iar Namibia e independentă încă din secolul trecut. Vă veţi obişnui cu gândul… Şi

pentru noi e inexplicabil ce s-a întâmplat cu dumneavoastră… În ultimii patru ani am reperat nouăsprezece cazuri.

— Optzeci şi doi! Doamne-Dumnezeule, cum se poate una ca asta?! se lamentă Ludwig, în timp ce MacGregor, lovind cu pumnul său păros în canatul uşii de care îşi sprijinise fruntea, striga cu voce gâtuită:

— Asta-i răzbunarea păsării Wandoo! Răzbunarea Păsării Rok a coloraţilor!…

— Gura, soldat! se auzi atunci glasul tunător al Hienei. Cei doi înlemniră. În cadrul uşii stătea chiar temutul colonel Schroeder.

— Gura! repetă el, apoi duse conspirativ degetul la buze: Şşşşt! E o mistificare comunistă aici! E mâna ruşilor, le mai spuse el în şoaptă, clipind semnificativ din ochiul drept, după care se repezi printre cei doi piloţi, ocoli cu dexteritate grupul poliţiştilor şi, cu mâinile larg desfăcute, începu să alerge peste gazonul verde, imitând uruitul motoarelor de avion, păcănitul elicopterelor şi răpăitul rafalelor de mitralieră…

SFÂRŞIT

FRANCISC CARSAC

ZEUL
PE CARE-L
ADUCE VÂNTUL

Traducere
ŞTEFAN GHIDOVEANU

Pentru
A. Bertram Chandler,
aceasta întâmplare de la marginea Galaxiei

S'GHAMI

La ora crepusculului, Gam, Wha şi Minami s-au înălţat aproape concomitent pe orizontul de est; curând după aceea, Ghané, luna roşie, li s-a alăturat. Se apropie sorocul. Cu toţii am pregătit peşterile sacre şi am îngrămădit la intrare pietrele cu care le vom zidi când va veni Pô Atia, noaptea zeului. Turan, bătrânul, a recitit cuvintele tradiţionale în faţa preoţilor şi a căpeteniilor, în vreme ce femeile s-au agitat toată ziua, ducând provizii şi lemne în străfundurile pământului, să fie gata pentru marea serbare. Iar eu, S'ghami vânătorul, tremur de bucurie şi de teamă, în acelaşi timp. De bucurie, căci zeul va călca încă o dată peste pământurile sale, aşa cum o face la fiecare zece generaţii, iar eu sunt aici şi voi putea povesti totul copiilor şi nepoţilor mei. De teamă, fiindcă destinul se poate dovedi crud, oferind-o pe Maémi drept jertfă! Maémi cea cu surâsul graţios, Maémi care după marile vânători de toamnă îmi va deveni soţie.

Jos, în cuprinsul câmpiei, tabăra oamenilor veniţi din cer străluceşte în întuneric, din pricina stelelor captive pe care le-au aprins. Este pentru prima dată când la

momentul apariţiei zeului vor asista martori străini de lumea noastră. Eram copil la sosirea lor, dar încă îmi amintesc groaza care a cuprins satul când corabia sclipitoare ce-i adusese s-a aşezat în valea Ghir, la cinci mii de paşi către vest, şi când preoţii au crezut că zeii înalturilor au coborât să ne vadă. Apoi străinii au învăţat limba noastră şi astfel am putut afla că nu erau decât nişte muritori asemenea nouă, venind nu-se-ştie-de-unde, traversând cerul, tot aşa cum neguţătorii din Nébo traversează marea, cu vasele lor. Când îi vezi, au ceva respingător în înfăţişare, cu pielea albicioasă ori neagră precum cărbunele, deși – spun ei – acolo, în ciudata lor ţară, alţii au chiar pielea de culoare galbenă. Niciunul dintre aceştia nu are însă nuanţa de un albastru intens a fructelor de rhimé, aşa cum o avem noi, părul le este negru sau galben, în loc să lucească violet, ca al nostru, iar buzele lor ard de un roşu palid, excepţie făcând femeile, dar despre ele Maémi mi-a spus că şi le vopsesc cu unsori colorate. Ei nu vânează, nu cultivă bong-ul şi selur-ul, asemenea nouă, în schimb scormonesc pământul. Nu caută minereu de fier pentru arme şi unelte, ci doar nişte cristale colorate, pe care, de fiecare dată când cele patru luni sunt împreună pe cer, le îndeasă într-un vas care pleacă imediat. Aceste cristale sunt câteodată frumoase la privit, dar, după opinia fierarilor noştri, complet inutile şi ce altceva ar putea să facă din ele decât podoabe pentru nevestele lor? Pentru a săpa galerii, oamenii înalturilor stăpânesc demoni din metal care suflă şi tună, muşcând stânca şi îndepărtând-o. Şi, cu toate că adesea sunt mai înalţi şi mai solizi decât noi, n-ar fi în stare să ne urmărească pe munte sau să lucreze la câmp o zi întreagă, sub lumina soarelui arzând. Cu excepţia lui Jack şi al lui Pièrre.

Lui Jack îi place să vină cu mine la vânătoare. Ne-a învăţat limba şi, de asemenea, a învăţat cum să se folosească de un arc, atunci când preoţii noştri i-au spus că armele sale care scuipă foc nu sunt pe placul zeilor şi că nu fac altceva decât să sperie vânatul, cu zgomotul lor ca de tunet. L-am deprins cu arta de a urmări mouh-şii, bifer-ii şi gôné-le, iar el, într-o zi, mi-a salvat viaţa, în momentul în care un boujoum furios mă aruncase într-o groapă. Atunci a scos de la brâu o armă interzisă şi a doborât animalul, iar eu am tăcut, n-am spus nimic preoţilor, căci Jack este prietenul meu. A râs cât îl ţineau puterile de numele animalului, dar n-a fost în stare să-mi spună pentru ce. O aluzie la una dintre vechile lor legende, mi-a explicat el. După care m-a sfătuit să las în pace boujoumii şi să nu mai fugăresc decât snark-ii. Dar o piele de boujoum este un cadou necesar pentru cel ce vrea să se căsătorească şi, oricum, în regiunile în care trăim nu există niciun snark. Poate de cealaltă parte a mării?! Când am să ajung la Nebó, voi pune întrebarea asta neguţătorilor.

Şi Pièrre este prietenul meu, dar el e mult mai ciudat. Nu locuieşte în tabăra oamenilor veniţi din cer, ci singur, într-o colibă de metal, înălţată la câteva mii de paşi distanţă. Şi el răscoleşte pământul, dar nu pentru minereu de fier, ca noi, nici pentru bizarele cristale colorate pe care le adună ceilalţi. Caută în piatră urmele ciudate pe care aceasta le ascunde câteodată, urme ce se aseamănă cu nişte cochilii marine sau cu nişte oase. Toate astea el le numeşte fosile şi odată mi-a explicat că demult, demult, înainte de oamenii şi animalele de astăzi, au existat altele, acum dispărute. Câteodată, cercetează şi solul vechilor grote abandonate. Mi-a arătat pietre cioplite, cu vârful ascuţit ca al fierului de lance sau al pumnalelor,

aidoma celor pe care preoţii le utilizează pentru sacrificii, şi mi-a spus că, înainte ca noi să cunoaştem metalul, acestea au fost armele şi uneltele strămoşilor noştri. E posibil. Neguţătorii din Nébo povestesc şi ei că de cealaltă parte a oceanului oamenii mai au încă arme de piatră. Dar neguţătorii din Nébo spun multe…

Şi apoi mai e şi Mary, prietena lui Maémi. Ea are părul galben ca tulpină de selur uscat, iar ochii-i sunt albaştri precum cerul palid al primăverii. Străinii spun că e frumoasă, pielea ei este însă roz ca pântecul unui peşte. Mary e fiica lut John, cel-totdeauna-furios, căpetenia străinilor.

El le-a interzis alor săi să aibă de-a face cu cei din neamul meu, iar lui Mary să o întâlnească pe Maémi. Se vede bine că nu cunoaşte şiretenia femeilor!

Noaptea devine tot mai profundă. Mâine, în zori, vor sosi pelerinii, venind de la Nébo, dinspre Thar cea întinsă, din Sélingué şi din Arhimadot, îndepărtate. Odată trecută Pô Atia, vor veni împreună cu noi, să se închine urmelor şi să se roage ca zeul să le aducă noroc. Sunt mândru că m-am născut în satul Sâmi, cel vizitat de zei!

JACK

Sunt nervos, ori mai curând – pentru a mărturisi adevărul – mi-e teamă. Nu ştiu de ce. Poate din pricina răpăitului tobelor de acolo, din satul indigenilor, un răpăit surd şi susţinut, care mi-a zgâlţâit intestinele cât a fost ziua de lungă. Astăzi nu i-am văzut nici pe S'ghami, nici pe altcineva dintre ai lui. Cei câţiva băştinaşi ghuişi pe care-i folosim în mină, la trierea vagoanelor, nu au venit nici ei şi Ned Kincannon, contramaistrul irlandez, a trebuit să-şi mobilizeze mecanicii să facă treabă în locul lor, nu înainte de a-i fi

înjurat şi ameninţat. Atmosfera a fost fierbinte, apăsătoare, începând chiar de pe la mijlocul dimineţii. Iar neliniştea, odată ivită, a crescut fără încetare. I-am vorbit despre asta şefului meu, John Carpenter. A ridicat din umeri. „Ştii foarte bine, Jack, că ghuişii sunt paşnici şi-apoi, oricum, aici avem cu ce să ne apărăm.” Mâna lui a indicat, cu un gest larg, pereţii de metal ai adăposturilor noastre şi dezintegratoarele amplasate în turnurile de observaţie, alături de proiectoare.

Are dreptate, totuşi mă simt singur, foarte departe de planeta mamă. Ne aflăm aici la marginea Galaxiei, atât de departe, încât în această perioadă a anului cerul nocturn nu înfăţişează decât cele trei planete exterioare, aproape aliniate acum, precum şi vreo două, trei stele pricăjite. Dar asta nu-l afectează pe Carpenter. Pentru el nu contează decât cantitatea de minereuri rare pe care-o vom trimite pe Terra, precum şi fiica lui, Mary.

Mary! Toţi cei cincisprezece bărbaţi care se află aici sunt îndrăgostiţi de ea; inclusiv eu. Pe cât de dur este taică-su, pe-atât de gingaşă este ea, frumoasă ca o zeiţă şi având mai multe diplome în ştiinţe decât oricare dintre noi. Cu excepţia lui Pièrre, desigur. O iubesc pe Mary. Şi cred că ea ştie acest lucru, uneori privirea i se fixează asupră-mi, amuzată, ba chiar şi un pic visătoare; în acel moment încep să sper.

Deocamdată, însă, mi-e teamă. Teamă pentru ea. S-a lăsat noaptea, noaptea străină. Ce fiară necunoscută urlă în munţi, dincolo de satul băştinaşilor în care tobele au tăcut, un urlet bizar, anormal, nepământean? Ce se întâmplă acolo? Am luat legătura prin radio cu Pièrre, care-i cunoaşte pe ghuişi mai bine ca oricine, mai bine şi decât mine. Se pare că se pregăteşte o mare serbare religioasă, dar el n-a putut afla nimic

precis şi, fidel principiului său de a aştepta ca încrederea să vină de la sine, n-a mai insistat. Doar S'ghami, trecând pe lângă el, a murmurat: „Nu ieşiţi când va bate vântul îngheţat de sud, s-ar putea să daţi de *Zeul-pe-care-l-aduce-vântul*".

Eh! O clipă! Există în toate astea ceva bizar! Am simţit deja vântul de sud, dar nu e deloc îngheţat. Arzător, mai degrabă, un fel de sirocco aducând uscăciune. Vântul îngheţat de sud, spusese însă S'ghami. Nu are nicio noimă, doar dacă Pièrre n-o fi înţeles greşit. Sau poate n-a auzit bine... Îngheţat... broami... broami creta, vântul îngheţat... Ah! Pricep! Pièrre nu aude prea bine cu urechea dreaptă şi S'ghami i-a spus probabil drohami creta, vântul-ce-răscoleşte-nisipul. Căci deşertul se află aici, în spatele nostru, către sud.

Faptul de a fi lămurit acest mic mister m-a liniştit şi, pentru moment, mă simt mai puţin înspăimântat. Orice fel de teamă ar fi, de altfel, ridicolă. Şeful are dreptate, nimic nu ne poate ameninţa pe această planetă. Băştinaşii sunt încă în stadiul de trecere de la vârsta bronzului la aceea a fierului, grupaţi în oraşe-state, reprezentând începutul formării primelor imperii. În zece sau cincisprezece rânduri, misiuni terestre s-au instalat aici, profitând de faptul că rhalindienii, în ciuda pielii lor albastre, au o înfăţişare pregnant umanoidă, pentru a încerca prin studierea lor, să arunce oarecare lumină asupra trecutului Terrei. Există chiar şi un crucişător, la Mélindé, la mai puţin de o mie de kilometri de noi. Bineînţeles, suntem totuşi un pic izolaţi la marginea de nord a deşertului Ghûlé, dar, chiar şi în caz de atac masiv şi neaşteptat, ajutorul ne-ar parveni la circa douăzeci de minute de la

declanşarea apelului de alarmă. Nu există nimic, aici, de care să te temi din partea oamenilor şi prea puţine din partea elementelor naturii. Rhalinda se află într-o perioadă de calm tectonic şi ar fi nevoie de un cutremur mult mai serios decât cele câteva zguduituri pe care le-am resimţit în ultimele zile, pentru a periclita în vreun fel adăposturile noastre de metal şi a ne pune în pericol.

După căldura de peste zi, noaptea este umedă. Ghané îşi revarsă lumina peste faţa câmpiei, între faleze şi noi.

PIÈRRE
Planeta Rhalinda,
2 iulie 2403,
misiunea nr. 337A,
raport nr. 512.

Rahat, rahat şi iar rahat! Nellie, să ştergi asta când vei pregăti raportul pentru ochii domnului director, bătrânul puritan ar fi şocat, dar numai astfel de vorbe exprimă cel mai bine ceea ce simt eu acum. Uşchită planetă! De fiecare dată când cred că am înţeles ceva, haț! totul se năruie! Planetă afurisită! Bineînţeles, aş putea să-mi încep raportul cu calm, demn (chiar aşa, domnule director), dar ştiu că te amuză să auzi cum îţi este înjurat superiorul chiar şi cu trei luni întârziere, iar pe mine asta mă uşurează! În fine, să trecem la lucruri serioase.

1°Xenologie. Între noi fie vorba, Nellie, nu este caraghios faptul că eu, un planetolog, sunt obligat să mă ocup şi de problemele de xenologie a acestor triburi de vânători-agricultori din această lume

pierdută, în vreme ce atâţia xenologi de cabinet pigulesc opere pe cât de geniale, pe-atât de definitive, fără să fi părăsit nicicând Londra, Washington-ul, Moscova, New-Delhi sau Parisul? În sfârşit, s-o lăsăm… Cei câţiva care sunt, totuşi, aici, se află în oraşele din nord şi se mulţumesc să petreacă, în vreme ce eu hoinăresc prin deşert. Nu râde, Nellie. Ştiu că-mi place să fac asta, dar totuşi…

Deci, astăzi am descoperit existenţa încă a unui zeu la ghuişi. Un zeu care trebuie să aibă probabil legătură cu meteorologia, din moment ce i se atribuie drept mijloc de locomoţie vântul. Asta-i tot ce ştiu. Nu, nu chiar tot. Uite: m-am dus în această după-amiază în satul indigenilor, încercând să recrutez oarece mână de lucru, care să mă ajute să transport nişte fosile într-un punct accesibil aerodinei mele.

Chestie frumoasă câmpurile astea antigravitaţionale, dar care – contrar a ceea ce majoritatea oamenilor cred despre ele – nu oferă posibilitatea de a debarca oriunde. În tot cazul, nu pe o îngrămădire de blocuri prăbuşite în fundul unui canion cu pereţii abrupţi. Iar unele dintre aceste blocuri fosiliere sunt prea grele pentru mine singur. M-am dus deci în sat şi l-am găsit pustiu; nimeni – cu excepţia copiilor şi a câtorva femei bătrâne. Când le-am întrebat, n-au vrut să-mi spună unde se află adulţii, dar eu aveam o bănuială şi m-am îndreptat către grote.

Nu am încercat să mă apropii prea mult, cu atât mai puţin să intru. Sunt în relaţii bune cu ghuişii şi vreau să mi le păstrez. Nu am chef nici să sfârşesc cu o suliţă înfiptă în spate, cum li se mai întâmplă adesea, aici, ca şi aiurea, oamenilor prea curioşi ori prea grăbiţi. Ştiu foarte bine că voi termina prin a vizita aceste caverne. În cinci, zece ani poate… M-am mulţumit să observ

intrările şi ieşirile cu ajutorul lunetei. Femeile aduceau ulcioare cu apă, cu gulim şi cu diverse alte provizii, iar bărbaţii împingeau de-a rostogolul pietre mari, cu care construiau un perete gros în cadrul intrării de la grotă principală. Prietenii mei pregătesc, aşadar, o sărbătoare religioasă: zidul acesta este însă nou. De la prima mea şedere, acum zece ani, n-am văzut niciodată construindu-se un zid, deşi am asistat totuşi – oh! de departe! – la pregătirile principalelor ceremonii.

Nimic de făcut, oricum, câtă vreme erau atât de ocupaţi! M-am întors la Sâmi şi am aşteptat. Bărbaţii au revenit destul de târziu şi s-au făcut că nu mă observă, toţi, cu excepţia lui S'ghami. El a rămas puţin mai în urmă şi, trecând pe lângă mine, a rostit, cu voce foarte înceată: „Nu ieşiţi când va bate vântul îngheţat de sud, s-ar putea să daţi de *Zeul-pe-care-l-aduce-vântul*". Eram gata să fac un gest pentru a-l reţine ca să-i cer explicaţii, el însă, în mod vizibil se grăbea: nu ţinea să fie văzut împreună cu mine în acea seară şi şi-a riscat poate viaţa pentru a-mi transmite amintitul avertisment. Faptul că a întrebuinţat pluralul şi nu singularul politeţii (vohi, nu ito), arată că îndemnul se adresa tuturor pământenilor. I l-am transmis deci lui Jack Torrance ca să-l difuzeze. Chestiune de urmărit, cum se spune, şi acest vânt îngheţat de sud, care mă intrigă!

2°Paleontologie. Aici se duce dracului totul! Ştii, Nellie, bazându-mă pe lucrările lui Smith şi Anderson, pe cele ale lui Delgado, Maurel şi, de asemenea, pe propriile mele cercetări, crezusem că pot schiţa o paralelă între istoria geologică a Terrei şi cea a planetei Rhalinda. O paralelă care se potrivea foarte bine şi care, în linii mari, părea să reziste. Era primară,

cu viaţa întâi acvatică, apoi terestră; era secundară, cu echivalentul local al reptilelor noastre şi chiar al dinosaurilor, precum şi cu apariţia primelor mamifere rhalindiene; era terţiară, cu dispariţia majorităţii reptilienelor şi cu dezvoltarea mamiferelor; în fine, era cuaternară, când s-au dezvoltat strămoşii umanoizilor rhalindieni. Există chiar şi o curioasă asemănare între anumite obiecte din piatră cioplită, găsite în cursul, cercetărilor mele şi cele păstrate în muzeele de preistorie de pe Terra. Convergenţe, bineînţeles; un vârf de lance nu poate să aibă mai mult de treizeci şi şase de forme şi să rămână eficace.

Există, totuşi, deosebiri interesante. De exemplu, dispariţia finală a pseudodinosaurilor se datorează probabil marii perioade glaciare de la sfârşitul extrem al secundarului lor, în timp ce la noi perioadele glaciare s-au situat mult înainte său mult după acesta. Iar acea glaciaţiune are într-un fel de-a face cu existenţa antroposaurilor. Îţi mai aminteşti de raportul meu cu nr. 223, în care am descris o asemenea fiinţă, căci nu îndrăznesc să-i spun „animal”? Am acum un schelet al său complet: aproximativ patru metri înălţime, poziţie bipedă, coada în balansier, picioare uriaşe cu cinci degete, labele anterioare înzestrate cu mâini prehensile, având şase degete dintre care unul mare, mai mult sau mai puţin opozabil, fălci puternice, înarmate cu o frumoasă dantură ascuţită, dar cu o anumită diferenţiere în ce priveşte incisivii, caninii şi molarii; în sfârşit, cutie craniană… Ei, bine, Nellie, aici se schimbă totul! Cutie craniană bine dezvoltată, cu un creier, desigur, inferior celui uman modern, chiar şi celui al Neanderthalienilor, dar aproape la acelaşi nivel cu creierul pithecantropului terestru!

Da, ştiu. Antroposaur este un termen hazardat. Aş fi procedat poate mai bine numindu-i pitecosauri, deşi nici o maimuţă nu a avut un creier atât de evoluat. Nu am nici o probă că ar fi dezvoltat cândva o cultură. În orice caz, asta s-ar fi întâmplat acum optzeci de milioane de ani – tereştri sau rhalindieni, diferenţa este doar de vreo douăzeci de ore pe an. Admiţând că au cioplit câteva unelte de silex, şansa de a le regăsi… Ah, dacă-am fi ceva mai numeroşi! Incidental, poţi să-i aminteşti unchiului tău, senatorul, că dacă în universităţi s-ar consacra mai puţine fonduri echipelor de baseball sau de fotbal şi ceva mai multe paleontologiei… Dar nu-ţi lua sarcina asta, nu există nicio speranţă!

Deci, am un schelet complet, suficiente fragmente, precum şi un număr de urme de paşi ale acestei fiinţe care părea angajată pe calea unei umanizări sauriene. Antroposauri sau pitecosauri, cum doriţi, frecventau malurile lacurilor şi-şi lăsau urmele pe nisip, amestecate cu acelea ale vânatului şi ale rivalului lor – cel mai mare, cel mai de temut, dar şi cel mai stupid – megalosaur. Desigur, desigur, ştiu că termenul a fost deja folosit, că se aplică la un anumit dinosaur terestru. Dar este dificil să inventezi cuvinte noi, iar acesta exprimă cel mai bine esenţa a ceea ce era respectivul animal rhalindian – un saurian monstruos. Trimiteţi-mi un dicţionar japonez sau navajo şi voi încerca să formez cuvinte noi, din moment ce greaca şi latina par epuizate de şapte sute de ani de clasificări ştiinţifice. Şi ele n-ar fi mai barbare decât Phascolotherium, Struthiomimus ori Metriorhyncus! În vreme ce majoritatea faunei străvechi dispărea, antroposaurii, mai inteligenţi, păreau să se adapteze condiţiilor din ce în ce mai reci. Aveau ei oare sânge

cald? Purtau haine? Inventaseră focul? Cine ştie? Dispar, totuşi, la rândul lor, către sfârşitul glaciaţiunii, în prima perioadă a terţiarului local. Cel puţin asta credeam până astăzi. Şi adesea, în lipsă de altceva mai bun, utilizam amprentele lor drept fosile directoare. Labele li s-au schimbat în decursul evoluţiei, dar, măsurând raportul între diversele degete, credeam că ştiu destul de exact în ce stadiu mă aflu. În acest mod, am reuşit să descifrez înşiruirea de urme de la Tarô, la circa şase kilometri sud de aici, înşiruire atât de întreruptă de falii, în toate direcţiile, încât ai impresia că toate cataclismele planetei s-au petrecut aici. Şi, bineînţeles, din pricina acestor urme, atribuisem tot şirul cretacicului final rhalindian. Erau singurele fosile găsite, dar ele existau acolo în număr mare.

Or, în această după-amiază, după eşecul meu din satul băştinaşilor, am luat aerionul şi, profitând de cele câteva ore de lumină care mai rămâneau, am pornit să explorez încă o dată gresiile cuaternare de lângă lacul Vaeta, sperând să găsesc acolo ceva urme noi ale rhalindienilor preistorici. Am adunat, de la suprafaţă sau fixate în rocile de gresie propriu-zise, destul de multe unelte paleolitice, având circa patru sau cinci sute de mii de ani. De această dată, însă, vântul spulberase nisipul adunat peste o mare dală pe care n-o văzusem niciodată descoperită, iar acolo, izbind privirea, au apărut urme de antroposaur! Indubitabile, indiscutabile! Sub una dintre ele, înfundate în nisipul deplasat sub greutatea acelei fiinţe, se aflau patru unelte din piatră cioplită!

3° Seismologie. De câteva zile, scoarţa se mişcă, oh! slab în această regiune. Faptul trebuie pus probabil în legătură cu alinierea celor trei planete exterioare, îndeosebi a celor două uriaşe, Wha şi Minami.

Zguduiturile par o idee mai accentuate când luna este şi ea la zenit.

Asta e, Nellie. Banda magnetică de faţă va pleca în trei sau patru zile cu astronava-cargo pe care o aşteptăm ca să îmbarce mineralul. Fii drăguţă, suprimă acuzaţiile şi cuvintele grosolane, fă din ea un raport adevărat, ca pentru Bătrân, şi pune totul în ordine, încât – la venirea în concediu, peste şase luni – să pot să atac de îndată opera mea definitivă asupra Rhalindei.

S'GHAMI

Încă de târziu, din noapte, pelerinii au dat năvală şi noi îi îndrumăm către grotele înalte, de unde nu vor mai coborî decât după vizita zeului. Au fost pregătite pentru ei culcuşurile din paie de bong şi blănuri de gôné, moi şi albe. Atur, căpetenia neguţătorilor din Nébo este şi el de faţă; dacă se va ivi ocazia, am să-l întreb despre minunile de dincolo de mare şi dacă, într-adevăr, acolo oamenii mai folosesc încă unelte de piatră. Astăzi, însă, am de lucru, căci sunt maestru de vânătoare, proviziile de vânat nefiind suficiente.

Maémi se află deja în peştera sacră, laolaltă cu celelalte tinere fete din clanul Mhé al poporului ghuis, pentru a fi supuse ritualurilor de purificare, înainte ca Mâna Destinului să o arate pe aleasa zeului, mâine noapte. Sunt mândru că aparţin clanului Zeului Vântului. Oamenii veniţi din cer sunt ocupaţi cu treburile lor, astăzi însă nu se vor mai bucura de ajutorul nostru. Am văzut maşina zburătoare a lui Pièrre îndreptându-se către răsărit, căci el a descoperit o mulţime de oase pe fundul prăpastiei Rhô. Nici eu n-o să merg astăzi să-l ajut. Ieri, m-am întâlnit cu el în

sat şi l-am avertizat să nu iasă când se va porni vântul cel rece. Preoţii ar fi furioşi dacă ar şti, dar un vânător este un vânător, nu o femeie sau copil, iar Pièrre este prietenul meu. Orice întâlnire dintre zeu şi muritori este fatală pentru aceştia din urmă, dacă ar fi să dăm crezare tradiţiei. Ştiu că lui Pièrre nu-i e frică de zei şi că are în serviciul său geniile focului şi ale fulgerului, dar, oricare ar putea fi rezultatul întâlnirii, e preferabil ca aceasta să nu aibă loc. Mai ştiu că el va repeta avertismentul meu fraţilor lui, că mă va asculta şi va rămâne noaptea viitoare în marea lui colibă de fier. Căci Pièrre respectă tradiţiile noastre, deşi moare de dorinţa de a ne cunoaşte ritualurile secrete. Se ascunde în depărtare, în spatele stâncilor şi ne urmăreşte cu tubul său magic, ce apropie lucrurile. El crede că noi nu ştim asta, dar puţine sunt faptele care scapă privirilor ascuţite ale vânătorilor din clanul Mhé al poporului ghuis!

JACK TORRANCE

3 iulie 2403.

Ceartă puternică, azi-dimineaţă, între Pièrre şi John. Subiectul: muncitorii indigeni, absenţi în dimineaţa asta, la fel ca şi ieri. John voia să meargă să-i aducă în lovituri de cizmă, Pièrre să-l ameninţe că-i va face un raport la Biroul afacerilor interstelare, unde el are destulă trecere, pentru că primul să se liniştească.

Am vorbit apoi despre avertismentul transmis de S'Ghami. Pièrre este categoric: e vorba, într-adevăr, de un vânt îngheţat, deşi nici el, nici eu nu înţelegem ce vrea să însemne asta. Poate vreun fenomen meteorologic necunoscut nouă, dar care nu explică nici aluzia la zeu, nici pentru ce amicul nostru ţine atât de mult să nu ieşim din casă, în timpul cât va sufla vântul cu pricina.

Ora 19: Mi-am scrântit piciorul stâng, azi după-amiază. Accident ridicol – salt într-un şanţ. Şi nu mai avem în farmacie nici Venecyl 3, nici măcar novocaină.

PIÈRRE BELLAIR

3 iulie 2403.

M-am întors târziu din canionul Rhô, unde mi-am petrecut ziua cu degajarea din gangă a oaselor de dinosaur rhalindian. Ca de obicei, am luat masa de seară la cantina minerilor. John era acolo şi a făcut mutre. Acest om, de altfel foarte inteligent şi bun, în ciuda violenţei sale, este cu câteva secole în urmă în ceea ce priveşte raporturile cu băştinaşii. Fără îndoială, crede că natura i-a creat pentru a servi drept culi ai Companiei Interstelare a Minelor.

L-am întâlnit, de asemenea, pe Jack, cu glezna bandajată: urâtă entorsă, iar farmacia mea este tot atât de goală ca şi a lor. Am vorbit de una, de alta, el în special despre Mary. Este îndrăgostit lulea şi cred că-l înţeleg. Dacă nu te-aş fi avut pe tine, Irène, pe tine şi pe copiii noştri, cred că şi eu la rândul meu… În mod evident, nici Jack nu-i este indiferent ei, aşa încât cred că totul se va sfârşi printr-o căsătorie, fie că John o vrea sau nu. Mary este blândă, însă hotărâtă, şi dacă-l iubeşte pe Jack, atunci se va căsători cu el, contra întregului univers dacă va fi necesar. Am cercetat cu atenţie mai vechile mele însemnări, dar n-am găsit în ele nici urmă de vreun zeu pe care să-l aducă vântul. Este adevărat că ar însemna să fiu naiv ca să cred că aş putea pătrunde prea departe în cunoaşterea religiei prietenilor mei ghuişi! N-am reuşit nici măcar să intru într-una din grotele lor, inclusiv acelea – ştiu asta – care nu servesc decât drept depozit. Sunt binevenit la vânătoare, în sat şi… cam atât!

Acum câteva minute, am luat totuşi legătura prin radio cu Jack, recomandându-i să reînnoiască de îndată consemnul: în această noapte, nimeni nu va ieşi afară! Drept fundal, l-am auzit pe John mormăind: „Prin urmare şi voi credeţi în aiurelile indigenilor?”

Un vânt lejer s-a pornit, către sud. Un vânt cald… Acum este ora 21,30 şi înainte de a mă culca, trebuie să-mi transcriu în clar notiţele. Bună seara, Irène!

S’GHAMI

După terminarea banchetului ritual, în vasta peşteră luminată de torţe şi lămpi cu ulei, am cântat imnurile sacre şi am împlinit dansul zeului. Ora alegerii se apropie şi mergem cu toţii în prima grotă, unde ne aşteaptă tinerele fete, aşezate în cerc în jurul Mâinii

Destinului. Ce teamă îmi el! Zeul trebuie să ştie că Maémi este cea mai frumoasă şi mai gingaşă. Mi-e teamă să n-o aleagă pe ea. Dar sunt egoist, căci oare ce-ar putea fi viaţa nevestei unui umil vânător pe lângă aceea a soţiei unui zeu? Şi ce onoare pentru familia ei, ba chiar şi pentru mine însumi!

Ne aflăm în Camera Destinului – întreaga populaţie adultă a clanului şi unele personaje importante din rândul pelerinilor. Preoţii au încercat să vadă dacă Mâna se roteşte şi i-au verificat pânza. Se aşteaptă doar semnalul pândarului, singurul aflat afară, care să anunţe sosirea zeului. O privesc pe Maémi, este palidă şi tăcută, la fel ca şi toate însoţitoarele sale, zdrobită de posibila grandoare a destinului său, totuşi un moment ochii noştri s-au întâlnit şi ea mi-a zâmbit. Acum buzele i se mişcă uşor, se roagă, o face oare pentru a fi aleasă, ori pentru a rămâne cu mine?

Nohio creta! Vântul cald a început să sufle. Nu-l simţim în peşteră, în spatele zidului în care mai există doar o suprafaţă strâmtă, pe unde vor trece întâi pândarul, apoi, în curând, aleasa. Aşteptăm, în lumina tremurătoare a torţelor pe care le poartă bătrânii. Sus, pe platforma lui, Opar neofitul este gata să deschidă fereastra săpată în rocă, pentru a lăsa înăuntru suflul zeului.

Auotô creta! Vântul rece! Toată lumea este încordată, cu răsuflările tăiate. Zeul e în drum spre noi! Broami creta! Vântul îngheţat a sosit! Orblo, marele preot, dă semnalul. Fereastra de lemn se deschide şi suflul rece al zeului pătrunde în peşteră, izbind pânza. Mâna destinului se învârte pe pivotul ei bine uns. Deja fereastra s-a închis, pânza cade şi Mâna se răsuceşte, se răsuceşte la capătul braţului ei de lemn, cu degetul întins desemnând tinerele fete, una după alta. Câteva

dintre ele îşi muşcă buzele, altele tremură. Braţul se învârte din ce în ce mai lent. O, mare Khami, zeu al vânătorii, nu-ţi părăsi servitorul, fă că degetul să n-o arate pe Maémi! Se va opri înainte de ea, indicând-o pe Valoh cea mândră, se va... Degetul arată spre Maémi, ea este aleasa!

Trece prin faţa mea, rigidă cu ochii pierduţi, înveşmântată cu haină din piele de boujoum cu care preoţii tocmai au gătit-o. În clipa trecerii prin surpătură se întoarce şi-mi face un semn de adio cu mâna, apoi dispare în noapte. S-a terminat, se zidesc ultimele pietre. S-a terminat! Ar trebui să fiu bucuros şi plin de încredere, de mândrie, da? Sunt trist de moarte. Nu o voi mai revedea niciodată pe Maémi!

JACK

E aproape miezul nopţii şi în cantonamentul tehnicienilor toate luminile s-au stins, doar ferestrele lui Mary şi ale tatălui ei mai sunt încă luminate. Stau întins într-un şezlong, pe galeria dinspre nord. Satul băştinaşilor este întunecat şi aşa a fost încă de la lăsarea serii. În noaptea asta nu se zăreşte niciun foc, pe nicăieri. Probabil că sunt cu toţii la cine ştie ce sărbătoare afurisită, în fundul vreuneia dintre grotele lor, grote unde nici măcar Pièrre n-a putut intra. Dinspre sud a început să bată vântul, dar nu e deloc îngheţat şi suflă din ce în ce mai violent. Pe acoperişul de metal şi pe pereţi scârţâie nisipul, aici, la nord, mă aflu la adăpost. Glezna mă doare şi nu pot să pun piciorul în pământ. O să mă duc la culcare, cu atât mai mult cu cât vântul se răceşte şi temperatura scade. Să fi venit oare vântul îngheţat al lui S'Ghami?

S-a făcut foarte frig acum, vântul este aprig şi, în mod indiscutabil, îngheţat. Un zgomot puternic se aude

undeva, jos, venind dinspre hangare, probabil o tablă sfâşiată care vibrează, imitând astfel tunetul. Şi – îmi privesc ceasul, pentru a fi sigur că nu mă înşel – deşi am trecut cu douăzeci de minute de miezul nopţii, mi se pare că cerul e mai deschis la culoare decât adineauri, mai clar decât la lumină normală a lui Ghané, luna roşie, aflată pe cer, aproape de zenit. Mă ridic din şezlong, dau colţul şchiopătând şi o iau pe galeria vestică, unde sunt imediat înţepat de nisip şi îngheţat de viscol. Şi rămân cu gura căscată. Acolo, înspre sud, e ziuă! Se pot vedea nori albi pe cerul albastru, ori mai curând în interiorul unui triunghi de cer siniliu, în vreme ce pretutindeni în jur este noaptea în care strălucesc Ghané şi cele trei planete exterioare, Gam, Wha şi Minami. De altfel, de-abia dacă reuşesc să le mai disting; sunt pierdute în strălucirea lunii ce le va eclipsa în curând.

Un zgomot de paşi în urma mea: mă răsucesc cu un tresărit, uitând de picior şi scot un strigăt de durere. John se află aici şi, fără să spun nimic, îmi îndrept braţul către sud.

— Bizar fenomen, spune el, şi căruia savantisimul nostru prieten Pièrre Bellair îi va găsi cu greu o explicaţie. Până una-alta însă, mă duc să fixez afurisita aia de tablă, altfel îi va trezi pe toţi.

— Nu credeţi că ar fi preferabil să aşteptăm dimineaţa? Vântul îngheţat, prezis de S'Ghami, a apărut deja şi o ieşire acum ar putea fi periculoasă…

— Baliverne! Vântul există, fără îndoială, nimeni nu poate nega. În privinţa zeului, am să cred în el când l-oi vedea şi-apoi am la mine revolverul!

Dispare în josul scărilor. Cu piciorul meu scrântit, neputând face nimic altceva, aştept. Mary mi se alătură, sprijinindu-şi coatele de balustradă.

— Unde e tata?

— S-a dus să fixeze tabla care…

Oh! Acest ţipăt, acest ţipăt cumplit, două focuri de armă, un alt strigăt, întrerupt brusc. Mary a ajuns în josul scărilor, surdă la apelurile mele, mă grăbesc, mă precipit, cad aproape zdrobindu-mă de balustradă. Un nou ţipăt, unul de femeie, ascuţit, urmat de un fel de gâlgâială pe jumătate articulată, apoi nimic. Mary! Mary! Mă târăsc, sar într-un picior, apoi alerg, uitând de orice fel de durere, ajung la colţul hangarelor, mă împiedic de o masă întunecată, John, cu ţeasta pe jumătate smulsă. Mary! Mary! Nimeni nu-mi răspunde.

Atunci, din toate puterile mele, trag mânerul sirenei de alarmă.

PIÈRRE

Nu cred să se fi scurs mai mult de treizeci sau patruzeci de secunde între momentul în care am auzit sirena şi cel în care m-am aşezat la comanda aerionului meu, având alături puşca şi dezintegratorul. Tocmai îmi terminasem de transcris notiţele şi mă duceam la culcare. Sirenă în plină noapte, asta vrea să însemne atac general sau cataclism. Nu cred în niciun atac, deşi mi s-a părut că am auzit focuri de armă, puţin mai devreme. Vântul e năprasnic şi îngheţat, întocmai cum l-a prezis S’Ghami, iar către sud există un triunghi ciudat, de rouă şi cer bleu, la aproximativ şase kilometri distanţă, chiar deasupra şirului de urme de la Tarô!

Aerionul aleargă cu toată viteza pe care mi-o permite îndrăzneala, dar vântul de nisip face ca la nivelul solului vizibilitatea să fie aproape nulă. Cu atât mai rău, nu am timp să înalţ aparatul, dar ştiu că nu există niciun obstacol între casa mea şi tabără. Frânare

la marginea catastrofei şi iată-mă în imediata apropiere a magaziilor, în colţul cărora se înghesuie Jack şi cei cincisprezece oameni de la mină. Jack e incoerent şi cheamă într-una: „Mary! Mary!”, iar când oamenii se îndepărtează, pot să văd la lumina unei lanterne cadavrul lui John, într-o mare de sânge.

Apoi Jack se mai linişteşte şi pot să-i pun întrebări, lui, căci ceilalţi nu ştiu absolut nimic. John este mort, iar Mary a dispărut după ce ţipase. Nicio urmă pe solul tare, deşi e posibil ca în foiala lor oamenii să le fi călcat în picioare. Îmi înfig mâna, aidoma unui harpon, în braţul lui Angus McGregor – un scoţian ursuz, pe care nimic nu-l înspăimântă–îl catapultez pe al doilea loc, liber, al aerionului şi plecăm, la nivelul solului şi cu farurile aprinse, către sud. Sudul de unde vine acest vânt îngheţat, care acum s-a mai potolit puţin, sudul dinspre care a venit, fără îndoială, şi zeul, fie el ce-o fi, şi înspre care a plecat iarăşi.

Eu pilotez, Angus observă solul. Înaintăm încet, încercând să descoperim niscai urme. Ceva în stare să smulgă pe jumătate capul unui om, dintr-o singură lovitură, trebuie să fie mare şi greu. Triunghiul de cer albastru, în mod cu totul curios, are aerul că se micşorează pe măsură ce ne apropiem. Şi, dintr-o dată, Angus strigă: „Acolo! Acolo!”

„Acolo” este un izvor pe care-l cunosc foarte bine şi unde vin să se adape fiarele sălbatice. În lumină oblică a farului, decupate în umbre brutale, exista un număr de urme familiare. De asemenea, altele care nu sunt obişnuite decât pentru mine! Mai întâi nu-mi vine să cred, totuşi, acolo, în faţa ochilor mei, sunt urmele proaspete ale unui enorm antroposaur, adânc întipărite în pământul moale. Apa n-a reuşit încă să le umple pe cele mai recente.

Sar jos din vehicul şi le examinez mai îndeaproape. Există două serii, una mai veche, îndreptându-se dinspre sud, şi alta mai proaspătă, către sud. Alături de acestea din urmă, se află acolo şi sânge roșu, sânge omenesc, mult. Mult sânge. N-o vom mai revedea niciodată pe Mary!

Reluăm urmărirea, atât de repede pe cât ne-o permite zborul la rasul solului. Zeu ori antroposaur, monstrul va simţi mângâierea unui dezintegrator dat la maximum. Angus este alături, cu arma pregătită. I-am explicat, în câteva cuvinte, ce cred că s-a întâmplat. Un antroposaur viu! Unde pot să se ascundă oare? Am survolat întreg deşertul, de mai multe ori, şi n-am văzut nimic. N-are importanţă, îi vom regăsi oricum şi-atunci…

Ne apropiem de zona de cer albastru, zona în care e ziuă, şi începem să luăm altitudine. În clipele ce urmează nu-mi pot crede ochilor! Jos, sub triunghiul luminos, deşertul a dispărut; există, în schimb, o stepă de ierburi înalte, un râu (îi cunosc albia fosilă, întretăiată de falii, în zona urmelor de la Tarô), un lanţ de munţi acoperit de gheţuri, profilat în depărtare, apoi antroposauri şi alte animale, dintre care identific unele, după resturile pe care le-am găsit deja. Este o scenă din cretacicul rhalindian târziu! Dar e o nebunie, e imposibil. Accelerez şi mai mult, brusc, însă, Angus îmi smulge volanul şi facem la dreapta, în vreme ce scoţianul urlă: „Se închide!”

Într-adevăr, se închide! Triunghiul bleu aproape că a dispărut de pe cer, iar deşertul câştigă teren cu fiece clipă, sub lumina roşie a lui Ghané. Vântul suflă din ce în ce mai puternic, ca şi cum aerul rece n-ar mai găsi decât o crăpătură îngustă prin care să se strecoare. Zăresc, tocmai când trece limita, un antroposaur uriaş,

strângând între fălci un lucru însângerat, care altădată purta numele de Mary! Pe jumătate ridicat, cu riscul de a cădea peste bord, smulg dezintegratorul dintre mâinile lui Angus şi trag, nimicind în plus şi un grup de antroposauri aflaţi în faţa unei colibe mari, din crengi. Coliba ia foc, siluetele se topesc şi totul se termină. Deşertul se închide aidoma unor fălci.

S'GHAMI

Clepsidra indică ora zorilor. Ieşim din grotă unul câte unul, în lumina palidă a zilei născânde. La picioarele falezei s-a îngrămădit nisipul. Iar eu merg, cu fruntea plecată, mohorât şi fără speranţă.

Strigăte! Ridic privirea. Pe platformă, la jumătatea drumului către tabăra, oamenilor veniţi din cer, o siluetă! Maémi! Inima îmi tresaltă de bucurie, apoi se strânge. Maémi este dezonorată! Zeul a refuzat-o şi noi, poporul ghuis, ne-am atras mânia lui, norocul o să ne părăsească!

Maémi vine către noi, cu paşi lenţi, plângând în tăcere. Orblo îi pune întrebări. Ea scutură din cap, n-a văzut nimic, dar a auzit strigăte în tabăra oamenilor veniţi din cer, s-au aprins luminile mari, după aceea maşina lui Pièrre şi-a luat zborul către sud, în direcţia Porţii Zeului.

O iau la fugă înspre tabără. Pièrre este acolo, cu un aer trist şi furios, totodată, iar Jack stă aşezat pe treptele scării şi plânge. Ceilalţi străini se strâng în spatele meu, tăindu-mi calea, ostili. Şeful cel mânios a fost ucis şi Mary a dispărut, cu siguranţă e moartă şi ea. Mary? Mary a fost aleasă! Încerc să le explic ce mare onoare li s-a făcut şi că şansa le va surâde de-acum înainte, dar ei răcnesc în limba lor barbară şi, dacă n-ar fi Pièrre acolo, m-ar sfâşia, fără îndoială.

Pièrre mă ia de braţ, mă duce într-una din camerele lor şi-mi spune că nu există niciun zeu, nimic, doar o fiară inteligentă ivită din alt timp şi că Mary a fost devorată de aceasta! Nu-l cred! Mary, moartă, şi peste puţină vreme Maémi…

PIÈRRE

Tocmai i-am explicat lui S'Ghami ce s-a întâmplat, dar nu m-a crezut. Am să le explic şi tovarăşilor mei, deşi mi-e teamă că nici ei nu mă vor crede. Nu am fotografii, nimic pe care să li-l arăt! Şi totuşi, sunt sigur că am pătruns adevărul. După spusele lui S'Ghami, zeul revine cam la fiecare zece generaţii odată, ceea ce echivalează cu vreo trei sute de ani ciclul, după maniera în care înţeleg ghuişii generaţiile. Trei sute de ani! Ciclul de conjuncţie al celor trei planete exterioare şi al lunii este de 297 de ani! Sunt prea apropiate cifrele pentru a fi o coincidenţă şi, de altfel, S'Ghami mi-a vorbit odată despre timpul sacru când zeii se adună pe cer.

Ne aflăm la marginea extremă a Galaxiei. Un autor din secolul XX, Bertram Chandler, care a scris o serie de romane de anticipaţie petrecându-se în această zonă, pretindea că la marginea Marelui Vid ţesătura spaţiului-ţimp este mai slabă decât în apropierea centrului Galaxiei şi că acolo se poate întâmpla orice. Cred că avea dreptate. Cred că la fiecare 297 de ani, sub influenţa atracţiei combinate a celor trei planete exterioare şi a lunii, această ţesătură se sfâşie într-un punct al planetei Rhalinda şi astfel prezentul este pus în legătură cu vârstele revolute. Iar aceste vârste sunt perioada glaciară de la sfârşitul cretacicului rhalindian, era antroposaurilor! Vântul îngheţat este o masă de aer rece care împinge aerul cald actual înaintea lui.

Cum satul este la nord de zona sensibilă şi cum nu există, în toate celelalte direcţii din jur, decât deşert, pe aproape 1.500 de kilometri, sosirea zeului este anunţată de un vânt de sud, un vânt îngheţat de sud, bun să trezească imaginaţia băştinaşilor primitivi. Probabil că vreun antroposaur împins de curiozitate se îndreaptă către nord (există, fără îndoială, şi alţii, care o iau în alte direcţii, dar pe aceia nu-i întâlneşte nimeni, niciodată) şi astfel dă peste indigeni. Cum s-a născut ritul ofrandei miresei nu ştiu şi în mod sigur nici nu voi şti vreodată. Tot astfel cum nu voi şti ce instinct indică antroposaurului sfârşitul cronoclasmului şi faptul că e timpul să se întoarcă pe domeniul său. Aceste incursiuni urcă foarte departe în timp, după cum o dovedesc urmele pe care le-am găsit deasupra uneltelor de silex din paleolitic. Şi oare câte fete, plecate pline de veselie sau de gravitate să se căsătorească cu un zeu, şi-au găsit moartea între fălcile unui antroposaur?

Peste trei sute de ani, dacă vom mai fi încă pe această planetă, descendenţii noştri vor fi pregătiţi. Nu ne putem gândi să invadăm trecutul pentru a-i distruge pe antroposauri. Sau o vom face? Ar fi curios ca noi să fim cauza dispariţiei lor, foarte aproape în timp de această perioadă pe care am întrezărit-o în cuprinsul triunghiului. Poate că trupul lui Mary conţinea şi germeni care, inofensivi pentru ea, vor cauza – au cauzat – un fel de ciumă antroposauriană, Marea Moarte. Nu ştiu. Oricum, putem încercui punctul în care se produce ruptura cu o împrejmuire de netrecut. Şi putem, de asemenea, să încercăm să le explicăm cu răbdare, ghuişilor, că zeul lor nu este altceva decât un monstru din trecut.

S'GHAMI

Cu puţină vreme în urmă, Maémi s-a aruncat din înaltul falezei, nevoind să supravieţuiască ruşinii şi să ducă o viaţă de paria. Am încercat să îi mut gândurile de la o aşa faptă, i-am propus să plece cu mine, pe o corabie a neguţătorilor din Nébo. Dincolo de mare, unde nu ne-ar cunoaşte nimeni. N-a vrut însă. Atunci i-am dezvăluit ceea ce Pièrre mi-a explicat şi eu nu pot să accept încă, deşi el nu m-a minţit niciodată. Nici ea n-a crezut în povestea asta fantastică. Am condus-o până în înaltul Stâncii Negre şi i-am ţinut mâna într-a mea, până ce s-a hotărât. Astă seară o voi îngropa şi, dacă preoţii nu vor fi de acord, eh! Ce-mi mai pasă acum de viaţă!

După zisele lui Pièrre, Maémi şi Mary au murit degeaba. Ar fi prea groaznic şi prefer să cred că noi am păcătuit, că zeul şi-a întors faţa de la noi, pentru a-i favoriza pe oamenii cerurilor. Dar păcatul nostru neştiut trebuie să fi fost foarte mare, pentru ca în loc de Maémi cea frumoasă, Mary, biata Mary, fiica cerului, cu pielea roză ca de peşte, să fie aleasă de *Zeul-pe-care-l-aduce-vântul* !

SFÂRŞIT

MIHNEA MOISESCU

CRÂMPEIE DIN VIAŢA UNUI TIMPONAUT[4]

[4]povestire din vol. Intoarcere pe ţărmul dispărut - ed. Albatros 1975

Ştii că nu-mi plăceau vorbele mari. Te asigur că nici astăzi nu le folosesc decât cu maximă prudenţă şi numai atunci când sunt convins că doar prin ele se exprimă integral adevărul, adică atunci când, de fapt, încetează de a mai fi „vorbe mari”. Şi dacă-ţi spun acum că eşti singurul om în faţa căruia aş putea să-mi deschid cu adevărat inima, să ştii că fraza asta romanţios-desuetă cuprinde cel mai pur adevăr.

În treisprezece ani, cât ai fost plecat, n-am mai reuşit să-mi fac un prieten ca tine. Poate că sunt omul unei singure prietenii, aşa cum am convingerea că sunt omul unei singure iubiri…

Dacă am încercat? Nu o dată! Poate că am încercat chiar prea insistent să-mi fac alţi prieteni… Şi de aici nereuşita. Probabil că, în parte, a fost vinovată şi meseria mea… Dar acum, toate astea nu mai au nicio importanţă, din moment ce tu te-ai întors şi deci am în faţa cui să-mi deschid sufletul, fără să mă tem că voi cădea în ridicol…

Desigur! O parte din întâmplările pe care le vei afla a trebuit să le relatez şi diferiţilor şefi. Am raportat, făcând efortul de a păstra acea obiectivitate şi luciditate ştiinţifică în spiritul cărora am fost atât de insistent educaţi noi, timponauţii. Şi tu, ca astronaut, cunoşti bine această educaţie, dar, crede-mă, în cazul nostru ea a fost cu mult mai severă. Şi e normal dacă

ne gândim că, în expediţiile cosmice, voi sunteţi însoţiţi de „maşini cugetătoare”, capabile să vă trezească oricând din beţia unei erori, pe când noi nu putem lua în călătorii niciun fel de aparatură. S-au construit câteva analizoare şi înregistratoare care să ne însoţească, şi pentru că, după cum ştii, fiecare timponaut este propriul său vehicul, s-a încercat o maximă miniaturizare. Şi s-a reuşit. Toate aparatele acelea aveau misiunea să facă o analiză cât mai obiectivă a lumii în care poposeam şi să înregistreze diferite aspecte ce ni se păreau esenţiale. Astfel, „elementul subiectiv”, care poate să apară în relatările timponautului, urma să fie cenzurat. Dar înregistrările se ştergeau complet din memoria aparatului, pe drumul întoarcerii. „Dezintegrarea temporală”, fază prin care se trece în lansare ca şi în recuperare, are acest efect. Creierul uman s-a dovedit iarăşi net superior aparatelor. E adevărat că după şocul „dezintegrării temporale”, suferit la întoarcere, timponautul uită şi el tot, sau aproape tot ce-a văzut pe parcursul călătoriei. Amnezia e însă trecătoare. După o zi, sau după câteva ore doar, amintirile încep să se închege, mai întâi fragmentar, apoi într-o unitate coerentă. Sunt momente extraordinare! Trăieşti acut senzaţia că în creierul tău renaşte o lume necunoscută, pe care parcă abia atunci o vezi pentru prima oară cu adevărat. Să ştii însă că şi această forţă de regenerare e limitată. Cam după cincizeci de călătorii apare „criza”, manifestată prin prelungirea perioadei de amnezie. În epoca de pionierat a călătoriilor temporale, acum doisprezece ani, s-au petrecut câteva accidente grave, fiindcă nu s-a ţinut cont de limita de rezistenţă a creierului şi unii timponauţi şi-au continuat activitatea şi după apariţia crizei. S-a ajuns astfel să li se provoace

chiar o amnezie totală, nevindecabilă. Trei dintre ei au suferit „accidentul cel mare” chiar în timpul călătoriei. Au uitat, pur şi simplu, cine sunt şi au rămas, s-au pierdut în lumea trecutului în care coborâseră. Îţi dau toate aceste informaţii, ca să poţi înţelege mai bine ceea ce am să-ţi povestesc. Să ştii că nu numai tu, care ai lipsit de pe Pământ cincisprezece ani, adică exact perioada în care s-a dezvoltat ştiinţa „călătoriei în timp”, cunoşti foarte puţine lucruri despre meseria noastră. Opinia publică este informată cu o extremă zgârcenie. De asta S-au născut tot felul de legende, unele prezentându-ne ca pe nişte „supraoameni”. Fenomenul s-a repetat, dealtfel, în decursul istoriei, sub diferite aspecte. Atunci când meseria ta abia devenea o realitate, cosmonauţii erau socotiţi şi ei, de mulţi, un fel de „supraoameni”. Poate că asprimea selecţiei a generat această părere. Ei bine, în cazul nostru, al timponauţilor, selecţia e cu mult mai severă decât în cazul primilor cosmonauţi, pentru că, în afara calităţilor fizice şi psihice pe care trebuiau să le aibă ei, mai e necesară o anumită „predispoziţie” a organismului, deosebit de rară: capacitatea de a se „dezintegra temporal” o are un număr foarte resitrâns de oameni. Ca să-ţi faci, cât de cât, o idee, află că numai eu am fost selecţionat dintre douăzeci şi patru de mii de candidaţi voluntari. Şi nici acum n-am habar cu ce se deosebeşte organismul meu de al tuturor celorlalţi! În aceste condiţii şi ţinând cont de faptul că numărul de călătorii pe care poate să le facă un timponaut este limitat, nu-i de mirare că am fost şi suntem foarte puţini cei care practică această meserie. La ora actuală există un, singur „Centru” pe tot Pământul, cu numai patruzeci şi trei de timponauţi. Ar fi deci de înţeles de ce mulţi ne socotesc un fel de

„supraoameni”…

Ce cred eu? Hm… Recunosc că am trăit – şi nu o dată – beţia orgoliului de a fi unul dintre puţinii „aleşi” şi am avut convingerea că numai eu, „stăpânul timpului”, pot să-mi dau seama ce este cu adevărat preţios într-o viaţă, că numai eu pot să judec, cu deplină obiectivitate, oamenii şi faptele lor, pentru că perspectiva timpului, fie şi a „timpului negativ”, adică a trecutului, conferă puterii mele de judecată valenţe deosebite, de care sunt lipsiţi toţi ceilalţi. E un sentiment al detaşării, pe cât de măreţ şi ameţitor în perioada activităţii noastre, pe atât de chinuitor atunci când suntem nevoiţi să ne pensionăm, să ne reintegrăm unei vieţi „banale”. Se pare că această reintegrare este un proces deosebit de dramatic, pe care unii l-au sfârşit în mod lamentabil: fie prăbuşindu-se în prăpastia singurătăţii depline, în care încearcă să retrăiască la nesfârşit amintiri din timpul călătoriilor temporale, fie pierzându-şi, pur şi simplu, minţile. Desigur, astea au fost „cazurile limită”, dar nici ceilalţi, care aparent au reuşit să se „reintegreze”, nu prea sunt, după câte ştiu, fericiţi. Asta probabil pentru că nu pot totuşi să reînveţe să guste „bucuriile obişnuite”. Deşi la „pensionare” cei mai mulţi dintre timponauţi sunt încă tineri, nu mai reuşesc nici măcar să se îndrăgostească, atât de puternică rămâne obsesia meseriei practicate. Eu cred că dacă s-ar putea îndrăgosti, reintegrarea în viaţa obişnuită ar fi totală, sau aproape totală, ar deveni o reintegrare de esenţă şi nu una, în bună parte, formală. Pot să fac această afirmaţie pentru că…

Dar despre asta am să-ţi vorbesc puţin mai târziu… Să ştii că, mai ales în ultimul an, când am trecut de

ceade a treizecea călătorie temporală, gândul la viaţa care mă aşteaptă după pensionare mi-a dat târcoale tot mai insistent. Căutam să mă conving că eu voi reuşi să depăşesc „criza” şi să redevin un „sociabil”. Dar, din păcate, nu prea reuşeam! Îmi dădeam seama că criteriile mele de judecată asupra valorii şi nonvalorii, asupra esenţialului şi neesenţialului, asupra fericirii şi nefericirii suferiseră mutaţii ce mi se păreau ireversibile şi, ceea ce e şi mai grav, mi se părea că noua mea optică asupra vieţii va rămâne absolut neconciliantă faţă de „optica obişnuită”. Psihiatrii susţin că aceasta e boala noastră profesională, o gravă dereglare psihică, o ciudată formă a unui complex de superioritate. Am fost de la început convins că aveau dreptate, şi de asta am făcut toate eforturile ca să lupt împotriva bolii. Îmi repetam că viaţa poate fi privită din diferite unghiuri, ceea ce duce, inevitabil, la criterii de judecată deosebite care, într-un anumit fel, au fiecare valabilitate. Îmi spuneam că dacă unghiul din care neobişnuita mea meserie mă făcea să privesc viaţa ar redeveni cel obişnuit, aş reuşi, cu timpul, să judec iarăşi totul după „criteriile cotidiene” şi astfel să depăşesc criza neadaptabilităţii ce ştiam că mă pândeşte la pensionare. Dar încercările mele de autolinişt ire nu prea aveau efect. Căpătasem convingerea că numai dacă o mare „pasiune obişnuită”, o pasiune dintre cele care zguduie sensibilitatea sau conştiinţa „oamenilor obişnuiţi”, ar reuşi să mă stăpânească, aş putea spera la „reintegrare”. Lucrul mi se părea însă imposibil! Credeam că nicio pasiune nu s-ar mai fi putut naşte din pricina obsedantei mele meserii. Şi totuşi…

Ţi-am vorbit despre boala noastră profesională, despre complexul de superioritate care ajunge să pună

stăpânire pe noi, fiindcă a constituit şi constituie încă o mare problemă. Deosebit de grav e faptul că „boala” nu are efecte numai asupra psihicului timponauţilor, în sensul unei ruperi de colectivitate, în sensul unei crize de neadaptabilitate, ci alterează, într-o măsură diferită, de la caz la caz, puterea de obiectivizare atât de necesară studierii epocilor din trecutul omenirii în care călătoreşte. Complexul de superioritate se manifestă câteodată nu numai în legătură cu contemporanii, ci şi cu istoria însăşi. Unii timponauţi capătă convingerea că numai ei pot să judece cu adevărat o epocă sau un marcant personaj istoric. Iată motivele pentru care în relatările lor de după călătorie apare o notă nedorită de subiectivism, uneori deosebit de puternică. Cu câţiva ani în urmă a existat cazul unui timponaut atât de intens marcat de complexul de superioritate, încât studierea „pe viu” a istoriei devenise pentru el un mijloc de „demitizare” a marilor personalităţi. Ştii, cred, ce înseamnă acest fenomen, pentru că, de-a lungul timpului, a apărut nu o dată…

Exact! În artă. Şi mai ales în literatură. Din dorinţa de a „reumaniza” diferite personalităţi istorice, care deveniseră în conştiinţa maselor mai mult simboluri decât oameni, adevărate mituri, unii scriitori s-au apucat – bazându-se, într-o măsură mai mare sau mai mică, pe date reale – să îmbrace „portretul schematic” al eroului cu slăbiciuni şi frământări „cotidiene”. Uneori, atunci când talentul creatorului era cu totul deosebit şi când echilibrul artistic dintre „esenţial” şi „particular” sau chiar „neesenţial” se păstra, rezultatele artistice au fost valabile. Dar, în multe alte cazuri, „demitizarea” a însemnat pulverizarea personalităţii eroului aşa cum se cristalizase ea, de-a

lungul timpului, în conştiinţa oamenilor. Şi „marele public” a refuzat, adesea cu indignare, portretul propus, „umanizarea” părându-i-se nu un proces care să-l apropie sufleteşte de eroul favorit, ci o adevărată denigrare a personalităţii admirate. Poate că aici intervenea şi necesitatea eternă a omului de a crede în exemplul unor „eroi esenţializaţi”, necesitatea de a-şi crea mereu mituri. Chiar şi în epoca noastră se nasc mituri, chiar dacă nu ne dăm seama „sau nu vrem să le recunoaştem ca atare, se nasc mituri nu din neştiinţă, ci chiar din evoluţia ştiinţei. Necesitatea de a crede în „mitul eroului” există şi astăzi, poate chiar mai puternică decât altădată, fiind legată de însăşi aspiraţia spre perfecţiune a omului. De asta încercarea de „demitizare” a unor personalităţi istorice devenite „eroi”, pe care se apucase să o facă timponautul de care-ţi vorbeam, era nu numai un act inutil, dar şi nociv. Protestele au început să se audă cu o vigoare crescândă, creând un adevărat curent de opinie defavorabil timponauţilor şi dând „apă la moară” istoricilor care pretind că observaţiile noastre „pe viu” nu pot avea o reală valoare ştiinţifică, atât din cauza inevitabilului subiectivism şi a limitării ariei de cunoaştere, cât şi a fascinaţiei exercitate asupra noastră de evenimente care, din perspectiva istoriei, sunt neesenţiale. Conducerea grupului de timponauţi a încercat să-l tempereze pe „demolatorul de eroi”, dar fără folos. În numele unui adevăr în care credea, desigur, el a continuat să facă cunoscute public slăbiciuni, vicii, greşeli ale diferitelor personalităţi istorice. Complexul lui de superioritate căpătase forme acute, în aşa măsură încât se socotea singurul „judecător cinstit şi obiectiv al Istoriei”. În cele din urmă a trebuit să fie scos din rândurile timponauţilor

şi, în acelaşi timp, i s-a interzis să mai participe la adunările publice unde ar fi putut continua „opera” sa de „demitizare” a personalităţilor pe care le cunoscuse, în mod direct, în anumite momente ale vieţii lor. În felul acesta, omul care îşi făcuse un adevărat viciu din plăcerea de a dărâma înaltele socluri ale eroilor istorici, a fost, în mare măsură, neutralizat…

Dacă s-a încercat să pătrundem şi în viitor? Hm… Cum îţi imaginezi că o astfel de tentaţie ar fi putut fi evitată?! Dorinţa de a călători în viitor a fost deosebit de puternică în perioada de început a meseriei noastre, atât de puternică, încât s-a ajuns chiar la accidente tragice. Pentru că viitorul a refuzat să se lase „pătruns”! Atunci când direcţia de lansare pe axa timpului era pozitivă, adică spre viitor, „dezintegrarea temporală” nu se producea… Dintr-o ambiţie pe care astăzi o socotim dementă, doi timponauţi şi unul dintre savanţii coordonatori s-au încăpăţânat să spargă „carcasa viitorului”, mărind forţa de şoc a lansatorului. Şi „dezintegrarea temporală” s-a produs, dar, numai după câteva minute, pe fotoliile de recuperare au apărut trupurile neînsufleţite ale experimentatorilor, strivite, uscate, de parcă s-ar fi izbit, cu o viteză fantastică, de un zid… Au fost ultimele încercări de acest gen şi foarte mulţi oameni cu bun simţ nu s-au sfiit să afirme că sunt mulţumiţi de eşec, deoarece cunoaşterea viitorului, spre deosebire de cea a trecutului, ar putea deveni un act nociv, prin crearea unei psihoze care, la rândul ei, ar ajunge un puternic factor perturbant în viaţa individuală şi socială chiar, producând poate dereglări catastrofale pentru urmaşii noştri. Există şi o teorie în legătură cu imposibilitatea

de a pătrunde în viitor, teorie care porneşte de la faptul că în călătoriile (temporale nu e folosit niciun vehicul ce-ar putea fi „neutru” faţă de timp, neutralizând astfel şi omul din el. Vehiculul e propriul nostru trup, şi în trupul acesta e adunată experienţa speciei, a întregii vieţi chiar, de la apariţia ei pe Terra. Deci trupului omenesc, implicit celui al timponautului, îi este „cunoscută” o uriaşă traiectorie de „timp negativ”, adică de trecut, dar absolut nimic din traiectoria „timpului pozitiv”, a viitorului. De aici posibilitatea de a călători pe drumul „cunoscut” al trecutului şi imposibilitatea de a pătrunde în viitor…

Da, sunt de acord cu tine că ar fi plicticos să ştiu ce mi se va întâmpla peste doi sau zece ani, sau chiar să ştiu precis ce se va întâmpla cu nepoţii mei. Desigur, orice om, care merită cu adevărat această denumire, îşi leagă acţiunile, adică prezentul, de un viitor pe care şi-l imaginează, spre care aspiră. Altfel viaţa omului ar fi lipsită de cel mai esenţial punct cardinal, ar fi mereu o „navă în derivă”, aruncată într-o parte sau alta de valurile succesive ale clipelor prezente. Da, mă interesează viitorul, atunci când socotesc că sunt capabil să mi-l imaginez şi să-i pun temelii. Interesul acesta – în care intervine, cred, şi o doză din pasiunea eternă a omului pentru inedit, pentru aventură chiar – generează una dintre satisfacţiile esenţiale ale vieţii, devine unul dintre cele mai puternice motoare ale progresului. Oare călătoriile în „timpul pozitiv” n-ar reduce simţitor această satisfacţie prin cunoaşterea concretă a ceea ce va fi?! Şi poate că o altă formă a primitivei credinţe în „destinul implacabil” ar începe să ne sufoce spiritual…

Da, da… Recunosc… Felul acesta de a judeca poate să fie determinat de limitele puterii noastre de înţelegere şi de factori sentimentali, deci, în esenţă, subiectivi. Probabil că problema ar putea fi privită şi din alt unghi, obţinându-se o altă rezolvare… Poate cea adevărată. Dar, deocamdată, eu rămân ferm la punctul meu de vedere… pentru că sunt prea puternic ataşat de el. E un ataşament la care n-aş renunţa fără să fiu profund nefericit…

„Nefericit”… Hm… Dar acum sunt altfel? Cred chiar că termenul e prea sărac ca să exprime ceea ce simt… Tu ai să mă înţelegi, sunt sigur că ai să înţelegi când am să-ţi povestesc… când am să-ţi spun povestea Irei… Povestea Irei şi a mea…

Ira a intrat în rândul timponauţilor cam odată cu mine şi o bună parte din cursurile de pregătire le-am făcut împreună. În timpul cursurilor ne vedeam zilnic, iar după aceea, când începusem să ne practicăm meseria, destul de des. Dar, aproape trei ani, Ira n-a fost pentru mine decât o colegă ale cărei reale merite profesionale eram oricând gata să le recunosc. Nu-i înţelegeam pe tovarăşii mei, atraşi de „farmecele” Irei ca nişte fluturi de o flacără. Nu-i înţelegeam, pentru că eu am socotit-o, timp de aproape trei ani, lipsită complet de feminitate. Mi se părea prea fermă, dură chiar, şi această trăsătură de caracter socoteam că e vinovată de înăbuşirea feminităţii. Asistam, cu un uşor sentiment de dispreţ, la suferinţele „fluturaşilor îndrăgostiţi”, care-şi ardeau pe rând aripile apropiindu-se de „flacăra rece” numită Ira. Cu timpul, între mine şi Ira a apărut un fel de încordare, căreia, negăsindu-i o explicaţie logică, i-am spus „antipatie instinctuală”. Ştii, mania de a eticheta stările de spirit, chiar şi pe cele personale, apare cam la toţi timponauţii…

Dacă nu m-am grăbit punând această „etichetă”?
Dacă nu mă înşelam singur?
Nu, nu cred… Pe atunci antipatia mea era reală, atât de reală, încât de la o vreme am început să-i găsesc Irei şi unele lipsuri profesionale… Trebuie să ştii că fiecare timponaut devine specialist într-o anumită epocă istorică, pentru care simte o atracţie deosebită şi pe care o vizitează cu mai multă insistenţă. Tendinţa aceasta a fost încurajată în mod deliberat, mai ales în ultimii ani, pentru că astfel se poate obţine un sondaj istoric în profunzime. Preferinţele Irei s-au îndreptat însă mai mult spre un „fenomen istoric” decât spre o epocă, deşi „vrăjitoria” şi celebrele „procese ale vrăjitoarelor” s-au petrecut mai ales în perioada feudalismului. În ironiile răutăcioase ale „îndrăgostiţilor respinşi” se făceau cu plăcere asociaţii între Ira şi vrăjitoarele evului mediu, care o interesau atât de mult. Interesul acesta era însă perfect justificat şi fenomenul merita, într-adevăr, să fie studiat pentru că a constituit una dintre „marile absurdităţi” ale istoriei.
Timp de secole, Europa şi America chiar au trăit sub psihoza demonismului, psihoză ce te trimite cu gândul la titlul unei celebre gravuri a lui Goya: „Somnul raţiunii zămisleşte monştri”. Paradoxal e faptul că „procesele vrăjitoarelor”, nişte sinistre farse judiciare, au atins punctul culminant tocmai în perioada de mare elan a Renaşterii. Ţinând seama de aceste elemente, trebuia să recunosc că interesul Irei faţă de fenomen era justificat. Socoteam însă că pasiunea pe care o punea în cercetări căpătase un aspect criticabil, pentru că avea o puternică tentă sentimentală.
După una dintre călătoriile ei temporale, Ira mi s-a părut schimbată. Ştia să-şi mascheze stările sufleteşti, totuşi am sesizat apariţia unor fisuri în „platoşa” ei de

fermitate. Şi poate că prin fisurile acelea am început să o văd pe adevărata Ira. Se întorcea dintr-o călătorie făcută în Germania de pe la începutul secolului al şaptesprezecelea. Asistase la arderea pe rug a şaizeci de „vrăjitoare” şi a unui număr de cincisprezece copii între nouă şi doisprezece ani, copii pe care judecătorii îi declaraseră „vânduţi diavolului” şi al căror suflet, după opinia lor, nu putea fi eliberat din ghearele Satanei decât prin arderea trupurilor. În relatarea pe care a făcut-o în faţa grupului de timponauţi, relatare echivalentă cu un raport oficial, Ira s-a străduit să evidenţieze, cât mai obiectiv, acele elemente care aveau o valoare ştiinţifică generalizatoare pe plan istoric. Şi a reuşit. Dar a rostit şi câteva fraze într-un „stil” aparte, cu o nuanţă deosebită în glas, o nuanţă pe care ceilalţi cred că n-au sesizat-o. A repetat chiar de trei ori, aproape identic: „Şi strigătele copiilor, ale căror trupuri începuseră să fie mistuite de flăcări, au făcut să amuţească vuietul mulţimii adunate în marea piaţă a oraşului. Şi când glasurile s-au topit pentru totdeauna, s-a lăsat o linişte atât de adâncă, încât piaţa părea înţesată de statui, nu de fiinţe vii”. Frazele acestea, felul în care fuseseră rostite, m-au ajutat să-mi dau seama cât de puternic impresionată fusese Ira. După ce adunarea a luat sfârşit, s-a grăbit să se facă nevăzută. A trebuit să o caut o bună bucată de vreme. Am găsit-o într-un colţ dosnic al parcului. Între două boschete de pe malul unui lac. Nu m-a auzit apropiindu-mă. Stătea pe un bolovan, cu privirea fixată pe un punct nedefinit. Trăsăturile feţei, de o perfecţiune care uneori mă enervase, erau acum răvăşite. Căpătase în clipele acelea ceva din înfăţişarea unui copil speriat şi neputincios în faţa unei bănuite, necunoscute ameninţări. Mi-am dat astfel pe

deplin seama ce efect avusese asupra ei ultima călătorie temporală şi m-am simţit dator să-i spun că ar fi bine să amâne cât mai mult noua călătorie proiectată. Ira a reuşit să se stăpânească; trăsăturile feţei şi-au recăpătat perfecţiunea şi în privire i-a reapărut sclipirea aceea metalică, care mă indispunea… „Am depăşit de mult vârsta când aveam nevoie de sfaturi!” mi-a replicat. Prima mea pornire a fost să-i întorc spatele. Dar n-am făcut-o. Ştiam că bravează, că e obligată să braveze ca să o ascundă pe Ira pe care o zărisem mai înainte. Dar, lipsit de tact cum sunt uneori, n-am găsit să-i vorbesc despre nimic altceva decât despre regulamentul care prevede că atunci când timponautul, simte că a fost puternic impresionat de anumite întâmplări petrecute pe parcursul unei călătorii temporale, trebuie să sisteze orice deplasare în trecut şi să se prezinte în faţa comisiei de psihiatri. Ira mi-a plătit imediat stupiditatea, replicându-mi caustic: „Mulţumesc pentru sfaturi, dar ai uitat, probabil, că, în timpul cursurilor de pregătire, luam întotdeauna calificative mai mari decât tine la «Regulament»”. Hotărât să plec, am făcut câţiva paşi, dar m-am oprit apoi şi m-am trezit strigând aproape, cu o voce de nerecunoscut: „Încerc să te ajut, nu înţelegi?! Poate că nici tu nu-ţi dai pe deplin seama cât de impresionată ai fost de arderea copiilor acelora pe rug”.

Ira m-a fixat, un timp, cu o privire profund uimită, apoi trăsăturile feţei i s-au răvăşit iarăşi şi a rostit, silabisind aproape cuvintele: „Strigătele copiilor sfâşiau aerul pieţei… S-au stins pe rând, după ce deveniseră slabe ca nişte bătăi îndepărtate de aripi… Şi-aş fi putut interveni… Aş fi putut salva copiii… Pentru mine ar fi fost un lucru atât de simplu… Atât de simplu…”

Vezi, ţin minte fiecare cuvânt al ei de atunci. Ţin minte perfect şi tot ce i-am spus eu. Am încercat să o conving că a procedat exact cum trebuia, că în niciun caz n-ar fi avut dreptul să acţioneze. „Da… Regulamentul… a gemut vocea Irei. Legea numărul unu, înţeleapta înţeleptelor… Dar poate inumana lege a celei mai avansate, societăţi urmane”. „Ştii foarte bine că alegea neintervenţiei este strict necesară! Am replicat. Ştii că ea ne cenzurează acele porniri sentimentale care ar putea deveni periculoase. Ştii doar!”

Ira m-a ascultat cu un fel de buimăceală pe chip, de parcă atunci auzea pentru prima oară tot ceea ce-i spuneam. Apoi a şoptit: „Ştiu? … Da… ştiu…

Dar ţipetele copiilor dintre flăcări… Şi liniştea din piaţă… Şi eu care…” Vocea i s-a stins, ca apoi, brusc, toată comportarea ei să se schimbe. A sărit în picioare şi mi-a spus cu un glas îngheţat: „Acum du-te şi raportează! Poate chiar asta ai urmărit. Ştiu foarte bine că nu-ţi sunt simpatică şi… recunosc… nici tu mie. Du-te şi raportează! Doar aşa prevede regulamentul! Şi un timponaut perfect ca tine nu calcă niciodată «litera regulamentului»!”

Am plecat în grabă, nu pentru că m-aş fi simţit jignit, dar îmi dădeam seama că prezenţa mea devenise, în clipele acelea, insuportabilă Irei. Ştiam foarte bine că ar fi trebuit să raportez. Regulamentul prevede că atunci când un timponaut observă la un tovarăş de-al său o stare psihică cât de cât anormală, are obligaţia să raporteze. Totuşi… am păstrat tăcere. Atitudinea mea a şocat-o, desigur, pe Ira. Vedeam asta din privirile scurte pe care mi le arunca atunci când ne întâlneam întâmplător. Nu ne-am mai vorbit multă vreme. Dar, de la un moment dat, privirile noastre şi-

au găsit un limbaj al lor. Exista între noi o anumită taină, o anumită complicitate, care, chiar dacă nu recunoşteam nici faţă de mine însumi, îmi făcea plăcere.

La prima sesiune ştiinţifică, Ira a susţinut cu vehemenţă ideea că menirea timponauţilor n-ar trebui să fie doar aceea de a verifica veridicitatea faptelor istorice cunoscute, sau de a sesiza „atmosfera” unui anumit moment din trecut.

„Toate aceste lucruri, spunea ea, le-au făcut şi istoricii pe baza unei participări directe la anumite evenimente, sau folosind cele mai felurite documente. Desigur, avem obligaţia să cenzurăm notele de subiectivism care apar în relatările lor, totuşi socotesc că nu acesta ar trebui să constituie scopul nostru esenţial. Oamenii de astăzi pot înţelege, în mare măsură, cauzele, chiar cele intime, care au determinat un eveniment istoric, pot reconstitui imaginativ o anumită atmosferă din trecut, dar e greu, mult mai greu să înţeleagă, în profunzime, psihologia strămoşilor noştri de acum cinci sau şase sute de ani şi mai ales să înţeleagă anumite sentimente ale lor, complet străine omului de astăzi, cum ar fi, de pildă, cele generate de „teroarea demonismului”. Dacă am reuşi ca noi, timponauţii, să pătrundem în esenţa sentimentelor trăite de strămoşi, a unor sentimente necunoscute nouă, cred că am îmbogăţi ştiinţa istoriei cu o ramură foarte importantă şi originală. Poate că meseria noastră s-ar apropia de artă „de literatură îndeosebi, dar asta ar constitui un merit, nu o carenţă”.

Ideile Irei au stârnit discuţii furtunoase. Mulţi socoteau propunerea ei „o utopie semiinfantilă”. Alţii destui, o găseau însă demnă de toată atenţia. Consiliul

de conducere a luat în cele din urmă o hotărâre în această privinţă. S-a declarat de acord ca timponauţii să studieze, atunci când aveau posibilitatea şi socoteau că merită, şi acele sentimente ale strămoşilor care, pentru vremea noastră, pot fi socotite „fosile”. Ira a fost deosebit de bucuroasă. Înţelegeam de ce, poate mai bine ca oricine. Eram convins că ea nu se va mulţumi însă numai cu studierea „sentimentelor fosile”, ci va încerca chiar *retrăirea* lor, pentru că şi atunci când asistase la arderea copiilor trăise aceleaşi sentimente ca o parte măcar din mulţimea adunată în piaţă. Înainte de a pleca în noua călătorie temporală, Ira m-a căutat şi mi-a mulţumit, fără să specifice pentru ce. Am rugat-o să fie prudentă, să nu se lase prea puternic fascinată de „sentimentele dispărute”. Drept răspuns, mi-a zâmbit numai, dar un zâmbet cum nu mai văzusem, un zâmbet pe care n-am să-l pot uita niciodată…

Trecuseră mai multe zile de la plecarea Irei, zile în care m-am interesat de zeci de ori dacă legătura dintre ea şi Centru se păstra. Primeam mereu acelaşi răspuns afirmativ şi nu-mi păsa de ironiile ce începuseră să se facă pe socoteala mea. În fiecare zi exista o oră pe parcursul căreia Centrul întrerupea legătura cu Ira. În ora aceea stăteam cu inima îngheţată şi nu o simţeam bătând din nou decât atunci când, după exact şaizeci de minute, beculeţul roşu de sub numele Irei, aflat pe un panou al Centrului, se reaprindea. Beculeţul acela era singura legătură cu Ira, unica formă de comunicare dintre ea şi noi…

Ai dreptate! Despre asta nu ţi-am vorbit! Ora de întrerupere a legăturii Centrului cu cei aflaţi în misiune, care diferă de la un timponaut la altul, este încă strict obligatorie, constituind perioada de reacumulare a

energiei necesare recuperării celui plecat. Timponauţii au dat acestei ore felurite denumiri: „ora desprinderii totale”, sau „ora integrării depline”; „ora inimii” sau „ora emoţiilor pure” şi câte altele... Ira i-a spus „ora adevărului”, pretinzând că, în cele şaizeci de minute, timponautul, aflat într-o lume străină, se întoarce mai mult spre el însuşi, reuşind să se judece mai profund şi mai obiectiv, reuşind să se cunoască mai bine. Mi-a plăcut această denumire şi am adoptat-o, deoarece exprima şi stările mele sufleteşti din perioada întreruperii legăturii cu Centrul. Desigur că şi toate celelalte denumiri au izvorât din sentimentele trăite de timponauţi. Şi să ştii că stările sufleteşti din „ora adevărului” sunt foarte complexe: o teamă surdă, poate ceva din teama atavică a animalului rătăcit de turmă, se amestecă cu plăcerea excitantă ce ţi-o poate crea pericolul necunoscut pe care ar trebui să-l înfrunţi absolut singur, fără ajutorul „minunilor” timpului nostru, de fapt, eterna plăcere a „aventurii nude”. Pentru că în „ora adevărului” nu numai că nu te mai poţi transfera în timp, dar nu mai beneficiezi nici de „pierdeaua antivideo”, cu care devii invizibil, nu mai poţi zbura nici pe „perna” de antigravitoni, şi nici nu poţi lansa razele hipnotice, capabile să adoarmă instantaneu orice agresor. Toate aceste „minuni” sunt generate de mica „plasă de păianjen” pe care fiecare timponaut o poartă sub pielea creştetului. „Plasa”, de fapt un fel de antenă, extrem de fină, leagă trupul nostru de Centru. Prin ea se face transferul, prin ea devenim invizibili şi putem să zburăm sau să lansăm razele hipnotice. Datorită multiplelor funcţionalităţi ale „plasei”, i s-a dat, de către timponauţi, o denumire care a devenit aproape oficială. I s-a spus „Dădaca”. Dar, atunci când legătura cu Centrul e întreruptă,

„Dădaca” nu mai are nicio putere. În „ora adevărului” ne trezim „cu mâinile goale” în faţa eventualelor pericole şi trăim o emoţie… Cum să-ţi spun… nu neapărat intensă, ci fascinantă prin nuanţele, prin „misterul” ei… E o emoţie ce devine un fel de plăcere aproape vicioasă şi nu cred că am fi prea fericiţi dacă „ora adevărului” ar dispare… Aşa cum ţi-am povestit, mă duceam de mai multe ori pe zi să privesc lumina beculeţului roşu de sub numele Irei, ochiul acela cu strălucire constantă care îmi repeta parcă, încurajator: „Se va întoarce… Se va întoarce”. Dar, într-o dimineaţă, becul s-a stins! Şi „ora adevărului” pentru Ira începea abia spre seară. S-a stins, şi a continuat să rămână aşa; zadarnic mai speram noi, cei adunaţi în sala de recuperare, într-o „minune”. Conform regulamentului, la două ore după o întrerupere neprevăzută a legăturii cu un timponaut aflat în misiune, trebuie trimisă pe urmele lui o „expediţie de salvare”. Termenul e cam pompos, pentru că astfel de „expediţii” au fost formate întotdeauna din- tr-un singur om.

În mod logic – o logică bazată pe toată experienţa de până atunci – stingerea beculeţului din dreptul numelui Irei nu putea să însemne decât stingerea vieţii ei. Cealaltă cauză posibilă a întreruperii legăturii, amnezia totală, părea exclusă, deoarece Ira se afla abia la a douăzeci şi doua călătorie temporală. Totuşi m-am agăţat cu desperare şi de această posibilitate – care, evident, mi se părea cea mai bună – pornind de la gândul că poate, datorită deosebitelor emoţii pe care le trăise în călătoria anterioară, creierul ei devenise mult mai fragil şi deci ameninţat precoce de „marele accident”.

Reuşisem să mă conving în suficientă măsură că aşa

se petrecuseră lucrurile atunci când m-am oferit să plec pe urmele Irei. Mi s-a dat aprobarea. Am obţinut toate datele în legătură cu locul şi timpul în care se aflase Ira în momentul întreruperii legăturii. Era vorba de un orăşel din Germania evului mediu, districtul Colonia, anul 1488, a doua zi a lunii iunie. Mi s-a comunicat că în acel an, în respectiva regiune avuseseră loc puternice represalii împotriva celor bănuiţi a fi vrăjitori. Prigoana fusese dirijată de doi inchizitori, Sprenger şi Kraemer, deveniţi celebri datorită manualului lor de combatere a demonologiei, „Malleus Maleficarum”, ceea ce în traducere înseamnă „Ciocanul vrăjitoarelor”. Acest manual a fost considerat ulterior drept „cel mai uimitor monument de superstiţie pe care l-a cunoscut omenirea”. Era, în acelaşi timp, un monument de cinism, autorii ajungând la concluzia că împotriva celor suspectaţi de vrăjitorie se putea folosi orice metodă pentru a li se smulge mărturisiri. Linguşirea, ameninţarea, promisiunile mincinoase, torturile cele mai crude… Orice, fără ca inchizitorul să se împovăreze cu vreun păcat. Îţi dai seama ce porţi deschidea persecuţiilor un asemenea manual! Totodată, e uşor de înţeles câtă atracţie putuse exercita asupra Irei orăşelul în care conducători ai „campaniei antidemonice” erau necruţătorii autori ai „Ciocanului vrăjitoarelor”.

Când am ajuns la locul dorit, se însera. Pe străzile strâmte ale orăşelului, întunericul se lăsa mai repede decât în piaţa din faţa primăriei, o piaţă destul de întinsă, pavată cu dale de piatră, în mijlocul căreia se afla o statuie a Madonei cu pruncul în braţe. Poate din pricina luminii voalate a înserării, sau dintr-o autosugestie inconştientă, ori poate pentru că, într-adevăr, chiar aşa era, chipul sculptat mi s-a părut atât

de asemănător cu al Irei, dar, în acelaşi timp, atât de neînsufleţit, încât m-a cuprins o panică surdă. Gândul că Ira nu putea fi decât moartă, gândul pe care reuşisem să-l ţin la oarecare distanţă timp de câteva ore, m-a muşcat cu înverşunare. Mi-am dat seama că nu-l voi putea potoli decât acţionând. Şi singurul lucru pe care socoteam că îl am de făcut era cercetarea întregului orăşel, casă cu casă. Învelit în „mantia antivideo”, chiar în seara aceea m-am strecurat într-un număr destul de mare de locuinţe, dar fără rezultat. Peste noapte am dormit – sau, mai precis spus, am aţipit din când în când, ghemuit pe soclul statuii din piaţă şi protejat de radiaţiile ce mă făceau invizibil. În zori, mi-am reluat „vizitele” sistematice, şi până seara nu mai rămăsese necercetat, după părerea mea, niciun loc unde Ira s-ar fi putut afla. Desperat, am intrat şi în cimitirul de la marginea oraşului, gândind că, dacă Ira murise, trebuia să fie îngropată undeva. Am găsit trei morminte noi, dar numele şi datele săpate pe crucile de piatră erau prea precise ca să poată aparţine unei biografii inventate, eventual, de Ira şi transmisă unor oameni din orăşel. Ultimul lucru pe care am socotit că-l mai aveam de făcut a fost acela de a deveni vizibil şi de a mă adresa trecătorilor, punându-le tuturor întrebarea dacă n-au cunoscut sau n-au zărit în ultimele zile o străină cu ochii aşa... şi părul aşa... Oamenii – deşi eram îmbrăcat ca ei şi vorbeam, cred, foarte bine limba lor cu ajutorul „Dădăcii” – mă priveau cu suspiciune, unii dându-mi, grăbiţi şi duşmănoşi parcă, un răspuns negativ, alţii trecând mai departe, prefăcându-se că nu m-au auzit. O bătrână pe care am întrebat-o, s-a depărtat aproape în fugă, întorcând de trei ori capul să mă privească şi închinându-se, în acelaşi timp. La un moment dat, am avut impresia că

sunt urmărit. Şi aşa era. Doi oameni îmbrăcaţi în negru se ţineau scai de mine. Probabil că unul dintre cei cărora le cerusem informaţii sesizase autorităţilor prezenţa „ciudatului străin”. Şi cum în orăşel domnea o puternică atmosferă de suspiciune, datorită prezenţei inchizitorilor – atmosferă pe care o observasem nu numai pe străzi, unde oamenii abia schimbau două, trei cuvinte, ci şi în locuinţe, unde se vorbea, de asemenea, puţin şi pe un ton coborât – nu m-am mirat că eram urmărit. Aş fi putut să scap de cei doi, dispărând brusc în spatele „perdelei antivideo”. Dar nu voiam să creez, în felul acesta, o spaimă în plus şi să alimentez cine ştie ce superstiţie. De aceea am grăbit pasul, până ce am ajuns pe o străduţă foarte întunecoasă. Întorcând capul, nu i-am mai zărit pe urmăritori, şi abia atunci m-am făcut nevăzut. După câteva minute, oamenii în negru au trecut în fugă pe lângă mine. M-am dus în piaţa din faţa primăriei, continuând să fiu protejat de radiaţiile A.V. Acolo, din câteva căruţe, se descărcau mormane de vreascuri uscate, paie şi butuci subţiri de lemn. Mi-am dat seama că se pregăteau ruguri. Aflasem, din frânturi de discuţie purtate în şoaptă, că în dimineaţa următoare trebuiau să fie arse nişte „vrăjitoare”. Am privit o vreme cum erau înălţaţi stâlpii de care urmau să fie legate condamnatele, apoi ochii mi s-au oprit pe chipul statuii din mijlocul pieţei. Şi iarăşi am constatat că semăna extraordinar cu Ira, dar, de data asta, trăsăturile din piatră ale Madonei păreau însufleţite. Un gând mi-a şoptit că dacă Ira trăia, cu siguranţă că va fi printre cei ce se vor aduna să asiste la execuţie. Chiar dacă a suferit „amnezia totală”, gândeam, subconştientul îi va retrezi interesul pentru „spectacolul” de a doua zi. Cu această nouă nădejde în

suflet, am adormit sub zâmbetul Madonei, am adormit fără să mă mai sinchisesc de agitaţia celor ce înălţau rugurile într-o margine a pieţei.

M-am trezit în plină lumină. Soarele se ridica de după turla ascuţită a primăriei. Cerul era de un albastru intens, şi faţadele viu colorate ale caselor ce împrejmuiau piaţa râdeau parcă în lumina crudă a dimineţii, nepăsătoare la ceea ce se pregătea în imediata lor apropiere. Emoţiile, agitaţia, veghea din noaptea precedentă mă făcuseră să dorm mai mult decât aş fi dorit. Piaţa era pe jumătate plină de oameni. Unii probabil că veniseră de cu noapte ca să ocupe un loc „în fotoliu” la „spectacolul” ce avea să urmeze. Madona – deci şi eu – era înconjurată de valul mulţimii. Noroc că nimeni nu trecuse gărduleţul din jurul statuii, noroc că nimeni nu se apropiase de soclul pe care dormisem. Altfel, îţi dai seama ce spaimă s-ar fi putut crea dacă vreunul s-ar fi împiedicat de mine, în timp ce dormeam, adică s-ar fi împiedicat de „ceva nevăzut” … Desigur, atunci nu mă gândeam la toate astea. Primul şi singurul meu gând a fost să o caut pe Ira. M-am ridicat deasupra mulţimii şi am zburat de câteva ori în lungul şi în latul pieţei. N-am zărit-o pe Ira, şi totuşi mai speram, deoarece curioşii continuau să se adune. Curând, piaţa fu înţesată în aşa măsură, încât nu mai putea intra în ea niciun om măcar. Rămăsese liber doar un coridor de vreo doi metri lăţime, care ducea spre cele paisprezece ruguri, un coridor limitat de soldaţi. Deşi mă convinsesem că Ira nu se afla în faţa primăriei, continuam să zbor, bezmetic, pe deasupra mulţimii, să o caut. La un moment dat, mi-a venit ideea că poate n-a reuşit, din cauza aglomeraţiei, să pătrundă în piaţă şi a rămas pe marginea drumului pe care trebuiau să sosească

condamnaţii. Am zburat în afara pieţei. Mulţimea forma, pe o latură şi alta a străzii, lanţuri parcă fără de sfârşit. Mi-am reluat cercetarea cu o încăpăţânare sporită... La un moment dat, şirul de oameni de sub mine a început să freamăte şi acelaşi murmur trecea din gură în gură: „Sosesc!”

Am zărit, spre capătul străzii principale două căruţe mari, la care erau înhămaţi cai negri. În căruţe se aflau condamnaţii. Erau prea departe ca să le pot vedea chipurile şi, de fapt, nici nu mă interesau. Trebuia să o caut în continuare pe Ira. Zburam spre căruţe, pe deasupra şirului de oameni de pe stângă a străzii, studiind cu atenţie fiecare figură, până şi pe cele bărbăteşti, de parcă Ira s-ar fi putut ascunde sub o înfăţişare străină. Când am ajuns în dreptul primei căruţe, curiozitatea m-a împins totuşi să privesc. Am zărit şase femei, toate îmbrăcate în cămăşi lungi de pânză grosolană. Trei dintre ele stăteau cu privirea ţintuită spre cerul atât de albastru al dimineţii şi-şi mişcau buzele într-o rugă, desigur.

A patra avea ochii tulburi, rătăciţi, ca de dement, iar celelalte două, nişte bătrâne care semănau între ele, poate din pricina zbârciturilor fără de număr ce le brăzdau feţele, priveau sfidător în jur, dezvelindu-şi, într-un rânjet sarcastic, gingiile uscate, fără dinţi. Probabil că sfidarea lor a întărâtat mulţimea, din rândurile căreia au început să se audă huiduieli şi cuvinte de ocară. Mi-am desprins cu greu privirea de pe cele două „vrăjitoare” pe care aveam senzaţia că le cunosc. Abia mult mai târziu mi-am dat seama cum se născuse această impresie: bătrînele semănau foarte bine cu un chip dintr-o gravură de Goya, o gravură din ciclul „Capricii”...

În cealaltă căruţă am zărit, la început, doi copii, două

fetiţe de treisprezece, paisprezece ani. Se ţineau de mâini şi ochii lor oglindeau deplin starea de buimăceală în care se aflau. Apoi… apoi am zărit-o pe Ira! Pe Ira în căruţa condamnaţilor! Era tunsă şi îmbrăcată la fel ca ceilalţi osândiţi. Cu un braţ ţinea strâns, pe după umeri, un băieţel de vreo zece ani. Deşi lipsită de podoaba părului, mi s-a părut mai frumoasă ca oricând. Chipul ei căpătase un uimitor aer de puritate, aşa cum îl iau numai unii copii, poate datorită expresiei ochilor nefireisc de larg deschişi, un amestec de uimire şi spaimă paralizantă. Prima mea pornire a fost să mă reped şi să o smulg din căruţa aceea, să o duc undeva, cât mai departe, undeva unde să se liniştească repede şi să i se topească groaza din privire. Dar mi-am dat seama că acţionând astfel aş fi încălcat grosolan „legea neintervenţiei”. Mulţimea care ar fi zărit-o pe Ira ridicată în văzduh de „cineva” invizibil n-ar fi putut gândi decât un lucru: că diavolul o salvează pe vrăjitoarea sa favorită. Îţi închipui ce şoc ar fi suferit sărmanele minţi ameţite de atâtea superstiţii şi ce argumente aş fi dat „luptătorilor contra demonismului”… Am zburat, la mică înălţime, pe deasupra căruţei în care se afla Ira. În felul acesta aveam, cât de cât, impresia că o protejez. Şi, aproape instantaneu, mi-am imaginat cum ajunsese ea în „căruţa blestemelor”. Suferise, gândeam, amnezia totală şi rămăsese în orăşelul acela fără să ştie cine este, de unde vine. Atrăsese uşor atenţia şi se trezise în faţa „vânătorilor de vrăjitoare”, care abia aşteptau să mai găsească încă o victimă. Şi cum purtarea Irei nu putea fi decât extrem de ciudată pentru ei, o supuseseră interogatoriilor bestiale, în urma cărora ea recunoscuse un lucru adevărat: că nu crede nici în dumnezeu şi nici în diavol, că aceste „personaje” nu

există. O astfel de mărturisire, desigur neobişnuită, putea constitui temeiul condamnării... Cam aşa îmi imaginam că, se petrecuseră lucrurile, în timp ce ne apropiam de piaţă. Apoi m-am gândit la câteva variante de eliberare a Irei, în toate ţinând cont de „legea neintervenţiei”. După ce m-am hotărât asupra felului în care voi acţiona, m-am depărtat de căruţă şi m-am aşezat pe balconul primăriei, unde se adunaseră notabilităţile oraşului şi patru călugări iezuiţi, dintre care doi erau trataţi cu deosebit respect. Am bănuit că sunt celebrii autori ai „Ciocanului vrăjitoarelor. Curiozitatea m-a îndemnat să mă strecor în spatele lor, sperând să aud vreun crâmpei de discuţie. Dar cei doi tăceau, cu privirea fixată pe ruguri. Feţele lor păreau nişte măşti complet inexpresive. Între timp, condamnaţii fuseseră coborâţi din căruţe şi stăteau aproape lipiţi unul de altul, ca o mică turmă încolţită de fiare. Din mijlocul mulţimii adunate în piaţă se înălţa un vuiet continuu, înăbuşit, din care ţâşnea uneori câte un, strigăt de ocară la adresa „vrăjitoarelor”, câte un strigăt în care mi se părea că ghicesc mai mult spaima decât ura. Apoi cei trei călăi au început să ducă condamnaţii spre ruguri, pe rând. Cu două dintre „vrăjitoare”, femei tinere, au avut mult de luptat până să le lege de stâlpi. Se zbăteau cu o forţă pe care numai desperarea le-o putea da, strigând, nefiresc de ascuţit, că sunt nevinovate. Alte condamnate se rugau, repetând mereu, pe un ton ridicat, numele lui Dumnezeu şi al lui Isus. Bătrânele despre care ţi-am vorbit strigau ceva, adresându-se, după cum mi s-a părut, călăilor care le legau şi preotului ce se afla în apropiere. Rânjetul nu le dispăruse de pe buzele uscate. Mi-am dat seama că blestemau, probabil nişte blesteme cumplite, pentru că i-am zărit pe cei din

primele rânduri ale „spectatorilor” încercând să se retragă măcar un pas, temându-se ca blestemele să nu-i atingă şi pe ei. Am auzit apoi ţipetele de groază ale celor trei copii condamnaţi, pe care călăii îi duceau pe sus spre ruguri. În clipele acelea vuietul mulţimii a contenit aproape cu totul şi multe, foarte multe capete s-au plecat. Ira nu s-a împotrivit deloc când au dus-o, ultima, spre rug. Dar mersul îi era şovăitor şi, în cele din urmă, genunchii i s-au înmuiat cu totul. Mi-am dat seama că leşinase. Călăii au continuat să o târască. Abia atunci unul dintre cei doi iezuiţi, în spatele cărora mă postasem,a rostit câteva cuvinte în latineşte, pe care „Dădaca” mi le-a tălmăcit: „S-a topit cu totul îndrăzneala blestematei ăsteia”. Celălalt călugăr a clătinat din cap afirmativ, în timp ce un vag surâs îi apăruse în privire. Au început apoi să se aprindă, pe rând, vreascurile din ruguri. Mi-am luat zborul şi m-am oprit deasupra Irei, care, leşinată, stătea strâns legată de stâlp. Când călăul a dat foc vreascurilor de la marginea rugului ei, am socotit că era momentul să acţionez. M-am înălţat deasupra pieţei şi am lansat un jet puternic de raze hipnotice. Vuietul mulţimii şi ţipetele condamnaţilor au încetat brusc. Am zburat apoi, în mare viteză, de câteva ori, pe deasupra orăşelului, „bombardându-l” cu razele hipnotice. Curând am fost pe deplin convins că toţi locuitorii adormiseră şi vor dormi astfel mai bine de o jumătate de oră. M-am întors în piaţă, am tăiat cu sabia unuia dintre soldaţi funia care o lega pe Ira de stâlp, am pus sabia înapoi în teacă şi, luând-o pe Ira în braţe, m-am înălţat deasupra primăriei. Focurile rugurilor se încinseseră puternic. Numai limbile lor portocalii se mai mişcau în piaţă, în întregul oraş. Oamenii şi celelalte fiinţe dormeau în picioare, sau în poziţia în care îi

atinsese raza hipnotică. Ştiam că toţi se vor trezi în aceeaşi clipă şi nimeni nu-şi va da seama de cele întâmplate, ştiam că atunci când „spectatorii” vor zări rugurile arse aproape complet, vor fi convinşi că au asistat permanent la mistuirea lor. Socoteam că, în felul acesta, intervenţia mea devine cu totul neglijabilă.

M-am grăbit să o duc pe Ira în afara oraşului. Se apropia ora întreruperii legăturii mele cu Centrul şi trebuia să fim la adăpost sigur. Am coborât într-o mică poiană dintr-o pădure deasă. La marginea poienii se aflau câteva tufişuri. Acolo am făcut un culcuş. Mi-am dat seama că Ira nu mai era leşinată. Dormea şi ea sub influenţa razelor hipnotice. Nu pot să-ţi descriu emoţia cu care îi aşteptam trezirea. Nu ştiam ce răspuns am să-i dau dacă mă va întreba cine sunt şi ce căutam în acel fund de pădure. Pentru că eram convins că n-o să mă recunoască, aşa cum eram convins că suferise „amnezia totală”. Din moment ce trăia, numai „marele accident” putea explica întreruperea legăturii ei cu Centrul. Dar lucrurile s-au petrecut cu totul altfel decât mă aşteptam. Chiar în prima clipă când s-a trezit şi şi-a fixat privirea asupra mea, mi-a îngânat numele, apoi a şoptit: „Ştiam că trebuie să veniţi… Ştiam că tu ai să vii… Şi totuşi, când mă duceam spre rug… începuse să mi se spulbere nădejdea… şi m-a cuprins o spaimă… o spaimă pe care niciun cuvânt n-ar putea-o reda”. Mi-am dat astfel seama că Ira nu-şi pierduse câtuşi de puţin memoria. Nu mai înţelegeam nimic. Am vrut să-i cer explicaţii, dar mi-a luat-o înainte, întrebându-mă cum o salvasem. După ce i-am povestit, a îngânat: „Ai procedat foarte bine… Dar… pe băieţelul cu care eram în căruţă… Măcar pe el de l-ai mai fi scăpat! „ I-am spus că asta ar fi însemnat să calc flagrant „legea

neintervenţiei”, pe care şi aşa o încălcasem totuşi. Ira a tăcut o vreme, ca apoi să şoptească: „Oricum... i-ai ajutat pe condamnaţi... N-au mai simţit chinurile arderii...” După aceste cuvinte a readormit. Timp de zece, cincisprezece minute s-a cufundat într-un somn bântuit probabil de coşmaruri. Gemea prelung şi trupul i se crispa. La un moment dat, m-am gândit să o trezesc, dar n-am făcut-o. Stăteam lângă ea şi-i mângâiam fruntea. Uneori îi atingeam părul tuns scurt de tot şi atunci simţeam o înfiorare, de spaimă parcă.

Când s-a trezit, îşi recăpătase stăpânirea de sine. A început să-mi povestească, fără să-i fi cerut, aventura prin care trecuse... Provocase, în mod deliberat, propria ei arestare. Venind în orăşelul unde „procesele antidemonice” erau în toi, se apucase să spună câtorva bătrâne habotnice că Sprenger şi Kraemer nu erau altceva decât nişte vânători sângeroşi de suflete nevinovate. Bătrânele se grăbiseră să repete preotului vorbele străinei, iau preotul nu întârziase să comunice totul temuţilor inchizitori. Aşa avusese loc arestarea Irei, întemniţarea ei alături de celelalte „vrăjitoare”, adică exact ceea ce dorise. Spera să cunoască astfel, în mod direct, simţămintele virtualelor condamnate. Arestatele erau nişte femei simple, ţărănci. De altfel, marea majoritate a „vrăjitoarelor” condamnate în evul mediu au fost ţărănci. Toate credeau cu tărie în dumnezeu şi-l rugau de sute de ori pe zi să le salveze. Excepţie făceau cele două bătrâne care practicaseră, într-adevăr, vrăjitoria şi care, datorită unui îndelungat proces de autosugestie, vecină cu demenţa, ajunseseră să se socotească „Nevestele lui Lucifer”, ale „Marelui iobag răsculat”, cum i se mai spunea diavolului prin acele locuri. Mărturisind, de la bun început, cu mândrie „legăturile lor cu Satana”,

bătrânele nu fuseseră supuse torturilor. În schimb celelalte, care nu-şi recunoşteau vreo vină – inclusiv o copilă ce abia împlinise paisprezece ani – au cunoscut din plin torturile, fiind obligate, până în cele din urmă, să facă mănturisiri mincinoase, să vorbească despre relaţiile lor cu diavolul, să născocească chiar amănuntele cele mai absurde. Asta pentru că ajunseseră să prefere moartea în locul torturilor repetate. Ira s-a încăpăţânat însă să nu facă nicio mărturisire mincinoasă, turbându-i, în felul acesta, pe anchetatori. Dealtfel, încă de la prima confruntare, îl pusese pe celebrul Sprenger într-o postură ridicolă. Iezuitul, învăţat să aibă de-a face cu nişte nenorocite inculte şi terorizate, s-a trezit bombardat de răspunsurile şi întrebările Irei bazate pe o logică ce nu putea decât să-l deruteze. Prima şedinţă de judecată s-a transformat, de fapt, îmtr-un proces al acuzatorilor. Ira mi-a mărturisit că a procedat astfel aproape involuntar, dintr-un fel de bravadă. Bineînţeles că judecătorii s-au mâniat cumplit. Dar Sprenger, cu inteligenţa şi viclenia lui deosebită, a găsit modul de a transforma răspunsurile şi întrebările derutante ale Irei într-un „cap de acuzare”, susţinând că însuşi Lucifer, împăratul iadului, vorbea prin gura acuzatei, întinzând „capcane diavoleşti”. Au luat hotărârea să-l alunge pe Lucifer prin cele mai cumplite torturi, adică prin torturarea trupului în care se ascunsese. Şi, după ce au tuns-o pe Ira – pentru că se credea că diavolul obişnuieşte să se ascundă în podoaba capilară – au supus-o la tot felul de chinuri. Trupul ei purta nenumărate urme: două degete strivite de o menghină specială, arsuri provocate de vergi de fier înroşite în foc, urme de lovituri de bici. Articulaţia umărului drept îi era luxată datorită unei torturi „excepţionale”

denumită „estrapade”, în care se proceda astfel: anchetatul era legat cu mâinile la spate. De încheietura pumnului i se prindea o sfoară ce trecea printr-un scripete agăţat de tavanul camerei. Victima era ridicată cu sfoara aceea, apoi lăsată să cadă brusc până aproape de podea. Şocul producea o luxaţie a umărului, insuportabil de dureroasă. Până la aplicarea acelei torturi, Ira– consecventă hotărârii luate, de a trece prin aceleaşi experienţe fizice şi spirituale ca celelalte acuzate – suportase chinurile, făcând apel doar la voinţă. Dar, după luxarea umărului, dându-şi seama că anchetatorii vor repeta cu ea „procedeul estrapade” şi pentru că se temea – simţindu-şi rezistenţa epuizată – că va ajunge să spună ceea ce doreau călăii, sau unele adevăruri care iar fi constituit pentru judecători tot nişte „capete de acuzare”, apelase la minuscula plasă de păianjen de sub pielea capului, la „Dădaca” timponautului. A comandat-o în gând şi anumiţi centri (ai creierului i-au fost temporar anesteziaţi. În felul acesta a putut să-i sfideze în continuare pe inchizitori prin rezistenţa ei, dar, în „jocul” în care singură intrase, acum „măsluia cărţile”. Anchetatorii au schimbat, în cele din urmă, procedeul. Cu un ac lung şi foarte subţire s-au apucat să-i înţepe, în mod sistematic, fiecare centimetru de piele, ca să descopere „sigma diaboli”, adică semnul diavolului. Se presupunea că Satana aplică pe trupul slugilor sale o pecete, care lasă fie o pată neagră sau roşiatică, fie o zonă insensibilă. Şti pentru că pe pielea Irei nu se găsea niciun fel de pată, s-au apucat să caute, cu ajutorul acului, zona insensibilă. Aşa se face că i-au înţepat şi pielea capului, pe porţiunea sub care se afla „plasa” atât de fină. Din clipa aceea, legătura Irei cu Centrul s-a întrerupt. Părea cu totul neverosimil ca un

vârf de ac să fi defectat minunata invenţie, şi totuşi altă explicaţie nu exista! În felul acesta, Ira s-a pomenit complet dezarmată în faţa anchetatorilor întărâtaţi peste măsură, mai ales că nu descoperiseră niciun punct de insensibilitate pe pielea acuzatei. Au reînceput torturile cu şi mai mare sălbăticie. Ira a mai rezistat o vreme, apoi a procedat ca alţi zeci de mii de „suspecţi” din timpul cumplitei prigoane a „vânătorilor de vrăjitoare”: a recunoscut că era sluga Satanei!

„Mi-am dat seama că fără «minunile» pe care le-am inventat, suntem la fel de vulnerabili ca strămoşii noştri, ba chiar mai vulnerabili decât unii dintre ei”, mi-a spus Ira…

Într-adevăr, se cunosc cazuri când acuzaţii au rezistat celor mai teribile torturi, susţinând cu tărie că n-au avut nici o legătură cu diavolul şi gândul lor s-a îndreptat numai spre Dumnezeu.

Ira era conştientă că experienţa ei nu fusese prea reuşită, pentru că trăise doar parţial sentimentele celor pe nedrept acuzaţi, fie datorită gândului că poate scăpa, după voie, în orice clipă din situaţia în care intrase, fie – după ruperea legăturii cu Centrul – datorită speranţei că se va trimite, pe urmele ei, un salvator.

„Poate doar spaima pe care am trăit-o atunci când călăii m-au împins spre rug, spaima încercată înainte de a leşina, să fi fost foarte asemănătoare cu sentimentul trăit în aceeaşi situaţie de alţi condamnaţi. Pentru că atunci nu mai aveam nicio speranţă că aş mai putea fi salvată”, mi-a mărturisit.

După ce am lăsat-o să povestească totul, fără să o întrerup, i-am spus că, după părerea mea, încălcase grav, prin experienţa făcută, „legea neintervenţiei”.

„În ce fel?” m-a întrebat, calmă. I-am replicat că era

posibil ca, datorită „rezistenţei” ei, judecătorii să fi devenit mai aspri şi să fi pronunţat condamnarea la ardere pe rug şi a uneia sau a mai multor acuzate, cărora altfel le-ar fi dat pedepse mai uşoare. Mi-a răspuns că se gândise şi ea, înainte de începerea experienţei, la o asemenea posibilitate şi de asta se implicase într-un proces în care ştia precis că toţi „suspecţii” vor fi condamnaţi la ardere pe rug, inclusiv cei trei copii. Asistase chiar la executarea lor şi abia după aceea se întorsese cu câteva zile în urmă şi provocase propria ei arestare. Am recunoscut că precauţia fusese înţeleaptă, totuşi, după părerea mea, era posibil ca „încăpăţânarea” ei la anchetă să fi determinat anumite „mutaţii psihice” judecătorilor, jigniţi profund şi de faptul că nu putuseră contracara „logica diavolească” a neobişnuitei acuzate. „Mutaţiile” acestea influenţaseră poate hotărârile lor din alte procese, determinându-i să fie mai subiectivi... mai duri. Desigur că Ira nu privise urmările experienţei şi sub acest aspect. A căzut pe gânduri şi abia într-un târziu a îngânat: „La început... nu-mi propusesem deloc să-i înfrunt pe anchetatori mai mult decât celelalte acuzate. Nu doream să devin un «caz aparte», dar aerele de «judecători infailibili» şi de posesori ai «supremei înţelepciuni» pe care şi le dădeau inchizitorii, deşi mintea lor era înceţoşată de porniri bestiale, a trezit în mine o revoltă puternică, dublată de dorinţa de a-i înfrunta. Atacându-i cu argumente logice, cărora nu le găseau răspuns, umilindu-i în felul acesta, - trăiam senzaţia că-i răzbun pe toţi cei care fuseseră victimele fanatismului criminal. S-ar putea ca din acest sentiment să se fi născut greşeala... despre care vorbeai... deşi nu cred... ba sunt chiar sigură că n-am influenţat în niciun fel

comportarea ulterioară a judecătorilor, pentru simplul motiv că îndârjirea lor împotriva celor acuzaţi de vrăjitorie era, chiar înainte de intervenţia mea, maximă”.

Îmi dădeam seama că nu prea credea în ultimul ei argument, dar se încăpăţâna să se agaţe de el. N-am mai insistat şi ea a fost cea care a rostit întrebarea pe care aş fi dorit să i-o pun: „Dar ai noştri s-ar putea să mă considere totuşi vinovată, nu?” Am răspuns afirmativ şi i-am împărtăşit îngrijorarea că experienţa pe care o efectuase putea fi etichetată drept o încălcare grosolană a „legii neintervenţiei”, ceea ce ar fi dus, în mod automat, la excluderea ei din rândul timponauţilor. „Să mă excludă?! a exclamat. Ştii ce-ar însemna asta pentru mine? Ar fi ceva cu mult mai îngrozitor decât toate torturile inchizitorilor!”

Ştiam că nu exagerează… În clipele acelea mi-am dat cu adevărat seama cât o iubesc. Simţământul că trebuia să o apăr împotriva unei catastrofe sufleteşti a devenit mai puternic decât toate „principiile etice” în spiritul cărora fusesem educat. Şi m-am trezit propunându-i o „variantă” a aventurii trăite, pe care să o folosească în raportul către şefi. Varianta prezenta arestarea Irei ca un fapt neprovocat de ea, ca un accident căruia nu i se putuse împotrivi printr-o dispariţie subită, tocmai pentru ca să nu alimenteze în plus superstiţiile şi îndârjirea judecătorilor. Nu trebuia să amintească nimic de felul în care îi înfruntase pe inchizitori şi urma să susţină că intenţionase să evadeze de pe rug, atunci când fumul şi flăcările ar fi mascat-o de privirile „spectatorilor”. În rest… Putea să spună adevărul.

Ira a ascultat „varianta” cu aceeaşi spaimă şi buimăceală în privire. Înainte de a o părăsi, i-am şoptit:

„Tu ai să spui ce ai să crezi de cuviinţă! Eu voi relata doar ceea ce-am văzut şi cum te-am scăpat de pe rug. În rest, tot ce mi-ai povestit voi păstra pentru mine! „ M-am întors la Centru şi am raportat situaţia în care se afla Ira.

A fost trimis un expert care i-a înlocuit „plasa de transfer” şi astfel a putut fii recuperată. După o zi de tratament, toate urmele lăsate de tortură pe trupul ei dispăruseră. În raportul pe care l-a înaintat a folosit exact „varianta” pe care i-o sugerasem. Aşa ne-am trezit legaţi de o nouă „complicitate”, o legătură ce se adăuga dragostei noastre, curând mărturisită. Trebuie să ştii că minciuna la care eram amândoi părtaşi nu prea ne chinuia conştiinţele, poate şi datorită faptului că, în urma cercetărilor făcute apoi de Ira, căpătasem convingerea că inchizitorii, pe care ea îi înfruntase, dăduseră ulterior exact sentinţele pe care le-ar fi pronunţat chiar dacă Ira n-ar fi făcut experienţa. Confruntarea dintre realitate şi documente era liniştitoare. Aveam impresia că aventura provocase, în schimb, „mutaţii psihice” Irei şi mie însumi, dar nişte „mutaţii” care nu-mi displăceau deloc: amândoi devenisem mai sensibili la ceea ce se petrecea în jurul nostru, în zilele noastre. Cu toate că interesul pentru meserie nu se diminuase câtuşi de puţin, amândoi făceam planuri în legătură cu viaţa pe care o vom duce după „pensionare”. Poate că, de fapt, aceste „mutaţii psihice” erau determinate de dragostea noastră şi nu de „aventura” trăită în evul mediu.

Poate… Nu ştiu… Ceea ce ştiu e că ajunsesem să privim „pensionarea” nu ca pe un „sfârşit chinuitor”, ci ca pe o reîntoarcere într-o lume firească, în care puteam găsi noi idealuri, noi bucurii. Ira visa să avem mai mulţi copii, sau cel puţin un băieţel blond ca acela

cu care stătuse în căruţa ce o dusese spre rug. Îmi spunea că sentimentul matern, care „hibernează” în sufletul oricărei fete, i se trezise, probabil, pentru întâia oară, în clipele când ţinuse aproape de inima ei fruntea băieţelului condamnat…

Da, da! Exact! Nu ne mai temeam deloc de „criza neadaptabilităţii” de după „retragere”… Cam la trei luni de la aventura prin care trecusem, am hotărît să ne căsătorim. Conducerea nu s-a împotrivit, deşi era pentru prima oară când nişte „timponauţi activi” se căsătoreau. Psihiatrii au socotit că această unire putea fi chiar o „experienţă fericită”, care să-i ajute, cât de cât, la rezolvarea dificilei probleme a „neadaptabilităţii”. Eu aş fi dorit să facem „călătoria de nuntă” undeva, într-o regiune muntoasă, rămânând în timpul nostru, dar Ira a venit cu o altă propunere şi, bineînţeles, n-am putut să o refuz. Mi-a spus că-mi pregăteşte o surpriză care implica o „călătorie temporală”. Locul şi epoca avea să mi le dezvăluie mai târziu. Datele necesare transferului nostru le comunicase ea Centrului, fără ca eu să le cunosc. Totodată, căpătase aprobarea ca „ora adevărului” să fie aceeaşi pentru amândoi. Insistase mult până obţinuse această aprobare. Conducerea pretindea că o decalare a întreruperii legăturii cu Centrul ar fi dat posibilitatea unuia dintre noi să-l apere pe celălalt, aflat în „ora adevărului”, dacă s-ar fi ivit vreo primejdie. Ira insistase însă, argumentând, jumătate în glumă, jumătate în serios, că fiind vorba de „voiajul nostru de nuntă” şi nu de o misiune, ni se putea face această favoare. O „oră a adevărului” comună, pe un îndepărtat ţărm temporal, ar fi devenit o legătură sufletească în plus! Era, dacă vrei, un capriciu al Irei,

un „capriciu romantic” care mi-a plăcut însă şi pe care l-am susţinut şi eu până ce am obţinut aprobarea.

După transferul temporal, m-am trezit la marginea unei păduri, de unde începea un teren cultivat. Nu prea departe se zărea un sat destul de mare, cu locuinţe construite din lemn. În spatele satului, pe o creastă, se înălţa un castel fortificat. Ira mi-a spus, cu un ton de copil pus pe şotii: „A sosit momentul să-ţi verific cunoştinţele, stimate soţ! Priveşte în faţa ta şi spune-mi în ce timp am coborât? Îţi permit o eroare de un secol şi, ca să-ţi dovedesc ce examinatoare generoasă sunt, fac o precizare: castelul a fost terminat acum douăzeci de ani”. Am privit cu atenţie clădirea construită din piatră, cu ziduri groase şi crenelate, străjuită atât la intrare, cât şi pe colţuri, de turnuri de pază, unele dintre ele ca nişte butoaie aşezate pe un „picior” gros şi toate având caracteristic arcul în formă de semicerc. Stilul artei militare romanice din secolul al XII-lea mi se părea evident. De asta am răspuns cu siguranţa unui elev care şi-a învăţat conştiincios lecţia: „Cred că ne aflăm între anii1100-1200, probabil undeva în Germania”. Ira m-a lăudat pentru răspuns şi a precizat că eram în anul 1182, în Lorena. „Aici va fi prima etapă a voiajului nostru, a adăugat ea. Şi vom locui în această reşedinţă princiară!”

Păstrându-ne invizibilitatea, am pătruns în castelul care avea o mulţime de coridoare strâmte şi încăperi mari, cu mobilă masivă, cioplită destul de grosolan. Mi-am dat seama că Ira cunoştea foarte bine interiorul castelului, ceea ce dovedea că-l mai vizitase şi, probabil, nu o singură dată. M-a dus în aripa de nord, într-o încăpere mai bogat mobilată, în mijlocul căreia trona un pat uriaş, şi mi-a precizat că era camera de musafiri, folosită extrem de rar, în care vom locui.

„Aici, slugile nu calcă decât o dată pe lună, când se îndură să facă puţină curăţenie”, mi-a spus Ira. Dealtfel, observasem şi eu că aripa nordică a castelului era pustie. În aripa dinspre est, lucrurile se schimbau însă. Slugile, destul de numeroase, treceau pe lângă noi cu cine ştie ce treburi, în bucătărie trei femei, înarmate cucuţite enorme, ciopârţeau trupul unei căprioare, iar într-o încăpere mai mică, cu un aer intim, împodobită cu tot felul de ţesături, m-a aşteptat marea surpriză: stând aplecată deasupra unui gherghef, am zărit-o pe Ira! Purta o fastuoasă rochie de catifea şi părul îi era strâns într-o bonetă de dantelă!

Am rămas stupefiat şi nu mi-am revenit decât atunci când am auzit vocea Irei, a adevăratei Ira, şoptindu-mi lângă ureche: „Dă-mi voie să ţi-o prezint pe stră, stră, stră… de nu ştiu câte ori «stră» bunica mea!” Surpriza pe care mi-o pregătise era, într-adevăr, extraordinară. Natura crease două exemplare umane identice la o distanţă de peste o mie de ani! … În zilele cât am stat la castel, am încercat permanent un straniu sentiment de jenă, provocat de prezenţa apropiată a femeii aceleia ce semăna fantastic cu soţia mea. Ira îmi sesizase stinghereala şi glumea, nu fără o urmă de ironie: „Fii atent să nu te îndrăgosteşti de străbunica!” Aş fi vrut să-l cunosc şi pe stăpânul castelului. Era plecat însă într-o expediţie războinică. Ira mi-a spus că nici ea nu-l cunoscuse, deşi mai vizitase castelul de trei ori. Se părea că feudalii de prin acele locuri erau foarte ocupaţi cu micile războaie pe care le purtau între ei. În afara slugilor şi a ostaşilor, în castel am mai întâlnit un bărbat tânăr, voinic, cu nişte ochi acvilini sub sprâncenele neobişnuit de dese, cu părul, mustaţa şi barbişonul de un blond auriu. Un exemplar masculin foarte reuşit pentru acea epocă. Era, după câte am

înţeles, comandantul ostaşilor care apărau castelul… Făceam cu Ira lungi plimbări prin împrejurimi. Am vizitat, nevăzuţi, şi satul din apropiere, casele lui din lemn, sărăcăcioase, unde mizeria se cuibărise temeinic. Atunci când se apropia „ora adevărului”, ne cufundam în codru, pentru că, deşi eram îmbrăcaţi ca nişte seniori ai acelei vremi, nu doream să fim văzuţi, nu numai la castel, dar nici de vreun ţăran, pe care prezenţa noastră ar fi putut să-l surprindă foarte mult, deşi pe Ira ar fi confundat-o cu castelana, stăpâna lor.

De fapt, asta s-a şi întâmplat. Şi iată cum: ne plimbam prin pădurea din apropierea satului. Era în seara celei de a patra zile de când ne aflam pe acel „ţărm temporal”. Deodată am auzit foşnete neobişnuite în nişte tufişuri din apropiere. Ne-am grăbit să ne înfăşurăm în „mantia antivideo”. Dintre tufişuri a apărut o femeie tânără, purtând în braţe un băieţel de vreo doi ani. Femeia avea o privire rătăcită şi faţa ei părea o mască a disperării. Strângea la piept copilul care stătea nemişcat, cu ochii închişi. Dormea, sau poate era mort. Femeia s-a oprit chiar în poieniţa în care ne aflam noi, a aşezat copilul pe iarba deasă, apoi s-a trântit în genunchi şi a început să scormonească pământul cu unghiile, de parcă ar fi căutat să facă o groapă, în timp ce glasul ei se ridica tot mai puternic, tot mai dramatic, într-o rugă pe care „Dădaca” ne-a tradus-o şi pe care o ţin şi acum minte, aproape cuvânt cu cuvânt:

„Tu, stăpân al iadului, dă-mi ascultare şi voi fi sluga ta pe Pământ şi după moarte şi mă voi lepăda de Dumnezeu, căruia zadarnic m-am rugat, zile şi nopţi, căci n-a vrut să-mi vindece copilaşul. Acum te rog pe tine să-l scapi din ghearele morţii, pe tine, mare stăpân al iadului. Dacă-l scapi, mă voi dărui ţie cu trupul şi

sufletul meu!”

Femeia a repetat această „profană”, improvizată invocare a diavolului de câteva ori, continuând să scurme pământul, poate cu intenţia de a se apropia măcar cu câţiva centimetri de cel căruia îi cerea ajutor şi care se afla, după credinţă, undeva în „sâmburele de foc” al pământului. „E îngrozitor!” a şoptit Ira, apoi m-a întrebat cu voce gîtuită: „Îţi dai seama la ce grad de desperare a ajuns femeia asta, dacă e gata să se vândă diavolului numai ca să-şi poată salva copilul? Îţi dai seama ce ruptură s-a petrecut în sufletul ei care credea, desigur, cu tărie, în dumnezeu, ca să ajungă să facă ceea ce face acum?! E îngrozitor!” Nu puteam înţelege atât de bine ca ea sentimentele, drama pe care o trăia femeia aceea, totuşi… Apoi Ira mi-a şoptit: „Am ţinut mâna pe pieptul copilului şi «Dădaca» mi-a dat diagnosticul: o formă foarte gravă de pneumonie, ce poate fi vindecată numai dacă i se administrează...” Am întrerupt-o, bănuind unde voia să ajungă. I-am spus că n-are dreptul să intervină, că era vorba de viaţa unui om, deci de o intervenţie majoră. Mi-a replicat însă cu o voce pe care nu o recunoşteam: „Nu-ţi dai seama că femeia înnebuneşte în caz că-i moare copilul?! Şi ce crezi că se va întâmpla dacă în satul ăsta mizerabil o să mai trăiască un om în plus?! De ce trebuie să aplicăm „legea neintervenţiei” atât de rigid, atît de inuman?! Uită-te şi tu la nenorocita asta de mamă!”

Femeia din faţa noastră, cu degetele însângerate, renunţase să mai sape pământul şi să-l mai cheme pe diavol. Stând pe vine, îşi luase copilul în braţe şi-l legăna, îngânând un crâmpei de melodie fără început şi fără sfârşit şi aruncând în jur priviri în care sclipea, din când în când, nebunia. Am simţit-o pe Ira lipindu-se

de mine. În clipele acelea aş fi dorit să-i privesc chipul, dar nu era cu putinţă. Când suntem învăluiţi în „mantia antivideo” nu putem zări nici propriul nostru trup. Vedem numai ceea ce se află dincolo de radiaţiile protectoare. Ira mi-a şoptit: „Du-te la castel. N-am să lipsesc mult”, şi s-a desprins de mine. Zadarnic am bâjbâit în jur, cu intenţia să o împiedic să facă ceea ce bănuiam că avea de gând…

După vreo trei ore, femeia care îl invocase pe diavol a trăit extraordinara surpriză de a vedea apărând în cocioaba ei pe „marea doamnă” a feudei. Pentru că, din prima clipă, a fost pe deplin convinsă că Ira era castelana. Vizita a speriat-o mai mult chiar decât o apariţie a Satanei, la care poate se mai aştepta, după cele petrecute în pădure. Toate acestea mi le-a spus Ira când s-a întors la castel. Mi-a povestit şi despre „saltul” pe care îl făcuse la începutul secolului XXI, de unde „furase” medicamentele pe care le dăduse femeii cu copilul bolnav, explicându-i că sunt nişte leacuri aduse de la „celălalt capăt al pământului” de un „cavaler rătăcitor”. Îi ceruse să jure că nu va spune niciodată, nimănui, ceva despre vizita pe care i-o făcuse „stăpâna”. Deşi nu înţelegea nimic din ceea ce se întâmpla, femeia jurase, jurase pe viaţa copilului ei. „Vezi, deci, că am luat toate precauţiile, aşa că poţi fii liniştit”, mi-a spus Ira,încercând să prevină mustrările mele. Şi nici n-am mai mustrat-o, socotind că ar fi fost inutil. Eram totuşi foarte supărat şi ea şi-a dat seama. Îmbrăţişându-mă, mi-a şoptit: „Sunt prea fericită ca să pot vedea acum pe cineva nefericit şi să nu-l ajut. Dar îţi promit solemn că n-am să mai încalc «legea neintervenţiei». Dealtfel, poţi fi convins că şi încălcarea de astăzi nu va avea absolut nici o urmare”. Într-adevăr, şi mie mi se părea că Ira aranjase totul perfect.

A intervenit însă ceva, acel „ceva” pe care ne-am învăţat să-l numim „factor imprevizibil”, firicelul de nisip capabil să deregleze un agregat complex şi subtil construit. De fapt, a fost vorba de un fel de banală „lovitură de teatru”, folosită adesea în vechile piese de către autorii mediocri. După două zile, dimineaţa, în timp ce stătea, nevăzută, în bucătărie– voia să înveţe câteva reţete culinare – Ira a aflat, din discuţiile unor slugi adunate acolo, că femeia căreia îi dăduse medicamentele fusese adusă la cartel şi se găsea undeva, într-o cameră de tortură. A mai aflat şi motivul arestării. În seara când Ira fusese la copilul bolnav, mai venise pe acolo şi o vecină care, ajungând la uşa bordeiului şi auzind o voce necunoscută, şovăise să intre. Curiozitatea o împinsese totuşi să privească prin fereastră. Îşi dăduse seama, după îmbrăcăminte, că înăuntru se afla o „senioară”, căreia nu-i putuse desluşi însă trăsăturile feţei din pricina slabei lumini a opaiţului. Văzuse şi medicamentele şi înţelesese, deşi nu auzea cuvintele, că vecina ei făcea un jurământ, pentru că ţinea ridicată, după obicei, mâna stângă, mâna inimii. O zărise apoi pe Ira ieşind din bordei şi, după câţiva paşi, înălţându-se în văzduh, dispărând.

În noaptea aceea, curioasa vecină probabil că nu închisese o clipă ochii, aşteptând zorile ca să alerge la preot şi să-i povestească totul. Preotul ceruse femeii pe care o ajutase Ira să-i spună ce se petrecuse în casa ei, cine o vizitase. Neaflând nimic de ceea ce dorea, şi părându-i-se că totul „mirosea” a lucru necurat, a vrăjitorie chiar, „slujitorul domnului” s-a gândit că era cazul să-i anunţe pe stăpânii de la castel. S-a adresat comandantului gărzilor, care, la rândul său, a raportat castelanei. Aceasta a poruncit ca ţăranca să fie silită să spună adevărul…

La insistenţele Irei, am pornit să căutăm camera de tortură. În timp ce străbăteam coridoarele reci şi umede ale subsolului, luminate ici şi colo de câte o torţă, i-am reamintit de câteva ori promisiunea pe care mi-o făcuse de a nu mai călca în niciun fel „legea neintervenţiei”. Un ţipăt ascuţit ne-a indicat locul unde se afla camera de tortură, a cărei uşă am găsit-o întredeschisă. Am oprit-o pe Ira să intre. Puteam vedea şi aşa tot ce se petrecea înăuntru. În încăperea strâmtă, luminată de câteva torţe, se găseau mai multe persoane: stăpâna castelului, falnicul comandant al gărzilor, un alt bărbat scund, cu bărbia şi maxilarele neobişnuit de proeminente şi, legată de un butuc, femeia pe care o ajutase Ira. Cam la un metru de ea se afla băieţelul care – probabil mult însănătoşit – îşi întindea mâinile spre maică-sa, plângând încet.

„Dădaca” ne-a tradus apoi strigătul mânios al castelanei. Poruncea bărbatului cu maxilare proeminente, călăului, s-o ardă iarăşi cu fierul înroşit pe „blestemata vrăjitoare”. Ţipetele torturatei stârneau ecouri de-a lungul coridoarelor lungi. Ira, lipită de mine, tremura. În ochii castelanei, o scânteie de cruzime se aprindea puternic când poruncea ca arestata să fie supusă unor noi torturi.

Dar ţăranca se încăpăţâna să susţină că nu o vizitase nimeni, că nu ştia de unde sunt bobiţele acelea albe – medicamentele – care fuseseră găsite în bordeiul ei. Ţipa sfâşietor atunci când trupul îi era ars, sau când i se înfigea un ac sub unghii, dar îşi ţinea jurământul dat, deşi nu putea înţelege, desigur, nimic din ceea ce se petrecea cu ea. Repeta, din când în când, aceeaşi întrebare: „De ce, stăpână?! De ce?!” I-am spus Irei că ar fi mai bine să plecăm, dar a refuzat. „Vreau să văd! mi-a şoptit. Nu mi-aş fi putut închipui

că femeia asta, care seamănă atât de bine cu mine, poate fi crudă ca o fiară”. Am îngânat ceva despre „orbirea mistică”, dar fără prea multă convingere, pentru că şi mie mi se părea comportarea castelanei cu totul inumană. Vrând parcă să ne întărească părerea, „marea doamnă” a ameninţat-o pe torturată: „Dacă nu mărturiseşti adevărul, am să poruncesc să fie ars şi copilul tău, pe care poate că l-ai închinat diavolului!” Călăul s-a apropiat cu o vargă de fier înroşită în foc, de băieţel. Acesta, intuind pericolul, a început să ţipie: „Mamă… Mamă”. Ira repeta în şoaptă: „Nu se poate! N-or să facă asta! Aşa ceva n-am mai văzut… Şi doar am văzut atâtea! Nu se poate!” Dar călăul părea hotărât să ducă porunca la îndeplinire. L-a oprit strigătul mamei: „Nu! Copilul nu! Am să spun! Tot ce vreţi!” Apoi a întrebat cu aceeaşi nemărginită uimire: „De ce, stăpână?! De ce-mi ceri să calc jurământul pe care ţi l-am făcut? De ce să spun ceea ce ştii? Doar tu aivenit la mine, doar tu mi-ai dat bobiţele astea albe… ca să mi se vindece copilul…”

Îţi închipui ce efect au avut cuvintele ei asupra castelanei, a comandantului gărzii şi a călăului chiar. S-au prefăcut parcă toţi trei în stane de piatră. Abia într-un târziu am văzut-o pe stăpână deschizând, de câteva ori, larg, gura. Am avut impresia că se sufocă. Apoi a reuşit să scoată un fel de şuierat ascuţit: „Vrăjitoare ticăloasă! Îndrăzneşti să spui o asemenea minciună?! Îndrăzneşti?!” şi s-a repezit spre vasul cu cărbuni încinşi, a apucat una dintre vergile de fier şi a lipit-o, a apăsat-o pe sânul stâng al femeii. Ira repeta, strângându-mi convulsiv braţul: „Toate astea se petrec din cauza mea… Din cauza mea…” Chiar atunci am perceput zumzetul pe care îl cunoşteam atât de bine, zumzetul prin care „Dădaca” mă vestea că mai sunt

doar trei minute până la întreruperea legăturii cu Centrul. Stând în pragul camerei de tortură, uitasem cu totul de „ora adevărului”! Se părea că Ira, bântuită de remuşcări cum era, nici nu sesizase semnalul pe care şi „Dădaca” ei îl lansase, desigur. A trebuit să-i repet de câteva ori că începe „ora adevărului”, ca să înţeleagă situaţia. Ţinând-o cu fermitate de braţul pe care nu i-l puteam vedea, am silit-o să mă urmeze. Când străbătusem coridorul spre camera de tortură, observasem în zid un fel de gură întunecoasă, probabil o firidă mai adâncă. Socoteam că e singurul loc unde ne puteam ascunde pe timpul întreruperii legăturii cu Centrul. Nu se mai punea problema să ajungem în aripa de nord a castelului, de obicei pustie, pentru că, în cel mult două minute, deveneam vizibili. Firida în care ne-am strecurat era destul de încăpătoare şi mai ales foarte întunecoasă. Putea fi, socoteam eu, un ascunziş sigur timp de o oră. Ţipetele repetate ale ţărăncii, dublate de ecou, le auzeam perfect şi de acolo. Strâns lipită de mine, Ira continua să rostească aceeaşi frază, mereu aceeaşi frază: „Din cauza mea… Din cauza mea” … Aş fi vrut să o contrazic, dar nu găseam cuvintele potrivite. Apoi a ajuns la noi ţipătul sfâşietor al băieţelului şi, în acelaşi timp, rugămintea maică-si: „Nu-l chinui, stăpână! Pe el, nu!” Ira a scâncit: „Torturează copilul! Trebuie să-i opresc! Trebuie!” Am simţit-o smulgându-se de lângă mine. N-am apucat să o reţin, nici să-i spun că nu mai avea timp să intervină. Bănuiam că voia să-i adoarmă pe toţi cei care luau parte la interogatoriu cu un jet hipnotic şi să scoată ţăranca şi copilul din castel. M-am repezit pe urmele ei. Deodată am zărit-o la lumina unei torţe ce se afla lângă uşa camerei de tortură.

În clipa aceea. Legătura cu Centrul se întrerupsese!

Devenisem vizibili! Ira nu şi-a dat însă seama de acest lucru şi a pătruns în încăpere. Am auzit exclamaţia castelanei, strigăt de uimire şi spaimă. Apoi am năvălit şi eu înăuntru. Toţi stăteau înmărmuriţi, în poziţii nefireşti, cu ochii gata parcă să le iasă din orbite: călăul ghemuit lângă vasul cu cărbuni încinşi, arestata cu picioarele înmuiate, atârnată de funii, comandantul gărzilor lipit de zid, cu palma crispată pe mânerul spadei, şi castelana în mijlocul încăperii, cu o vargă de fier în mână. Numai copilul se zbătea pe podea, ţipând sugrumat. Pe braţul lui dezgolit se zărea arsura. Poate că abia la intrarea mea, Ira şi-a dat seama cu adevărat că nu mai eram invizibili şi am zărit spaima năvălindu-i în privire. M-am trezit aşezându-mă în faţa ei, dintr-o pornire aproape instinctivă de a o proteja, În clipele următoare, comandantul gărzii mi-a repetat întocmai mişcarea, devenind pavăza stăpânei sale. Nu ştiu cât am stat aşa, faţă în faţă. Ţipătul isteric al castelanei m-a dezmeticit. Am înţeles un singur cuvânt: „Diavolii”. Desigur, noi eram „diavolii”. Castelana s-a lipit de spatele comandantului gărzilor, i-a prins cu mâinile mijlocul, căutând protecţie, dar încercând parcă, în acelaşi timp, să-l protejeze. Ira i-a imitat, aproape identic, gesturile. Braţele ei îmi strângeau cu desperare mijlocul. Brusc, comandantul a scos un fel de muget, poate un strigăt de luptă alterat, s-a desprins din îmbrăţişarea castelanei şi şi-a smuls spada din teacă. Bineînţeles că mi-am dat seama ce-o să urmeze. Am îndepărtat braţele Irei de pe trupul meu. Primul obiect ce mi-a căzut în mână, primul obiect cu care am putut înfrunta atacul a fost o făclie. Dar, după câteva lovituri de spadă, mai strângeam în pumn doar un ciot nefolositor. Am auzit-o pe Ira strigându-mi: „Ia asta! „ şi m-am trezit în mână cu un

drug de fier destul de lung şi ascuţit,.. Nu ştiu cât a durat lupta. Probabil foarte puţin. La un moment dat, am lovit atât de puternic, încât adversarul a scăpat spada cu care para şi drugul de fier i s-a prăvălit în moalele capului. Am auzit clar pârâitul craniului strivit şi frumosul comandant s-a prăbuşit la picioarele mele. Prinzând-o pe Ira de braţ, am scos-o din încăpere. Am închis uşa şi am tras zăvorul, apoi ne-am îndreptat iarăşi spre firida unde ne adăpostisem înainte. Dar, numai după câţiva paşi, chiar în apropierea uneia dintre făclii, Ira s-a oprit şi, lipindu-se cu spatele de zidul coridorului, a îngânat: „Ce se petrece? Ce se petrece cu mine?” De ai fi văzut ce privire avea în clipele acelea! … Apoi… Cum să-ţi explic… S-a topit… sau nu… S-a prefăcut parcă în abur… Nu! Mai degrabă aş putea spune că parcă a supt-o zidul de care se lipise…

Da, da! Asta a fost impresia pe care am trăit-o. După dispariţia ei, am lovit bezmetic cu pumnii în zid, încercând să deschid o poartă nevăzută, o uşă mascată. Apoi mi-a venit ideea că, datorită unei cauze necunoscute, „Dădaca” Irei reintrase în funcţiune, transferând-o, fără comandă, pe cine ştie ce „ţărm temporal”.

Şi acum, după şase luni, cred cu tărie acelaşi lucru… Am căutat-o prin multe locuri şi timpuri unde speram că s-ar putea afla, pornind de la ideea că, chiar în cazul unui transfer accidental, „Dădaca” ar fi ţinut, totuşi, cont de preferinţele Irei. Am făcut douăzeci şi cinci de călătorii temporale numai în câteva luni. Fără niciun rezultat… Bineînţeles că voi continua. Nimeni nu mă va putea împiedica să o fac atâta timp cât „plasa de transfer” se va afla sub pielea craniului meu! …

Ştii… Au încercat să mă convingă că toate căutările

mele nu şi-ar avea rostul. Mai ales după ce Arud a ajuns la o concluzie… La concluzia lui stupidă… Au încercat să mă convingă…

Ce concluzie? Am să-ţi spun, şi-ai să înţelegi şi tu că totul e absurd! … Arud, colegul nostru Arud, s-a transferat în locul şi în epoca în care am fost cu Ira şi a făcut, pretinde el, cercetări minuţioase care l-au dus la concluzia că, în „istoria obiectivă”, adică în cea în care nu intervenisem eu şi Ira, castelana s-ar fi îndrăgostit de frumosul comandant al gărzilor şi ar fi avut, probabil, împreună un copil, pe care soţul, seniorul, l-ar fi socotit propriul său fiu. Arud pretinde că a văzut o serie de scene intime petrecute între castelana şi blondul războinic. A căutat să mă convingă să le văd şi eu. Bineînţeles că am refuzat! … Oricum, n-am să ajung să cred absurda lui teorie care pretinde că, omorându-l pe comandantul gărzii, am „ucis”, încă înainte de a fi fost conceput, copilul său cu castelana, şi deci am făcut să dispară tot lanţul familial al Irei şi, implicit, am făcut-o să dispară chiar pe Ira! Cum aş putea crede asta?! E mai mult decât absurd… Deşi, ştiu… Teoretic… Dar sunt ferm, ferm convins că totul s-a petrecut aşa cum bănuiesc eu: o intervenţie accidentală a „Dădăcii”, din cine ştie ce cauză de neînţeles, şi Ira a fost trimisă… Şi se află şi astăzi, undeva, pe un „ţărm temporal” … Şi mă aşteaptă să o salvez… Aşa s-a întâmplat! Fără nicio îndoială! … Tu ce crezi? … Sau nu! Nu mă interesează ce crezi! Oricum, voi continua să o caut pe Ira până o voi găsi, sau până mă voi pierde şi eu, fără memorie, pe un ţărm al trecutului. Numai când n-am să mai ştiu nici cine sunt… Dar şi atunci… Atunci crezi c-am s-o uit pe Ira? Crezi c-am s-o pot uita?

SFÂRŞIT

